Հարգելի՛ ընթերցող.

ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտը, չհետապնդելով որևէ եկամուտ, իր կայքերում ներկայացնելով հայագիտական հրատարակություններ, նպատակ ունի հանրությանն ավելի հասանելի դարձնել այդ ուսումնասիրությունները:

Մենք շնորհակալություն ենք հայտնում հայագիտական աշխատասիրությունների հեղինակներին, հրատարակիչներին:

Մեր կոնտակտները՝

Պաշտոնական կայք՝ **http://www.armin.am**

էլ. փոստ՝ **info@armin.am**

«ԳԻՆՔԱՅԻՆ» ՄՈՏԵԼԱՅՔ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ՝
Տ. ՄԵՍՐՈՊ ՔԱՀԱՆԱՅ ԱՐԱՄԵԱՆԻ,
ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ,
ՄԱՐԹԱ ԱՐԱԲԵԱՆԻ,
ՍԵԴԱ ՍՏԱՄԲՕԼՑԵԱՆԻ

ՆԿԱՐԻՉ՝
ԱՐՄԷՆ ՔԻՒՐՔՉԵԱՆ

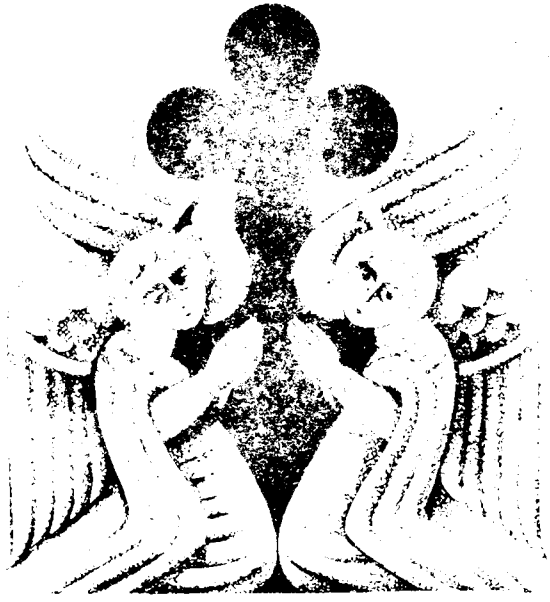

ԱՂՕԹՔԱՐԱՆ

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ» հանդես 1992

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՎԱՉԳԵՆԻ Ա

ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

Տ. ՊԱՐԳԵՒԻ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ԱՐՑԱԽԱՅ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ՝

«ԱՌԼԻ» ԵՒ «ԲԵՐԴ»

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Արթո՛ւն կացէք այսուհետեւ, ամէն ժամ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի կարողանաք զերծ մնալ այն ամենից, որ լինելու է, եւ կանգնել մարդու Որդու առաջ [Ղուկ. ԻԱ 36]:

Ներկայումս մեզանում նկատուող հոգեւոր արթնութեան հետ մեծացել է նաեւ աղօթքի նշանակութեան գիտակցումը: Սակայն աստուածպաշտական աւանդութեան երկարատեւ ընդհատման պատճառով այսօր աղօթքին վերաբերող մի շարք կարեւոր ընկալումներ մնում են ծածկուած: Աղօթական գիտելիքի այս պակասը լրացնելու համար, մեր խորին համոզմամբ, անհրաժեշտ է ծանօթանալ Եկեղեցու հայրերի դարաւոր փորձառութեան հետ:

Աղօթական կեանքի ճշմարիտ վկաները լինելով՝ ս. հայրերը խորապէս ապրել եւ ճանաչել են աղօթքի էութիւնն ու ներքին օրինաչափութիւնները: Այդ ճանաչողութիւնը լուրջ հետեւողականութեամբ արտացոլուել է թէ՛ նրանց աղօթքներում եւ թէ՛ աղօթքի մասին խօսքերում: Այս պատճառով անհրաժեշտ համարեցինք միեւնոյն գրքում զետեղել ս. հայրերի ե՛ւ աղօթքի մասին խօսքերը, ե՛ւ աղօթքները՝ գիրքը բաժանելով երկու մասի՝ **«Աղօթքի մասին»** եւ **«Աղօթարան»** խորագրերով: Սուրբ Գրքից եւ ս. հայրերի խօսքերից հաւաքագրուած աղօթքին վերաբերող հատուածները մատուցում ենք ժամանակագրական կարգով: Իսկ **«Աղօթարանը»՝** վեց բաժիններով. **«Ամէնօրեայ աղօթքներ»**, **«Հաւատքի եւ փառաբանութեան աղօթքներ»**, **«Ապաշխարութեան աղօթքներ»**, **«Բարեխօսական աղօթքներ»**, **«Զօրաւոր եւ բժշկութեան աղօթքներ»** եւ **«Աղօթքներ ամենայն պիտոյից»**: Առաջին բաժնում մատուցուած են ամենաընդհանուր բնոյթի, շատերին յայտնի եւ սիրելի աղօթքներ: Իսկ յաջորդ բաժինների ընտրութիւնն ու հերթադրութիւնը կատարեցինք՝ ելնելով ս. հայրերի խրատներից բխող ընդհանուր

սկզբունքներից: Արդ, անհրաժեշտ ենք համարում մի քանի խօսքով ընթերցողին ներկայացնել այդ սկզբունքները:

Ա

Ընթերցելով աղօթքի մասին ս. հայրերի խօսքերը՝ մեզ համար նորովի՛ է բացայայտւում ճշմարիտ աղօթքի էութիւնը: Աստուծոյ կողմից պահանջուող եւ Նրա սուրբերի կողմից յորդորուող *սուրբ աղօթքը*, պարզւում է, այնքան էլ դիւրահաս չէ: Այն պահանջում է լրջմիտ եւ ուշադիր մօտեցում:

Աղօթքի անմիջական ուսուցիչն է Սուրբ Հոգին, սակայն որքանո՞վ ենք հաւատարիմ Նրան եւ հասու Նրա ուսուցանութեանը մեր սրտերում... Այս կարող ենք անինքնախաբ ճանաչել՝ միայն Եկեղեցու հայրերի աւանդած ժառանգութեան լոյսի տակ դիտելով մեր հոգու կերտուածքը: Քանզի Աստուծոյ Հոգին առաւել յստակ եւ լիարժէք է ներգործել սրբուած եւ ընտիր անօթներում, որոնք ամէն գնով ջանացին չտրտմեցնել Նրան՝ ստանալով խորը, ներքին ուսուցանութիւն եւ ճշմարիտ հոգեւոր փորձառութիւն: Մեծ է այդ փորձառութեան նշանակութիւնն այսօր բոլոր նրանց համար, ովքեր ձգտում են մերձենալ իրենց Տիրոջն ու Փրկչին:

Ի՞նչ ենք սովորում աղօթքի մասին Սուրբ Գրքից եւ ս. հայրերի խրատներից: Առաջին հերթին Տէրը սովորեցնում է ճանաչել ճշմարիտ աղօթքը նենգափոխող գործօնները եւ հրաժարուել դրանցից: Եւ ս. հայրերը, հաւատարմօրէն հետեւելով Նրա խօսքին, մշտապէս զգուշացել են եւ զգուշացրել աղօթքի մարմինն ապականող փարիսեցիական եւ հեթանոսական խմորից: Եթէ նախապէս անձը չզգուշանայ աղօթքի թիւր եւ անխոհեմ իրագործումից, ոչ մի պտուղ չի կարող ստանալ: Աւելին՝ իր վրայ կիրաւիրի Աստուծոյ արդար ցասումը. եւ այն, ինչը կոչուած էր անձը փրկելու եւ նորոգելու, կարող է դառնալ կորստեան առիթ: Այս պատճառով երանելի Յակոբ Մծբնայ հայրապետն ասում է.

«Մի՛ դատապարտիր անձդ քո աղօթքներով»:

Ուստի նախ տեսնենք, թէ որո՞նք են աղօթքը խափանող սխալները եւ ի՞նչ զգուշութիւն ենք պարտաւոր ունենալ աղօթելիս:

Լերան քարոզում տեսնում ենք, որ, աղօթքի մասին խօսելիս, Տէրը սկզբից եւեթ յանդիմանում է կեղծաւոր, ի ցոյց մարդկանց կատարուող աղօթքը [տե՛ս Մատթ. Զ 5]: Սա, յիրաւի, ամենավտանգաւոր շեղումն է, որին շատերն էին տուրք տուել Իսրայէլում, ուր աղօթքը մեծ առաքինութիւն էր համարւում: Մարդու սրտում բոյն դրած՝ ուրիշի աչքին բարեպաշտ երեւալու կեղծաւոր ձգտումը, փոխանակ զղջումով եւ աղօթքով մաքրուելու, կարող է աղօթքով իսկ աճել ու պարարտանալ: Ի՞նչը կարող է լինել առաւել նողկալի: Սրան հակառակ՝ Տէրը պատուիրում է ծածուկ աղօթել [տե՛ս Մատթ. Զ 6]:

Ս. հայրերը մշտապէս նշել են աղօթքը որպէս ներքին իրողութիւն ճանաչելու անհրաժեշտութիւնը: Քանի դեռ մարդն արտաքնապէս է խորհում իր մասին եւ չի ձգտում ներքնապէս ներկայանալ իր Աստուծոյ առաջ, ենթակայ է յիշեալ կեղծիքին: Ս. Յովհան Ոսկեբերանն ասում է.

«Ո՛չ թէ մարմնի կեցուածքով եւ մեծաձայն խօսքերով, այլ կամաւոր յօժարութեա՛մբ աղօթք մատուցենք: Ո՛չ թէ յանդուգն աղաղակով եւ ի ցոյց մարդկանց, այլ հեզութեամբ ու հանդարտութեամբ, մտքերի ստրջանքով ու մեղմ արտասուքով խորքում սիրտն արթնացնել»:

Այսպիսով, Տէրն ամենից առաջ յորդորում է մեզ ներսո՛ւմ, սրտի խորքո՛ւմ աղօթել, երբ ասում է. **«Մտի՛ր քո սենեակը, փակի՛ր քո դռները եւ ծածո՛ւկ աղօթիր քո Հօրը»** [Մատթ. Զ 6]: Ինչպէս եւ կարդում ենք ս. հայրերի մեկնութիւններում.

«Ասում է. «Աղօթի՛ր Հօրը փակ դռներով». մեր Տիրոջ խօսքը ցոյց է տալիս հետեւեալը՝ ծածո՛ւկ աղօթիր քո

սրտում եւ փակի՛ր սրտիդ դռները» [Յակոբ Մծբնայ հայրապետ]:

Իսկ թէ ինչ է նշանակում փակել սրտի դռները, մենք առաւել յստակ կարող ենք ընկալել՝ ունկնդրելով ս. Մակար Մեծին.

«Եթէ մենք, աղօթքի մէջ լինելով, մեր խորհուրդները դրսում ենք թափառեցնում եւ չենք հաւաքում, ինքներս իսկ մատնում ենք մեզ եւ թողնում մեղանչական մտածութիւնների մէջ: Նաեւ չենք ուղղում մեր կամքը դէպի Աստուած եւ չենք բռնադատում մեր խորհուրդներն՝ ուղղուելու դէպի Տէրը, որպէսզի Ինքը՝ Տէրը, Իր կամքով գայ մեզ մօտ եւ Իր ճշմարտութեամբ մեզ Իր մօտ հաւաքի»:

Նոյն ճշմարտութիւնն է վկայում եւ ս. Նեղոսն՝ ասելով.

«Ջանա՛ աղօթքի ժամանակ միտքդ խուլ ու համր պահել, անսայթաք մնալ ամէն տեսակ արկածներից, որպէսզի [աղօթքն] ընդունելի լինի»:

Ոմանք, դուռը փակ, ծածուկ աղօթելու տէրունական այս խօսքը խիստ բառացիօրէն ընկալելով, մերժում են ընդհանրական աղօթքը եկեղեցում, որն, ըստ ս. վարդապետների, երկինք է երկրի վրայ: Թող նրանց համար ճշգրտիչ յանդիմանութիւն լինի՝ ս. Ոսկեբերանի ասածը.

«Ինչպէ՞ս են ասում՝ եկեղեցում պէտք չէ՛ աղօթել...

Սենեակ մտնելով եւ դռները փակելով եւս՝ կարելի է աղօթել ի ցոյց մարդկանց, եւ դռներ փակելը ոչ մի օգուտ չի տայ...

[Տէրն] այնպիսի ուղղութիւն է կամենում կարգել, որ դռները փակելուց առաջ, նախ փակեն մտքի դռները, որպէսզի բոլորովին հեռանան ունայն պարծանքներից: Լաւ է ամէնուրեք հեռանալ այդպիսի ախտից, մանաւանդ՝ աղօթքի ժամանակ...

Եթէ այդպիսի ախտով փորձենք աղօթել, ինչպէ՞ս կկարողանանք ստանալ հայցուածները, որ խնդրում ենք»:

Սրտի խորքից Աստծուն 'աղօթելը, ուրեմն, սնապարծութեան ախտից զերծ մնալու առաջին պայմանն է: Մենք սովորում ենք ս. հայրերից, որ ծածուկ աղօթելու տէրունական պատուէրը ոչ միայն արտաքին սնափառութեան՝ ի ցոյց մարդկանց, ձեւական աղօթքին է վերաբերում, այլեւ՝ ներքին սնափառութեան, որն, առաջինի շարունակութիւնը լինելով, խորացնում է մոլորութիւնը եւ յանգեցնում վտանգաւոր շեղումների: Սրանից խուսափելու եւ ճշմարիտ աղօթքը մեր մէջ հաստատելու համար, ս. հայրերը խրատում են աղօթքի սկզբից իսկ կտրուել արտաքին տպաւորութիւններից եւ յիշողութիւններից, հեռանալ երեւակայութեան խաղերից եւ, ամէն ինչ մի կողմ թողնելով, տրուել Միակն Աստուծոյ փառաբանութեանը.

«Աղօթք սկսելով՝ թո՛ղ անձդ, կնոջդ ու որդիներիդ, թո՛ղ երկիրը, բարձրացի՛ր երկնքից էլ վեր, թո՛ղ երեւելի եւ աներեւոյթ ամէն արարած եւ սկսի՛ր փառաբանել ամենքի Արարչին» [ս. Բարսեղ Կեսարացի]:

Նենգաւոր աղօթքով սեփական անձի փառքը հաստատելու թիւր ձգտման փոխարէն ամենից առաջ Աստուծոյ փառքը փնտրելը, Նրան սրտի խորքից փառաբանող խօսքեր ուղղելը, ըստ ս. հայրերի, ճշմարիտ աղօթքի հիմքն ու սկիզբն է: Այսպիսի սկիզբը, հրաւիրելով վերնային շնորհի ներգործութիւնը, բացառում է մտքի ցրուածութիւնն ու երեւակայական թափառումները: Այսպիսի սկիզբն է միայն շարժում Տիրոջ բարեհաճութիւնը եւ արժանի դարձնում մեզ Սուրբ Հոգու ներգործութեանն ու հաւատարիմ գործակցութեանը աղօթքի պահին.

«Սուրբ Հոգին... եթէ մեր միտքը լինում է ճշմարտութեամբ աղօթելիս, հանգչում է մեզ վրայ եւ ամբողջովին պարուրում մեզ, կործանում խորհուրդների կամ մտքերի բոլոր լեգէոնները՝ հրաւիրելով մեզ դէպի հոգեւոր սուրբ աղօթքի ցանկութիւնը» [ս. Նեղոս Սինայեցի]:

Այսպիսի աղօթքի կենդանի օրինակն է մեզ մատուցուած ս. Գրիգոր Լուսաւորչի աղօթքով.

«Քո շնորհն առատացաւ իմ մէջ եւ յագեցրեց իմ քաղցն ու զովացրեց իմ ծարաւը, լուսաւորեց իմ խաւարեալ միտքը, թափառումներից հաւաքեց իմ խորհուրդները եւ լցրեց իմ սիրտը»:

Աստուծոյ փառաբանութիւնը աղօթքի սկիզբ ընդունելը ոչ միայն ժամանակային իմաստ ունի, այլեւ՝ խորհրդական՝ որպէս հոգեւոր գործառնութեան էական հիմք: Աղօթքի, ինչպէս եւ բոլոր առաքինութիւնների արմատը Աստուծոյ փառքը փնտրելու եւ գործով այն հաստատելու մէջ է՝ հակառակ հին մարդու՝ անձի փառքը ամէն մի գործի սկիզբ դնելու եսապաշտ յատկութեանը:

Ողջ երկնային զօրութիւններն անդադար օրհնում եւ փառաբանում են Աստծուն: Աստուծոյ բոլոր սուրբերի շուրթերին եւ սրտերում Տիրոջ անուան մշտական փառաբանութիւնն ու գովութիւնն է: Ըստ ս. հայրերի՝ փառաբանութեամբ ոչ միայն հաստատւում է առ Աստուած հաւատքը, այլեւ՝ աճում եւ աւելանում: Կենդանի հաւատքը եւ փառաբանութիւնն անբաժանելի են: Այս պատճառով ս. հայրերի դաւանական աղօթքները յագեցած են փառաբանութիւններով եւ օրհնութիւններով, իսկ փառաբանական յօրինուածքները կերտուած են Տիրոջ փրկագործական տնօրինութիւնների խոստովանութեամբ:

Այս գրքում տեղ գտած ս. հայրերի **հաւատքի եւ փառաբանութեան** աղօթքները, յուսով ենք, որ շատերիս համար կենդանի օրինակ եւ օժանդակութիւն կհանդիսանան Տիրոջը ճշմարիտ հաւատքով փառաբանելու եւ կեանքում առաքինի գործերով Նրա անունը փառաւորելու համար:

Այժմ անդրադառնանք Տիրոջ յաջորդ պատուէրին, որի ճշմարիտ ընկալումը միայն նախորդի մէջ հաւատարիմ լինողին է հասու, եւ որո՛վ միայն ամրապնդում ու հասունանում է առաջինը:

Երբ անձը, հրաժարուելով սնափառ մղումներից, ուշադիր եւ անգբաղ մտքով սկսում է գոհանալ իր Տիրոջով, երբ աղօթքին է միանում Աստուծոյ Հոգին, այդժամ միտքը սովորում է պատշաճաբար խօսել Տիրոջ հետ եւ զերծ մնալ աւելորդաբանութիւններից: Եւ այսպիսի խօսքը՝ ուղղուած Աստծուն, վեր է անցաւոր ձգտումներից ու երկրային խորհուրդներից: Այս պատճառով, *հեթանոսների պէս շատախօս* չլինելու տէրունական յորդորը (տե՛ս Մատթ. Զ 7) ճշմարտապէս ընկալելով, ս. հայրերը սրանում նկատում են զգուշացում երկրահակ բաղձանքների եւ մարմնաւոր ցանկութիւնների գարշահոտութիւնն աղօթքի բուրմունքին խառնելուց:

«Ով աղօթելիս մարմնաւոր փառք, մեծութիւն եւ կամ էլ հարստութիւն է խնդրում Աստծուց, այնպիսին բարկացնում է Աստծուն եւ չի հաշտեցնում: Այդ ժամանակ նա նման է այն ապշած խելագարին, որը գնաց ողորմած թագաւորի մօտ եւ, արհամարհելով պայծառ ոսկին ու լուսաւոր մարգարիտը, ժահահոտ աղբ խնդրեց թագաւորից: Այս պատճառով էլ Տէրն ասաց, թէ՝ «Աղօթելիս հեթանոսների պէս շատախօս մի՛ եղէք» [Մատթ. Զ 7]: **Քանզի նրանք յարութեան յոյս չունեն եւ այս կեանքի մասին են միայն հոգում ու խնդրում»** [Վարդան Այգեկցի]:

Ոմանք կարծում են, թէ շատախօս չլինելը կարճ խընդրանքով բաւարարուելն է եւ չտրուելը երկարատեւ աղօթքի: Եւ սա յաճախ դառնում է եկեղեցական երկարատեւ ժամասացութիւնները կամ սուրբերի բազմաբովանդակ, ծաւալուն աղօթքները տգիտաբար արհամարհելու եւ մինչեւ իսկ ծաղրելու առիթ: Այս մասին Իգնատիոս վարդապետը գրում է.

«Ուսուցանելիս ասաց. **«Մի՛ եղէք շատախօս հեթանոսների պէս»** [Մատթ. Զ 7]. որպէսզի **չկարծեն, թէ երկար աղօթելն** անշնորհ բան է, նոյնիսկ **Ինքը, որ աղօթ-**

քի կարիք չունէր, ողջ գիշեր աղօթում էր Աստծուն, որպէսզի սովորենք, թէ շատախօսութիւն է ոչ թէ բազում աղերսները, այլ՝ դատարկ եւ անհաճ բարբառելը»:

Հոգեւոր կեանքում շատ մեծ է երկարատեւ աղօթքի նշանակութիւնը: Եւ սկզբից իսկ անհրաժեշտ է խուսափել հապճեպութիւնից, որը միայն անպատուում է աղօթքի էութիւնը եւ չի թողնում անձին տրուել Սուրբ Հոգու նորոգիչ ներգործութեանը, ինչի համար իսկ կոչուած է աղօթքը:

Ճշմարիտ սկիզբ ունենալու դէպքում, աղօթքն ինքնին ձգտում է յարատեւութեան, որովհետեւ հոգին, հաստատուելով Աստուծոյ փառքի մէջ, չի կամենում փութանակի լքել աղօթքը, քանզի նրանում է տեսնում իր գոյութեան իմաստն ու յաւիտենական խնդութիւնը: Երկարատեւ աղօթքը նպաստում է սրտի ջերմացմանը, ջերմեռանդութիւն ու սէր արթնացնում դէպի հոգեւոր ծառայութիւնը, առանց որի հաւատքը մեռած է: Այս պատճառով ս. հայրերի գրած աղօթքները երբեմն շատ ծաւալուն են: Ահա թէ ինչու **Աղօթարանում** զետեղեցինք նաեւ այդպիսիները: Քանզի կարծում ենք, որ ոմանց համար երկարաշունչ աղօթքները բնականօրէն ցանկալի կլինեն: Յուսով ենք նաեւ, որ շատերին դրանք առիթ կտան երբեմն երկարացնելու իրենց աղօթքը՝ նպաստելով աղօթասիրութեան աճին: Միայն թէ խոհեմաբար մերժուեն չարից ներշնչուող՝ ժամանակի սղութեան կեղծ պատճառաբանութիւնները:

Բ

Ամէն օր Տէրունական աղօթքն ասելիս մենք ակամայ կրկնում ենք մեր պարտապաններին թողնելու խոստումը, որը կոչուած է զգաստ պահելու մեզ՝ իբրեւ մշտառիթ յիշեցում Քրիստոսի խօսքի. **«Եթէ դուք մարդկանց ներէք իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն էլ ձե՛զ կների»** [Մատթ. Զ 14]: Իսկ թէ որքանով ենք անկեղծ եւ անսայթաք աղօթքի մէջ *ինչպէս եւ մենք ենք թողնում մեր պարտապանների* խօսքերն ասելիս, թող ամէն մէկս իմանայ՝ քննելով իր անձը ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետի հետեւեալ յանդիմանութեան լոյսի տակ.

«Դու աղօթում ես, որ թողնուի քեզ եւ խոստովանում, որ դու եւս թողնում ես, խորհի՛ր քո մտքում. նախ՝ թողնո՞ւմ ես դու, եւ սուտ մի՛ լինիր Աստուծոյ առաջ՝ ասելով՝ թողնում եմ, բայց չես թողնում»:

Եւ դարձեալ՝

«Աղօթելիս եթէ յիշես, թէ ոխ ունես, ա՛յս իմացիր դու քո մտքում, որ քո աղօթքները լքուած կլինեն սեղանի առջեւ»:

Բացարձակ ներողամտութիւնն ու անոխակալութիւնը աղօթքի հաւատարիմ ուղեկիցներն են: Առանց սրանց, աղօթքն անպտուղ է եւ ապարդիւն: Աւելին, թշնամութեան առիթ հանդիսացող ամէն մի հանգամանք ու միջադէպ պէտք է առաւել բորբոքի աղօթքի եւ օրհնութեան կրակը, քանզի Տէրն ասում է. **«Օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողներին, ձեզ նեղողների համար աղօթեցէ՛ք»** [Ղուկ. Զ 28]: Եւ որքան էլ ծանր անիրաւութիւններով պարուրուած լինի մեր կեանքը, այս պայմանը մնում է անփոփոխ ու անմեղմելի: Երբեմն այս պատուիրանը պահելը անհնարին է թւում, սակայն այդ արատը յաղթահարելու ամենազօրեղ միջոցը նոյն ինքը՝ աղօթքն է.

«Աղօթքի միջոցով հանենք քէնն ու ոխը մեր մտքից եւ յետո՛յ միայն Աստծուց կարող ենք թողութիւն խնդրել մեր յանցանքներին» [Վարդան Այգեկցի]:

Այստեղ մեր ուշադրութիւնը հրաւիրւում է աղօթքի մէջ մէկ այլ սկզբունքի վրայ, առանց որի աղօթքի ընթացքը չի կարող լիարժէք համարուել: Դա աղօթքի ժամանակ զղջալու եւ մեղքերի թողութիւն հայցելու անհրաժեշտութիւնն է:

Ս. Բարսեղ Կեսարացին աղօթքով Տիրոջը փառաբանելու ճշմարիտ սկզբին յաջորդել է յորդորում անձի մեղաւորութեան խոստովանութեամբ Նրա ոտքերի առջեւ ընկնելը.

«Երբ... փառաբանես ու գովեստ մատուցես Աստծուն, այնժամ սկսի՛ր խոնարհութեամբ եւ ասա՛. «Ես արժանի չեմ բարբառելու Քո առջեւ, Տէ՛ր, քանզի յոյժ մեղաւոր եմ»:

Գրեթէ բոլոր ս. հայրերը երկրորդում են, որ փառաբանութեամբ աղօթքը սկսելուց յետոյ անհրաժեշտ է, անձը մեղաւոր ճանաչելով, թողութիւն խնդրել Տիրոջից: Արդարեւ, Սուրբ Հոգին է այդպէս ուսուցանում՝ **«բարեխօս լինելով անմռունչ հեծութիւններով»** [Հռոմ. Ը 26]: Քանզի ճշմարտապէս աղօթողի հոգին, յայտնուելով շնորհի մէջ, նրա լոյսի տակ տեսնում է նաեւ սեփական անձի անմաքրութիւնները: Ս. հայրերը, գտնուելով առաքինութեան բարձունքի վրայ, այնուհանդերձ միշտ աղօթել են իրենց անձն Աստուծոյ առաջ խիստ մեղաւոր ճանաչելով: Ջղջումի մէջ աղօթքով յարատեւելու եւ շնորհի ներգործութեամբ մեղքերի նստուածքից սիրտը մաքրելու ձգտումը իսկական վկայութիւնն է աստուածսիրութեան եւ ճշմարիտ նուիրումի: Այսպիսի նուիրեալին է ուղղուած ս. Սերապիոն եպիսկոպոսի խրատը.

«Հանապազ խորհի՛ր, թէ ինչում ես սայթաքել, եւ եթէ աղօթես դրանց համար, Աստուած քեզ թողութիւն կշնորհի»:

Աղօթքի մէջ անհրաժեշտ մտքի հաւաք եւ անզբօս վիճակը էապէս կապուած է զղջումի եւ մեղքերի խոստովանութեան հետ: Սրանցով է Աստուած հաշտւում մեզ հետ՝ պարգեւելով մեր մտքին խաղաղութիւն, եւ անսասան պահում նրան բոլոր խափանիչ խորհուրդների մէջ: Այս պատճառով ս. Մակար Մեծը գրում է.

«Աղօթքների եւ սաղմոսերգութեան ժամանակ հոգին պէտք է զղջութեամբ հաւաքի իր խորհուրդները...»:

Երբ զղջաւորութիւնը դառնում է հոգու կենակիցն ու օգնականը, աղօթքը հասունանում է եւ սկսում է գործել, ինչպէս ս. Գրիգոր Լուսաւորիչն է ասում՝ *սուրբ սրտով եւ խոնարհ հոգով*: Այսպիսի աղօթքով է բացւում երկինքը հոգու առջեւ՝ պարգեւելով անպատում երանութիւններ:

Աղօթքը մուտք է հոգեւոր ոլորտ եւ հաղորդակցութիւն երկնային իրականութեան հետ: Եւ ամէն ոք, ով կենդանի բաղձանք ունի մշտապէս ապրելու հոգեւոր աշխարհի առընթերութեամբ, չի կարող չնկատել, որ այդ հաղորդակցութեան լիութիւնը խափանող պատճառը ինչ–ինչ մեղքերով կապանքուած լինելն ու դրանցից թօթափուելու ճիգերում զլանալն է: Այս իսկ պատճառով ս. վարդապետները խրատում են մշտական զղջումով եւ մեղքերի խոստովանութեամբ ազատուել ամէն տեսակ կապանքներից՝ արժանանալու համար աղօթքի մէջ տրուող հայեցողութեան երանութեանը:

Այս գրքում տեղ **գտած զղջման եւ ապաշխարութեան** աղօթքները այդ հոգեվիճակը յարուցող, ս. հայրերից մեզ փոխանցուած սքանչելի պարգեւներ են: Այդ աղօթքներում մենք տեսնում ենք ամէն մի սխալի համար խորապէս զղջացող սրտի կենդանի կնիքը: Սուրբերի զղջական աղօթքները սթափեցնում են մեզ՝ արթնացնելով մեր խիղճը՝ նկատելու սեփական մեղաւորութիւնը: Ուստի, խոհեմաբար կցորդելով մեր խղճմտանքը նրանց զղջաւոր աղօթքներին, ձգտենք *ապաշխարութեան արժանի պտուղ արարել* [տե՛ս Մատթ. Գ 8]:

Գ

Մեղքի յաղթահարման եւ հոգու արատաւորութեան բժշկութեան խնդրում մեծ է հոգեւոր եղբայրների միմեանց համար աղօթելու նշանակութիւնը [տե՛ս Յակոբ. Ե 13–18]: Քրիստոսին որդեգրուած հոգիների ճշմարիտ միութիւնն, ըստ էութեան, աղօթական է: Այս պատճառով միմեանց համար աղօթելը Եկեղեցու ներքին կեանքի զարկերակն է:

«Եթէ Պօղոսն աշակերտների աղօթքների կարիքն ունէր, որչափ առաւել եւս մենք կարիք ունենք միմեանց համար աղօթելու. եւ մենք, ուրիշների համար աղօթելով, ուրիշների աղօթքները կշահենք մեզ համար» [Խոսրով Անձեւացի]:

Ս. հայրերն ուսուցանում են նաեւ այն ճշմարտութիւնը, որ մեղքի դէմ աղօթքով մարտնչելիս, ողջ երկինքը աջակից եւ նեցուկ է մեզ: Քանզի բոլոր վայրերում ու բոլոր ժամանակներում Քրիստոսին ճշմարտապէս որդեգրուած հոգիները մի մարմին են կազմում եւ յատուկենապէս անբաժան են: Սա վերաբերւում է նաեւ երկնային զօրութիւններին.

«Բազում աղօթքներով մարտնչի՛ր ընդդէմ սովորական դարձած քո մեղքերի եւ կանչի՛ր բարեխօսութեան սուրբ հրեշտակների դասերը, բոլոր սուրբերին եւ արդարներին, մանաւանդ՝ սուրբ Աստուածածնին...» [ս. Եփրեմ Ասորի]:

Սուրբերին բարեխօսութեան կանչելու յորդորը Եկեղեցու վարդապետութեան կարեւոր կողմերից է: Եկեղեցու մարմինը մի է եւ ամբողջական, եւ միմեանց սիրելն ու միմեանց համար աղօթելը վերաբերում է ոչ միայն երկրաբնակ հաւատացեալներիս, այլեւ՝ երկինք փոխուած սուրբերին, որոնք առաւել մերձ են մեզ՝ որպէս իմանալի–հոգեւոր, ժամանակից ու տարածութիւնից ազատ հոգիներ:

Ս. հայրերը, աղօթքով մշտապէս Սուրբ Երրորդութեանը փարուելով հանդերձ, աղօթում էին նաեւ երկնաբնակ դարձած սուրբերին: Այսօրուայ մարդու տրամաբանութեան համար սա անհասկանալի է եւ աւելորդ. չէ՞ որ Աստուած բաւական է բոլոր խնդրանքների համար... Բայց այն, ինչ միտքը հեշտութեամբ եւ առանց հասկանալու կարող է մերժել, ապաշխարող եւ սրբազգաց սիրտը հասկանում է եւ ընդունում ներքին հոգեւոր վստահութեամբ:

«Վերին գնդերն ամենքն էլ իրենցում բազում բարեկարգութիւններ են ցուցաբերում, մեծ երկիւղով սրբազան մեղեդիներ նուագում եւ երանախառն օրհնութիւններ երգում ամենքի թագաւոր Աստծուն: Նրանց հետ խառնի՛ր դու քո անձն աղօթքների ժամանակ, նրանց սրբազան կարգի՛ն եղիր նախանձաւոր» [ս. Յովհան Ոսկեբերան]:

Աղօթքներում սուրբերի բարեխօսութիւնը խնդրելով՝ աւելանում է փրկութեան յոյսը: Հոգու համար երկնաքաղաքացիների հետ զրուցակցութիւնը երկնքի արքայութեան նախաճաշակումն է:

Ինչպէս ժամերգութիւնների, այնպէս էլ պատարագի տեքստը յագեցած է սուրբերի, մանաւանդ՝ սուրբ Աստուածածնի բարեխօսութիւնը հայցող աղօթքներով: Եկեղեցու ողջ աստուածպաշտութիւնը լի է սուրբերի յիշատակութեամբ: Երկնքի եւ երկրի կապն առաւելագոյնս իրականացած է այստեղ, ուր փոխադարձ աղօթական յիշատակումով ընդխառնւում են մարտնչող եւ յաղթանակած եկեղեցիները:

Դ

Հոգեւոր կեանքի առանցքը յարատեւ մերձեցումն է երկնքի արքայութեանն ու միաւորումը Սուրբ Երրորդութիւնը փառաբանող հրեղէնների կաճառին: Սակայն այս ճանապարհն ընթանում է չարի հետ մշտական պայքարով: Սա մարտնչող Եկեղեցու Խաչն է, որի մասին է Բարձրեալի խօսքը. **«Ով յաղթի, Ես նրան թոյլ կտամ ուտելու Կենաց Ծառից, որ գտնւում է Աստուծոյ դրախտի մէջ»** [Յայտն. Բ 7]: Եւ այս պայքարում ամենալուրջ զէնքը դարձեալ աղօթքն է: Ըստ ս. վարդապետների՝ ճշմարիտ աղօթքը միաժամանակ պատերազմ է չարի դէմ: Խոսրով Անձեւացին գրում է.

«Քանի որ սատանան գիտի, որ մարդն աղօթելիս Աստծուց շնորհ է ստանում, այդ պատճառով ջանում է աղօթքի ժամին ցնորել մարդկանց մտքերը, որպէսզի

զրկի շնորհներից, որոնք մարդ ստանում է մաքուր մըտքով աղօթելիս»:

Ս. հայրերի վարքերում յաճախ ենք հանդիպում նկարագրութիւններ աղօթքի ժամանակ չարի յարձակումների մասին: Եւ բոլոր դէպքերում յաղթանակի գրաւականը եղել է աննկուն հաւատքը եւ մտքի սթափութիւնը: Պետրոս առաքեալն, ասելով՝ **«Զգաստացէ՛ք ուրեմն եւ արթո՛ւն եղէք աղօթքի համար»** [Ա Պետր. Դ 7], անշուշտ նկատի ունի աղօթքի ժամին մեզ հետ մարտնչող դեւերի զանազան խարդաւանքներից զգուշանալը:

«Երբ [քեզ] մօտենայ մտքիդ հետ պատերազմող խորհուրդ,– գրում է ս. Եպիփան Կիպրացին,– զգո՛յշ եղիր, որպէսզի աղօթքի մէջ [անհրաժեշտի] փոխարէն այլ բան չխնդրես, այլ աղօթքիդ սուրը սրի՛ր ընդդէմ թշնամու՝ նրա հետ մարտնչելու համար»:

Աղօթքի մէջ սթափ եւ ուշիմ միտք ունենալը մեծագոյն առաքինութիւն է: Մեր միտքը սովոր է դէպի պարապ մտորումներ հակուելու՝ չգիտակցելով, որ իրականում ենթարկւում է չարի ներշնչանքին եւ զրուցում նրա հետ: Միտքն ու սիրտն այս դիւային զրոյցից անջատելու եւ աստուածային խորհուրդների ու ներշնչումների առաջ բացազատելու մէջ է ճշմարիտ աղօթքի էութիւնը: Այս բանում մեծ հմտութիւն էին ձեռք բերում սուրբ հայրերը: Նրանց աղօթքը յարատեւ զգոնութեան շնորհիւ մեծ զօրութիւն էր ստանում, մինչեւ իսկ դեւերի վրայ իշխանութիւն եւ սաստ ունենալու աստիճան: Աղօթքի մէջ համբերելով բոլոր փորձութիւններին եւ մտքի անզբաղութեամբ մինչեւ վերջ հաւատարիմ մնալով Քրիստոս Աստծուն՝ որպէս միակ զրուցակցի՝ նրանք յաղթել են չարին՝ ստանալով դեւերին հալածելու պարգեւը: Եւ նրանց իսկ գրած աղօթքները, որոնք մատուցուել են տկարացած եւ չարից հալածուող հոգիներին օգնելու համար, թշնամու հանդէպ ահարկու զօրութիւն են պարունակում: Այդ աղօթքներում նկատւում է սուրբերի խորը կարեկցանքն ու ցաւը

փորձանքի մէջ յայտնուած հոգիների հանդէպ: Այդ աղօթքներն ինքնին բարեխօսութիւն են ու պաղատանք մեզ համար՝ մեր բոլոր տկար եւ վտանգուած վիճակներում: Եւ երբ մեր կամ մերձաւորի նեղութեան պահին մենք աղօթում ենք Աստծուն սուրբերի զօրաւոր աղօթքներով, նրանք երկնքում մեզ են միանում՝ մեր ցաւին ցաւակից լինելով եւ մեր աղերսանքին խառնելով իրենց սուրբ եւ զօրաւոր մաղթանքները:

Առանց փորձութեան հոգեւոր առաջընթաց չի լինում, եւ առանց երկրային նեղութիւնների չի աճում սէրն ու կարօտն առ երկնայինն ու անվախճանը: Սակայն միշտ չէ, որ իմաստուն եւ կարող ենք լինում անտրտունջ, աներեր վստահութեամբ համբերելու եւ յաղթանակով դուրս գալու քննութիւնից: Եւ այս խնդրում թող սուրբերի բարեխօսութեամբ նրանց **զօրաւոր եւ բժշկութեան** աղօթքները զօրաւիգ լինեն մեզ չարի դէմ պայքարում եւ բոլոր դժուարութիւնների մէջ անպարտելի մնալու համար:

Ե

Ճշմարիտ քրիստոնեայի ողջ կեանքը ներծծուած է աղօթքով: Նրա կեանքի եւ կենցաղի բոլոր մանրամասներն ունեն խորհրդական նշանակութիւն եւ առիթ են՝ Տիրոջը դիմելու, Նրա գործակցութիւնը հայցելու, պահպանութիւնը խնդրելու եւ կամ՝ պարզապէս գոհանալու համար: Բացի այս, սուրբ Գիրքը պատուիրում է *յաճախակի աղօթել* [տե՛ս Կողոս. Դ 2], աւելին՝ աղօթել *ամենայն ժամ* [տե՛ս Ղուկ. ԻԱ 36, Եփես. Զ 16] եւ *անդադար* [տե՛ս Ա Թեսաղ. Ե 17]:

Աղօթասիրութիւնը քրիստոնեայի հոգու ճշմարիտ զարդն է, եւ մշտապէս աղօթքի մէջ լինելու ձգտումը հաւատքի կենդանութեան հաւաստի նշանն է: Այս կենդանութեան մէջ մեզ տեսնելու բաղձանքով է ահա ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը յորդորում *ամենուր հոգեւորապէս, անխափան կատարել աղօթքի ծառայութիւնը՝ թէ՛ տանը նստած, թէ՛ ճանապարհ գնալիս, թէ՛*

աշխատելիս, թէ՛ ճանչելիս եւ թէ՛ արթնանալիս: Կարծում ենք, որ Աղօթարանի վերջնամասում զետեղուած **ամենայն պիտոյից** աղօթքները կնպաստեն այդպիսի կարգաւորութիւն եւ օրինութիւն ներարկելու հաւատացեալի կենցաղին՝ զարդարելով նրա բոլոր պիտառութիւնները սրբութեամբ եւ աստուածահաճոյ մղումներով:

Արդ, աղօթե՛նք մեր ս. հայրերի աղօթքներով՝ յաճախակի ընթերցելով աղօթքի մասին նրանց խրատները, որ շտեմարան է՝ իմաստութեամբ եւ սիրով լի: Կրթե՛նք մեր միտքն ու սիրտը աստուածահաճ աղօթասիրութեամբ, որպէսզի մեր մէջ Սուրբ Հոգու շնորհն առատանայ ի փառս Աստուծոյ. ամէն:

ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

ՄԱՄ

Ա

ԱՂՕԹՔԻ ՄԱՄԻՆ

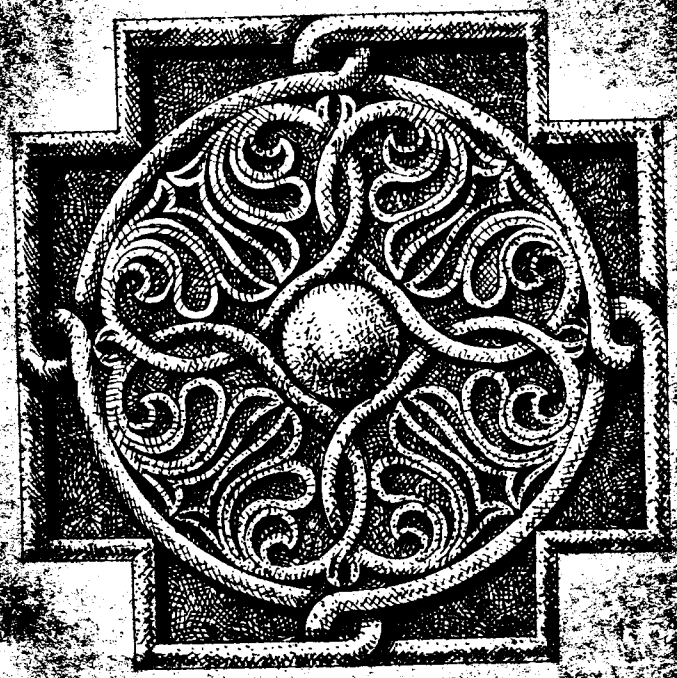

เมื่อรักหนึ่งจบลงที่

Տէրն ամբարիշտներից հեռու է, բայց արդարների աղօթքը լսում է [Առակ. ԺԵ 29]:

Եւ երբ աղօթես, չլինե՛ս կեղծաւորների նման, որոնք սիրում են ժողովարաններում եւ հրապարակների անկիւններում աղօթքի կանգնել, որպէսզի մարդկանց երեւան. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ա՛յդ իսկ է նրանց վարձքը: Այլ դու երբ աղօթես, մտի՛ր քո սենեակը, փակի՛ր քո դռները եւ ծածո՛ւկ աղօթիր քո Հօրը, եւ քո Հայրը, որ տեսնում է ծածկապէս, կհատուցի քեզ յայտնապէս:

Աղօթելիս շատախօս մի՛ եղէք, ինչպէս հեթանոսները, քանզի նրանք կարծում են, թէ իրենց շատ խօսքերի պատճառով լսելի կլինեն: Արդ, նրանց չնմանուե՛ք, որովհետեւ ձեր Հայրը գիտէ, թէ ինչ է ձեզ պէտք, նախքան որ դուք Նրանից մի բան ուզէք [Մատթ. Զ 5–8]:

Արթո՛ւն եղէք եւ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի փորձութեան մէջ չընկնէք... [Մատթ. ԻԶ 41]:

Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ով որ այս լերանն ասի՝ ե՛լ եւ ծովն ընկի՛ր, եւ իր սրտում չերկմտի, այլ հաւատայ, թէ ինչ որ ասում է, կլինի, ինչ էլ ասի, կկատարուի նրա համար: Ուստի ասում եմ ձեզ. ամէն ինչ, որ աղօթելով խնդրէք եւ հաւատաք, թէ կստանաք, կտրուի ձեզ: Եւ երբ աղօթքի կանգնէք, թէ մէկի դէմ մի բան ունէք, ներեցէ՛ք, որպէսզի ձեր Հայրն էլ, որ երկնքում է, ների ձեզ ձեր յանցանքները: Իսկ եթէ դուք չներէք, ձեր Հայրն էլ, որ երկնքում է, չի ների ձեզ ձեր յանցանքները [Մարկ. ԺԱ 23–26]:

Օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողներին, աղօթեցէ՛ք ձեզ նեղողների համար [Ղուկ. Զ 28]:

Արթո՛ւն կացէք այսուհետեւ, ամէն ժամ աղօթեցէ՛ք, որպէսզի կարողանաք զերծ մնալ այն ամենից, որ լինելու է, եւ կանգնել մարդու Որդու առաջ [Ղուկ. ԻԱ 36]:

Նոյնպէս եւ Հոգին մեր տկարութեան դէպքում է օգնութեան հասնում. որովհետեւ չգիտենք, թէ ինչի մասին աղօթել, ինչպէս է արժան. բայց Հոգին Ինքը բարեխօս է լինում անմռունչ հեծութիւններով [Հռոմ. Ը 26–27]:

Ամենայն աղօթքներով եւ աղաչանքներով ամէն ժամ աղօթեցէ՛ք հոգով. եւ նոյնի մէջ տքնեցէ՛ք ամենայն ժուժկալութեամբ եւ բոլոր սրբերի եւ ինձ համար աղաչանքներով [Եփես. Զ 18]:

Յաճա՛խ կանգնեցէք աղօթքի՝ դրանում գոհութեամբ արթուն մնալով: Միաժամանակ աղօթեցէ՛ք եւ մեզ համար, որպէսզի Աստուած բացի մեր առաջ խօսքի դուռը՝ յայտնելու Քրիստոսի խորհուրդը [Կողոս. Դ 2–3]:

Ամէն ժամ ուրա՛խ եղէք, անդադար աղօթեցէ՛ք, ամէն ինչում գոհութի՛ւն մատուցէք, որովհետեւ ա՛յս է Աստուծոյ կամքը ձեզ համար ի Քրիստոս Յիսուս [Ա Թեսաղ. Ե 17–18]:

Արդ, ամենից առաջ աղաչում եմ մատուցել աղօթքներ, խնդրուածքներ, պաղատանքներ, գոհութիւններ բոլոր մարդկանց համար, մանաւանդ՝ թագաւորների եւ բոլոր իշխանատրների, որպէսզի խաղաղութեամբ եւ հանդարտութեամբ վարենք մեր կեանքը, ամենայն աստուածպաշտութեամբ եւ սրբութեամբ, քանզի ա՛յն է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկչի՝ Աստուծոյ առաջ, որը կամենում է, որ բոլոր մարդիկ փրկուեն եւ հասնեն ճշմարտութեան գիտութեանը [Ա Տիմ. Բ 1–4]:

Ուզում եմ, որ մարդիկ աղօթեն բոլոր տեղերում, սուրբ ձեռքեր բարձրացնեն դէպի վեր, առանց բարկութեան եւ երկմտութեան [Ա Տիմ. Բ 8]:

Ձեզանից մէկը վշտի մէ՞ջ է ընկել, թող աղօթի. մէկը բերկրանքի՞ մէջ է, սաղմոս թող ասի. հիւա՞նդ է ձեզանից մէկը, թող կանչի Եկեղեցու երէցներին, եւ նրա վրայ թող աղօթեն, թող իւղով օծեն նրան Տիրոջ անունով: Եւ հաւատով արուած աղօթքը կփրկի հիւանդին, եւ Տէրը նրան ոտքի կկանգնեցնի: Եւ եթէ մեղք գործած լինի, այդ նրան պիտի ներուի: Ձեր մեղքերը միմեանց խոստովանեցէ՛ք եւ միմեանց համար աղօթեցէ՛ք, որպէսզի բժշկուէք. քանզի արդարի աղօթքը խիստ զօրաւոր է օգնելու համար: Եղիան մարդ էր մեզ նման՝ չարչարուելու ենթակայ. եւ աղօթեց, եւ երկրի վրայ երեք տարի ու վեց ամիս անձրեւ չտեղաց: Եւ դարձեալ աղօթեց, եւ երկինքը անձրեւ տուեց, եւ երկիրը հասցրեց իր պտուղը [Յակոբ. Ե 13–18]:

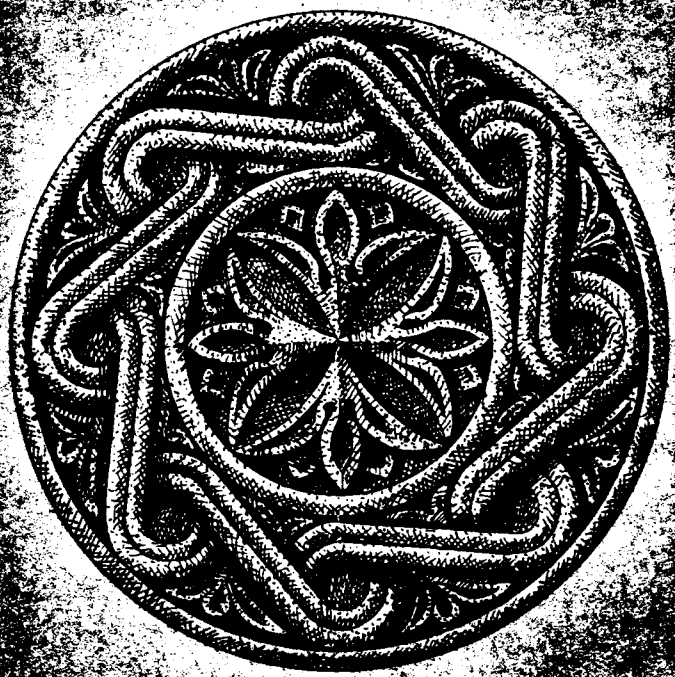

ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀԱՅՐԵՐ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ (†326)

Տիրոջ խօսքով հաստատուեցին երկինքը եւ երկիրը, եւ Նրա բերանի Հոգով՝ բոլոր [երկնային] զօրութիւնները: Այս պատճառով սուրբ մանուկները հնոցում բոլոր արարածներին յորդորում էին հանապազ փառաբանել ամենակալ, ամենազօր եւ ամենապարգեւ Տէրութեանը: Քանզի ասում էին. «Ամէ՛նքդ՝ երեւելի եւ աներեւոյթ արարածնե՛րդ, որ Տիրոջ [ձեռքի] գործն էք, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը, օրհնեցէ՛ք երկնքի եւ երկրի Արարչին» [տե՛ս Դան. Գ 57–90]:

Նաեւ արդարները սուրբ սրտով եւ խոնարհ հոգով օրհնութիւն են առաքում առ Աստուած, որպէսզի չօտարանան արարչութիւնից, այլ ծանուցեն բոլորին, որ նրանք նոյնպէս բոլորի Արարչի արարածներն են:

Արդ, աղօթքով, պահքով, սուրբ սիրով, շնորհալից յոյսով եւ բաղձալից մղումով զգուշօրէն պատրա՛ստ եղիր՝ Աստուծոյ կամքը կատարելու: Ահով եւ երկիւղով ջանա՛ միշտ յառաջանալ բարեպաշտութեան մէջ եւ չպակասեցնել երեւելի եւ աներեւոյթ առաքինութիւնների վաստակդ:

Եւ ամէնուր հոգեւորապէս, անխափան կատարի՛ր աղօթքի ծառայութիւնդ՝ թէ՛ տանը նստած, թէ՛ ճանապարհ գնալիս, թէ՛ աշխատելիս, թէ՛ ննջելիս եւ թէ՛ արթնանալիս:

Ողջ սրտից բխած աղօթքներն ու խնդրուածքները [Աստուծոյ] շնորհով խաղաղութիւն են բերում հոգուն, իսկ միտքը խնամալից պաղատանքներով ուղղւում է դէպի արտասուալից զոջումը եւ եռանդասէր խանդաղատանքով՝ դէպի աւետիսների յիշատակը: Աղօթքները, շնորհալից արտասուքներ հեղելով, մաքրում են միտքն ու մարմինը չար եւ աղտեղի ցանկութիւններից:

Բաց մի՛ թող մտքիցդ Աստուծոյ յիշումը՝ անդադար խընդրուածքներով, եռանդասէր հոգով եւ միշտ ջերմ արտասուքներով, որպէսզի աղօթքներով ընդունելութեան արժանանաս, եւ Աստուած [քեզ] պարգեւատու լինի, քանզի կամենում է, որ բոլորը փրկուեն եւ արժանանան արքայութեան՝ ի Քրիստոս Յիսուս:

Ս. ՅԱԿՈԲ ՄԾԲՆԱՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏ (†346)

Սրտի սրբութիւնն առաւել է բոլոր բարձրաձայն բարբառուող աղօթքներից: Եւ յստակուած մտքին խառնուած լռութիւնն առաւել է մէկի բարձրաձայն աղաղակից: Արդ, սիրելի՛, տո՛ւր ինձ քո սիրտն ու խորհուրդները եւ լսի՛ր դու սուրբերի աղօթքների զօրութիւնը: Տե՛ս՝ ինչպէս Աստուծոյ առաջ առաքինացան առաջին արդարներն իրենց աղօթքներով եւ ինչպէս դրանք սրբութեան պատարագ եղան նրանց համար. նոյն աղօթքներով պատարագներն ընդունելի եղան [Աստծուն]: Եւ դարձեալ՝ [աղօթքներով] Նա ցածրացրեց հեղեղի ջուրը, բազմացրեց ամուլների ծնունդները, կործանեց բանակները, յայտնեց խորհուրդները, բաժանեց ծովերը, ճեղքեց Յորդանանը, կանգնեցրեց արեգակը եւ լուսինը, կոտորեց պիղծերին, իջեցրեց ջրերը, փակեց երկինքը, հանեց գուբից, ազատեց հրից, փրկեց ծովից. եւ աղօթքի զօրութիւնները յոյժ եւ առաւել են:

Երբ աղօթելիս լինես, սիրտդ ուղղիր վե՛ր եւ աչքերդ՝ վա՛ր, մտի՛ր դու քո ներսը՝ քո ներքին մարդու մէջ, եւ ծածո՛ւկ աղօթիր քո Հօրը, որ երկնքում է: Եւ այս ամէնը, որ գրեցի քեզ աղօթքի ճառերի մասին, եթէ սուրբ լինեն, ընդունելի կլինեն, եւ եթէ սուրբ չլինեն, ընդունելի չեն լինի: Քանզի կան ոմանք մեր մէջ, որոնք շատացնում են աղօթքները, երկարացնում հեծութիւնները, կորացնում իրենց անձերը եւ տարածում իրենց ձեռքերը, բայց աղօթքի գործերը հեռու են նրանցից: Աղօթում են մեր Տիրոջը, որ սովորեցրեց իրենց. «Թո՛ղ մեր մեղքերը, եւ մենք թողնում ենք մեր պարտա-

պաններին» [տե՛ս Մատթ. Զ 12]: Ինչպե՞ս ես աղօթում. յիշի՛ր, որ պատարագ ես մատուցում Աստուծոյ առջեւ: Մի՛ ամաչեցնի նրան*, որ մատուցում է քո աղօթքներն աղտեղուած պատարագով: Դու աղօթում ես, որ թողնուի քեզ եւ խոստովանում, որ դու եւս թողնում ես, խորհի՛ր քո մտքում. նախ՝ թողնո՞ւմ ես դու, եւ սուտ մի՛ լիներ Աստուծոյ առաջ՝ ասելով՝ թողնում եմ, բայց չես թողնում: Մի՞թէ մարդ է քեզ համար Աստուած, որ ստում ես Նրան: Եթէ մարդ իր ընկերոջ դէմ մեղք է գործում, Տիրոջից է խնդրում քաւութիւն, ապա եթէ Աստուծոյ դէմ մեղք գործի, ումի՞ց խնդրի քաւութիւն: Մի՛ դատապարտիր անձդ քո աղօթքներով: Լսի՛ր դու նորից մեր Տիրոջ խօսքը. «Երբ մատուցես քո պատարագը եւ այնտեղ յիշես, թէ քո եղբօր հանդէպ ոխ ունես, թո՛ղ պատարագը սեղանի առաջ, գնա հաշտուի՛ր քո եղբօր հետ եւ ապա արի մատուցի՛ր քո պատարագը» [տե՛ս Մատթ. Ե 23–24], որպէսզի աղօթքի ժամանակ չբարկացնես քո Տիրոջը. քանզի աղօթելիս եթէ յիշես, թէ ոխ ունես, ա՛յս իմացիր դու քո մտքում, որ քո աղօթքները լքուած կլինեն սեղանի առջեւ, չի կամենայ նա, ով աղօթքն է մատուցում, վերցնել եւ երկրից վեր բարձրացնել: Քանզի քննում է քո պատարագը՝ աղտեղի՞ է, թէ՝ ոչ: Եթէ սուրբ է, հանում բարձրացնում է վեր՝ Աստուծոյ առաջ: Ապա եթէ նա քո աղօթքում գտնի, որ ասում ես. «Թո՛ղ ինձ, եւ թողնում եմ ես», բարձրացնողի պատասխանն այսպէս կլինի աղօթողին. «Նախ թո՛ղ դու քո պարտապանին, եւ ապա կբարձրացնեմ ես աղօթքներդ քո Պարտատիրոջ առաջ»: Թո՛ղ դու հարիւր դահեկան՝ ըստ քո ունակութեան, եւ Տէրը քո պարտքից կթողնի բիւր քանքար՝ ըստ Իր հարստութեան, եւ չի հաշուի քեզ վաշխ եւ տոկոսների վարձ: Եթէ դու կամենաս եւ թողնես, ապա հրեշտակը կառնի քո պատարագը եւ կհանի, կբարձրացնի իր հետ,

* ի նկատի ունի աղօթքը մատուցող հրեշտակին

բայց եթէ դու չթողնես, այսպէս կասի քեզ. «Ես պղծուած, աղտեղուած պատարագը սուրբ Աթոռի առաջ չեմ տանի, բայց ահա գալու ես դու այնտեղ՝ տալու քո պարտքերի հաշիւը, եւ քո պատարագը քեզ հետ պիտի բերես»: Եւ կթողնի քո պատարագն ու կգնայ:

Աղօթքները վայելուչ են, եթէ գործերը բարի են, ընդունելի են, եթէ խաղաղութիւն է լինում նրանց մէջ, լսելի են, եթէ թողութիւն է գտնուում նրանց մէջ, սիրուած են, եթէ սուրբ են նենգութիւնից, զօրաւոր են, եթէ նրանց մէջ կատարւում են Աստուծոյ զօրութիւնները:

Եւ այն, որ գրեցի քեզ, սիրելի՛, թէ աղօթքն Աստուծոյ կամքը կատարելն է, ինձ այսպէս է թւում, թէ [քեզ] բարւոք կլինի: Եւ ոչ թէ ասացի քեզ այս, որ ծուլանաս եւ հեռանաս աղօթքից, այլ առաւել ցանկանաս աղօթել եւ չձանձրանալ, ինչպէս եւ ասաց մեր Տէրը՝ անձանձրո՛յթ աղօթեցէք [տե՛ս Ղուկ. ԻԱ 36]: Զուարթութեամբ յօժար եղի՛ր եւ հեռացրո՛ւ քեզանից քունն ու ծանրութիւնը, տքնի՛ր առաւօտեան եւ ցերեկը, մի՛ դանդաղիր, եւ ես ցոյց կտամ քեզ աղօթքի ժամանակը:

Կան խնդրուածքներ, օրհնութիւններ եւ գոհութիւններ: Խնդրուածքներն այս են՝ որ մէկն իր մեղքերի համար գթութիւն եւ ողորմութիւն է խնդրում: Օրհնութիւնները եւ գոհութիւններն այս են՝ որ խնդութեամբ գոհանում է երկնաւոր Հօրից եւ օրհնում Նրան Իր բոլոր գործերի համար: Խընդրուածքների աղօթքը մատուցի՛ր քո նեղութեան վտանգի ժամանակ, իսկ երբ լցուես Նրա բարութեամբ, խոստովանութեամբ գոհացի՛ր քեզ տուողից, եւ այն ժամանակ, երբ միտքդ լի է ուրախութեամբ եւ ցնծութեամբ, օրհնութիւն եւ փա՛ռք տուր: Եւ քո բոլոր աղօթքները թող ընտրողաբար լինեն Աստուծոյ առաջ:

Մեր Փրկիչը սովորեցրեց խիստ ծածուկ աղօթել. ահա՛ Ամենատեսն ասում է. «Մտի՛ր քո սենեակը եւ, դռները փա-

կելով, ծածո՛ւկ աղօթիր քո Հօրը» [տե՛ս Մատթ. Զ 6]: Ցոյց տամ քեզ, թէ ինչպէս եմ վերն ասուածը հասկանում: Ասում է. «Աղօթի՛ր Հօրը փակ դռներով». մեր Տիրոջ խօսքը ցոյց է տալիս հետեւեալը՝ ծածո՛ւկ աղօթիր քո սրտում եւ փակի՛ր սրտիդ դռները: Եւ ի՞նչ է դուռը, եթէ ոչ՝ քո բերանը, քանզի մարմինը Տիրոջ տաճարն է, որում բնակւում է Քրիստոս, ինչպէս առաքեալն է ասում՝ «Դուք Աստուծոյ տաճար էք» [տե՛ս Ա Կոր. Գ 16]: Եւ քո ներքին մարդը, փակելով դռները, որ քո բերանն է, թող մտնի այս տաճարը եւ սրբի այն բոլոր պղծութիւններից:

Եթէ [աղօթքի ժամանակ] կտրուես ամէն ինչից, լսելի կլինես եւ կարժանանաս Տիրոջ զօրութեանը:

«Ուր երկու կամ երեք հոգի հաւաքուած են Իմ անուան համար, այնտեղ Ես նրանց մէջ եմ» [Մատթ. ԺԸ 20]: Ինչպէ՞ս ես հասկանում այս խօսքը, ո՛վ սիրելի... Եթէ դու մենակ լինես, Քրիստոս չի՞ լինի քո մէջ, քանզի ահաւասիկ գրուած է Քրիստոսին հաւատացողների մասին, որ նրանց մէջ բնակւում է Քրիստոս... Իսկ ես ցոյց կտամ քեզ, որ կայ տեղ, ուր փոխանակ երկուսի կամ երեքի, աւելի քան հազարն են ժողովուել, սակայն Քրիստոս նրանց մէջ չէ: Բայց կայ մարդ, որ մենակ է, եւ Քրիստոս նրա հետ է... Երբ Մովսէսն աղօթում էր լերան վրայ, մենակ եւ առանձին էր նա. մի՞թէ լսելի չեղաւ, այլ առաւել եւս լսելի եղաւ եւ մեղմեց իր Աստուծոյ բարկութիւնը: Եղիան նոյնպէս մենակ էր Կարմել լերան վրայ, սակայն նրա աղօթքները սքանչելի զօրութիւններ կատարեցին: Նրա աղօթքով փակուեց երկինքը եւ դարձեալ բացուեց, իր աղօթքով նա փրկուեց մահից եւ ազատուեց դժոխքից, նրա աղօթքները Իսրայէլից վերցրեցին պըղծութիւնը եւ երեք անգամ հուր իջեցրին երկնքից՝ մի անգամ սեղանի վրայ եւ երկու անգամ՝ նախարարների վրայ: Եւ երբ հալածում էին նրան, ծունր դրեց եւ աղօթեց եւ արագ լսելի եղաւ: Եւ չորս հարիւրը, որոնք բարձրաձայն կանչում եւ աղաղակում էին, լսելի չեղան, քանզի կանչում էին Բահաղի

կուռքերին, իսկ Եղիան մենակ էր եւ առաւել լսելի եղաւ: Եւ Յովնանը, երբ աղօթք էր անում ներքին դժոխքից, [Աստուած] շուտափոյթ լսեց նրան, թէպէտ եւ մենակ էր:

Ս. ԵՓՐԵՄ ԱՍՈՐԻ (†373)

Ո՛վ դու մեղաւոր, որչափ կարող ես, բազում աղօթքներով մարտնչի՛ր ընդդէմ սովորական դարձած քո մեղքերի եւ բարեխօսութեան կանչի՛ր սուրբ հրեշտակների դասերը, բոլոր սրբերին եւ արդարներին, մանաւանդ՝ սուրբ Աստուածածնին, առաւել եւս՝ Քրիստոսի սուրբ չարչարանքները. եւ անդադար աղաղակի՛ր առ Հայր, որպէսզի ողորմի քեզ եւ Սուրբ Հոգու միջոցով կարողութիւն տայ քեզ՝ ընդդիմանալու մեղքերին:

Եւ եթէ պատահի, որ յաղթուես որպէս տկար մարդ, դու դարձեա՛լ կանգնիր նոյնի մէջ: Եւ որչափ որ ընկնես, այնչափ արագ փութա՛ կանգնել, եւ Աստուած քեզ այնպէս կընդունի, իբրեւ թէ բնաւ ընկած չլինէիր: Քանի որ եթէ մի հանդերձ, ցեխն ընկնելով, աղտոտւում է եւ ապա օճառով մաքրւում, հագնողի հագին խոտան չի թւում. ո՛րչափ առաւել եւս հոգին, որ ընկել է մեղքերի մէջ ու վերստին բարձրացել, խոտան չի երեւում Աստուծոյ առջեւ. քանի որ Նա մարդկանց սիրում է շատ աւելի, քան մարդն իր հանդերձը: Եւ տե՛ս Նրա անչափ սէրը, որ անմահ Աստուած մեզ համար մարդացաւ եւ մարմնով մեռաւ: Եւ ոչ թէ միայն սիրում է, այլեւ խնդալով Իր ուսերի վրայ բարձրացնում:

Ս. ԲԱՐՍԵՂ ԿԵՍԱՐԱՑԻ (†379)

Աղօթել սկսելով՝ թո՛ղ անձդ, կնոջդ ու որդիներիդ, թո՛ղ երկիրը, բարձրացի՛ր երկնքից էլ վեր, թո՛ղ երեւացող ու աներեւոյթ ամէն արարած եւ սկսի՛ր փառաբանել ամենքի Արարչին: Եւ երբ անզբաղ մտքով փառաբանես Նրան, Սուրբ Գրքից ընտրի՛ր՝ ասելով. «Օրհնում եմ Քեզ, Տէ՛ր՝ եր-

կայնամիտ եւ անոխակալ, որ միշտ ներողամիտ ես իմ՝ յանցաւորիս նկատմամբ: Եւ տո՛ւր մեզ բոլորիս ապաշխարելու կարողութիւն, քանզի լսում եւ անսալով ներում ես մեզ, որպէսզի փառաբանենք Քեզ, որ տնօրինում ես մեր ազգի փրկութիւնը»...

Իսկ երբ Սուրբ Գրքից ըստ կարողութեան փառաբանես ու գովեստ մատուցես Աստծուն, այնժամ սկսի՛ր խոնարհութեամբ եւ ասա՛. «Ես արժանի չեմ Քո առջեւ բարբառելու, Տէ՛ր, քանզի յոյժ մեղաւոր եմ»: Թէպէտ անձիդ ապիրատութեան մասին ոչինչ չգիտես, սակայն այդպէ՛ս պէտք է ասես, քանզի ոչ ոք անմեղ չէ, այլ միայն՝ Աստուա՛ծ, քանզի, բազում անգամ մեղանչելով, շատ բան չենք ըմբռնում, որի մասին առաքեալն ասում է. «Ինքս ինձ չգիտեմ, սակայն սրանով չեմ արդարանում» [Ա Կորնթ. Դ 4], այսինքն՝ բազում անգամ մեղանչում եմ եւ չեմ ըմբռնում: Այս մասին մարգարէն ասում է. «Չիմացաւ իր յանցանքները» [Յոբ ԼԵ 15]: Եթէ չես ասում, թէ՝ մեղաւոր եմ, ուրեմն չես ատում անձդ, քանզի հէնց միայն «մեղաւոր չեմ» ասելով մեղանչում ես: Բայց մանաւանդ ասա՛, թէ՝ մեղաւորներից էլ աւելի յանցաւոր եմ Աստուծոյ պատուիրանների հանդէպ: Այսպէս է պէտք խորհել ամէն ժամ եւ ասել. թէ՝ անպիտան եմ, նաեւ միմեանց խոնարհութեամբ աւելի մեծարել, քան [սեփական] անձերը: Այսուհետեւ երկիւղով եւ խոնարհութե՛մբ մօտեցիր Աստծուն, իսկ երբ մատուցես խոնարհութեան խօսքը, ասա՛. «Գոհանում եմ Քեզանից, Տէ՛ր, քանզի երկայնամտութեամբ ներեցիր ինձ եւ ցայժմ առանց տանջանքների պահեցիր, քանզի, Տէ՛ր, ես արժանի էի մեծ պատուհաս կրելու եւ Քո կողմից արհամարհուելու: Իսկ Քո անոխակալ մարդասիրութիւնը ներողամիտ գտնուեց իմ հանդէպ: Գոհանում եմ Քեզանից, թէպէտ եւ արժանի չեմ երկայնամտութեանդ գովութեանը»: Եւ երբ երկուսն էլ՝ փառաբանութիւնն ու խոնարհութիւնը, կատարես, այնժամ խնդրի՛ր այն, ինչ որ պէտք է խնդրէիր...

Ս. ՄԱԿԱՐ ՄԵԾ (†391)

Պէտք է, որ հոգին աղօթքների եւ սաղմոսերգութեան ժամանակ զոջմամբ հաւաքի իր խորհուրդները եւ մտքում ուրիշ բան չդնի, այլ Տիրոջ գալստեանը սպասի, Նրա սէրը մտքով եւ սրտով կրի եւ միշտ Նրա հետ կապուած լինի: Եւ ինչպէս մայրն է հաւաքում իր որդիներին եւ ուսուցանում նրանց, այդպէս էլ հոգին թող հաւաքի իր խորհուրդները, թէպէտ եւ մեղքերի մէջ ցրուած լինեն, եւ հաստատուն հաւատքով պարտադրի սպասել Տիրոջ գալստեանը, որպէսզի [Նա] գայ եւ ըստ Իր կամքի հաճութեան ուսուցանի ճշմարիտ եւ անպղտոր աղօթքը:

Իսկ եթէ մենք, աղօթքի մէջ լինելով, մեր խորհուրդները դրսում ենք թափառեցնում եւ չենք հաւաքում, ինքներս իսկ մատնում ենք մեզ եւ թողնում մեղանչական մտածութիւնների մէջ: Նաեւ չենք ուղղում մեր կամքը դէպի Աստուած եւ չենք բռնադատում մեր խորհուրդներն՝ ուղղուելու դէպի Տէրը, որպէսզի Ինքը՝ Տէրը, Իր կամքով գայ մեզ մօտ եւ Իր ճշմարտութեամբ մեզ Իր մօտ հաւաքի:

Տիրոջը հաճոյ լինելու ողջ խնդիրը խորհուրդների մէջ է: Ուստի փութա՛ ներքնապէս խորհուրդներովդ հաճոյ լինել Նրան եւ ամէն ժամ ներսում ակնկալել Տիրոջը: Միշտ եւ հանապազ փութա՛ ներսումդ խորհուրդներով փնտրել Նրան եւ բռնաբա՛ր իսկ հարկադրիր քո կամքը՝ բարեյօժարութեամբ մտքիդ ախորժումն առ Տէր պահելու: Եւ ապա կտեսնես, թէ ինչպէս Ինքն Իր կամքով կգայ եւ օթեւան կգտնի քեզ մօտ: Եւ որչափ որ միտքդ կամքով բռնադատես՝ ամբողջ սրտով փնտրելով Նրան, նոյնքան եւ առաւել Նա՛ կհարկադրուի Իր գթութեամբ եւ ըստ Իր բարերար քաղցրութեան գալ քեզ մօտ եւ հոգեպէս հանգստացնել քեզ: [Գիտցի՛ր, որ] ամենեւին էլ չի լքել քեզ, այլ անտեսանելի կերպով կանգնած է քեզ մօտ, տեսնում է քո միտքը եւ խորհուրդները, հայում քո մտածութիւններին, տեսնում, թէ ինչպէ՞ս ես աղօթում Իրեն՝

ամբողջ անձո՞վ, թէ՞ ծուլութեամբ, մինչեւ իսկ յուլանալով* եւ կամ թոյլ մտքո՞վ եւ ո՞չ արդեօք ինչ–ինչ մեղքերի գործառնութեամբ ախտաւորուած:

Արդ, երբ դու տեսնես, որ ամէն ժամ գործառնութեամբ հանդերձ սփռում ես քո խորհուրդները Տէր Աստուծոյ եւ միայն Նրա հայեացքի առաջ, այնժամ Ինքը՝ Տէրը, կայայտնուի քեզ, Իրեն անճառապէս ցոյց կտայ, Իր ցանկալի գեղեցկութեամբ կպայծառացնի, Իր օգնականութեամբ առլեցուն կդարձնի, Իր ողջ յաղթութիւնը կտայ եւ կազատի քեզ քո աներեւոյթ թշնամիներից՝ հայելով քո՝ նախապէս Իրեն ուղղուած անզբաղ խնդրուածքներին, մտքիդ անսխալ ակնկալութեանը եւ սրտիդ՝ Իր հանդէպ միշտ աննուազ տածուող սիրուն: Ահա այսպէս կուսուցանի եւ կտայ քեզ ճշմարիտ աղօթքը, հաւատքի եւ ճշմարտութեան սէրը, երկնային եւ ճշմարիտ խնդութիւնը, որն Ինքն իսկ Քրիստոսն է, որ ամէնուրեք քեզ հետ է:

Երբ մարդ զգուշանայ իր ընկերոջը զրկելուց, այնժամ կհամարձակուի իր մտքում [համարել], թէ իր աղօթքներն ընդունելի են Աստուծոյ առջեւ: Իսկ եթէ զրկի իր ընկերոջը, նրա աղօթքները գարշելի եւ անընդունելի կլինեն, քանզի զրկուածի հեծութիւնը թոյլ չի տայ, որ զրկողի աղօթքը մըտնի Աստուծոյ առաջ: Եւ եթէ չշտապի հաշտուել ընկերոջ հետ, ազատ չի լինի իր մեղքերից յաւիտեան, քանզի գրուած է. «Ինչ որ կապեցիր երկրի վրայ, կապուած կլինի երկնքում» [Մատթ. ԺԸ 18]:

Ս. ՍԵՐԱՊԻՈՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ (†Ե դարի սկիզբ)

Հարկադրի՛ր քեզ գիշերուայ մէջ բազում աղօթքների, քանզի աղօթքը լոյս է քո անձին: Հանապազ խորհի՛ր, թէ

* յուլանալ– թուլանալ, ծուլանալ

ինչում ես սայթաքել, եւ եթէ աղօթես դրանց համար, Աստուած քեզ թողութիւն կշնորհի:

Եթէ Աստծուն աղաչես օգնել փորձութեան ժամանակ, եւ չլսի քեզ, մի՛ վհատուիր, քանզի Ինքը քեզանից առաւել գիտի քո օգուտը: Քո խնդրուածքներում Աստծուն մի՛ ասա, թէ՝ վերցրո՛ւ այս ինձանից կամ տո՛ւր ինձ այս, այլ այսպէ՛ս աղօթիր. «Տէ՛ր Յիսուս, Դո՛ւ ես իմ օգնականը, Քո ձեռքերում եմ, Դո՛ւ գիտես իմ օգուտը, օգնի՛ր ինձ: Մի՛ թողնիր ինձ իմ կամքին հետեւել, մի՛ թողնիր ինձ կորչել իմ մեղքերում, գթա՛ Քո ստեղծուածին, մի՛ զցիր ինձ Քո աչքից իմ մեղքերի պատճառով, քանզի Քեզ ապաւինեցի: Բժշկի՛ր իմ անձը, քանզի մեղանչեցի Քո հանդէպ. Քո առջեւ են իմ բոլոր նեղիչները, եւ չկայ ինձ ապաւէն, Տէ՛ր, Քեզանից բացի: Փրկի՛ր ինձ ըստ Քո ողորմութեան, եւ թող ամաչեն բոլոր ինձ վրայ յարձակուածները, որոնք ձգտում են կորցնել իմ անձը. քանզի Դու, Տէ՛ր, ամենակարող ես, եւ Քոնն է փառքը յաւիտեանս»:

Ս. ԵՊԻՓԱՆ ԿԻՊՐԱՑԻ (†403)

Կրօնաւորը պարտաւոր է միշտ եւ անդադար աղօթել սրտով եւ մտքով՝ կանգնած, թէ՝ նստած, գործելիս, թէ՝ ուտելիս, ննջելիս, թէ՝ արթնանալիս եւ թէ՝ գնալիս: Քանզի եւ Դաւիթ մարգարէն ամէն ժամ աղօթում էր. «Երեկոյեան,– ասում է,– առաւօտեան եւ ողջ ցերեկը» [Սաղ. ԾԴ 18], նաեւ՝ կէսգիշերին [Սաղ. ՃԺԸ 55]. «Օրը եօթ անգամ եւ ամբողջ օրն իսկ,– ասում է,– ամէն ժամ կօրհնեմ Տիրոջը» [Սաղ. ԼԳ 2, ՃԺԸ 164]:

Եթէ [քեզ] մօտենայ մտքիդ հետ պատերազմող խորհուրդ, զգո՛յշ եղիր, որպէսզի աղօթքի մէջ [անհրաժեշտի] փոխարէն այլ բան չխնդրես, այլ աղօթքիդ սուրը սրի՛ր ընդդէմ թշնամու՝ նրա հետ ընդդիմամարտելու համար:

Ս. ՅՈՎՀԱՆ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ (†407)

Եւ արդ, ինչպէ՞ս են ասում՝ եկեղեցում պէտք չէ՛ աղօթել: Պէ՛տք է, եւ՝ շատ, բայց ամէնուրեք այնպիսի կամքով, ինչպիսին Աստուած է պահանջում մտքի համար: Քանի որ, սենեակ մտնելով եւ դռները փակելով եւս, կարելի է աղօթել ի ցոյց մարդկանց, եւ դռներ փակելը ոչ մի օգուտ չի տայ: Տե՛ս՝ ինչպէս է եւ այստե՛ղ տարբերութիւնը ցոյց տալիս. «Որպէսզի երեւան,– ասում է,– մարդկանց» [Մատթ. Զ 5]: Քանզի մի այնպիսի ուղղութիւն է կամենում կարգել, որ դռները փակելուց առաջ, նախ փակեն մտքի դռները, որպէսզի բոլորովին հեռանան ունայն պարծանքներից: Լաւ է ամէնուրեք հեռանալ այդպիսի ախտից, մանաւանդ՝ աղօթքների ժամանակ, քանզի եթէ առանց այն էլ վրիպում ենք եւ այս ու այն կողմ զարնւում, եթէ այդպիսի ախտով աղօթքներին մօտենանք, ինչպէ՞ս կկարողանանք ստանալ հայցուածները, որ խնդրում ենք:

Եթէ մենք կարիքաւորներին, որոնք աղաչում են, չլսենք, ապա Աստուած, Ում աղաչում ենք, ինչպէ՞ս կլսի:

Ո՛չ թէ մարմնի կեցուածքով եւ մեծաձայն խօսքերով, այլ կամաւոր յօժարութեա՛մբ աղօթք մատուցենք: Ո՛չ թէ յանդուգն աղաղակով եւ ի ցոյց մարդկանց, այլ հեզութեամբ ու հանդարտութեամբ, մտքերի ստրջանքով ու մեղմ արտասուքով խորքում սիրտն արթնացնել: Բայց սիրտդ կճմլուի՞ եւ չե՞ս կարողանայ դիմանալ, որ չաղաղակես, որ յանկարծ սրտից փղձուկ չթափուի: Այլ ինչպէս Մովսէսն էր փղձկում իր սրտում եւ ոչինչ դուրս չէր հանում, սակայն [նրա] լուռ աղօթքներն [այդպէս] լսուեցին: Քանզի Աստուած իսկ ասում էր. «Ինչո՞ւ ես աղաղակում Ինձ» [Ել. ԺԴ 15]: Եւ Աննան թէպէտ եւ աղօթելիս շուրթերից որեւէ խօսք չէր հանում, սակայն բոլորն, ինչ կամեցաւ, ստացաւ, քանզի սիրտն էր աղաղակում [Ա Թագ. Բ 1]: Իսկ Հաբէլը լուռ չէր, երբ վախճանւում էր, այլ աղօթում էր, եւ նրա արիւնը փողի հնչումից էլ բարձր էր աղաղակում առ Աստուած [Ծն. Դ 10]: Հեծի՛ր եւ դու, յոգո՛ց հանիր, ինչպէս սուրբերը, ոչինչ չեմ արգելում, պատառի՛ր, ինչպէս մարգարէն ասաց, ո՛չ թէ պատմուճանը, այլ՝ սիրտդ: Ըստ այնմ՝ «Խորքերից կանչեցի Քեզ, Տէ՛ր» [Սաղ. ՃԻԹ 2]. սրտի ներսից էր խօսք արձակում:

Չե՞ս տեսնում, որ արքունիքում ամենայն աղմուկ ու աղաղակ դադարեցուած է, եւ ամէն կողմում վաստակած լռութիւն է տիրում: Եւ դու նոյնպէս, անձդ արքունիք մտած համարելով, ոչ թէ երկրային, այլ վերին եւ սրանից աւելի մեծ, երկնքո՛ւմ բազմացրու հանդարտութիւնը, քանզի հրեշտակներին իսկ եղար դասակից, հրեշտակապետերին՝ գնդակից, սերովբէների հետ՝ սրբասաց: Քանզի վերին գնդերն ամենքն էլ իրենց ներսում բազում բարեկարգութիւններ են ցուցաբերում, մեծ երկիւղով սրբազան մեղեդիներ նուագում եւ երանախառն օրհնութիւններ երգում ամենքի թագաւոր Աստծուն: Աղօթքի ժամանակ նրանց հետ խառնի՛ր դու քո անձը, նրանց սրբազան կարգի՛ն եղիր նախանձաւոր եւ աղօթի՛ր Աստծուն, որ մերձ է ամէնուր, լսում է նախքան խօսելը եւ գիտի ամէն ծածուկ միտք: Եթէ այսպէս աղօթես, բազում վարձ կստանաս:

Ս. ԵՂՆԻԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ (†450)

Լաւ է յստակ խորհրդով քնել, քան պիղծ խորհրդով աղօթել եւ վարձ չստանալ եւ իզուր չարչարուել:

Հնազանդուի՛ր սիրով, աղօթի՛ր յուսով, աշխատի՛ր հաւատքով եւ կպայծառանաս երկնային հարսանիքում:

Երբ աղօթում ես, հաւաքի՛ր խորհուրդդ եւ ապա՛ սաղմոսիր:

Եթէ թշնամու համար չես աղօթում այնպէս, ինչպէս քեզ համար, ապա լաւ է չաղօթել:

Եթէ մէկից որեւէ բան ես ստանում, յիշի՛ր սովորական աղօթքի մէջ:

Սուրբ սրտից [բխած] աղօթքը պատարագի փրկութիւն է գործում:

Թո՛ղ սնոտի խորհուրդներն ու խօսքերը, բեւեռի՛ր քեզ Աստուծոյ երկիւղին եւ խորհի՛ր Դատաստանի Օրուայ մասին:

Երբ աղօթում ես, իմացի՛ր, թէ ում հետ ես խօսում կամ ինչ ես խնդրում, եւ խորհուրդդ քո մէջ հաւաքի՛ր:

Խնդրենք այն, ինչ Քրիստոս խոստացաւ, թէ՝ «Ուր Ես եմ, այնտեղ եւ Իմ պաշտօնեան կլինի» [Յովհ. ԺԲ 26]

Ս. ՆԵՂՈՍ ՍԻՆԱՅԵՑԻ (†450)

Նախ աղօթի՛ր արտասուքներ ստանալու համար, որպէսզի սուգի միջոցով կակղեցնես անձիդ մէջ ներգոյացած խըստութիւնները եւ, խոստովանելով անձիդ անօրէնութիւնը քո Տիրոջը, Նրանից մեղքերի թողութիւն ստանաս:

Ամէն խնդրուածքից առաջ յաջողութեան համար քեզ պէտք կլինեն արտասուքներ, քանզի քո Տէրը շատ է ցանկանում արտասուալից աղօթք ընդունել քեզանից:

Թէպէտ եւ արտասուքների աղբիւր ունենաս աղօթքի ժամանակ, մի՛ հպարտացիր քո անձի մէջ, որպէս թէ առաւել ես շատերից, քանզի առաւել աղօթքի օգնականութեան շնորհը Տիրոջից է, որպէսզի յօժարութեամբ խոստովանես քո մեղքերը եւ արտասուքների միջոցով հաշտեցնես Աստծուն:

Երբ դեւերը տեսնում են, որ դու ճշմարտապէս ցանկանում ես աղօթել, այնժամ առաջադրում են իբրեւ թէ կարեւոր ինչ–որ խորհուրդներ, իսկ քիչ անց քեզանից վերցնում են նրանց յիշողութիւնը՝ միտքը պահելով նրանց որոնման մէջ. իսկ [միտքը], չգտնելով, յոյժ հոգ է անում եւ տրտմում: Եւ երբ մարդը կանգնում է աղօթքի, յիշեցնում են նրան այն,

ինչ փնտրում էր եւ որի յիշողութիւնը կորցրեց, որպէսզի, նրանց ծանրութեան տակ կորացնելով, կորստեան մատնեն պտղաբեր աղօթքը:

Ջանա՛ աղօթքի ժամանակ միտքդ խուլ ու համր պահել, անսայթաք մնալ ամէն տեսակ արկածներից, որպէսզի [աղօթքն] ընդունելի լինի:

Աղօթքը հեզութեան, անբարկութեան, անյիշաչարութեան եւ սիրոյ բխումն է:

Աղօթքը խնդութեան, խաղաղութեան եւ գոհութեան [բխումն] է դէպի լաւագոյնը:

Աղօթքը տրտմութեան, տարակուսանքների եւ վշտերի հրաժարադեղ ու սփոփանք է:

Գնա վաճառի՛ր քո ունեցուածքը եւ տո՛ւր աղքատներին եւ, վերցնելով խաչը, ուրացի՛ր անձդ եւ աշխարհը [Մատթ. ԺԹ 21, ԺԶ 24], որպէսզի կարողանաս անգբաղ աղօթել:

Եթէ կամենում ես գովելի կերպով աղօթել, միշտ ուրացի՛ր անձդ եւ, աղօթքի համար բազում նեղութիւններ կրելով, ստուգապէս իմաստասիրի՛ր:

Ինչի համար տառապանքների համբերես եւ այն միամիտ խորհուրդներով իմաստասիրես, նրա պտուղն աղօթքի ժամանակ կգտնես:

Ցանկանո՞ւմ ես աղօթել ինչպէս պէտք է. մի՛ տրտմեցրու որեւէ մէկի անձը, ապա թէ ոչ՝ ունայն կլինի քո վաստակը եւ այդ ընթացքը:

Մի՛ աղօթիր, որ քո կամքը կատարուի, քանզի այն համաձայն չէ Աստուծոյ կամքին, այլ մանաւանդ՝ այնպէս, ինչպէս սովորեցիր: Աղօթի՛ր՝ ասելով. «Քո կամքը թող լինի իմ մէջ՝ սրբուելու բոլոր ախտերից եւ բարկութիւնից». ա՛յս է Նրա կամքը քո մէջ, քանզի առաւել քան մեր իմանալը եւ խնդրելն է կամենում եւ իմանում բարին մեր անձերի համար:

Շատ անգամ աղօթելով խնդրեցի [Աստծուց] ինձ համար այն, ինչ աւելի լաւ էի համարում, եւ յամառում էի խնդրուածի համար՝ Աստուծոյ կամքը զուր տեղը հարկադրելով եւ չթողնելով Նրան, որ ինչպէս գիտի օգտակարը, ա՛յն տնօրինի: Սակայն երբ ստանում էի կամեցածս, յոյժ տխրում էի, քանի որ իմ խնդրած իրն այնպիսին չէր, ինչպիսին կարծում էի:

Մի՛ խնդրիր Աստծուց նոյն ժամին հաւաստիանալ խընդրուածի մէջ, քանի որ [Նա] կամենում է, որ քո աղօթքներն աւելի խնամքով հնազանդուեն. քանզի ի՞նչ կայ աւելի բարձր, քան Աստուծոյ հետ զրուցելը եւ Նրան զուգագոյ* անճառելիներին հաղորդուելը:

Անգբաղ աղօթելը մտքի ծայրագոյն վիճակն է, որը միշտ աստուածայինը խոկալն է:

Աղօթքը մտքի համբարձուելն է երկրային իրողութիւններից առ Աստուած:

Աղօթի՛ր նախ՝ ախտերից սրբուելու, երկրորդ՝ անգիտութիւնից եւ մոռացումից, երրորդ՝ բոլոր փորձութիւններից եւ ծուլութիւնից ազատուելու համար:

Իրաւացի է ոչ միայն սեփական անձի սրբութեան համար աղօթել, այլեւ՝ բոլոր համատոհմեցիների, որպէսզի միշտ հրեշտակների օրինակին նմանուի:

Զգո՛յշ եղիր, երբ Աստուծոյ առաջ աղօթում ես, միգուցէ գովեստից պատրուած** ես եւ ճեպում ես դէպի ստորին ակնկալիքը. նման աղօթքի մէջ մնալը քօղի նման է՝ ի վնաս քո հոգու:

Երբ քո միտքը բազում ցանկութիւնները մէկը միւսի ետեւից հալածում է մարմնից, եւ ամէն ինչ, որ զգայութիւններից

* զուգագոյ— համագոյ, եակից

** պատրուել— խաբուել, պատուանքնէոի տրուել

է կամ յիշողութիւնից կամ կարծեցեալ բարուց, արտաքսւում է, այնժամ համարի՛ր, որ մերձ ես աղօթքի սահմանին:

Սուրբ Հոգին մեր տկարութեանը վշտակից է լինում. թէպէտ եւ պղծաբարոյ ենք, սակայն գալիս է մեզ մօտ, եւ եթէ մեր միտքը լինում է ճշմարտասիրութեամբ աղօթելիս, հանգչում է մեզ վրայ եւ ամբողջովին պարուրում մեզ, կործանում խորհուրդների կամ մտքերի բոլոր լեգէոնները՝ հրաւիրելով մեզ դէպի հոգեւոր սուրբ աղօթքի ցանկութիւնը:

Ոմանք մարմնի այլայլութեամբ մտքի մէջ ներառնում են խորհուրդներ կամ կարծիքներ կամ պատկերներ, իսկ Աստուած փակում է սրանց ճամփան՝ Իր մէջ հանգստացնելով միտքը, նրա մէջ գիտութիւն է դնում, ինչպէս կամենում է, եւ խաղաղեցնում է մտքի եւ մարմնի շարժումների խռովութիւնը:

Աղօթքի ժամանակ քո ներսում Աստուածութեանը տեսք մի՛ տուր եւ թոյլ մի՛ տուր մտքիդ՝ տպաւորուելու կերպարանքներով, այլ Աննիթին աննիթապէ՛ս մօտեցիր եւ իմաստո՛ւն կլինես:

Զգօ՛ն եղիր՝ աղօթքի ժամին միտքդ մտածութիւններից պահելով, եւ քո ներսում լռութի՛ւն պահպանիր, որպէսզի Նա, Ով վշտակից է լինում տգէտներին, քեզ մօտ գայ. եւ այնժամ կգայ շնորհներով բարգաւաճած աղօթքի պարգեւը:

Չես կարող մաքուր աղօթել՝ պաղատելով մարմնաւոր իրեր, քանզի աղօթքը հեռացում է այս [աշխարհի] նիւթական ակնկալութիւններից:

Կապուածը չի կարող ընթանալ, եւ ախտերին ծառայող միտքը չի կարող տեսնել հոգեւոր ոլորտը, քանզի ներքաշտում եւ տարուբերում է ախտաւոր մտքերի մէջ եւ մաքուր չի մնում:

Իմացի՛ր, որ սուրբ հրեշտակներն են հրաւիրում մեզ աղօթելու եւ աջակից լինում մեզ՝ ուրախանալով ըստ այնմ եւ աղօթելով, իսկ եթէ ծուլանում ենք եւ ընդունում հակա-

ռակ խորհուրդները, յոյժ զարհուրեցնում ենք նրանց. եւ թէպէտ եւ նրանք մեզ համար այսչափ ջանում են, սակայն մենք մեր անձանց համար նոյնիսկ չենք կամենում աղաչել Աստծուն, այլ, քամահրելով մեզ համար սպասաւորութիւնը եւ սրանց Տիրոջը, թողնում ենք Աստծուն եւ զրուցում պիղծ դեւերի հետ:

Զգո՛յշ եղիր, որ երբեւէ չպատրուես չար դեւերի որեւէ երեւմամբ, այլ, մտքով դիմելով աղօթքի, աղաչի՛ր Աստծուն, որպէսզի եթէ Նրանից է այդ խորհուրդը. Նա՛ լուսաւորի քեզ, ապա թէ ոչ՝ փութանակի քեզանից հալածի մոլորեցնողին: Եւ քաջալերուի՛ր, քանզի շները* չեն կանգնի քո ջերմագին գաւազանի առաջ, որ ձեռքդ առար Աստծուն ուղղուած պաղատանքներով:

Անզբօ՛ս մնա քո աղօթքի մէջ եւ ուրացած՝ քո անձը բոլոր զգայութիւններով հանդերձ՝ [լինելով] միամիտ եւ մաքուր խորհուրդներում:

Մի՛ ցանկացիր որեւէ կերպարանք կամ ձեւ կամ գոյն աղօթքի ժամանակ:

Մի՛ ցանկացիր զգայապէս տեսնել հրեշտակների կամ զօրութիւններ կամ Քրիստոսին, որպէսզի ամբողջովին չխելագարուես՝ հովուի փոխարէն տեսնելով գայլին եւ երկրպագելով թշնամի դեւերին:

Պատրանքների սկիզբը մտքի սնափառութիւնն է, որից շարժման մէջ դրուելով՝ միտքը փորձում է ձեւով կամ կերպարանքով պարագրել Աստուածութիւնը:

Ես ասացի իւրայիններիս. «Երջանիկ է այն միտքը, որ աղօթքի ժամին պահում է կատարեալ եւ մաքուր անտեսքութիւն»:

* ի նկատի ունի դեւերին

Երջանիկ է այն միտքը, որ, անզբաղ աղօթելով, բարձրացնում է իր անձը դէպի Աստուծոյ առաւել փափագումը:

Երջանիկ է այն միտքը, որ աղօթքի ժամին աննիւթական եւ անստացիկ է լինում՝ սրբուելով ամէն ինչից:

Երջանիկ է այն միտքը, որ աղօթքի ժամին կատարեալ անզգայութիւն ունի երկրի նկատմամբ:

Եթէ կամենում ես հոգով աղօթել, ոչ մէկի մի՛ ատիր, եւ չես ունենայ մառախուղ, որ դիմադրում է քեզ աղօթքի լուսաւորութեան ժամին:

Եթէ աղօթում ես ընդդէմ ախտերի* կամ քեզ հետ մարտնչող դեւերի, յիշի՛ր ասուածը. «Կհալածեմ իմ թշնամիներին եւ կհասնեմ նրանց եւ չեմ դառնայ, մինչեւ չսպառեմ նրանց» [Սաղ. Ժէ 38, 39]: Սա այդ ժամին կասես՝ մեծ խոնարհութեամբ անձդ սպառազինելով հակառակորդների դէմ:

Ինչպէս տեսողութիւնն ամենապատուականն է բոլոր զգայարանների մէջ, այնպէս էլ աղօթքն ամենաբարձրն է առաքինութիւնների մէջ:

Աղօթքի գովեստը ոչ թէ քանակն է, այլ՝ որակը. այս են ցոյց տալիս աղօթելու համար տաճար բարձրացողները [Գործք Գ 1], ինչպէս նաեւ՝ «Դուք, երբ աղօթքի էք կանգնում, շատախօս մի՛ եղէք» [Մատթ. Զ 7] եւ սրա հետ ասուած նման խօսքերը:

Քանի դեռ դիտում ես մարմնական համեմատութիւնները, եւ քո միտքը զննում է յարկերի վայելչութիւնները, ամենեւին չես տեսել աղօթքի ոլորտը, այլ նրա երջանիկ ճանապարհը հեռու է քեզանից:

Երբ, կանգնելով աղօթքի, [զգում ես ուրախութիւն], որ վեր է այս [աշխարհի] բոլոր ուրախութիւններից, այնժամ իսկապէս ձեռք ես բերել սուրբ աղօթքը, որը կատարւում է ի

* ախտ— կիրք, մոլութիւն

փառս Ամենասուրբ Երրորդութեան այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԵՂԻՇԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ (†475)

Մի՛ շտապէք մարմնաւոր աչքերով տեսնել Աստծուն, որպէսզի տարաժամ չկործանուէք: Մեզանից սէ՛րը թող լինի պատգամաւոր Նրա առաջ, եւ Նրա սիրով թող կատարուի Նրա կամքը մեր մէջ: Ինչ որ սովորեցրին մեզ մարգարէները, առ այն փութանք գնալ, քանզի նրանք բառերով խօսեցին եւ գործով կատարեցին: Ոչ այլ ոք էր նրանց Վարդապետը, եթէ ոչ՝ Նա, Ով քեզ սովորեցրեց աղօթքը. դու նո՛յնպէս խօսքով ուսի՛ր աղօթքը եւ գործով շտապի՛ր կատարել:

Աղօթքի ժամանակ հեռու չես հրեշտակներից, այլ նրանց հետ ես, որպէսզի նրանց հետ փառաւորես Աստծուն. ինչպէս որ դու նրանց հետ ես միաբանւում, նոյնպէս էլ նրանք քեզ հետ երգակից են լինում աղօթքների եւ օրհնութիւնների ժամանակ:

ՅՈՎՀԱՆ ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻ (†490)

Այլեւս չպէտք է առաքենք միտքը մի տեղ, իսկ խորհուրդները՝ մէկ այլ տեղ, մի տեղ՝ լսելիքը, իսկ մէկ այլ տեղ տեսանելիքը թափառեցնենք, երբ կամենում ենք մեր մեղքերի եւ յանցանքների համար աղաչել ու պաղատել Աստծուն, որպէսզի հեծեծանքներով ու հառաչանքներով Տիրոջը հաշտեցնենք եւ պաղատանքներին գթալու խոնարհեցնենք, որպէսզի [Նա] մեր մեղքերը քաւի եւ անօրէնութիւնները սրբի եւ աղօթքի պաղատանքների ու գթագին սրտի ջերմութեան շնորհիւ փրկի ահեղ աղէտների տանջանքներից եւ յաւիտենական ամօթից: Քանզի շատերը մեծ բարութիւն ստացան աղօթքի շնորհիւ եւ հաճելի եղան Աստծուն, որով գտան մեղքերի թողութիւն եւ հոգիների փրկութիւն:

Միայն արտասուալից պաղատանքներո՛վ աղօթիր Աստծուն եւ կթեթեւանաս ամբարշտութեան ախտերից, կառողջացնես անօրէնութեան ցաւերը եւ կբժշկես յանցանքների հիւանդութիւնները: Միայն ամբո՛ղջ սրտով աղօթիր Աստծուն եւ կազատուես սատանայի որոգայթներից, կփրկուես չարաժանիք վիշապից եւ ողջանդամ կպրծնես թունաւոր թշնամուց: Միայն անդադա՛ր աղօթքով թախանձիր Աստծուն, եւ [Նա] կլուսաւորի մոլորութեան խաւարը եւ կցամաքեցնի մեղքերի պղծութեան աղտեղութիւնները եւ ցանկութեան տիղմը:

Ա՛յս է ճշմարիտ աղօթքի զօրութիւնն Իրեն մերձենալ կամեցողների համար, սա՛ է անարիւն բանաւոր պատարագը, քանզի իւրաքանչիւր աղօթք Աստուծոյ պատարագ է. եւ եթէ սիրով չհաճես ընկերոջդ, քո աղօթքն ընդունելի պատարագ չի լինի եւ առ Աստուած չի բարձրանայ, [որովհետեւ] ով քէն ունի ընկերոջ նկատմամբ, անհնար է, որ նրա աղօթքները ելնեն առ Աստուած: Իսկ հէնց որ սրտով սիրելով աղօթես Նրան, մինչեւ աղաղակելը կասի, թէ՝ ահա՛, հասել եմ: Քանզի արտասուքներով եւ ողորմութեամբ կատարուող անարատ աղօթքն աղօթականի առաջ բացում է երկնքի դռները եւ Աստուծոյ լսելիքին է հասնում, եթէ միայն առանց թերանալու կանչեն Նրան:

Սատանան, այս ամէնը գիտենալով, թէ աղօթքի գործի մէջ մեծամեծ զօրութիւններ եւ անբաւ բարիքներ կան, գնում մերձենում է նրան, ով աղօթել է ցանկանում. եւ նախ եւ առաջ մահիճի մէջ է պատերազմում նրա հետ՝ հեշտացնում է անկողինը, քաղցրացնում քունը, այս ու այն կողմ շուռ տալիս, յօրանջեցնում եւ քորել տալիս: Ապա [աղօթել կամեցողը], հազիւ վեր կենալով, բեկբեկուելով, գնում է եկեղեցի, ներս մտնում եւ կանգնում Աստուծոյ առաջ: Եւ սատանան այնտեղ նոյնպէս պատրուակում է [աղօթողի] միտքը՝ սեփական յանցանքների բազմութիւնը չյիշելու համար, եւ [վերջինս] չի հասկանում, որ կանգնած է Աստուծոյ առաջ. ո՛չ

օրհնութիւնն է լսում, ո՛չ փառաբանութիւնն իմանում եւ ո՛չ էլ ընթերցուածքների վարդապետութիւնն է նրա սիրտը մըտնում: Ո՛չ հեծում է եւ ո՛չ էլ հառաչում մեղքերի անօրէնութիւնների համար, ո՛չ լալիս եւ ո՛չ էլ ողբում հոգու վիրաւորուածութիւնը, ո՛չ աղաչում եւ ո՛չ էլ աղերսում Աստծուն, արտասուալից պաղատանքներով չի հաշտեցնում Տիրոջը, չի խոստովանում չարիքների բազմութիւնը եւ յայտնում անօրէնութեան քօղարկուած մթերումները, որպէսզի փրկուի ահեղ տանջանքներից եւ աննշոյլ խաւարից: Փոխանակ լալու եւ պաղատելու՝ մեծ աներկիւղութեամբ եւ արհամարհանքով կանգնած ենք Աստուծոյ առաջ՝ առանց ահ ու դողով պատկառելու՝ իբրեւ դատապարտեալներ դատաւորի առաջ կամ իբրեւ մեղայ եկած ծառաներ, ովքեր իրենց տիրոջ ոտքերն ընկած աղերսում են, աղաչում ու պաղատում բազում երկիւղով եւ պաղատանքներով: Նաեւ չենք արտասուում հեծեծանքներով, հառաչանքներով եւ ողորմագին ողբերով, ինչպէս մահապարտները, որոնց քարշ տալով տանում են չարչարանքների վայրը, եւ չենք ընկնում Աստուծոյ առաջ խորգով*, մոխիրով եւ մեծ սուգով, որպէսզի փրկի մեզ բորբոքուած գեհենից եւ սաստիկ տանջանքներից, յորդառատ չարութիւնից եւ աննշոյլ խաւարից:

Սթափուի՛ր եւ դեն գցիր քեզանից մտքիդ կեղծաւոր խաբէութիւնը եւ պաճուճանքներդ, ապա մտի՛ր Աստուծոյ առաջ եւ լսի՛ր: Երբ մահապարտները մտնում են թագաւորի առաջ, չեն դիմում պաճուճանքների, այլ՝ աղերսանքների եւ պաղատանքների: Երբ վիրաւորը մտնում է հիւանդանոց, այլ եւ այլ խորհուրդների կարիք չունի, այլ միայն՝ վերքին դեղ որոնել եւ ցաւերը բժշկել: Նոյնպէս եւ մեղքերով վիրաւորին եւ անօրէնութիւններով ցաւահարին պէտք չեն պաճուճանքներ եւ

* խորգ— խարազան, մազեղէն քուրձ (հագնում էին ապաշխարութեան ժամանակ)

պիղծ խորհուրդներ. երբ եկեղեցի է մտնում, նաեւ աղօթքի պաղատանքների ժամին պէտք չէ օծանուել եւ մազերը հիւսել Աստուծոյ առաջ, այլ պէտք է նեղել մարմինը եւ մաքրել խորհուրդը: Եւ գծուծ տեսքով, փշրուած սրտով, խոնարհ անձով մտնել եւ կանգնել Աստուծոյ առաջ, բազում պաղատանքներով ողբալ եւ դառնապէս լաց լինել, անդադար հեծութեամբ աղաչել ու աղերսել, բախել կուրծքը, տարածել ձեռքերը, հոսեցնել արտասուքներ, նեղուած սրտով խոստովանել չարիքները, անհամարձակ լեզուով, ամօթալից երեսով, ողբալի ձայնով եւ խանդաղատալի բարբառով Աստծուն հաշտեցնել եւ մեղքերի թողութիւն ստանալ:

Սա՛ է այն աղօթքների եւ խնդրուածքների կերպարանքը, որոնց վրայ Տէրը խոնարհւում է եւ լսում, որոնցով թողութիւն է շնորհում յանցանքներին եւ քաւում անօրէնութիւնները, որոնցով մաքրւում եւ սրբւում ենք չար ախտերի պղծութիւններից եւ սատանայական խորհուրդներից, որոնցով ընդունում ենք արքայութիւնը եւ անմահ կեանքի փափկութիւնը: Իսկ մենք, այս ամէնը յիշելով, մեծ արհամարհանքով մտնում ենք Աստուծոյ մօտ, սակայն սատանայի հետ լինում, որ պէս—պէս մտքերով խառնաշփոթի է մատնում մեր միտքը, եւ մեր խորհուրդները ցրուելով հոսում են աշխարհի հոգսերի եւ զբօսանքների մէջ: Եւ, տենչալով աղօթքի օգնութեան շահը, գրաււում ենք չարի չար խորհուրդներով. [եկեղեցու] ներսում աղօթքի համար ծնրադրելով՝ միտքը բազում ցնորքներով թափառում է դրսում: Քանզի աղօթքի ժամին խորհում ենք տան եւ անդաստանների հոգսերի մասին, աղօթելիս հաշւում ենք դաշտերի արդիւնքը եւ այգիների պտուղները՝ թէ քանի կապիճ* կլինի իմ հացը, կամ քանի սափոր՝ գինին, նաեւ յիշում ենք հօտերն ու նախիրները՝ թէ քանի արջառ կայ կամ քանի ոչխար, այնտեղ նաեւ յիշում

* կապիճ— աման, անօթ

ենք վարձկանների գործն ու վարձը, թէ՝ ափսոս, որ սա ելնում է իմ տանից: Նմանապէս, աղօթքի ժամանակ յիշում ենք ընկերոջ դատաստանները եւ այնտեղ դատում Աստուծոյ առաջ. եւ մինչդեռ աղօթքի ենք կանգնած, տակաւին ամբաստանութիւններ ենք խորհում եղբօր մասին, եւ, եկեղեցուց դեռ դուրս չեկած, սկսում ենք ոսոխին ամբաստանել եւ ինչպէս լեղիով դառնացնում աղօթքի քաղցրութիւնը: Եւ այնպէս է սատանան մեր միտքը յափշտակում, որ աղօթքի ժամանակ մինչեւ իսկ յիշեցնում է աղտեղի խորհուրդները. աղօթքի ժամին հաշւում ենք փողերի վաշխերը եւ տոկոսները, աղօթքի ժամին յիշում ենք ընկերոջ նկատմամբ թշնամանքը եւ նախանձը: Եւ ոչ միայն այսպիսի չար խորհուրդներով ենք դատապարտում, այլեւ, ունայնախօս լեզուով եւ շատախօսութեամբ վնասելով, աղօթքի ժամանակ վիրաւորում: Եւ քանի որ շատերի հոգիներին վնաս ենք հասցնում, որոնց մասին գերւում ենք մտքով, զրկւում ենք աղօթքից եւ փառատրութիւնից, [աղօթքը] վերածում ենք խաւարային խօսքի եւ իջնում կորստեան խորխորատները:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿՂԵՄԱՔՈՍ (ԺԶ դար)

Երբ գնաս կանգնելու Տիրոջ առջեւ, թող քո հոգու հարսանեաց հանդերձն անյիշաչարութեամբ հիւսուած լինի, ապա թէ ոչ՝ նման աղօթքից ոչ մի օգուտ չես ստանայ: Թող քո բոլոր խնդրուածքները խոնարհութեամբ եւ անպաճոյճ լինեն, քանզի մաքսաւորն ու անառակը մի՛ խօսքով հաճելի եղան Աստծուն:

Մեր մաղթանքների գրուածքներում ամենից առաջ յօժարութեամբ գրենք գոհութիւնը, երկրորդ տողին՝ խոստովանութիւնը, երրորդին՝ հոգու եւ զգայարանների զղջումը, ապա միայն մեր խնդիրքները ծանուցենք ամենքի Տիրոջն ու Աստծուն, քանի որ աղօթքի ընտրուած կարգն այս է: Ինչպէս ոմն եղբօր ծանուցուեց Աստուծոյ հրեշտակից:

Եթէ քաղցրանում կամ զղջում ես աղօթքի խօսքերում, մնա՛ նրանում եւ շա՛տ կրկնիր խօսքը, քանզի այդ պահին մեր պահապանը* մեր աղօթակիցն է:

Թէպէտեւ բարձրանաս առաքինութեան բոլոր աստիճաններով, աղօթի՛ր մեղքերի թողութեան համար, ինչպէս լսեցիր Պօղոսից, որն աղաղակում էր մեղաւորների մասին, որոնց առաջինն, ասում է՝ ես եմ [Ա Տիմ. Ա 15]:

Աղօթքի սկիզբն ընդհանրակաց խորհուրդների արտաքսումն է, միջինը՝ որ միտքն ու ուշադրութիւնը միայն նրա խօսքում մնան, իսկ աղօթքի կատարելութիւնը յափշտակութիւնն է առ Աստուած:

Ա՛յլ է աղօթքի աղտեղութիւնը, ա՛յլ՝ խանգարումը, ա՛յլ՝ գողացումը, եւ ա՛յլ՝ բիծը: Աղօթքի աղտեղութիւնն Աստուծոյ առջեւ կանգնելն ու չար խորհուրդներ խորհելն է: Խանգարումն աղօթքի ժամին սնոտի հոգսերից գերուած մտքերն են: Գողացումը միտքն անզգայացնելն** ու ցրելն է: Եւ բիծն այն ժամին մեզ մերձեցած ունայն խորհուրդներն են:

Խնդիրքի յապաղման դէպքում չասես, թէ՝ երկար ժամանակ աղօթքների մէջ եմ եւ ոչինչ չստացայ, քանզի ահաւասի՛կ ստացել ես, քանի որ ի՞նչ նայ աւելի բարի, [քան] Աստուծոյ հետ կապուելն ու միաւորուելը:

Սրտում վառուող սիրոյ հուրը յարութիւն է տալիս աղօթքին, իսկ երբ յարուցեալ աղօթքը երկինք է ելնում, աստուածային լոյսն իջնում է հոգու տաղաւարը:

Ինչպէս որ երկրաւոր թագաւորին գարշելի է նա, ով, իր առջեւ կանգնած, երեսը յետ դարձնելով, խորհրդակցում է թագաւորի թշնամիների հետ, այնպէս էլ Տիրոջը գարշելի է

---

* խօսքը պահապան հրեշտակի մասին է

** անզգայացնել— անուշադիր դարձնել, թմրեցնել, բթացնել

նա, ով առաջանում է աղօթելու եւ սրտում պիղծ խորհուրդներ է գործում ու խորհում:

Երբ թշնամիներդ մօտենում են, ընդդիմացի՛ր նրանց եւ անդադար աղաչի՛ր Տիրոջը եւ վստա՛հ եղիր, որ բնաւ չես աշխատի, քանի որ իրենք իրենց անձերով կհեռանան քեզանից, քանզի չար հոգիները չեն կամենում քեզ աղօթքների շնորհիւ պսակազգեաց տեսնել, որոնք կատարում ես նրանց պատերազմների պատճառով: Այլ, քո աղօթքների հրից սաստկապէս գանահարուած, փախստական կլինեն:

ԽՈՍՐՈՎ ԱՆՁԵՒԱՑԻ (†963)

Աղօթքն ամրութեան պարիսպ է, հաստատութեան սիւն, հաւատքի հիմք, յուսոյ խարիսխ, առ Աստուած ելնելու սանդուղք: Աղօթքը պարծանքների պսակ է, փրկութեան պատճառ, բարիքների առիթ, համբերութեան մարգիչ, աստուածպաշտութեան ծանօթութիւն, Սուրբ Հոգուն հրաւիրող, ինչպէս վկայում է աղօթքով այս ամէնը գտած ու պայծառացած Կոռնելիոսը [Գործք Ժ 1–33]: Աղօթքը սանդարամետական դեւերի հալածիչ է, Բելիարին [Դատ. Ի 13] ջախջախող, բանսարկուին կործանող, նրա բոլոր արկածները խափանող եւ կորստեան ամօթ: Եւ քանի որ սատանան գիտի, որ մարդն աղօթելիս շնորհ է ստանում Աստծուց, ուստի ջանում է աղօթքի ժամին ցնորել մարդկանց մտքերը, որպէսզի զրկի շնորհներից, որոնք մարդ ստանում է մաքուր մտքով աղօթելիս:

Ուստի եւ մենք, իմանալով այս, նրան հակառակ հանապազ ջանանք անզբաղ մնալ աղօթքում: Եւ այն ժամին մեր սրտերը մաքրենք չարի բոլոր արկածներից եւ միշտ աղօթենք առանց բարկութեան եւ երկմտութեան: Եւ մանաւանդ սրտանց աղօթենք թշնամիների համար, որպէսզի մեր աղաչանքն էլ ընդունելի լինի Աստուծոյ մօտ: Եւ յատկապէս աղօթքի ժամին մեր հոգիներում ընդունենք Քրիստոսի սիրոյ հուրը՝ յարատեւ պաղատանքներով արթուն լինելով Նրա առջեւ, առօրեայ հոգսերը թեթեւ համարելով յանուն մշտնջենաւոր բարիքների վայելքի:

Պարտաւոր ենք միմեանց համար աղօթել, օգնել եւ փրկել միմեանց մարմնի եւ հոգու վտանգներից: Քանի որ եթէ մարտընկերներն զգուշանում են ոչ միայն [սեփական] անձի, այլեւ՝ ընկերոջ համար եւ մեռնում նաեւ ուրիշների համար, ո՞րչափ առաւել եւս մենք ենք պարտաւոր հոգեւոր պատերազմում աղօթքներով եւ բազում բարեխօսութիւններով [միմեանց] օգնական լինել, ինչպէս սովորեցինք գլխաւոր առաքեալներ Պօղոսից, Յովհաննէսից եւ տեառնեղբայր Յակոբոսից:

Քանզի ասում է. «Միմեանց համար աղօթեցէ՛ք, որպէսզի բժշկուէք. քանզի արդարի աղօթքը խիստ զօրաւոր է օգնելու համար» [Յակ. Ե 16], իսկ Պօղոսն ասում է. «Զգոյշ լինենք միմեանց համար սիրոյ եւ բարի գործերի յորդորներով» [Եբր. Ժ 24]: Եւ դարձեալ, թէ՝ «Ամենայն աղօթքներով եւ աղաչանքներով ամէն ժամ աղօթեցէ՛ք հոգով եւ նոյնի մէջ տքնեցէ՛ք ամենայն ժուժկալութեամբ եւ աղաչանքներով բոլոր սրբերի համար» [Եփես. Զ 18]: Այսինքն՝ նաեւ բոլոր քրիստոնեաների, եւ աւելացրեց, թէ՝ «նաեւ ինձ համար»:

Եւ եթէ Պօղոսն աշակերտների աղօթքների կարիքն ունէր, որչափ առաւել եւս մենք կարիք ունենք միմեանց համար աղօթելու. եւ մենք, ուրիշների համար աղօթելով, ուրիշների աղօթքները կշահենք մեզ համար: Իսկ Յովհաննէսը ոչ միայն աղօթքների պարտաւորեցրեց մեզ, այլեւ՝ մահուան: «Յիսուս,– ասում է,– իր կեանքը դրեց մեզ համար, մենք էլ պարտաւոր ենք մեր եղբայրների համար դնել մեր կեանքը» [Ա Յովհ. Գ 16]: Եւ եթէ պէտք է մեզ մեռնել ամենքի համար, ինչպէս ասում է [առաքեալը], ապա առաւել եւս [պէտք է] աղօթել ամենքի համար:

Քանզի Նա, Ով աղօթքների վարդապետն է եւ ընդունիչը, հրամայում է ամենքի Հօրն աղօթել ո՛չ յատուկ անձի համար, այլ՝ բոլորի՝ «Հայր մեր» ասելով. քանզի սուրբ Աւազանով որդիացանք Նրան: Եւ այսպէս կարգաւ հայցում է բոլոր եղբայրների համար՝ «մեր եւ մեզ» եւ ո՛չ երբէք՝ «իմ եւ ինձ» ասելով. եւ մենք ճշմարիտ խաղաղութիւն խնդրենք:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ (†1003)

Աղօթքն առաւել հարազատ եւ մերձաւոր է Աստծուն, քան ամէն մի առաքինութիւն, քանզի բոլոր միւսները որպէս հանդերձանք եւ պատրաստութիւն են Աստուծոյ մօտ մուտք գործելու համար, իսկ սա դէմ–յանդիման խօսակցութիւն է Աստուծոյ հետ: Քանզի ինչպէս որ երկրագործի ողջ աշխատութիւնը պտուղները հաւաքելու համար է, եւ խոհարարի տաժանումը՝ կերակրելու այնպէս էլ ամէն մի բարեգործութիւն, զգաստութիւն եւ պարկեշտութիւն մտքի ճանապարհը հարթելու համար է, [որպէսզի] անզբաղապէս Աստուծոյ հետ, ինչպէս սիրելի բարեկամի, աղօթքով զրուցի եւ անձի ու աշխարհի բոլոր մարմնաւոր եւ հոգեւոր կարիքները [Նրա] առաջ դնի, Նրանից հայցի բոլոր բարիքների յաջողում եւ փրկութիւն թշնամու որոգայթից:

Եւ այս առաքինութիւնը միւսների պէս սահմանափակ չէ, այլ [կարող ենք] անսահմանաբար գործել ամէն ժամ՝ ըստ տէրունական հրամանի, որ ասում է. «Արթո՛ւն կացէք եւ ամենայն ժամ աղօթեցէ՛ք» [տե՛ս Մատթ. ԻԶ 41 եւ Ղուկ. ԺԸ 1]: Ինչպէս որ Ինքը՝ բոլոր աղաչանքներն Ընդունողը, որպէս մեզ օրինակ եւ յորդոր, բազում անգամ ողջ գիշեր աղօթում էր Աստծուն: Եւ առաքեալը, Նրանից ուսանելով, ասում էր. «Ամէն ինչի համար գոհացէ՛ք, անդադար աղօթեցէ՛ք» [տե՛ս Ա Թեսաղ. Ե 18]: Քանզի այսպէս է պատշաճ նախ տրուած բարիքների համար գոհանալ եւ ապա առաջիկայի համար խնդրել: Եւ ոչ միայն անձի եւ տան, որդու եւ ընտանիքի համար անել այս, այլեւ՝ ամբողջ աշխարհի, [որպէսզի] Նա տնօրինի իւրաքանչիւրի հոգու եւ մարմնի կարիքները եւ օգուտները: Առաւել եւս [պէտք է աղօթել] թշնամիների եւ ատելիների համար ըստ Տիրոջ խօսքի, թէ՝ «Օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողներին եւ աղօթեցէ՛ք նրանց համար, ովքեր ձեզ լլկում եւ հալածում են» [տե՛ս Մատթ. Ե 44]: Քանզի աղօթքը հալածում է ամէն տեսակ ատելութիւն ու ոխակալութիւն, որովհետեւ ինչպէ՞ս կարող է ոխակալութեամբ լինել նրանց հանդէպ, որոնց համար ճշմարիտ եւ աներկբայ սիրով աղօթք է անում եւ փրկութիւն հայցում Տիրոջից:

Պէտք է ամբողջ սրտով թողնել պարտապաններին եւ սիրով աղօթել նրանց համար. այսպէս մեզ Աստուած իշխանութիւն տուեց մեր մեղքերի թողութեան համար. քանզի ինչ սրտով թողնում ենք նրանց պարտքերը եւ սէր ու գութ ցուցաբերում նրանց հանդէպ, նոյն չափով էլ Աստուած մեր յանցանքներն է թողնում եւ Իր արարչական սէրն ու գթութիւնը սփռում մեզ վրայ:

ԻԳՆԱՏԻՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ (†1160)

Քանզի ուսուցանելիս ասաց. «Մի՛ եղէք շատախօս հեթանոսների պէս» [Մատթ. Զ 7], որպէսզի չկարծեն, թէ երկար աղօթելն անշնորհ բան է. նոյնիսկ Ինքը, որ աղօթքի կարիք չունէր, ողջ գիշեր աղօթում էր Աստծուն, որպէսզի սովորենք, թէ շատախօսութիւն է ոչ թէ բազում աղերսները, այլ՝ դատարկ եւ անհաճ բարբառելը:

Որպէսզի ծոյլերը չկարծեն, թէ շատ աղերսները անպէտք բաներ են, եւ փոքր–ինչ աղօթելն է լաւ, ասում է. «Արթո՛ւն եղէք եւ ամենայն ժամ աղօթեցէ՛ք» [Ղուկ. ԻԱ 36]. եւ Ինքը ողջ գիշեր աղօթում էր Աստծուն:

ՍԱՐԳԻՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ (†1167)

Արդ, եթէ Մաթուսաղայի երկար ժամանակը ստանալով, որ շուրջ հազար տարի ապրեց [տե՛ս Ծնն. 27]՝ նոյնքան ժամանակով երկարաձգէինք մեր կեանքը եւ այդ ամբողջ ժամանակն Աստծուն անձանձիր փառաւորելով անցկացնէինք, Նրան արժանի փառաբանութեան մի մասն իսկ չէինք կարող վճարել, ուր մնաց՝ ամբողջը: Ուստի փառաւորենք Աստծուն եւ այս բանում նմանուենք հրեշտակներին, որոնք յաւիտեան փառաւորում են Տիրոջը:

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ (†1173)

Յաճա՛խ աղօթեցէք, քանզի աղօթքներն են, որ բարձրացնում են մարդկանց առ Աստուած եւ Աստծուն խոնարհեցնում դէպի մարդիկ:

ՆԵՐՍԷՍ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻ (†1198)

«Չգիտենք, թէ ինչի մասին աղօթել եւ ինչպէս է արժան, սակայն Հոգին Ինքն է բարեխօս լինում անմռունչ հեծութիւններով» [Հռոմ. Ը 26–27], այսինքն՝ ոչ թէ մեր ձայներն ու աղաղակն են յայտնում Նրան հոգիներիս իղձերը, այլ՝ մտաւոր թախանձանքները: Քանզի երբ հոգուդ զգայական ազդեցութիւնները ամփոփում ես ներսում եւ ապա անմռունչ հեծեծում քո մէջ, թէպէտ եւ չգիտես, թէ կիասնի դա Աստծուն, սակայն Հոգու շնորհը, որ քեզանում է, տեսնում է քո հոգու փղձկումը եւ, ծանուցուելով այդ մասին եւ քեզանից վերցնելով նիւթը, Ինքը մտնում է այնտեղ, ուր չկարողացար բարձրանալ, եւ բարեխօսում քեզ համար, քանզի հեզ է եւ մարդասէր:

Խօսքերի տեղեկութեամբ աշխատում ենք մեր անձերում ճանապարհ բացել իղձերի ու փափագման, հառաչման ու արտասուքների համար, որպէսզի չլինի թէ միայն լեզուով

լինենք աղօթքի մէջ եւ մտքով անպտուղ մնանք նրանից, այլ, մտքի տեսութեան առջեւ քննելով աղօթքի վայելչութիւնը, թերեւս, ցանկանք ձեռք բերել այն մտքի մաքրութեամբ, հառաչմամբ եւ արտասուքով:

ՎԱՐԴԱՆ ԱՅՑԵԿՑԻ (†1235)

Տե՛ս, թէ որքան մեծ է աղօթքի բարեգործութիւնը, որովհետեւ շատ որոգայթներ ու պատուհասներ են խափանւում սրբերի բարեխօսութեամբ Աստծուն ուղղուած աղօթքի միջոցով:

Ով աղօթելիս մարմնաւոր փառք, մեծութիւն եւ կամ էլ հարստութիւն է խնդրում Աստծուց, այնպիսին բարկացնում է Աստծուն եւ չի հաշտեցնում: Այդ ժամանակ նա նման է այն ապշած խելագարին, որը գնաց ողորմած թագաւորի մօտ եւ, արհամարհելով պայծառ ոսկին ու լուսաւոր մարգարիտը, ժահահոտ աղբ խնդրեց թագաւորից: Այս պատճառով էլ Տէրն ասաց, թէ՝ «Աղօթելիս հեթանոսների պէս շատախօս մի՛ եղէք» [Մատթ. Զ 7]: Քանզի նրանք յարութեան յոյս չունեն եւ այս կեանքի մասին են միայն հոգում ու խնդրում: Իսկ դուք արքայութի՛ւնը խնդրէք, քանզի երկնաւոր Հայրը գիտէ ձեր մարմնաւոր կարիքները եւ ձեզ համար կպատրաստի կերակուր, զգեստ, ինչպէս նաեւ՝ ամէն անհրաժեշտ բան:

Աստուած կամենում եւ ուրախանում է, երբ մենք աղօթում ենք ողջ աշխարհի համար՝ արդարների ու մեղաւորների, կենդանիների ու ննջեցեալների, հեռաւորների ու մերձաւորների, առաւել եւս՝ նրանց համար, ովքեր չարիք են կամենում կամ գործում մեր նկատմամբ:

Աղօթքի միջոցով հանենք քէնն ու ոխը մեր մտքից եւ յետո՛յ միայն Աստծուց կարող ենք թողութիւն խնդրել մեր յանցանքներին: Արդ, սա՛ է ընդունելի աղօթքը, որը հաճելի է Աստուծոյ կամքին.

Աղօթքով մարդ զրուցում է Աստուծոյ հետ եւ հաւասարւում հրեշտակներին: Առաւել եւս այն ժամանակ, երբ ջերմ արծաթափայլ արտասուքը բխելով իջնում եւ լուանում է աչքն ու մօրուքը եւ միեւնոյն ժամանակ ջնջում մարդու ներսում եղած մեղքերի շարաւը: Եւ սիրտն սկսում է փղձկալ եւ ճմլուել եւ բորբոքուել Աստուծոյ սիրոյ կրակով: Ապա միտքը, համբառնալով առ Աստուած, տեսնում է հանդերձեալ աշխարհն ու արդարների հանգիստը: Յիշում է մարդկային ցեղի կործանումը, երբ զրկուեցինք հայրենի ժառանգութիւնից: Մտաբերում է նաեւ իր անձի մեղքերն ու յանցանքները, նաեւ՝ մնացած բոլոր մեղքերը, որոնք կատարւում են աշխարհում: Սիրելի՛, ահա՛ երկրորդ աւազանը, ահա՛ աղօթքի քաղցրահամ ճաշակումն ու ցանկալի թմրութիւնը, այն նման է սերովբէների հիացմանն ու անուշահամ ճաշակմանը, որն ունենում են Աստուածութեան բուրմունքից: Ո՞վ կդիմանայ արդեօք այդ երանելի պահին, երբ Աստուծոյ այս շնորհները հանդիպեն կամ պատահեն որեւէ մէկին: Երկինքն իր լուսատուներով եւ երկիրն իր բարիքներով չեն կարող հաւասարուել այս վայրկեանին: Ուստի աղաչում եմ՝ չծուլանանք, այլ արիաբար միշտ աղօթենք օր ու գիշեր, քուն թէ արթուն, քայլելիս թէ նստած ժամանակ, առաւօտեան թէ երեկոյեան, աշխատելիս եւ թէ հանգստի պահին, այսինքն՝ միշտ օրհնենք եւ փառաբանենք Աստծուն, որովհետեւ, ո՞վ գիտէ, գուցէ աստուածային այդ շնորհներից մեզ էլ պատահի մի ցանկալի պահ, երբ ջերմ արտասուքը կլուանայ մեր հոգու վէրքերի շարաւը եւ լոյսի իւղ կդառնայ մեր լապտերներում:

Աղօթենք անդադար, քանզի սա է անուշահոտ խունկը, որ ծխւում է Աստուծոյ առաջ ոսկէ բուրվառով, որն էլ հաճելի է Աստծուն: Աղօթքով միշտ բախենք Արարչի գթառատութեան դուռը, եւ Նա կբացի Իր անմահ առագաստի դուռը: Աղօթքը սանդուղք է երկրից մինչեւ երկինք, լոյս է խաւար ճանապարհին, մնայուն պաշար է մշտնջենաւոր կեանքի համար: Ուստի ջանանք սուրբ մտքով արիաբար աղօթել այս կեանքում, որպէսզի սրանից յետոյ արժանանանք անպատում բարիքներին ու յաւիտենական կեանքին մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհներով ու մարդասիրութեամբ, Որով եւ Որի հետ էլ օրհնուած են ամենակալ Հայրը, կենդանարար եւ ազատող Սուրբ Հոգին այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

ԲԱՐՍԵՂ ՄԱՇԿԵՒՈՑԻ († 1345)

Մեծ զօրութիւն ունի աղօթքը, մանաւանդ՝ գիշերային աղօթքը: Ինչպէս որ Պօղոսն ու Շիղան, գիշերն աղօթելով, շղթաները քանդեցին եւ բանտի դռները բացեցին [Գործք ԺԶ 25–27], նոյնն անենք եւ մենք՝ բանալով ոչ թէ բանտը, այլ՝ երկինքը: Եղիան աղօթքո՛վ փակեց եւ բացեց երկինքը [Գ Թագ. Ժէ 1, ԺԸ 1–46]: Չմոռանանք, որ երկնքում եւս դաժան շղթաներ կան, ինչպէս Քրիստոս ասաց. «Ինչ որ երկրի վրայ կապէք, երկնքում եւս կապուած կմնայ» [Մատթ. ԺԸ 18]:

Իսկ թէ աղօթքն իսկապէս սրբում է մեղքերը, մեզ վստահեցնում են այրի կինը, որ աղաչում էր անիրաւ դատաւորին [Ղուկ. ԺԸ 1–8], Քրիստոսի առակի մէջ ակնարկուած բարեկամը, որ գիշերն իր դրացու դուռն էր բախում շարունակ [Ղուկ. ԺԱ 5–8]. Կոռնելիոսը եւս համոզում է մեզ, ում հրեշտակն ասաց. «Կատարածդ աղօթքներն ու ողորմութիւններն Աստուծոյ առջեւ յիշուեցին» [Գործք Ժ 31]. նաեւ՝ Պօղոսը, որ ասում է. «Աստծուն յուսացող եւ սպասող ճշմարիտ այրին աղօթում է գիշեր ու ցերեկ» [Ա Տիմ. Ե 5]: Եթէ այրի կինն այս բանին պարտական է, որքան առաւել՝ տղամարդիկ եւ ամուսնացած կանայք: Հետեւաբար, ծունկի՛ արի, հեծեծի՛ր, արտասուի՛ր, յիշի՛ր թագաւորին, որ ասում է. «Յոգնեցի հեծեծելուց, ամբողջ գիշերը մահիճս լուացի եւ արցունքներով

անկողինս թրջեցի» [Սաղ. Զ 7], նաեւ՝ «Գիշերը վեր էի կենում խոստովանելու համար» [Սաղ. ՃԺԸ 62]:

Արդեօք ինչո՞ւ Քրիստոս լերան վրայ առանձին, ամբողջ գիշերն Աստծուն աղօթելով էր անցկացնում. որպէսզի մեզ օրինակ լինէր: Ինչպէս որ բոյսերն ու պտղաբեր տունկերը. ցերեկն արեւի տաքութիւնից այրուելով. գիշերային ցօղով դարձեալ թարմանում են, նոյնպէս ձեր հոգիներն ու մտքերը. որոնց ցերեկը մեղքի ջերմութեամբ եւ բազմատեսակ մեղքերով տոչորում էք կամայ թէ ակամայ. դարձեալ գիշերային աղօթքի արցունքներով զովացրէ՛ք, որպէսզի կրկին դալարեն. իսկ եթէ այդ ցօղը չստանան. ցերեկը կայրուեն. որ քաւ եւ մի՛ լիցի:

Պէտք է միշտ յիշել Աստծուն, մանաւանդ՝ գիշերը. երբ միտքը բաժանւում է զգայութիւններից: Թեեւ ցերեկն էլ ենք յիշում. սակայն այլ հոգսեր. մեր մէջ մտնելով. ջնջում են Նրա յիշատակը: Իսկ գիշերը դիւրին է Նրա մասին մտածելը. ինչպէս որ ասում է [Դաւիթ մարգարէն]. «Ինչ որ ասէք ձեր սրտերում, գիշերն անկողնում զղջացէ՛ք» [Սաղ. Դ 5]:

Պէտք է ցերեկն էլ նոյնն անենք. բայց որովհետեւ զբաղուած ենք աշխարհի հոգսերով. գէթ քնելու ժամանակ յիշենք Աստծուն. որպէսզի առաւօտեան դէմ էլ Նրան մտաբերենք: Այս կերպով զգուշութեան մէջ կպահենք մեր սիրտը. որովհետեւ երբ աղօթքով Աստուծոյ հետ հաշտուես. այլեւս ոչ մի թշնամի չես ունենայ. նոյնիսկ եթէ ունենաս. չե՛ս վախենայ. երբ Աստուած հետդ է:

Տեսնում եմ՝ ոմանք խօսում են աղօթքի ժամանակ. իսկ ուրիշները՝ ոչ միայն աղօթքի պահին. այլեւ՝ երբ քահանան խաղաղութիւն է տալիս ժողովրդին: Ի՞նչ սարսափելի բան. ինչպէ՞ս կարող ենք. այս բաներն անելով. հաշտուել Աստուծոյ հետ: Ինչպէս որ պատերազմի զինուորները միմեանցից առաւել ամուր են բռնւում. նոյնը պէտք է այստեղ անենք. որովհետեւ աղօթքի ժամին ամէնքս էլ Սատանայի հետ ենք

մարտնչում, եւ նա՝ մեզ հետ: Եւ ինչպէս պատերազմի ժամանակ փոքր նահանջը շատերին է վնասում. նոյնպէս քչերն իրենց անկարգութեան պատճառով շատերին զրկում են աղօթքի շահից:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՎԱՑԻ (†1409)

Պէտք է. որ աղօթողի սիրտը ցրուած չլինի:

Հարկ է իմանալ. որ աղօթքը ե՛ւ մարմին է. ե՛ւ հոգի: Մարմինն աղօթքի խօսքերն են. որոնք լսելի են. իսկ հոգին սրտից դուրս եկող եւ Աստծուն հաճոյ իղձն ու սէրն է: Ինչպէս որ երեւացող մարմինն ունի աներեւոյթ հոգի. եւ նա՛ է մարմինը շարժողն ու [նրա] կենդանութիւնը. այնպէս էլ աղօթքի մարմնի կենդանութիւնը սրտի բաղձանքն է եւ սէրն առ Աստուած՝ ըստ Նրա կամքի շարժուելու: Կամ. օրինակ. երբ հոգին նուազում է. մարմնի տարրը բնաւ չի նուազում. այլ տեսքը նոյնն է: Այդպէս եւ աղօթքը. սրտի բաղձանքներից ելնելով. կենդանի է եւ հաճելի Աստծուն. ուստի ասւում է. թէ՝ «Կենդանի է սրբերի աղօթքը» [Յայտ. Բ 4]. իսկ նա. ով չունի սրտի բաղձանքը. այլ միայն՝ աղօթքի խօսքերը. այնպիսին մեռած մարմին է. եւ աղօթքից միայն տարրն է մնացել. եւ ոչ՝ հոգին:

Ինչպէս խունկը. հրին չհպուելով. անուշ հոտ չի բուրում. այնպէս էլ աղօթքի խունկը. սրտի սիրոյ ջերմութեանը չհրպուելով. հաճելի չէ Աստծուն: Եւ ինչպէս խնկի ծուխը դրսից երեւում է. իսկ անուշ հոտը՝ ո՛չ. այնպէս էլ աղօթքի խօսքերը. առանց սրտի բաղձանքի. ծխի բարդում են միայն եւ ընդունելի չեն:

Աղօթքը հոգու կենդանութեան նշանն է. ուստի եւ պէտք է միշտ եռանդուն լինել աղօթելու մէջ. իսկ եթէ [աղօթքը] դադարում է. նշանակում է. թէ մեռած է հոգին:

Բազում են աղօթքի խորհուրդները. բայց մենք ո՛չ շատ՝ տաս գլխով կյայտնենք: Նախ՝ աղօթքը խօսք է Աստուծոյ

հետ: Եւ մեծութիւնն այս է, որ երբ ընթերցում ենք, Աստուած է մեզ հետ խօսում, եւ երբ աղօթում ենք, մենք ենք Աստուծոյ հետ խօսում: Եւ եթէ փառք ու պատիւ է մեզ, երբ խօսում ենք երկրաւոր թագաւորների հետ, որքա՞ն է [հապա], երբ Աստուծոյ հետ ենք խօսում: Իսկ եթէ թագաւորների առաջ ահով, խելացի եւ վայելուչ ենք խօսում, որպէսզի չանարգուեն, առաւել ե՛ւս պէտք է ահով, իմաստութեամբ եւ կարգով աղօթքներո՛ւմ խօսել: Երկրորդ՝ աղօթքով մենք մտքով Աստուծոյ հետ ենք լինում, եւ Աստուած բնակւում է մեզանում, ըստ այնմ՝ «Ես եւ Հայրը նրա մօտ կգանք» [Յովհ. ԺԴ 23], նաեւ ասում է, թէ Սուրբ Հոգին սկզբից բնակուած էր աղօթողի հոգում «եւ բարեխօս էր լինում անմռունչ հեծութիւններով» [Հռոմ. Ը 26]: Երրորդ՝ աղօթքներով սատանան հալածական է լինում, ինչպէս խաւարը՝ լոյսից, եւ այնժամ նրա բոլոր որոգայթներն ու փորձութիւնները կորչում են, ինչպէս Տէրն է ասում. «Այս տեսակ դեւն այլ կերպ դուրս չի ելնում, եթէ ոչ՝ աղօթքով եւ պահեցողութեամբ» [Մատթ. ԺԷ 20]: Չորրորդ՝ աստուածազգեաց եւ հրեշտակներին հաւասար ենք լինում, երբ աղօթում ենք եւ մտքով առ Աստուած ելնում: Հինգերորդ՝ մեր բոլոր գործերն աղօթքներով յաջողւում են եւ կատարւում, քանի որ ամէն գործում մարդ օգնականի կարիք է զգում, եւ երբ աղօթում ենք, Աստուած օգնական է լինում՝ լինի վաստակ, թէ՛ ձեռագործ, թէ՛ ճանապարհ եւ այլն: Իսկ եթէ չենք աղօթում, սատանան ամէն գործում հակառակում եւ խանգարում է: Վեցերորդ՝ աղօթքը հոգու եւ մարմնի զօրութիւնն է: Որպէս նեցուկ հաստատում է տունը եւ վերցնում տկարութիւնը, ինչպէս Յոբն աղօթքներով վերըստին զօրացաւ եւ առողջացաւ տկարութիւնից: Նաեւ տան շինութիւնն է, ինչպէս որ Յոբի տունն աղօթքներով կրկին շինուեց աւելի լաւ, քան նախկինն էր: Եօթներորդ՝ աղօթքը յաղթում է պատերազմը, ինչպէս Մովսէսն աղօթքներով՝ Ամաղեկին, Դաւիթն՝ այլազգի Գողիաթին, եւ Յոբը՝ թշնամի սատանային: Այսպէս եւ մենք ենք աղօթքներով յաղթում,

երբ թէ՛ հոգեւոր եւ թէ՛ մարմնաւոր պատերազմ է լինում: Ութերորդ՝ աղօթքը սրտի մխիթարութիւնն է. տրտմութիւնը հեռացնում է, հոգին թեթեւացնում. մեղքերը սրբում, միտքը պահում եւ լուսաւորում, ինչպէս ասում է Դաւիթը. «Ինչո՞ւ ես տրտում, ա՜նձ իմ, յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանի՛ր Նրան, քո անձի փրկիչն Աստուած է» [Սաղ. ԽԲ 11]: Իններորդ՝ աղօթքով խաղաղութեամբ ենք ննջում եւ համարձակ արթնանում: Կեանքում յոյսով ենք եւ մահից յետոյ Աստուծոյ մօտ ենք մտնում: Այս է ասում Դաւիթը. «Խաղաղութեամբ կննջենք սրա եւ սոյնի մէջ» [Սաղ. Դ 9], այսինքն՝ աղօթքներով: Տասներորդ՝ աղօթքը գոհութիւն եւ շնորհակալութիւն է Աստուծոյ երախտիքներին, որ արեց մեզ համար թէ՛ անցեալում՝ ստեղծելով մեզ համար երկինքն ու երկիրը, ծովն ու ցամաքը եւ այլն, թէ՛ ներկայում, որ ամէն բարութիւն մեզ է տուել՝ կեանք, խաղաղութիւն, առողջութիւն, հոգի, մարմին, շունչ, խօսք, միտք եւ այլն, ինչպէս ասում է առաքեալը. «Նրանով ապրում, շնչում եւ ե՛նք» [Գործք Ժէ 28]: Եւ հանդերձեալում խոստացել է յարութիւն, արքայութիւն եւ անմահութիւն, հրեշտակներին հաւասար մեծութիւն եւ փառք. «Ինչ որ աչքը չտեսաւ, ականջը չլսեց եւ մարդու սիրտը չընկալաւ, Աստուած պատրաստեց Իր սիրելիների համար» [Ա Կորնթ. Բ 9]:

Հարկ է իմանալ, որ մեզ տաս բանից է պէտք զգուշանալ աղօթքի վայրում: Նախ՝ աղօթքի վայրում պէտք չէ զրուցել, որովհետեւ սատանային է խօսակից նա, ով զրուցում է, քանի որ մեր խօսակիցն այստեղ Աստուած է, իսկ Նրան թողնել եւ ուրիշ մէկի հետ զրուցել պատշաճ չէ: Երկրորդ՝ աղօթքի տեղում պէտք չէ ոչ միմեանց նայել եւ ոչ՝ կնոջ, որպէսզի սատանան արատ չներմուծի մեր մէջ՝ աղօթքի փրկութեանը հակառակ: Երրորդ՝ պէտք չէ աչք տնկել քաղցրանուագ ձայնին կամ աղտեղի գիջական խօսքերին, որպէսզի երգողը չհպարտանայ եւ ձրի աշխատի: Չպէտք է ծիծաղել, այլ՝ լալ, որովհետեւ այն լալու, արտասուելու տեղ է, քանզի «Վա՛յ ձեզ,

որ այժմ ծիծաղում էք».– ասում է Տէրը. եւ «Երանի՜ նրանց. որ այժմ լալիս են» [Ղուկ. Ջ 21. 25]: Հինգերորդ՝ չպէտք է մաղել մտքերը խօսքից. քանի որ աղօթքը խօսք է Աստուծոյ հետ. պէտք է միտքն ու խօսքը միասին յարմարեցնել եւ զգուշութեամբ աղօթել: Վեցերորդ՝ չպէտք է ննջել աղօթքի տեղում, այլ՝ արթուն մնալ, ըստ այնմ՝ «Արթո՛ւն կացէք. քանի որ չգիտէք...» [Մատթ. ԻԴ 42]: Եւ եթէ այնտեղ ննջում ես, ի՞նչ տարբերութիւն տանը ննջելուց. եւ եթէ քնի համար ես գալիս, աւելի լաւ է չգալը: Եօթներորդ՝ չպէտք է առանձնական աղօթքն աղաղակելով ասել, այլ՝ սրտում գոչել, ինչպէս Մովսէսը ծնկեց երեսն ի վայր եւ սրտում աղօթեց. եւ այս մասի՛ն է ասում. «Ինչո՞ւ ես աղաղակում Ինձ» [Ելից. ԺԴ 15]: Եւ Տէրը սովորեցրեց. «Մտի՛ր քո սենեակը. փակի՛ր քո դռները» [Մատթ. Ջ 6]: Ութերորդ՝ չպէտք է անունկնդիր լինել աղօթքի խօսքերին, այլ ունկերով եւ մտքով հետեւել աղօթքին, եւ երբ ինքը չի ասում բերանով, [թո՛ղ] ուրիշների աղօթքը լսի եւ միտքն առնի. այդպէս էլ Սուրբ Գիրքն ընթերցելիս «ո՛ւշ դիր ընթերցուածներին» [Ա Տիմոթ. Դ 13].– ասում է առաքեալը: Իններորդ՝ պէտք չէ շտապել, թէ՝ ե՞րբ եմ ելնելու ժամատեղից: Որքան որ խնդրում են, այնքան էլ ստանում են, ըստ այնմ էլ՝ «Ով փնտրում է՝ գտնում է» [Ղուկ. ԺԱ 16], եւ մեր Տէրն էլ ողջ գիշերն աղօթքի մէջ էր անցկացնում: Տասներորդ՝ չպէտք է մտադրուել, թէ՝ երբ ելնեմ աղօթքից, այս կամ այն չար [գործն] անեմ. այլ՝ մտքում պահել այն, որ բոլոր պարտապաններին թողնի, որպէսզի եւ իրե՛նը թողնուի:

Հարկ է իմանալ, որ աղօթքի սրբութիւնները երեքն են՝ սրտի սրբութիւն, լեզուի եւ ձեռքերի, քանզի աղօթքը երեք բանով է կատարուում՝ սրտով, լեզուով եւ ձեռքերով: Ձեռքերի սրբութիւնն այն է, որ ասում է առաքեալը. «Կամենում եմ, որ մարդիկ աղօթեն բոլոր տեղերում, սուրբ ձեռքեր բարձրացնեն դէպի վեր» [Ա Տիմոթ. Բ 8], այսինքն՝ ձեռքերը մաքուր պահել ագահութիւնից, զրկանքներից, արիւնից եւ այլն: Իսկ

լեզուի սրբութիւնն՝ ինչպէս Տէրն աղօթեց. «Հա՛յր, նե՛ր դրանց, քանզի չգիտեն՝ ինչ են անում» [Ղուկ. ԻԳ 34], այսինքն՝ պէտք է Աստծուն աղօթել զերծ մնալով բարկութիւնից խօսքերի եւ գործերի մէջ: Եւ սրտի սրբութիւնն իր. ընկերների եւ Աստուծոյ հանդէպ է: Ի՛ր հանդէպ՝ որ մաքուր լինի մեղքերից. եւ [այս դէպքո՛ւմ] Աստուած կլսի. քանզի մարգարէն ասում է. «Եթէ մեղք տեսնէի իմ սրտում. մի՞թէ Տէրն ինձ կլսէր» [Սաղ. ԿԵ 18]: Եւ [սրբութիւնն] ընկերոջ հանդէպ՝ որ նենգութիւն եւ խէթ չունենայ իր ընկերոջ նկատմամբ. այնժա՛մ Աստուած կլսի: Իսկ Աստուծոյ հանդէպ՝ որ սրտի զգաստութեամբ պէտք է այսպէս աղօթել իբրեւ թագաւորի, տիրոջ, դատաւորի եւ բարեկամի. այսպէս աղօթելու դէպքում Աստուած կատարում է ամէն ցանկութիւն: [Որպէս] թագաւորի [աղօթում ենք], քանզի հաւատում ենք, թէ ամենակարող է, ինչ էլ խնդրում ենք Նրանից, կարողանում է տալ: Որպէս տիրոջ՝ «քանի որ ծառայի աչքն իր տիրոջ ձեռքին է» [Սաղ. ՃԻԲ 2], պէտք է սրտով կողկողագին պաղատել: Որպէս դատաւորի եւ գործեր քննողի՝ քանզի մենք դատւում ենք Նրա առջեւ եւ խնդրում, որ չդատապարտի: Եւ որպէս բարեկամի ենք [աղօթում], որպէսզի ամէն բան, ինչ խնդրում ենք, կամենայ տալ մեզ, ինչպէս բարեկամը, որ աղերսագին խնդրեց եւ ստացաւ: Համառօտ այսպէ՛ս է. քանի որ թագաւոր է եւ տէր, կարող է տալ, քանի որ դատաւոր է, գիտի տալ, եւ քանի որ բարեկամ է, կամենում է տալ: Ահա այսպէս մեր բոլոր խնդիրքներն Աստուծոյ հաճութեամբ են կատարւում:

Ինչպէս պատկերն արտացոլւում է յստակ հայելու մէջ, աչքերի լոյսն [անդրադարձնում է] արեգակի լոյսը, եւ [ինչպէս] ոսկու եւ արծաթի պայծառ ճառագայթումն է, այսպէս էլ աղօթողի յստակ միտքը ձգում է Սուրբ Հոգու պայծառ լոյսը եւ լուսաւորւում: Այսպէս սրբերն, ըստ Տիրոջ ձայնի, [իրենց] աղօթքներում տեսնում են Աստծուն, որոնցով մեզ մեր Քրիստոս Աստուածն Իրեն տեսնելուն թո՛ղ արժանացնի:

ՍԻՄԷՈՆ ԵՐԵՒԱՆՑԻ (†1780)

Բոլոր աստուածաբանները. որ եկել են կամ գալու են, եթէ ի մի գալով կամենան խօսել աղօթքների մասին, չեն կարենայ բաւականապէս ճառել նրա զօրութիւնից: Քանի որ աստուածաշնչեան բոլոր գրքերում՝ թէ՛ հին եւ թէ՛ նոր, որքան հրաշք ու մեծագործութիւն եղել է. տեսնում ենք, որ աղօթքների շնորհիւ է [կատարուել], ինչպէս յայտնի իսկ է:

Պահքի համար կարող ես պատճառաբանել, թէ՝ տկար եմ եւ այլն: Ողորմութեան համար ասել, թէ՝ աղքատ եմ, ի՞նչ տամ: Ճգնութիւնների, հալածանքների, չարչարանքների, հաւատքի [գործերի] եւ այլ այսպիսի խստագոյն առաքինական գործերի համար կարող ես պատճառաբանել, թէ՝ դժուար են, չեմ կարող տանել: Իսկ աղօթքի համար առարկելու պատճառ բնաւ չունես: Քանզի ո՛ր հասակում, ո՛ր կացութիւնում, ո՛ր ժամանակում եւ ո՛ր տեղում էլ մէկը լինի, թէ՛ ծեր, թէ՛ տղայ, թէ՛ հարուստ, թէ՛ աղքատ, թէ՛ առողջ, թէ՛ հիւանդ, կարող է աղօթել, եթէ կամենայ:

Ուրեմն տե՛ս՝ որքա՞ն նախատելի է աղօթքի մէջ ծոյլ մարդը, որ, ամէն ինչի կարօտ լինելով եւ պէս–պէս երեւացող եւ աներեւոյթ փորձութիւններով շրջապատուած, չի դիմում այնպիսի [բարիքներ] Տուողին, Ով Ինքն է յորդորում. «Խընդրեցէ՛ք եւ կստանաք» [Մատթ. է 7] եւ «Եկէ՛ք Ինձ մօտ, բոլոր յոգնածներդ ու բեռնաւորուածներդ, եւ Ես ձեզ կհանգըստացնեմ» [Մատթ. ԺԱ 28]:

Ըստ սուրբ վարդապետների՝ ինչպէս որ երկիրը երկնքի կարիքն է զգում, որ ընդունի նրանից ցող, անձրեւ, ջերմութիւն եւ այլն, որովհետեւ առանց դրանց գոյատեւել չի կարող, այնպէ՛ս էլ մարդը կարօտ է աստուածային պէս–պէս շնորհների եւ օգնութիւնների, առանց որոնց ասես մեռած է հոգով, թէպէտ եւ մարմնով կենդանի լինի: Ուրեմն՝ ինչպէս որ դիմում են աղքատները հարուստներին, հիւանդները՝ բժիշկներին, թոյլերն՝ ուժով կարողներին, եւ ծարաւներն՝

աղբիւրին, այնպէս էլ մարդն, ամէն ինչի կարօտ լինելով, ըստ հոգու եւ մարմնի անզօր, պարտաւոր է միշտ դիմել Աստծուն ու մնալ աղօթքի մէջ եւ Նրանից օգնութիւն խընդրել:

Արդ, լսէ՛ք այն մասին, որ աղօթքի տեսակները երկուսն են՝ հասարակական եւ առանձնական: Հասարակական աղօթքը նման է մեր հասարակական պարտքի վճարմանը, որն ամէնքս հասարակապէս պարտք ենք Աստծուն: Քանի որ ստեղծեց մեզ ոչնչից, դարձրեց մեզ բանական, վերստին մեզ փրկեց սատանայի գերութիւնից եւ յարութիւն տուեց մեղքերի մեռելութիւնից, հանապազ պահպանում է մեզ եւ բաւարարում մեր հոգիների ու մարմինների կարիքները: Այս բոլորն իբրեւ պարտքեր են մեզ վրայ, եւ այս պարտքերն այն հասարակական աղօթքներով ենք ասես վճարում, երբ ամէնքս, կարգուած ժամին գնալով եկեղեցի, միաբան աղօթում ենք:

Իսկ առանձնական աղօթքն այն է, որ բացի հասարակական աղօթքներից, երբ եւ ուր էլ ժողովուած լինենք, դիմենք Աստծուն:

Ուրեմն իմացի՛ր, որ թէպէտ հասարակական աղօթքներով ասես վճարում ենք մեր պարտքերը, ինչպէս ասացինք, սակայն դա այդքան էլ շնորհ ու հաւատարմութիւն չէ, քանի որ լոկ մեր պարտքերը վճարեցինք: Որպէս թէ մէկը միւսից փոխ առնի հինգ դահեկան եւ յետոյ էլ վճարի նրան նոյն հինգ դահեկանը. արդ, ի՞նչ շնորհ արեց նա տուողին, քանի որ վճարեց այն, ինչ ստացել էր: Այլ ստացողի մեծ շնորհն ու հաւատարմութիւնն այն է, որ պարտքը վճարելիս մի իր աւել դնելով ընծայի տուողին. այնժամ կքաղցրանայ տուողը եւ իրենից խնդրողին առաւել ե՛ւս կտայ:

Այսպէս եւ մենք հասարակական աղօթքներով մեր պարտքերը վճարելիս, եթէ նաեւ առանձին ենք դիմում Աստծուն եւ մի յատուկ աղօթք աւել մատուցում Նրան [որն

առանձնական աղօթքն է], այնժամ հաւատարիմ ենք կոչւում եւ կարող ենք ասել համաձայն քանքարաշահ ծառայի. «Տէ՛ր, հինգ քանքար տուեցիր ինձ. ահա հինգ քանքար եւս վրան շահեցի» [Մատթ. ԻԵ 20]: Այնժամ Աստուած նոյնպէս, քաղցրանալով մեր հանդէպ, ասում է հաւատարիմ ծառային. «Որովհետեւ այդ քչի մէջ հաւատարիմ եղար, շատի վրայ կկարգեմ քեզ. մտի՛ր քո Տիրոջ ուրախութեան մէջ» [Մատթ. ԻԵ 21]. եւ թէ՝ «Ով ունի, նրան պիտի տրուի եւ աւելացուի» [Մատթ. ԻԵ 29], այսինքն՝ անցաւոր կեանքից յետոյ պիտի տայ քեզ նաեւ յաւիտենական կեանք:

ՊՕՂՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍԵՑԻ (†1824)

Աղօթքն աստուածսիրութեան առաջին պտուղն ու անդրանիկ ծնունդն է. եւ որքան զօրաւոր է սէրը եւ բարձրաթռիչ, այնքան աղօթքի արդիւնքները սլանում են դէպի բարձունքները եւ մօտենում Աստծուն:

Եւ թէպէտ բոլոր առաքինական գործերի աղբիւրն ու արմատը սէրն է, սակայն աղօթքը նրանց մէջ առկայ է որպէս նախնական անապական ծորում եւ սկզբնական պտուղ:

Եւ արդարեւ, ոչ ոք իր անձը չի կարող անբասիր դարձնել, եթէ զանց առնի աղօթքը. քանզի ամէն ժամ եւ ամէնուր, երբ մարդ ի վիճակի լինի, թէ՛ առողջ եւ թէ՛ հիւանդ, կարող է մտքով յիշել Աստծուն, փառաւորել Նրան, գովել եւ օրհնել. եւ ա՛յս իսկ է աղօթելը:

Աղօթքի կանգնելիս նախ պէտք է փառաւորել, գովել եւ օրհնել Աստծուն, գոհանալ եւ շնորհակալ լինել Նրա անբաւ երախտիքների եւ մեր հանդէպ բարերարութեան համար:

Երկրորդ՝ ճանաչել մեր նուաստութիւնը եւ պարտականութիւնը, թէ պարտաւոր ենք միշտ խոնարհ հոգով, զգաստութեամբ եւ երկիւղով ծառայել Աստծուն, քանզի մեր Արարիչն ու Բարերարն է:

Երրորդ՝ մտածել մեր ապերախտութեան եւ մեղքերի մասին, որոնցով մեղանչեցինք Նրա մեծութեան դէմ:

Չորրորդ՝ խորհել Նրա համբերատարութեան ու գթութեան մասին, քանզի չի պատժում ըստ մեր յանցանքների, այլ խրատում է, որպէսզի դառնանք դէպի Ինքը. եւ՝ որ մեզ պատժելիս արդար է Նրա դատաստանը:

Հինգերորդ՝ սրտով զղջալ, մտադրուել այլեւս չմեղանչել, կրել ապաշխարութեան լուծը, փնտրել մեղքերի քաւութիւն եւ շնորհներ, միշտ կարօտ ցոյց տալ մեզ Նրա ողորմութեանն ու օգնութեանը, որին թէպէտ եւ անարժան ենք, բայց [Աստուած] կամենում է շնորհել մեզ ըստ Իր մեծ ողորմութեան ու մարդասիրութեան. եւ թէ՝ մեր յոյսն աներկմիտ է Նրա նկատմամբ, եւ Նրանից բացի մեզ համար չկայ յոյս եւ ապաւէն:

Աղօթքների մէջ Տէրունական աղօթքից աւելի մեծը չկայ, այսինքն՝ «Հայր մերից», որ նոյն Ինքը Քրիստոս՝ մեր Տէրը, ուսուցանեց. որից յետոյ՝ սաղմոսները, որ Դաւիթ մարգարէն գրեց Սուրբ Հոգու ազդմամբ, ապա՝ եկեղեցական աղօթքներն ու երգերը, որ սուրբ հայրերը Սուրբ Հոգու շնորհով խորհրդաբար կարգեցին:

Եւ թէպէտ աղօթքները յոյժ բազում են, բայց նրանց մէջ արեգակի պէս փայլում է մեր սուրբ Գրիգոր Նարեկացու աղօթական մատեանը: Ազդու է եւ պարզ սուրբ Շնորհալու «Հաւատով խոստովանիմը», որը թէ՛ տղամարդ եւ թէ՛ կին պարտաւոր են ուսանել եւ նրանով առ Աստուած աղօթել ամէն օր, ուր էլ գտնուեն:

Քանի որ աղօթքը մտքի համբարձումն է առ Աստուած, պէտք է, որ աղօթելիս միտքը զերծ լինի բոլոր աշխարհային մտածումներից, եւ կամքը [լինի] բարի կամեցողութեան մէջ:

Մտքի դիտաւորութիւնը եթէ չի ընկերանում աղօթքին, ունայնաբար են շարժւում լեզուն եւ շուրթերը, քանզի աղօթքի մէջ առանց մտադրութեան մնալն անպտուղ աշխատութիւն է:

Մարմնական տրտմութիւնն ու կենցաղի հոգսերը խափանում են աղօթքի զօրութիւնը եւ անպտուղ դարձնում [այն]: Իսկ մեղքերի համար զղջացող սրտից ելնող տրտմութիւնն ապաշխարութեան կանոնի հետ օգնում է աղօթքի զօրութեանը եւ արդիւնաւորում շնորհների պարգեւները:

Առանձնական աղօթքը յոյժ օգտակար է, բայց անհրաժեշտ է նախ հրապարակականը կատարել եկեղեցում եւ ապա՝ առանձնականը: Իսկ եթէ որեւէ մէկը ծուլութեան պատճառով չգնայ եկեղեցի եւ համարի, որ առանձնական աղօթքով ազատւում է պարտքերից, մեծապէս խաբւում է, քանզի եթէ կայ եկեղեցին, եւ ինքը կարող է գնալ այնտեղ, [ապա] զանց առնելով մեղանչում է:

Որքան մարդիկ օտարանում են աղօթքից, այնքան Աստուծոյ շնորհը հեռանում է նրանցից՝ մինչեւ մեծամեծ մեղքերի մէջ ընկնելը, որ հոգու մահն է:

Ջերմեռանդ սրտով, խոնարհ հոգով եւ մաքուր մտքով կատարուող աղօթքը ոչ միայն ազատում է կենցաղի զանազան փորձանքներից, այլեւ՝ Աստուծոյ շնորհներն աճեցնում հոգում, որով մարդը կարողանում է օր ըստ օրէ արիանալ առաքինական ջանքերի մէջ եւ հասնել կատարելութեան գագաթին:

Աղօթքի մէջ անհրաժեշտ է խնդրել, որպէսզի Աստուծո՛յ կամքը կատարուի մեր մէջ եւ ոչ թէ՝ մեր կամքը. ըստ այնմ՝ «Ոչ թէ ինչպէս Ե՛ս եմ կամենում, այլ ինչպէս Դու ես կամենում» [Մարկ. ԺԴ 36]: Եւ սրանում են հաստատուած աղօթքի կատարելութիւնը եւ մարդկանց երջանկութիւնը: Քանզի նրա համար ենք աղօթում, որպէսզի հաճելի լինենք Աստծուն: Եւ այն ժամանակ ենք հաճոյանում Աստծուն, երբ Աստուծոյ կամքն է կատարւում մեր մէջ. իսկ ուր կատարւում է Աստուծոյ կամքը, այնտեղ բոլոր բարիքների լրումն է եւ երջանկութիւնը:

Աղօթելիս պէտք է խնդրել, որպէսզի Աստուած մեզ ջերմեռանդութեան շնորհ տայ. քանզի ինչպէս խունկն առանց հրի չի բուրում իր հոտը, նոյնպէս էլ աղօթքն առանց ջերմեռանդութեան արդիւնք չի տալիս:

Ով չի աղօթում Աստծուն, անբաններից էլ անբան է, անարժան՝ Աստուծոյ խնամքին, ապերախտ եւ ապաշնորհ՝ իր Բարերարի հանդէպ, քանզի ստանում է բարիքներն ու վայելում եւ չի ճանաչում բարիքները Տուողին ու չի փառաւորում:

Կոյր է միտքը, եթէ չի խոկում Աստծուն, համր է, եթէ չի աղօթում, խուլ է, եթէ չի լսում Աստուծոյ պատուիրանները, մեռած է, եթէ չի սիրում Աստծուն, թշնամի է Աստծուն, եթէ սիրում է այն, ինչ ատում է Աստուած. ամբարշտութիւն է խնդրել Աստծուց այն, ինչ Նա չի կամենում:

Աղօթքն անպարտելի զէնք է դեւերի դէմ պատերազմում, եւ քանզի դեւերը գիտեն, թէ աղօթքով պարտւում են մարդկանցից, այդ իսկ պատճառով առաւելապէս ջանում են խափանել կամ անպտուղ դարձնել մարդկանց աղօթքը:

Ուստի ով աղօթելիս ինչ–ինչ ձանձրոյթ եւ նեղութիւն է զգում, թող գիտենայ, թէ այն դեւերի որոգայթն է, եւ ոչ մի դէպքում չթուլանայ աղօթելուց, այլ առաւել զօրանայ ջանքերում՝ օգնութիւն հայցելով Տիրոջից: Եւ Աստուած, որ մերձ է նրանց, ովքեր փշրուած սրտով են աղօթում Իրեն, անմիջապէս օգնութեան կհասնի, իսկ դեւերն իսկոյն կհալածուեն ու կչքուեն:

Աղօթքի մէջ կարեւոր է եւ օգտակար դիմել Աստուծոյ սուրբերին՝ բարեխօսելու առ Աստուած, մանաւանդ՝ սուրբ Աստուածածնին. ուստի եւ Եկեղեցին իր բոլոր պաշտամունքներում կարգել է արժանաւոր մաղթանքներ սուրբ Աստուածածնին՝ ապաւինելով նրա անդառնալի բարեխօսութեանը:

ՍԱՅՄՈՆ

Գ

ՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄԵԼՈՐԵԱՅՅ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄՆ

Հրաժարիմք ի սատանայէ եւ յամենայն խաբէութենէ նորա, ի պատրանաց նորա, ի խորհրդոց նորա, ի գնացից նորա, ի չար կամաց նորա, ի չար հրեշտակաց նորա, ի չար պաշտօնէից նորա, ի չար կամարարաց նորա եւ յամենայն չար զօրութենէ նորա. հրաժարելով հրաժարիմք:

Զայս երիցս կրկնէ՝ երես ի յարեւմուտս եւ ձեռս ի կոր ունելով. եւ ապա դառնայ յարեւելս եւ սկսանի գդուանութիւն ուղղափառ հաւատոյ բացագլուխ եւ ձեռնամած կերպիւ եւ ասէ.

ՀԱՒԱՏԱՄՔ

Հաւատամք ի Մի Աստուած, ի Հայրն ամենակալ, յԱրարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւութից:

Եւ ի Մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յՈրդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ՝ միածին, այսինքն՝ յէութենէ Հօր: Աստուած՝ յԱստուծոյ, լոյս՝ ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ՝ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ոչ՝ արարած: Նոյն Ինքն ի բնութենէ Հօր, Որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի՝ երեւելիք եւ աներեւոյթք: Որ յաղագս մեր՝ մարդկան, եւ վասն մերոյ փրկութեան, իջեալ յերկնից, մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ Կուսէն Հոգւովն Սրբով: Որով էառ զմարմին, զհոգի եւ զմիտ եւ զամենայն, որ ինչ է ի մարդ՝ ճշմարտապէս եւ ոչ՝ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր՝ ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս, Որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան:

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

Հրաժարւում ենք սատանայից եւ նրա բոլոր խաբէութիւններից, նրա պատրանքներից, նրա խորհուրդներից, նրա ընթացքներից, նրա չար կամքից, նրա չար հրեշտակներից, նրա չար ծառաներից, նրա չար կամարարներից եւ նրա ողջ չար զօրութիւնից. հրաժարուելով հրաժարւում ենք:

Երեք անգամ կրկնի՛ այս՝ դէմքդ՝ դէպի արեւմուտք եւ ձեռքերդ դէպի ետ շրջած. ապա դարձի՛ր դէպի արեւելք եւ սկսի՛ր ուղղափառ հաւատքի դաւանութիւնը՝ գլխաբաց եւ ձեռնամած կերպով ասելով հետեւեալը.

ՀԱՒԱՏՈՒՄ ԵՆՔ

Հաւատում ենք Մի Աստուծոյ՝ ամենակալ Հօրը, երկնքի եւ երկրի, երեւելիների եւ աներեւոյթների Արարչին:

Եւ Մի Տէր Յիսուս Քրիստոսին՝ Աստուծոյ Որդուն՝ ծնուած Հայր Աստծուց՝ միածին, այսինքն՝ Հօր էութիւնից: Աստուած՝ Աստծուց, լոյս՝ լոյսից, ճշմարիտ Աստուած՝ ճշմարիտ Աստծուց, ծնունդ եւ ոչ՝ արարած: Նոյն Ինքը՝ Հօր բնութիւնից, Որով ամենայն ինչ եղաւ երկնքում եւ երկրի վրայ՝ երեւելիներ եւ աներեւոյթներ: Որ մեզ՝ մարդկանց համար եւ մեր փրկութեան համար, երկնքից իջնելով, մարմնացաւ, մարդացաւ, Սուրբ Հոգով կատարելապէս ծնուեց սուրբ Կոյս Մարիամից: Որով վերցրեց մարմինը, հոգին եւ միտքը եւ ամենայն ինչ, որ ունի մարդ՝ ճշմարտապէս եւ ոչ՝ կարծեօք: Չարչարուեց, խաչուեց, թաղուեց, երրորդ օրը յարութիւն առաւ, նոյն մարմնով ելաւ երկինք եւ նստեց Հօր աջ կողմում: Գալու է նոյն մարմնով եւ Հօր փառքով՝ դատելու կենդանիներին եւ մեռեալներին, Ում թագաւորութիւնը վախճան չունի:

Հաւատամք եւ ի Սուրբ Հոգին, յանեղն եւ ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յՕրէնս եւ ի Մարգարէս եւ յԱւետարանս. Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց յԱռաքեալսն եւ բնակեցաւ ի սուրբսն:

Հաւատամք եւ ի մի միայն Ընդհանրական եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի: Ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց. ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց եւ մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից եւ ի կեանսն յաւիտենականս:

Մինչ ցաւտ են հաւատոյ բանք

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինիլ զՈրդին Աստուծոյ եւ կամ զՍուրբ Հոգին, եւ թէ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն նզովէ Կաթողիկէ եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ

Իսկ մեք փառաւորեսցուք, որ յառաջ քան զյաւիտեանս, երկիր պագանելով Սրբոյ Երրորդութեանն եւ Միոյ Աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՋՂՋՈՒՄՆ

Մեղա՜յ Ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Մեղուցեալ եմ Աստուծոյ:

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ եւ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ առաջի քոյ, հա՛յր սուրբ, զամենայն մեղս, զոր գործեալ եմ: Քանզի մեղայ խորհրդով, բանիւ եւ գործով, կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. մեղա՜յ Աստուծոյ:

Հաւատում ենք եւ Սուրբ Հոգուն՝ անեղին եւ կատարեալին, որ խօսեց Օրէնքում, Մարգարէներում եւ Աւետարաններում: Որ իջաւ Յորդանան, քարոզեց առաքեալների միջոցով եւ բնակուեց սուրբերի մէջ:

Հաւատում ենք նաեւ միայն մի Ընդհանրական եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, մի մկրտութեան, ապաշխարութեան, մեղքերի քաւութեան եւ թողութեան. մեռելների յարութեանը, հոգիների եւ մարմինների յաւիտենական դատաստանին, երկնքի արքայութեանը եւ յաւիտենական կեանքին:

Մինչեւ այստեղ են հաւատքի խօսքերը

Իսկ ովքեր ասում են, թէ կար ժամանակ, երբ չկար Որդին, կամ կար ժամանակ, երբ չկար Սուրբ Հոգին, կամ թէ՝ ոչէից եղան, կամ ասում են՝ այլ էութիւնից են Աստուծոյ Որդին եւ կամ Սուրբ Հոգին եւ թէ փոփոխելի են կամ այլայլելի, այնպիսիներին նզովում է Կաթողիկէ եւ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին:

Մեր սուրբ Լուսաւորչի ասած

Իսկ մենք երկրպագելով փառաւորենք Սուրբ Երրորդութեանը եւ Մի Աստուածութեանը՝ Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն, որ առաջ է յաւիտեաններից, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՋՂՋՈՒՄ

Մեղա՜յ Ամենասուրբ Երրորդութեանը՝ Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն. մեղանչել եմ Աստուծոյ առաջ:

Խոստովանում եմ Աստուծոյ առաջ եւ սրբուհի Աստուածածնի եւ քո առաջ, հա՛յր սուրբ, բոլոր գործած մեղքերս: Քանզի մեղա՜յ խորհրդով, խօսքով եւ գործով, կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. մեղա՜յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ հոգւովս եւ զօրութեամբ սորա, մտօքս եւ շարժմամբ սորա, մարմնովս եւ զգայութեամբ սորա:

Մեղա՛յ զօրութեամբ հոգւոյս. խորամանկութեամբ, անզգամութեամբ, յանդգնութեամբ եւ երկչոտութեամբ, շռայլութեամբ եւ ժլատութեամբ, զեղխութեամբ եւ անիրաւութեամբ, չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ եւ թերամտութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ չար խորհրդով մտացս. նենգութեամբ, ատելութեամբ, խեթիւ, մախանօք, յաչաղանօք, թուլութեամբ, պոռնկական խորհրդով՝ արուական, իգական, անասնական, գրաստական, գազանական, ի գիշերի եւ ի տուընջեան երազական գիճութեամբ եւ յանրջական գարշ աղտեղութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ ցանկութեամբ մարմնոյս. հեշտութեամբ, պղերգութեամբ, յօրանջմամբ քնոյ, շարժութեամբ մարմնոյս եւ զգրագործութեամբ ի պէս–պէս ախտս, հեշտալըրութեամբ լսելեացս, արատութեամբ աչացս, ցանկութեամբ սրտիս, իգութեամբ ոնգացս, պագշոտութեամբ բերանոյս, անժուժկալութեամբ, շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ չարաբանութեամբ լեզուիս. ստախօսութեամբ, սուտ երդմամբ, երդմնազանցութեամբ, հակառակութեամբ, վիճաբանութեամբ, բանսարկութեամբ, շոգմոգութեամբ, քսու դատարկաբանութեամբ եւ ծաղու, զրախօսութեամբ, հերձախօսութեամբ եւ անիծաբանութեամբ, տրտնջելով, դժգոհելով, բամբասելով եւ հայհոյելով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ գողութեամբ ձեռացս. ագահելով, զրկելով, հարկանելով, սպանանելով եւ ընդ քարշս ածելով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ ամենայն յօդուածովք շինուածոյս եւ ամենայն անդամօք մարմնոյս, հնգեակ զգայարանօքս եւ վեցեկի

Մեղա՛յ հոգովս եւ նրա զօրութեամբ, մտքովս եւ նրա շարժմամբ, մարմնովս եւ նրա զգայութեամբ:

Մեղա՛յ հոգուս զօրութեամբ. խորամանկութեամբ, անզգամութեամբ, յանդգնութեամբ եւ երկչոտութեամբ, շռայլութեամբ եւ ժլատութեամբ, անպարկեշտութեամբ եւ անիրաւութեամբ, չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ եւ թերամտութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ մտքիս չար խորհրդով. նենգութեամբ, ատելութեամբ, խէթ հայեացքով, չար նախանձով, չարակնութեամբ, թուլութեամբ, պոռնկական խորհրդով՝ արուական, իգական, անասնական, գրաստական, գազանական, գիշերն ու ցերեկը՝ երազական գիճութեամբ եւ անրջական գարշ աղտեղութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ մարմնիս ցանկութեամբ. հեշտութեամբ, անհոգութեամբ, քնատ յօրանջմամբ, մարմնիս շարժումներով եւ պէս–պէս ախտերով պղծագործելով, ականջներիս ախորժալուրութեամբ, աչքերիս արատասիրութեամբ, սրտիս ցանկութեամբ, ոնգերիս իգութեամբ, բերանիս պագշոտութեամբ, անժուժկալութեամբ, շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ լեզուիս չարախօսութեամբ. ստախօսութեամբ, սուտ երդմամբ, երդմնազանցութեամբ, հակառակութեամբ, վիճաբանութեամբ, բանսարկութեամբ, շողոքորթութեամբ, քսու դատարկաբանութեամբ եւ ծաղրով, զրախօսութեամբ, հերձախօսութեամբ եւ անիծաբանութեամբ, տրտնջելով, դժգոհելով, բամբասելով եւ հայհոյելով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ ձեռքերիս գողութեամբ, ագահութիւն անելով, զրկելով, հարուածելով, սպանելով եւ քաշքշելով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Մեղա՛յ շինուածքիս ողջ կազմութեամբ եւ մարմնիս բոլոր անդամներով, հինգ զգայարաններովս եւ վեց շարժումնե-

շարժմամբս՝ վերամբարձ ոտնահարութեամբ եւ վայրաքարշ մեղկութեամբ, յաջ եւ յահեակ խոտորելով, զառաջնոցն մեղանչելով եւ վերջնոցն չար նշաւակ գոլով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Այլ եւ մեղայ եօթնիցս յանցանօք մահացու մեղօք՝ հպարտութեամբ եւ մասամբք նորին, նախանձու եւ մասամբք նորին, բարկութեամբ եւ մասամբք նորին, ծուլութեամբ եւ մասամբք նորին, ագահութեամբ եւ մասամբք նորին, որկրամոլութեամբ եւ մասամբք նորին, բղջախոհութեամբ եւ մասամբք նորին. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Այլ եւ մեղայ ամենայն պատուիրանացն Աստուծոյ՝ յանձնառելեացն եւ հրաժարելեացն, զի ոչ զյանձնառականսն կատարեցի եւ ոչ ի հրաժարելեացն հեռացայ: Զօրէնս առի եւ յօրինացն հեղգացայ, ի կարգս քրիստոնէութեան հրաւիրեցայ եւ գործովս անարժան գտայ, գիտելով զչարն՝ կամաւ կորացայ եւ ի բարեաց գործոց ես ինձէն հեռացայ. վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ: Զո՞րն ասեմ կամ զո՞րն խոստովանիմ, զի անթիւ են յանցանք իմ, անասելի են անօրէնութիւնք իմ, անսերելի են ցաւք իմ, եւ անբժշկելի են վէրք իմ. մեղա՛յ Աստուծոյ:

րովս՝ վերամբարձ ոտնահարութեամբ եւ վայրաքարշ մեղկութեամբ, աջ եւ ձախ խոտորելով, առաջինների հանդէպ մեղանչելով եւ վերջինների համար չար օրինակ լինելով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Այլեւ մեղա՛յ եօթ մահացու մեղքերով՝ հպարտութեամբ եւ նրա տեսակներով, նախանձով եւ նրա տեսակներով, բարկութեամբ եւ նրա տեսակներով, ծուլութեամբ եւ նրա տեսակներով, ագահութեամբ եւ նրա տեսակներով, որկրամոլութեամբ եւ նրա տեսակներով, բղջախոհութեամբ եւ նրա տեսակներով. մեղա՛յ Աստուծոյ:

Այլեւ մեղա՛յ Աստուծոյ բոլոր պատուիրանների՝ յանձնառելիների եւ հրաժարելիների դէմ, քանզի չկատարեցի յանձնառելիները եւ չհեռացայ հրաժարելիներից: Օրէնքը ստացայ եւ օրինապահութեան մէջ զլացայ, հրաւիրուեցի քրիստոնէութեան կարգի մէջ եւ գործերովս անարժան գտնուեցի, չարը գիտենալով՝ կամովին շեղուեցի եւ բարի գործերից ես ինքս հեռացայ. վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, ո՞րն ասեմ կամ ո՞րը խոստովանեմ, քանզի անթիւ են իմ յանցանքները, անասելի են իմ անօրէնութիւնները, անսերելի են իմ ցաւերը, եւ անբժշկելի են իմ վէրքերը. մեղա՛յ Աստուծոյ:

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

Հա՛յր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն Քո, եկեսցէ արքայութիւն Քո, եղիցին կամք Քո որպէս յերկինս եւ յերկրի: Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէն, զի Քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

Հա՛յր մեր, որ երկնքում ես, սուրբ թող լինի Քո անունը, Քո արքայութիւնը թող գայ, Քո կամքը թող լինի երկրի վրայ, ինչպէս որ երկնքում է: Մեր հանապազօրեայ հացը տո՛ւր մեզ այսօր: Եւ թո՛ղ մեզ մեր պարտքերը, ինչպէս եւ մենք ենք թողնում մեր պարտապաններին: Եւ մի՛ տանիր մեզ փորձութեան, այլ փրկի՛ր մեզ չարից, քանզի Քոնն է արքայութիւնը եւ զօրութիւնը եւ փառքը յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԸ

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի Քո, Տէ՛ր,
ըստ բանի Քում իմաստո՛ւն արա զիս:

Մտցեն աղօթք իմ առաջի Քո, Տէ՛ր, եւ բանիւ
Քո փրկեա՛ զիս:

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս Քո,
յորժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւնս Քո:

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս Քո, զի ամենայն
պատուիրանք Քո արդարութեամբ են:

Եղիցի ձեռն Քո ի կեցուցանել զիս, զի
զպատուիրանս Քո ընտրեցի:

Ցանկացայ փրկութեան Քում, Տէ՛ր, եւ օրէնք
Քո խօսք իմ էին:

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զՔեզ, եւ իրաւունք
Քո օգնեսցեն ինձ:

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ,
խնդրեա՛ զծառայս Քո, զի զպատուիրանս Քո
ես ոչ մոռացայ:

Փա՜ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԸ

Թող Քեզ մերձենան իմ խնդրուածքները, Տէ՛ր,
ըստ Քո խօսքի իմաստո՛ւն դարձրու ինձ:

Թող Քո առջեւ մտնեն իմ աղօթքները, Տէ՛ր, եւ Քո
խօսքով փրկի՛ր ինձ:

Թող իմ շուրթերը երգեն Քո օրհնութիւնը, երբ
սովորեցնես ինձ Քո արդարութիւնը:

Թող իմ լեզուն խօսի Քո խօսքերը, քանզի Քո
բոլոր պատուիրաններն արդարութեամբ են:

Թող Քո ձեռքը փրկի ինձ, քանզի Քո
պատուիրաններն ընտրեցի:

Քո փրկութիւնը ցանկացայ, Տէ՛ր, եւ Քո օրէնքներն
իմ խօսքերն էին:

Թող ապրի իմ անձը, օրհնի Քեզ, եւ Քո
օրէնքները կօգնեն ինձ:

Մոլորուեցի ես կորսուած ոչխարի պէս, փնտրի՛ր
Քո ծառային, քանզի չմոռացայ ես Քո
պատուիրանները:

Փա՜ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԱՂՕԹՔ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՄԵՐՈՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ

Աղաչեմ զՔեզ, Փրկի՛չ աշխարհի Քրիստոս, հայեա՛ց յիս եւ ողորմեա՛ ինձ. փրկեա՛ զիս ի բազմութենէ անօրէնութեան իմոյ, քանզի անարգեցի զամենայն բարիսն, զոր արարեր յիս ի մանկութենէ իմմէ: Զիս՝ զտխմարս, զտգէտս եւ զանիմաստս, արարեր անօթ լի՛ գիտութեամբ, յաճախեաց յիս շնորհն Քո եւ լցոյց զքաղց իմ եւ զծարաւ իմ զովացոյց եւ լուսաւորեաց զխաւարեալ միտս իմ եւ ժողովեաց ի մոլորութենէ զխորհուրդս իմ եւ ելից ի ծոց իմ: Այժմ երկիր պագանեմ եւ աղաչեմ, անկանիմ եւ հայցեմ՝ խոստովանելով զՔումմէ բարերարութենէդ. կատարեա՛ յիս զխոստումն շնորհի Քո եւ պահեա՛ զնա ի գանձի Քում, զի դարձեալ տացես ինձ յաւուրն յայնմիկ:

Մի՛ բարկանար ինձ, Մարդասէ՛ր, զի ո՛չ հանդուրժեմ սպառնալեաց Քոց: Յաղագս այսորիկ աղաչեմ ժտելով, զի առաւել քան զչափն յաճախեաց յիս, վասն զի լեզու իմ տկարացաւ՝ ո՛չ կարելով խօսել զշնորհէ Քումմէ: Հիացան եւ միտք իմ՝ ո՛չ բերելով զբազմութիւն ալեաց նորա:

Կերպարա՛ն եւ ճառագա՛յթ օրհնելոյ Հօրդ, դադարեցո՛ առ իս ի հոսանաց նորա, զի իբրեւ զհուր բորբոքեալ բոցակիզէ զերիկամունս իմ եւ զսիրտ իմ: Անդր դարձեալ պարգեւեա՛ ինձ զնա եւ կեցո՛ զիս յարքայութեան Քում, մի՛ յիշեր զանօրէնութիւնս իմ, յանդգնիմ հայցեմ՝ տո՛ւր ինձ զխնդրուածս իմ եւ արա՛ օթեւանս օրհնել Հարբ Քո Յաւուր Յայտնութեան: Շնորհեա՛ ինձ, Քրիստո՛ս, զհայցուածս իմ, զի Դու միայն ես տուող կենաց իմոց: Եւ Քեզ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՄԵՐ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԱՂՕԹՔԸ

Փրկի՛չ աշխարհի Քրիստոս, աղաչում եմ Քեզ, նայի՛ր ինձ եւ ողորմի՛ր ինձ, փրկի՛ր ինձ իմ բազում անօրէնութիւններից, քանզի անարգեցի բոլոր բարիքները, որ շնորհեցիր ինձ իմ մանկութիւնից ի վեր: Ինձ՝ տխմարիս, տգէտիս եւ յիմարիս, դարձրեցիր գիտութեամբ լի անօթ, Քո շնորհն առատացաւ իմ մէջ եւ յագեցրեց իմ քաղցն ու զովացրեց իմ ծարաւը, լուսաւորեց իմ խաւարած միտքը, թափառումներից հաւաքեց իմ խորհուրդները եւ լցրեց իմ սիրտը: Այժմ երկրպագում եւ աղաչում եմ, ծունկի գալիս եւ հայցում՝ վկայելով Քո բարերարութեան մասին. կատարի՛ր ինձ համար Քո շնորհի խոստումը եւ պահի՛ր այն Քո գանձի մէջ, որպէսզի դարձեալ տաս ինձ այն Օրը:

Մի՛ բարկանա ինձ վրայ, Մարդասէ՛ր, քանզի չեմ դիմանում Քո սպառնալիքներին: Ուստի թախանձելով աղաչում եմ, քանզի չափից առաւել առատացաւ [շնորհն] իմ մէջ, քանի որ լեզուս տկարացաւ՝ չկարողանալով խօսել Քո շնորհի մասին: Սարսափեց նաեւ իմ միտքը՝ չտանելով [նրա] ալիքների բազմութիւնը:

Օրհնուած Հօրդ կերպարա՛նք եւ ճառագա՛յթ, դադարեցրո՛ դէպի ինձ [եկող] շնորհի հոսանքները, քանզի ինչպէս բորբոքուած հուր բոցակիզում են իմ երիկամներն ու սիրտը: Յետոյ այնտեղ դարձեալ պարգեւի՛ր ինձ այն եւ պահի՛ր ինձ Քո արքայութեան մէջ, մի՛ յիշիր իմ անօրէնութիւնները, յանդգնում եմ հայցել՝ տո՛ւր ինձ իմ խնդրածները, եւ Յայտնութեան Օրն իմ օթեւանը թող օրհնուի Քո Հօր կողմից: Շնորհի՛ր ինձ, Քրիստո՛ս, իմ հայցուածները, քանզի միայն Դու ես ինձ կեանք տուողը: Եւ Քեզ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ

ԲԱՆ ՁԹ

Աստուա՛ծ եւ Տէ՛ր, կեա՛նք եւ արարի՛չ, ողորմա՛ծ, գթա՛ծ, լո՛յս, երկայնամի՛տ, անոխակա՛լ, մարդասէ՛ր, ամենագո՛ւթ, պարգեւատո՛ւ, փրկի՛չ, օրհնեա՛լ, գովեա՛լ, բարեբանեա՛լ, դարա՛ն ամրութեան, պատսպարա՛ն վստահութեան, առանց նենգութեան բարի՛, առանց խաւարի ճառագա՛յթ, քաւի՛չ մեղաց, ողջացուցի՛չ վիրաց, անհասանելեաց հնա՛րք, անմատչելեաց հպաւո՛ր, անյուսութեան ե՛լք, անուն Քո խոստովանեալ Աստուծոյ Որդի. եւ Հօր Քո ընդ Քեզ հզօրի եւ ահաւորի եւ Հոգւոյդ ամենակալի եւ ընդ Քեզ երկրպագելւոյ փա՛ռք եւ պաշտօն գոհաբանութեան յաւիտեանս. ամէն:

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Աղօթք իւրաքանչիւր անձին հաւատացելոց ի Քրիստոս

Ա

Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ Քեզ, Հա՛յր եւ Որդի՛ եւ Սո՛ւրբ Հոգի, անեղ եւ անմա՛հ բնութիւն, Արարի՛չ հրեշտակաց եւ մարդկան եւ ամենայն եղելոց, ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Բ

Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիր պագանեմ Քեզ, անբաժանելի լո՛յս, միասնական Սո՛ւրբ Երրորդութիւն եւ Մի Աստուածութիւն, արարի՛չ լուսոյ եւ հալածի՛չ խաւա-

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ

ԲԱՆ ՁԹ

Աստուա՛ծ եւ Տէ՛ր, կեա՛նք եւ արարի՛չ, ողորմա՛ծ, գթա՛ծ, լո՛յս, երկայնամի՛տ, անոխակա՛լ, մարդասէ՛ր, ամենագո՛ւթ, պարգեւատո՛ւ, փրկի՛չ, օրհնեա՛լ, գովեա՛լ, բարեբանեա՛լ, դարա՛ն ամրութեան, պատսպարա՛ն վստահութեան, բարութի՛ւն անենեզ, ճառագա՛յթ անխաւար, քաւի՛չ մեղքերի, բուժի՛չ վէրքերի, անհասանելիների հնա՛րք, անմատչելիներին՝ մերձաւո՛ր, անյուսութեան ե՛լք, անունդ խոստովանուած՝ Աստուծոյ Որդի. եւ Քեզ հետ հզօր եւ ահաւոր Հօրդ եւ Քեզ հետ երկրպագելի ամենակալ Հոգուդ փա՛ռք եւ պաշտամունք գոհաբանութեան յաւիտեանս. ամէն:

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Աղօթք՝ Քրիստոսին հաւատացող իւրաքանչիւր անձի

Ա

Հաւատքով խոստովանում եւ երկրպագում եմ Քեզ, Հա՛յր եւ Որդի՛ եւ Սո՛ւրբ Հոգի, անեղ եւ անմա՛հ բնութիւն, հրեշտակների եւ մարդկանց եւ բոլոր եղածների՝ Արարիչ, ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Բ

Հաւատքով խոստովանում եւ երկրպագում եմ Քեզ, անբաժանելի լո՛յս, միասնական Սո՛ւրբ Երրորդութիւն եւ Մի Աստուածութիւն, արարի՛չ լոյսի եւ հալածի՛չ խաւարի, հալածի՛ր

րի, հալածեա՛ ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց եւ անգիտութեանց եւ լուսաւորեա՛ զմիտս իմ ի ժամուս յայսմիկ՝ աղօթել Քեզ ի հաճոյս եւ ընդունել ի Քէն զխնդրուածս իմ. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Գ

Հա՛յր երկնաւոր, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ առաքեցեր զՈրդիդ Քո սիրելի ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղա՛յ յերկինս եւ առաջի Քո, ընկա՛լ զիս որպէս զանառակ որդին եւ զգեցո՛ զիս զպատմուճանն զառաջին, զոր մերկացայ մեղօք. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Դ

Որդի՛ Աստուծոյ, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ եւ առեր մարմին ի սրբոյ Կուսէն Մարիամայ վասն մերոյ փրկութեան, խաչեցար եւ թաղեցար եւ յարեար ի մեռելոց եւ համբարձար փառօք առ Հայր, մեղա՛յ յերկինս եւ առաջի Քո, յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն, յորժամ գաս արքայութեամբ Քով. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ե

Հոգի՛ Աստուծոյ, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ իջեր ի Յորդանան եւ ի Վերնատունն եւ լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ Աւազանին, մեղա՛յ յերկինս եւ առաջի Քո, մաքրեա՛ զիս վերստին աստուածային հրով Քով, որպէս հրեղէն լեզուօք՝ սուրբ զառաքեալսն. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Զ

Անե՛ղ բնութիւն, մեղա՛յ Քեզ մտօք իմովք, հոգւով եւ մարմնով իմով, մի՛ յիշեր զմեղս իմ զառաջինս՝ վասն անուանդ Քում սրբոյ. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

իմ հոգուց մեղքերի եւ անգիտութեան խաւարը եւ լուսաւորի՛ր իմ միտքը այս ժամին՝ աղօթելու Քեզ հաճոյ եւ ընդունելու Քեզանից իմ խնդրուածքները. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Գ

Հա՛յր երկնաւոր, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ առաքեցիր Քո սիրելի Որդուն մոլորուած ոչխարիս փնտրելու համար, մեղա՛յ երկնքի եւ Քո առաջ, ընդունի՛ր ինձ ինչպէս անառակ որդուն եւ հագցրո՛ւ ինձ առաջին պատմուճանը, որից մերկացայ մեղքով. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Դ

Որդի՛ Աստուծոյ, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ իջար հայրական ծոցից եւ մարմին առար սուրբ Կոյս Մարիամից մեր փրկութեան համար, խաչուեցիր, թաղուեցիր եւ յարութիւն առար մեռելներից եւ փառքով համբարձուեցիր առ Հայր, մեղա՛յ երկնքի եւ Քո առաջ, յիշի՛ր ինձ, ինչպէս աւազակին, երբ գաս Քո արքայութեամբ. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ե

Հոգի՛ Աստուծոյ, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, որ իջար Յորդանան եւ Վերնատուն եւ լուսաւորեցիր ինձ սուրբ Աւազանի մկրտութեամբ, մեղա՛յ երկնքի եւ Քո առաջ, մաքրի՛ր ինձ վերըստին Քո աստուածային հրով, ինչպէս հրեղէն լեզուներով՝ սուրբ առաքեալներին. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Զ

Անե՛ղ բնութիւն, մեղա՛յ Քեզ իմ մտքով, հոգով եւ մարմնով, յանուն Քո սուրբ անուան մի՛ յիշիր իմ նախկին մեղքերը. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Է

Տեսո՛ղ ամենայնի, մեղա՛յ Քեզ խորհրդով, բանիւ եւ գործով, ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց եւ գրեա՛ զանուն իմ ի դպրութեան կենաց. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ը

Քննո՛ղ գաղտնեաց, մեղա՛յ Քեզ կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ, թողութի՛ւն շնորհեա մեղաւորիս, զի ի ծննդենէ սուրբ Աւազանին մինչեւ ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ Քո զգայարանօք իմովք եւ ամենայն անդամօք մարմնոյս. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Թ

Ամենախնա՛մ Տէր, դի՛ր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ Քո սուրբ՝ ո՛չ եւս հայիլ յայրատ, եւ ականջաց իմոց՝ ո՛չ ախորժել լսել զբանս չարութեան, եւ բերանոյ իմոյ՝ ո՛չ խօսել զստութիւն, եւ սրտի իմոյ՝ ո՛չ խորհել զչարութիւն, եւ ձեռաց իմոց՝ ո՛չ գործել զանիրաւութիւն, եւ ոտից իմոց՝ ո՛չ գնալ ի ճանապարհս անօրէնութեան, այլ ուղղեա՛ զշարժումն սոցա՝ լինել միշտ ըստ պատուիրանաց Քոց յամենայնի. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ժ

Հո՛ւր կենդանի Քրիստոս, զհուր սիրոյ Քո, զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա՛ յանձն իմ, զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ իմոյ եւ սրբեսցէ զխիղճ մտաց իմոց եւ մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ եւ վառեսցէ զլոյս գիտութեան Քո ի սրտի իմում. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԱ

Իմաստութի՛ւն Հօր Յիսուս, տո՛ւր ինձ զիմաստութիւն զբարիս խորհել եւ խօսել եւ գործել առաջի Քո յամենայն

Է

Ամէն ինչ տեսնո՛ղ, մեղա՛յ Քեզ խորհրդով, խօսքով եւ գործով, ջնջի՛ր ձեռագիրն իմ յանցանքների եւ գրի՛ր իմ անունը Կեանքի Գրքում. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ը

Գաղտնիքնե՛ր քննող, մեղա՛յ Քեզ կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ, թողութի՛ւն շնորհիր մեղաւորիս, քանզի սուրբ Աւազանի ծնունդից մինչեւ այսօր մեղանչել եմ Աստուածութեանդ առաջ իմ զգայարաններով եւ մարմնիս բոլոր անդամներով. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Թ

Ամենախնա՛մ Տէր, իմ աչքերին պահապա՛ն դիր Քո սուրբ երկիւղը՝ այլեւս անպատկառ չնայելու, եւ ականջներիս՝ չախորժելու լսել չար խօսքեր, եւ բերանիս՝ սուտ չխօսելու, եւ սրտիս՝ չարը չխորհելու, եւ ձեռքերիս՝ անիրաւութիւն չգործելու, եւ ոտքերիս՝ անօրինութեան ճանապարհով չգնալու, այլ ուղղի՛ր սրանց շարժումը՝ միշտ լինելու ըստ Քո պատուիրանների. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ժ

Հո՛ւր կենդանի Քրիստոս, Քո սիրոյ հուրը, որ գցեցիր երկրի վրայ, բորբոքի՛ր իմ անձում, որպէսզի այրի իմ հոգու ախտերը եւ սրբի իմ մտքի խիղճը եւ մաքրի իմ մարմնի մեղքերը եւ վառի Քո գիտութեան լոյսն իմ սրտում. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԱ

Հօր իմաստութի՛ւն Յիսուս, տո՛ւր ինձ իմաստութիւնը՝ ամէն ժամ Քո առջեւ բարին խորհելու, խօսելու եւ գործելու, եւ

ժամ, ի չար խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց փրկեա՛ զիս. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԲ

Կամեցո՛ղ բարեաց, Տէ՛ր կամարար, մի՛ թողուր զիս ի կամս անձին իմոյ գնալ, այլ առաջնորդեա՛ ինձ լինել միշտ ըստ կամաց Քոց բարեսիրաց. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԳ

Արքա՛յ երկնաւոր, տո՛ւր ինձ զարքայութիւն Քո, զոր խոստացար սիրելեաց Քոց, եւ զօրացո՛ զսիրտ իմ՝ ատել զմեղս եւ սիրել զՔեզ միայն եւ առնել զկամս Քո. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԴ

Խնամո՛ղ արարածոց, պահեա՛ նշանաւ Խաչի Քո զհոգի եւ զմարմին իմ ի պատրանաց մեղաց, ի փորձութեանց դիւաց եւ ի մարդոց անիրաւաց եւ յամենայն վտանգից հոգւոյ եւ մարմնոյ. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԵ

Պահապա՛ն ամենայնի Քրիստոս, աջ Քո հովանի լիցի ի վերայ իմ ի տուէ եւ ի գիշերի, ի նստել ի տան, ի գնալ ի ճանապարհի, ի ննջել եւ ի յառնել, զի մի՛ երբէք սասանեցայց. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԶ

Աստուա՛ծ իմ, որ բանաս զձեռս Քո եւ լնուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ Քով, Քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ, Դո՛ւ հոգա եւ պատրաստեա զպէտս հոգւոյ եւ մարմնոյ իմոյ յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

փրկի՛ր ինձ չար խորհուրդներից, խօսքերից եւ գործերից. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԲ

Բարիք կամեցող Տէ՛ր կամարար, մի՛ թող ինձ իմ անձի կամքով գնալ, այլ առաջնորդի՛ր ինձ միշտ լինել ըստ Քո բարեսէր կամքի. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԳ

Արքա՛յ երկնաւոր, տո՛ւր ինձ Քո արքայութիւնը, որ խոստացար Քո սիրելիներին, եւ զօրացրո՛ւ իմ սիրտը՝ ատելու մեղքը եւ միայն Քեզ սիրելու եւ Քո կամքը կատարելու. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԴ

Խնամո՛ղ արարածների, պահի՛ր Քո Խաչի նշանով իմ հոգին եւ մարմինը մեղքերի պատրանքներից, դեւերի փորձութիւններից, անիրաւ մարդկանցից եւ հոգու եւ մարմնի բոլոր վտանգներից. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԵ

Պահապա՛ն ամենայնի Քրիստոս, Քո աջը թող հովանի լինի ինձ վրայ ցերեկ եւ գիշեր, տանը նստելիս, ճանապարհ գնալիս, ննջելիս եւ արթնանալիս, որպէսզի երբէք չսասանուեմ. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԶ

Աստուա՛ծ իմ, որ բացում ես ձեռքերդ եւ լցնում բոլոր արարածներիդ Քո ողորմութեամբ, Քեզ եմ յանձնում իմ անձը, Դո՛ւ հոգա եւ պատրաստիր իմ հոգու եւ մարմնի կարիքները այսուհետեւ մինչեւ յաւիտեան. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ժէ

Դարձուցի՛չ մոլորելոց, դարձո՛ զիս ի չար սովորութեանց իմոց ի բարի սովորութիւն եւ բեւեռեա՛ ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն եւ զերկիւղ գեհենոյն եւ զսէր արքայութեանն, զի զոչացայց ի մեղաց եւ գործեցիս զարդարութիւն. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԸ

Աղբի՛ւր անմահութեան, աղբերացո՛ ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան՝ որպէս պոռնկին, զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԹ

Պարգեւի՛չ ողորմութեան, պարգեւեա՛ ինձ ուղղափառ հաւատով եւ բարի գործով եւ սուրբ Մարմնոյ եւ Արեան Քո հաղորդութեամբ գալ առ Քեզ. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ի

Բարերա՛ր Տէր, հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս՝ քաղցրութեամբ աւանդել զհոգի իմ եւ անխռով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն, որք են ի ներքոյ երկնից. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԱ

Լո՛յս ճշմարիտ Քրիստոս, արժանաւորեա՛ զհոգի իմ ուրախութեամբ տեսանել զլոյս փառաց Քոց ի կոչման աւուրն եւ հանգչիլ յուսով բարեաց յօթեւանս արդարոց մինչեւ յՕր մեծի գալստեան Քո. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ժէ

Մոլորեալներին դարձի՛ բերող, ե՛տ դարձրու ինձ իմ չար սովորութիւններից բարի սովորութեան եւ բեւեռի՛ր իմ հոգում մահուան սոսկալի օրը եւ գեհենի երկիւղը եւ արքայութեան սէրը, որպէսզի զոչամ մեղքերս եւ գործեմ արդարութիւն. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԸ

Անմահութե՛ան աղբիւր, բխեցրո՛ւ իմ սրտից ապաշխարութեան արտասուքներ, ինչպէս պոռնիկին, որպէսզի լուանամ իմ հոգու մեղքերն աշխարհից ելնելուց առաջ. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԺԹ

Պարգեւի՛չ ողորմութեան, պարգեւի՛ր ինձ ուղղափառ հաւատքով եւ բարի գործով եւ Քո սուրբ Մարմնի եւ Արեան հաղորդութեամբ գալ Քեզ մօտ. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

Ի

Բարերա՛ր Տէր, ինձ բարի հրեշտակի՛ յանձնիր՝ իմ հոգին քաղցրութեամբ աւանդելու համար եւ անխռով անցկացնելու դեւերի չարիքից, որոնք երկնքի ներքոյ են. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԱ

Լո՛յս ճշմարիտ Քրիստոս, արժանաւորի՛ր իմ հոգուն կոչման օրը ուրախութեամբ տեսնել Քո փառքի լոյսը եւ բարիքների յոյսով հանգչել արդարների օթեւաններում մինչեւ Քո գալստեան մեծ Օրը. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԲ

Դատաւո՛ր արդար, յորժամ գաս փառօք Հօր՝ դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս, մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի Քում, այլ փրկեա՛ զիս ի յաւիտենական հրոյն եւ լսելի՛ արա ինձ զերանաւետ կոչումն արդարոց յերկնից արքայութիւնդ. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԳ

Ամենողո՛րմ Տէր, ողորմեա՛ ամենայն հաւատացելոց ի Քեզ, իմոց եւ օտարաց, ծանօթից եւ անծանօթից, կենդանեաց եւ մեռելոց. շնորհեա՛ եւ թշնամեաց իմոց եւ ատելեաց զթողութիւն՝ որ առ իս յանցանաց, եւ դարձո՛ զնոսա ի չարեացն, զոր ունին վասն իմ, զի ողորմութեանդ Քում արժանի եղիցին. եւ ողորմեա՛ Քո արարածոց եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԴ

Փառաւորեա՛լ Տէր, ընկա՛լ զաղաչանս ծառայիս Քո եւ կատարեա՛ ի բարի զխնդրուածս իմ՝ բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ Յովհաննու Մկրտչին եւ սրբոյն Ստեփանոսի Նախավկային եւ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին եւ սրբոց առաքելոց, մարգարէից, վարդապետաց, մարտիրոսաց, հայրապետաց, ճգնաւորաց, կուսանաց, միանձանց եւ ամենայն սրբոց Քոց երկնաւորաց եւ երկրաւորաց. եւ Քեզ փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն՝ անբաժանելի Սուրբ Երրորդութեանդ, յաւիտեանս. ամէն:

ԻԲ

Արդա՛ր Դատաւոր, երբ գաս Հօր փառքով՝ դատելու կենդանիներին եւ մեռեալներին, մի՛ մտնիր դատաստանի մէջ Քո ծառայի հետ, այլ փրկի՛ր ինձ յաւիտենական հրից եւ լսելի՛ արա ինձ արդարների երանաւէտ կանչը դէպի երկնքի արքայութիւնդ. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԳ

Ամենողո՛րմ Տէր, ողորմի՛ր բոլոր Քեզ հաւատացողներին, իւրայիններիս եւ օտարներին, ծանօթներին եւ անծանօթներին, կենդանիներին եւ մեռեալներին. թողութի՛ւն շնորհիր նաեւ իմ թշնամիներին եւ ատողներին ինձ դէմ [գործած] յանցանքների համար եւ ե՛տ դարձրու նրանց չարիքից, որ պահում են իմ դէմ, որպէսզի արժանի լինեն Քո ողորմութեանը. եւ ողորմի՛ր Քո արարածներին եւ ինձ՝ բազմամեղիս:

ԻԴ

Փառաւորեա՛լ Տէր, ընդունի՛ր Քո ծառայի աղաչանքները եւ ի բարի՛ կատարիր իմ խնդրուածքները՝ բարեխօսութեամբ սրբուհի Աստուածածնի եւ Յովհաննէս Մկրտչի եւ սուրբ Ստեփանոս Նախավկայի եւ մեր սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի եւ սուրբ առաքելների, մարգարէների, վարդապետների, մարտիրոսների, հայրապետների, ճգնաւորների, կոյսերի, միանձանց եւ Քո բոլոր երկնաւոր եւ երկրաւոր սուրբերի. եւ Քեզ՝ անբաժանելի Սուրբ Երրորդութեանդ, փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

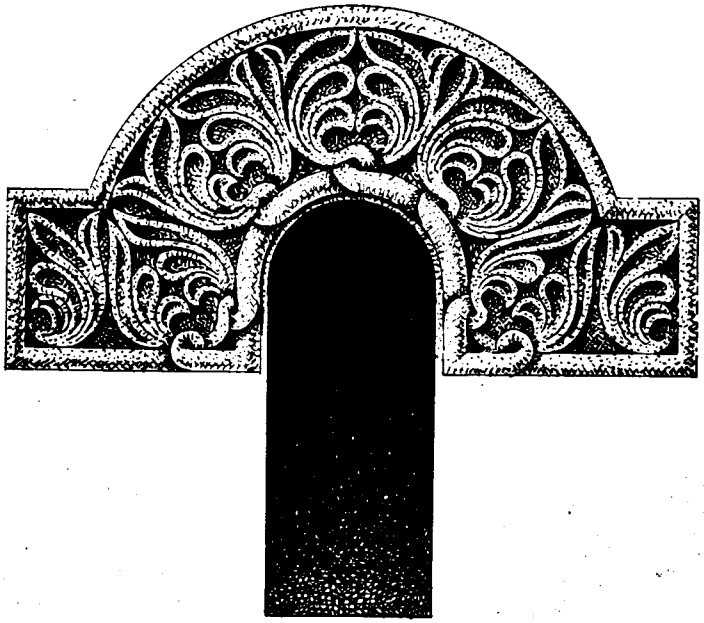

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՓԱՌԱՖԱՆԱՐԱԿԵԱՆ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

Ասաց Տէր ցՏէր իմ. «Նի՛ստ ընդ աջմէ Իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս Քո պատուանդան ոտից Քոց»:

Գաւազան զօրութեան առաքեսցէ Քեզ Տէր ի Սիովնէ, եւ տիրեսցես Դու ի մէջ թշնամեաց Քոց:

Ընդ Քեզ է սկիզբն աւուրց զօրութեան, ի վայելչութիւն սրբոց Քոց, յարգանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զՔեզ:

Երդուաւ Տէր եւ ոչ եւս զղջասցի, թէ՝ Դո՛ւ ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի, եւ Տէր ընդ աջմէ Քումմէ:

Խորտակեսցէ յաւուր բարկութեան զթագաւորս, դատէ զհեթանոսս եւ բազում առնէ զհարուածս եւ խորտակեսցէ զգլուխս բազմաց յերկրի:

Ջուղխս ի ճանապարհի արբուսցէ, վասն այնորիկ եւ բարձր արասցէ զգլուխս:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ասաց Տէրն իմ Տիրոջը. «Նստի՛ր Իմ աջ կողմում, մինչեւ Քո թշնամիներին Քո ոտքերին պատուանդան դնեմ»:

Զօրութեան գաւազան կուղարկի Քեզ Տէրը Սիոնից, եւ կտիրես Դու Քո թշնամիների մէջ:

Զօրութեան օրերի սկիզբը Քեզ հետ է, Քո սուրբերի վայելչութեան մեջ, նախքան արուսեակը՝ արգանդից ծնեցի Քեզ:

Երդուեց Տէրը եւ այլեւս չպիտի զղջայ. Դո՛ւ ես քահանայ յաւիտեան՝ ըստ Մելքիսեդեկի կարգի, եւ Տէրը Քո աջ կողմում է:

Բարկութեան օրը կխորտակի թագաւորներին, կդատի հեթանոսներին եւ բազում հարուածներ կտայ եւ կխորտակի շատերին երկրի վրայ:

Առուից կխմի ճանապարհին, դրա համար եւ կբարձրացնի գլուխը:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԺԳ

Ա

Աստուա՛ծ բարերար, հզօ՛ր, ահաւո՛ր, Հա՛յրդ բարի ողորմութեանդ շնորհի, Որոյ անունդ իսկ Մեծիդ զգթութիւն եւ զընտանութիւն աւետարանէ, քա՛ղցրդ՝ դժնէից եւ անգոհացողաց: Ընդ Քեզ եւ Որդիդ Քո՝ իբրեւ զՔեզ, զօրաւոր ձեռն՝ իբրեւ զՔոյդ, անժամանակ տէրութեամբ ահեղ, ընդ արարչութեանդ Քում բարձրացեալ: Եւ Հոգիդ Սուրբ ճշմարտութեան, բղխեալ առ ի Քէն անսպառութեամբ, կատարեալ իսկութիւն գոյի, էութիւն մշտնջենաւոր, հաւասար Քո ամենայնիւ, փառակից Որդւոյ՝ տէրութեամբ: Երրեակ Անձնաւորութիւն՝ համայն անքնին, տրոհեալ ի դիմաց ուրոյն զատուցմամբ, իսկ միաւորեալ համազուգութեամբ, նոյնագոյ բնութեամբ տիրապէս, անշփոթ եւ անանջրպետ՝ միով կամօք եւ կցորդութեամբ: Ո՛չ երիցութիւն ումեմն ի յումեմն, եւ ո՛չ քթթել մի ական առ նուազութիւն միոյն ժամանեալ, քան թէ՝ պատճառ սիրոյ երկնայնոյ աննտուեր լուսոյ, որ առ մերն է ծանօթութիւն՝ միով պսակաւ սրբասացութեան անսկզբնաբար աստուածաբանեալ: Քանզի արդարեւ վերաձայնեալս այս խոստովանութիւն երեքփառատրեանդ դաւանութեան զվէմն հաւատոյ Պետրոս երանեաց, իսկ զդատապարտելոյս անձն մեղօք՝ բարեհրաման Քո ակնարկութեամբ, ո՞վ խնդրողդ գերելոյս, հրաշանորոգ արդարացուսցէ: Քանզի թէպէտ եւ Քո իցեն պարգեւք եւ Քո՝ ողորմութիւնք, այլ ոչ ի պարգեւսն ես այնքան հռչակեալ, որքան՝ յողորմութեանն, զի երկրորդն զՔոյդ յաճախէ զփառս, իսկ առաջինն զճգնաւորացն յայտնէ զգործս. զի պարգեւք վաստակոցն են փոխատրութիւնք, իսկ ողորմութիւնք՝ մեղուցելոյս բարերարութիւնք:

ԲԱՆ ԺԳ

Ա

Աստուած բարերար, հզօ՛ր, ահաւո՛ր, Հա՛յրդ բարի ողորմութեան շնորհի, Մեծիդ անունն անգամ գթութիւն եւ ընտանութիւն է աւետարանում, քա՛ղցր՝ դժնիների եւ ապերախտների հանդէպ: Քեզ հետ Որդիդ էլ նման է Քեզ, [ձեռքիդ] պէս [Նրա] ձեռքն է զօրեղ՝ անժամանակ տէրութեամբ ահեղ, Քեզ հետ արարչագործելով փառաւորուած: Նաեւ՝ Սուրբ Հոգիդ ճշմարտութեան, բխելով Քեզանից անսպառօրէն, որպէս գոյի կատարեալ իսկութիւն եւ մշտնջենաւոր էութիւն, ըստ ամենայնի Քեզ է հաւասար եւ իշխանութեամբ փառակից՝ Որդուդ: Երրեակ Անձնաւորութիւն՝ համակ անքնին, ուրոյն զատմամբ առանձնացուած դէմքերով, բայց միաւորուած համազուգութեամբ, նոյնագոյ բնութեամբ տիրապէս, անշփոթ եւ անանջրպետ՝ մի կամքով եւ կցորդութեամբ: Ոչ մէկը միւսից մեծ չէ, եւ ոչ էլ մի ակնթարթ՝ միւսից նուազ երբեւիցէ, այլ՝ պատճառ երկնային սիրոյ անստուեր լոյսի՝ յայտնուած մեր մէջ, սրբասացութեան մի պսակով անսկզբնաբար աստուածաբանուած: Քանզի արդարեւ այս վերաձայնեալ խոստովանութիւնը Քո եռափառ դաւանութեան՝ Պետրոսին հաւատքի վէմ կոչուելու երանութեան արժանացրեց, իսկ մեղքերով դատապարտուածիս անձը Քո բարեհրաման ակնարկութեամբ, ո՞վ [Դու], որ փնտրում ես գերեալիս, հրաշանորոգ կարդարացնի: Քանզի թէպէտ եւ Քոնն են պարգեւները եւ ողորմութիւնները, բայց Դու ոչ այնքան Քո պարգեւներով, որքան ողորմութեամբ ես հռչակուած, քանզի երկրորդը Քո փառքն է աւելացնում, իսկ առաջինը ճգնաւորների գործերն է յայտնում. զի պարգեւները վաստակների փոխատրութիւնն են, իսկ ողորմութիւնները՝ բարերարութիւններ մեղուցեալիս:

Եւ արդ, մի՛ զօրասցին մարդկայինս գործք առաջի Քոյոցդ շնորհաց, Աստուա՛ծ գթութեանց, թէ եւ անդր իսկ իցեն քան զօրէնս հասարակաց բնաւորականս հոսմանց, այլ, յաղթող եղեալ Քոյդ երկայնմտութեան, նուազ եղիցի առ Քումդ մասին ընթացք երկրածնաց: Քանզի եւ որ մաքրութեամբն պերճանային օրինականացն վստահութիւնք՝ ի լուսաւորել Քոյդ արդարութեան գուշակ ներկայիս, ամենանուազ անձկութեամբ լքեալ հրէութիւնն յետնեալ, եւ յաւէտ ընդ տարագրական ողորմելոցն՝ առաւել նոքա գտան կարօտեալ մարդասիրութեան: Եւ քանզի ամենայն ինչ հնարաւոր է Քեզ, Բարերա՛ր, լո՛ւր պաղատանաց գոչման հեծութեանս, որ կարդամս առ Քեզ. ողորմեա՛, կեցո՛ եւ մարդասիրեա՛: Զի Քո է երկայնմտութիւն, քաղցրութիւն, փրկութիւն, քաւութիւն եւ փառք յամենեցունց յաւիտեանց ազգաց. ամէն:

Եւ արդ, մարդկայինն գործերը թող չմրցեն Քո շնորհների հետ, Աստուա՛ծ գթութեանց, թէեւ աւելի վեր լինեն, քան հասարակաց բնութեան օրէնքների ընթացքը, այլ, յաղթող հանդիսանալով Քո երկայնմտութիւնը, երկրածինների ընթացքը նուազ թող լինի Քո առջեւ: Քանզի եւ նրանք, որ օրէնքների մաքրութեամբ վստահօրէն պարծենում էին, Քո արդարութեան ներկան գուշակող լոյսը երբ ծագեց, ամենանուազ անձկութեամբ լքելով արհամարհուած հրէութիւնը, եւ աւելի քան տարագիր ողորմելիները՝ մշտապէս մարդասիրութեան կարօտ եղան: Եւ քանզի ամէն ինչ հնարաւոր է Քեզ, Բարերա՛ր, լսի՛ր հեծութիւններիս ձայնի պաղատանքները, որ ուղղում եմ Քեզ. ողորմի՛ր, փրկի՛ր եւ մարդասիրի՛ր: Զի Քոնն են երկայնմտութիւն, քաղցրութիւն, փրկութիւն, քաւութիւն եւ փառք բոլոր յաւիտեան ազգերից. ամէն:

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Երգ աղօթական ի դէմս Սրբոյ Երրորդութեան եւ իւրաքանչիւր դիմի Երրորդութեանն առանձնակի

ԱՌԱՒՕՏ ԼՈՒՍՈՅ

Առաւո՛տ լուսոյ, արեգա՛կն արդար, առ իս լո՛յս ծագեա:

Բղխո՛ւմն ի Հօրէ, բղխեա՛ ի հոգւոյս բան Քեզ ի հաճոյս:

Գա՛նձդ ողորմութեան, գանձիդ ծածկելոյ գտո՛ղ զիս արա:

Դուռն ողորմութեան դաւանողիս բա՛ց, դասեցո՛ վերնոցն:

Երրեա՛կ միութիւն, եղելո՛ց խնամող, եւ ի՛նձ ողորմեա:

Զարթի՛ր, Տէ՛ր, յօգնել, զարթո՛ զթմրեալս՝ զուարթնոց նմանիլ:

Էդ Հայր անսկիզբն, էակից Որդի, է միշտ Սուրբ Հոգի:

Ընկա՛լ զիս, գթա՛ծ, ընկա՛լ, ողորմա՛ծ, ընկա՛լ, մարդասէ՛ր:

Թագաւո՛ր փառաց, թողութեա՛նց տուող, թո՛ղ ինձ զյանցանս:

Ժողովո՛ղ բարեաց, ժողովեա՛ եւ զիս ժողովս անդրանկաց:

Ի Քէն, Տէ՛ր, հայցեմ, ի մարդասիրէդ, ինձ բժշկութիւն:

Լե՛ր կեանք մեռելոյս, լոյս՝ խաւարելոյս, լուծանող՝ ցաւոյս:

Խորհրդո՛ց գիտող, խաւարին շնորհեա՛ խորհուրդ լուսաւոր:

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Աղօթական երգ Սուրբ Երրորդութեանը, նաեւ առանձնակի՝ Երրորդութեան իւրաքանչիւր անձին

ԱՌԱՒՕՏ ԼՈՒՍՈՅ

Առաւո՛տ լոյսի, արեգա՛կ արդար, ինձ լո՛յս ծագեցրու:

Բխո՛ւմն Հօրից, բխի՛ր հոգուս մէջ խօսք՝ Քեզ հաճելի:

Գա՛նձդ ողորմութեան, ծածկուած գանձդ գտնո՛ղ ինձ արա:

Ողորմութեան դուռը դաւանողիս բա՛ց, դասի՛ր երկնայինների հետ:

Երրեակ Միութիւն, եղածների՛ խնամող, եւ ի՛նձ ողորմիր:

Զարթնի՛ր, Տէ՛ր՝ օգնելու, արթնացրո՛ւ թմրածիս, որ հրեշտակներին նմանուեմ:

Է Հայրդ անսկիզբ, էակից Որդի, է միշտ Սուրբ Հոգի:

Ընդունի՛ր ինձ, գթած, ընդունի՛ր, ողորմած, ընդունի՛ր, մարդասէ՛ր:

Թագաւո՛ր փառքի, թողութիւնն ե՛ր տուող, թողութի՛ւն տուր յանցանքներիս:

Ժողովո՛ղ բարիքների, ժողովիր եւ ինձ ժողովի մէջ անդրանիկների:

Հայցում եմ, Տէ՛ր, Քեզանից՝ մարդասէրիցդ, ինձ բժշկութիւն:

Կեա՛նք եղիր մեռածիս, լոյս՝ խաւարեալիս, փարատիչ՝ ցաւիս:

Խորհուրդնե՛րն իմացող, խաւարիս շնորհի՛ր խորհուրդ լուսաւոր:

Ծնո՛ւնդ Հօր ծոցոյ. ծածկելոյս ստուերաւ ծագեա՛ զլոյս փառաց:

Կենարա՛ր Փրկիչ, կեցո՛ զմեռեալս, կանգնեա՛ զգլորեալս:

Հաստեա՛ հաւատով, հաստատեա՛ յուսով, հիմնեցո՛ սիրով:

Զայնիւս աղաչեմ, ձեռօքս պաղատիմ, ձի՛ր բարեաց շնորհեա:

Ղամբարամբ լուսոյ, ղեկավա՛ր ճարտար, ղօղեալս ամրացո՛:

Ճառագա՛յթ փառաց, ճանապա՛րհ ինձ ցոյց՝ ճեպել ի յերկինս:

Միածի՛նդ Հօր, մո՛յծ զիս յառագաստ մաքուր հարսանեացդ:

Յորժամ գաս փառօք յահագին Աւուրն, յիշեա՛ զիս, Քրիստո՛ս:

Նորոգո՛ղ հնութեանց, նորոգեա՛ եւ զիս, նորոգ զարդարեա՛:

Շնորհատո՛ւ բարեաց, շնորհեա՛ զքաւութիւն, շնորհեա՛ զթողութիւն:

Ուրախացո՛, Տէ՛ր, ոգւոյս փրկութեամբ, որ վասն եմ ի սուգ:

Չար մշակողին, չար սերմանց նորին չորացո՛ զպըտուղն:

Պարգեւի՛չ բարեաց, պարգեւեա՛ իմոց պարտեացս թողութիւն:

Զո՛ւր շնորհեա աչացս՝ ջերմ հեղուլ զարտօսր, ջնջել զյանցանս:

Ոետի՛նդ քաղցու, ռամ հոգւոյս արբո՛, ռա՛հ ցոյց ինձ լուսոյ:

Ծնո՛ւնդ Հօր ծոցի, ստուերով ծածկուածիս ծագեցրո՛ւ լոյսը փառքի:

Կենարա՛ր Փրկիչ, փրկի՛ր մեռեալիս, կանգնեցրո՛ւ գլորուածիս:

Ամրացրո՛ւ հաւատով, հաստատի՛ր յոյսով, հիմնի՛ր սիրով:

Բարձրաձայն աղաչում եմ, բազկատարած պաղատում՝ բարեաց պարգեւնե՛ր շնորհիր:

Լոյսի կանթեղովդ, ղեկավա՛ր ճարտար, զօրացրո՛ւ թաքնուածիս:

Ճառագա՛յթ փառքի, երկինք գնալու ճանապա՛րհ ցոյց տուր ինձ:

Միածի՛նդ Հօր, հարսանեացդ մաքուր առագա՛ստը մտցրու ինձ:

Յիշի՛ր ինձ, Քրիստո՛ս, երբ ահեղ Օրը գաս փառքով:

Նորոգո՛ղ հնութեանց, նորոգի՛ր եւ ինձ, նորոգութե՛ամբ զարդարիր:

Շնորհատո՛ւ բարիքների, շնորհի՛ր քաւութիւն, շնորհի՛ր թողութիւն:

Ուրախացրո՛ւ, Տէ՛ր, ոգուս փրկութեամբ, որի համար սգի մէջ եմ:

Չար մշակողին, նրա չար սերմերի պտուղները չորացրո՛ւ:

Պարգեւի՛չ բարիքների, ների՛ր իմ պարտքերը:

Զո՛ւր շնորհիր աչքերիս՝ ջերմ արտասուք թափելու, ջնջելու յանցանքներս:

Սպեղանի՛ գինիդ, արբեցրո՛ւ ռամկական հոգիս, լոյսի ճամփան ցոյց տուր ինձ:

Սէ՛ր անուն Յիսուս, սիրով Քով ճմլեա՛ սիրտ իմ քարեղէն:

Վասն գթութեան, վասն ողորմութեան վերստի՛ն կեցո:

Տենչալոյդ տեսլեամբ տո՛ւր ինձ յագենալ, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս:

Ռաբո՛ւնդ երկնաւոր, ոտեա՛ զաշակերտս ռամից երկնայնոց:

Ցօղ արեան Քո, Տէ՛ր, ցօղեա՛ ի հոգիս, ցնծասցէ անձն իմ:

Հիւծեալս մեղօք փիւծեալ աղաչեմ փիւսել ինձ բարիս:

Փրկի՛չ բոլորից, փութա՛ զիս փրկել փորձութեանց մեղաց:

Քաւի՛չ յանցանաց, քաւեա՛ զօրհնաբանս՝ Քեզ երգել զփառս:

Աստուածածնին բարեխօսութեամբ յիշեա՛, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛:

Սէ՛ր անուն Յիսուս, սիրով Քո ճմլի՛ր սիրտն իմ քարեղէն:

Գթութեան համար, ողորմութեան համար վերստի՛ն ինձ ապրեցրու:

Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, տենչալուդ տեսքով յագեցրո՛ւ ինձ:

Վարդապե՛տ երկնաւոր, աշակերտներիս ժողովի՛ր երկնաինների դասի մէջ:

Քո արեան ցօղը, Տէ՛ր, ցօղի՛ր հոգուս մէջ, որ անձն իմ ցնծայ:

Մեղքերից հիւծուածս հիւծուելով աղաչում եմ բարիք հիւսել ինձ:

Փրկի՛չ բոլորի, փութա՛ փրկել ինձ մեղքերի փորձութիւններից:

Քաւի՛չ յանցանքների, քաւի՛ր օրհնաբանողիս՝ Քեզ փառաւանութիւններ երգելու:

Աստուածածնի բարեխօսութեամբ յիշի՛ր, Տէ՛ր, եւ ողորմի՛ր:

ԱՂՕԹՔ

Ո՜վ Աստուած եւ Տէ՛ր եւ Հա՛յր եւ խնամակա՛լ առաւել այսր ստեղծուածոց:

Ո՜վ արարիչ եւ հաստիչ եւ պահապան ազգիս քրիստոնէից, Յիսո՛ւս Քրիստոս, Որդի՛ եւ Բա՛ն Հօր:

Ո՜վ դատաւոր եւ այցելու եւ քննիչ եւ հատուցանող իւրաքանչիւր մտածութեանց եւ բանից եւ գործոց, Հոգի՛դ Աստուած:

Ո՜վ Հայր եւ Որդի՛ եւ Հոգի՛ Սուրբ՝ Երրորդութիւն անբաժանելի: Ջխոստովանութիւն ուղղափառ դաւանութեանդ Քո, զոր աւանդեցեր մեզ, հաստատուն եւ աներկեւա՛ն պահեա ի մեզ: Մի՛ որպէս մեքս իմանամք եւ ասեմք փանաքիմաց բայիւք մերովք, այլ որպէս Դո՛ւ իսկ գիտես անճառելի եւ խորին Քո իմաստութեամբ եւ որպէս եսդ անփոփոխելի Քոյին բնութեամբդ, զնոյնն մատակարարեա՛ եւ ծանո՛ մեզ: Եւ ի նոյնն բա՛ց զբերանս մեր ի խոստովանութիւն: Վասն զի մեք մերովս գիտութեամբ եւ քննութեամբ եւ ոչ զտրուպսն յարարածոց Քոց կարասցուք տիրապէս գիտել, թող թէ՝ զԱրարիչդ արարածոցս: Զի որքան ինչ միանգամ ասեմք զՔեզ, որ ինչ շուրջ է զՔեւ, ասեմք եւ ոչ զբնութիւնդ Քո ճառեմք: Եւ յայսոսիկ եթէ, մարդկեղէն տկարութեամբ խօսելով զանճառ փառաց Քոց, եւ անգիտութեամբ զառանցեմք ինչ կամ յանցանեմք՝ մարդիկ գոլով եւ դիւրագայթ՝ ի բանս, Դո՛ւ, որպէս մարդասէր եւ ներող, գթա՛ եւ թո՛ղ մեզ: Եւ դի՛ր դուռն ամուր շրթանց մերոց ճշմարտութիւնդ Քո, զի մի՛ երբէք բացցուք զսա առանց հաճոյից կամաց Քոց: Եւ զհասարակաց լրութիւն այսր Եկեղեցւոյ Քում սրբոյ հովուաց եւ հօտից խնամեսցես ի մարմնի եւ պա-

ԱՂՕԹՔ

Ո՜վ Աստուած եւ Տէ՛ր եւ Հա՛յր եւ խնամակա՛լ այս բոլոր ստեղծուածների:

Ո՜վ արարիչ, ստեղծիչ եւ պահապան քրիստոնեաներիս, Յիսո՛ւս Քրիստոս, Հօր Որդի՛ եւ Բա՛ն:

Ո՜վ դատաւոր, այցելու եւ քննիչ եւ հատուցող՝ իւրաքանչիւր մտածութեան, խօսքի եւ գործի, Հոգի՛դ Աստուած:

Ո՜վ Հայր, Որդի՛ եւ Սո՛ւրբ Հոգի՝ անբաժանելի Երրորդութիւն: Քո ուղղափառ դաւանութեան խոստովանութիւնը, որ աւանդեցիր մեզ, հաստատուն եւ անպղտո՛ր պահիր մեր մէջ: Ո՛չ այնպէս, ինչպէս մենք ենք հասկանում եւ խօսում մեր աղքատամիտ խօսքերով, այլ ինչպէս որ Դո՛ւ գիտես Քո անճառելի եւ խորին իմաստութեամբ եւ ինչպէս որ կաս Քո անփոփոխելի բնութեամբ, նոյնը մատակարարի՛ր եւ ճանաչեցրո՛ւ մեզ: Եւ նոյնով բա՛ց մեր բերանները՝ [հաւատքի] խոստովանութեան: Քանզի մենք մեր իմացութեամբ եւ քննութեամբ Քո արարածների տեսիլներին իսկ չենք կարող իսկապէս ճանաչել, ուր մնաց թէ՝ արարածների Արարչիդ: Քանզի որքան էլ երբեւէ ասում ենք Քո մասին, խօսում ենք Քո շուրջ եւ ոչ թէ ճառում Քո էութիւնից: Եւ այս բաներում եթէ, մարդկեղէն տկարութեամբ խօսելով Քո անճառ փառքի մասին, անգիտութեամբ զառանցում ենք ինչ–որ բան կամ յանցում՝ մարդ լինելով եւ դիւրագայթ՝ խօսքերում, Դո՛ւ, որպէս մարդասէր եւ ներող, գթա՛ եւ ների՛ր մեզ: Եւ որպէս ամուր դուռ դի՛ր մեր շուրթերին Քո ճշմարտութիւնը, որպէսզի երբէք չբացենք այն առանց Քո կամքի հաճութեան: Եւ Քո այս Եկեղեցու բոլոր [անդամների]՝ հովիւների եւ հօտի ընդհանուր ամբողջութիւնը խնամի՛ր մարմնի մէջ եւ պահի՛ր [նրանց] ուղղափառ

հեսցես ուղղափառ խոստովանութեամբ՝ ըստ առաքելական աւանդութեանցն, մինչեւ ի միւսանգամ գալուստ Քո յերկնից: Եւ յայնժամ նորոգեա՛ զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ անեղծ փառաց Քոց, Քրիստոս Աստուա՛ծ մեր: Եւ Քեզ ընդ Հօր Քո եւ Ամենասուրբ Հոգւոյդ փա՛ռք, իշխանութի՛ւն, տէրութի՛ւն եւ արքայութի՛ւն եւ երկրպագութի՛ւն ի բնաւից արարածս այժմ եւ յանվախճան յաւիտեանս եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԾ

Օրհնեցէ՛ք զԱստուած ի սրբութեան Նորա, օրհնեցէ՛ք զՆա ի հաստատութեան զօրութեան Նորա:

Օրհնեցէ՛ք զՆա ի զօրութեան Նորա, օրհնեցէ՛ք զՆա ի բազում մեծութեան Նորա:

Օրհնեցէ՛ք զՆա ի ձայն օրհնութեան, օրհնեցէ՛ք զՆա սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ:

Օրհնեցէ՛ք զՆա ցնծութեամբ, գովեցէ՛ք զՆա ուրախութեամբ:

Օրհնեցէ՛ք զՆա ի բանս քաղցունս, օրհնեցէ՛ք զՆա ի բարբառ լսելի:

Օրհնեցէ՛ք զՆա ի ձայն գոհութեան, ամենա՛յն հոգիք, օրհնեցէ՛ք զՏէր:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

խոստովանութեամբ՝ ըստ առաքելական աւանդութիւնների, մինչեւ Քո յաջորդ գալուստը երկնքից: Եւ այնժամ նորոգի՛ր մեր խոնարհութեան մարմինն ըստ Քո անեղծ փառքի, Քրիստոս Աստուած մեր: Եւ Քեզ Հօր եւ Ամենասուրբ Հոգուդ հետ փա՛ռք, իշխանութի՛ւն, տէրութի՛ւն եւ արքայութի՛ւն եւ երկրպագութի՛ւն համայն արարածների կողմից այժմ եւ անվախճան յաւիտեաններում եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԾ

Օրհնեցէ՛ք Աստծուն Իր սրբարանում, օրհնեցէ՛ք Նրան Իր զօրութեան հաստատութեան մէջ:

Օրհնեցէ՛ք Նրան Իր զօրութեան մէջ, օրհնեցէ՛ք Նրան Իր անչափ մեծութեան մէջ:

Օրհնեցէ՛ք Նրան օրհնութեան երգով, օրհնեցէ՛ք Նրան սաղմոսներով եւ օրհնութեամբ:

Օրհնեցէ՛ք Նրան ցնծութեամբ, գովեցէ՛ք Նրան ուրախութեամբ:

Օրհնեցէ՛ք Նրան քաղցր խօսքերով, օրհնեցէ՛ք Նրան բարբառով լսելի:

Օրհնեցէ՛ք Նրան գոհութեան երգով, բոլո՛ր հոգիներդ, օրհնեցէ՛ք Տիրոջը:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն

ԲԱՆ ԽԴ

Ա

Աստուա՛ծ անսահման, ծնո՛ւնդ Աստուծոյ՝ հարազատ, անթարգմանելի, Արարի՛չ բնաւին եղելոց, Քրիստո՛ս թագաւոր, լոյս՝ ի խաւարի սրտից մթացելոց, ընդ մեզ՝ լըրմամբ եւ ընդ Առաքչիդ՝ իսկութեամբ, մերայնովս զՔոյինսդ ծանուցանող հրաշապէս: Հայր Քո օրհնեալ, երկնաւոր, անճառ, որ առաքեացդ զՔեզ ի վերուստ, Ում փառակիցդ ես արարչութեամբ. այնքան հոգացաւ փրկութեան իմոյ տարագրեալ գերւոյ, մինչեւ զՔեզ իսկ մատնեաց մարդկան: Իսկ Դու, կարող գոլով ի վեր քան զվիշտս զտնտեսութեանն աւարտեալ խորհուրդ, հաճեցար ընդ պարտեցելումս զմահուն ճաշակել բաժակ՝ անթերի մարդկութեամբ եւ անպակաս Աստուածութեամբ: Եւ Հոգիդ Սուրբ կենդանարար՝ որպէս Քո եւ Հօր Քո իսկակից եւ համապատիւ էութեամբ՝ ծնողին եւ ծնիցելոյդ: Մի Երրորդութիւն կատարեալ՝ ի Դիմաց Երից անորոշելի հատուածոց, անսկիզբն եւ անժամանակ, բնաւին բարերար, համայն կենդանարար, բոլորից խաղաղարար, ստեղծիչ գոյից եւ յօրինիչ ամենից, անքակութեամբ եւ միով բնութեամբ փառաւորեալ:

Բ

Իսկ եթէ Հայրն գթած, երկնաւոր, հզօր՝ մին յէութենէ, վասն մահապարտիս յանցանաց մատոյց միայնակ Ծնունդ յանքնին ծոցոյն՝ ոչ անխայեալ յՈրդիդ՝ ի համապատիւդ եւ ի սիրելիդ, այլ կամաւ նուիրեաց մահու չարողացն զինու՝ ըստ մարգարէութեանն Զաքարիայ, վասն զի «Զարթնուլ սրոյն ի վերայ Հովուին եւ հարկանիլ նոյն Ինքն Հօտապետին եւ ցրուիլ ոչխարացն հօտին», որպէս օրինակն նուրբ նախագրին եւ ուխտադրութիւն խորա-

ԲԱՆ ԽԴ

Ա

Աստուա՛ծ անսահման, անքացատրելի հարազատ ծնո՛ւնդ Աստուծոյ, Արարի՛չ բոլոր արարածների, Քրիստո՛ս թագաւոր, լո՛յս՝ մթնած սրտերի խաւարի մէջ, մեզ հետ՝ կատարելապէս եւ Առաքչիդ հետ՝ իսկութեամբ, որ մեր [բնութեամբ] Քոնն ես ծանուցում հրաշապէս: Օրհնեալ է Հայրդ երկնաւոր եւ անճառ, որ առաքեց Քեզ ի վերուստ, Ում փառակիցդ ես արարչութեամբ. տարագիր գերուս փրկութեան համար Նա այնքան հոգաց, որ մինչեւ անգամ Քեզ մատնեց մարդկանց: Իսկ Դու, կարող լինելով առանց վշտի աւարտել տնօրինութեան խորհուրդը, հաճեցար մահուան բաժակն ըմպել մեղապարտիս հետ՝ անթերի մարդկութեամբ եւ անպակաս Աստուածութեամբ: Եւ Հոգիդ Սուրբ կենդանարար, ինչպէս որ՝ Քեզ, այնպէս եւ իսկակից է Հօրդ եւ էութեամբ համապատիւ՝ Ծնողիդ եւ Ծնուածիդ: Մի Երրորդութիւն կատարեալ՝ հատուածների չբաժանուող Երեք Դէմքերով, անսկիզբ եւ անժամանակ, բացարձակ բարերար, համայն կենդանարար, բոլորի խաղաղարար, ստեղծիչ գոյութեանց եւ յօրինող ամենայնի, անքակտելիօրէն եւ մի բնութեամբ փառաւորուած:

Բ

Իսկ եթէ գթած երկնաւոր Հայրը հզօր՝ մէկն էութիւնից, մահապարտիս յանցանքների համար զոհաբերեց Իր անքնին ծոցի միակ Ծնունդը՝ չխնայելով Իրեն համապատիւ սիրելի Որդուն, այլ կամովին նուիրեց Նրան մահուան զէնքերով չարչարողներին՝ ըստ Զաքարիայի մարգարէութեան, թէ՝ «Պիտի ելնի սուրը Հովուի վրայ, եւ պիտի զարկուի Ինքը Հօտապետը, եւ ոչխարների հօտը պիտի ցրուի», ինչպէս նախագրողի նուրբ օրինակը եւ խորանի ուխտը եւ սպանդի արեան

նին եւ նուիրումն արեան սպանդին եւ առակ խորհրդոյ աբրահամեան պատարագին, զփրկութիւն թշուառացելոյս ի կամաց կեցուցչիդ յառաջագոյն նկարագրէր. եւ արդ, հի՞մն տրտմիս, ա՛նձկ իմ, կործանեալ՝ ոչ յաստուածուստ հնարաւորութեանց, այլ՝ ի քումդ ինքնագործ հակամիտութեանց. կամ ընդէ՞ր զիս խռովես՝ յուսահատութեամբ սատանայականաւ զմիտս հարեալ: Յուսա՛ յԱստուած, խոստովա՛ն լեր Նմա, եւ Նա հոգայ վասն քո՝ ըստ դաւթեան սաղմոսին եւ այլ մարգարէի կենսախրախոյսն բանի:

Գ

Իսկ յեղանակ խնամարկելոյ Հաստողին ի վեր է, քան զսահման կշռութեան մտաց հրեշտակաց եւ երկրականաց, եւ եթէ բիւրս կրկնեսցի, ոչ լինի չափեալ, քանզի Անբովանդակելոյն եւ բարերարելն է անճառելի: Նա զի՝ Ոմն օրհնեալ, զՈմն օրհնաբանեալ յերրորդական համագոյութենէն առաքեաց, իսկ Նա ի հաճութիւն կամաց Առաքչին մեռաւ, եւ Միւսն ահաւոր ի յերկուցն հաւանութիւն մեծաջան բաղձանօք մաղթէ: Իսկ համաբարոյ միակամութեանն ցուցակ՝ առ ի զնոյն բարի ներգործել, որպէս հոգին՝ կենդանւոյն, եւ բանն՝ բանականին, պայծառութիւն՝ փառացն, եւ կերպարան՝ էութեանն: Առ կեանսն՝ փոյթ, առ ողորմութիւնն՝ սթափ, առ ձեռնկալութիւնն՝ պատրաստ, առ փրկութիւնն՝ կազմ, առ առատութիւնն՝ յորդ, առ յաճախութիւնն՝ զեղուն, առ անբաւութիւնն՝ լի, առ աննուազութիւնն՝ փարթամ, առ երկայնմտութիւնն՝ ճոխ, առ անհասութիւնն՝ բարձրեալ. Մի Երրորդութիւն կատարեալ ի յԱնձանց Երից՝ օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

նուիրումը եւ աբրահամեան պատարագի խորհուրդի օրինակը, որոնք նախապէս նկարագրեցին թշուառիս փրկութիւնը՝ Կեցուցչիդ կամքով. եւ արդ, ինչո՞ւ ես տրտմում, ա՛նձ իմ, որ քո ինքնագործ հակամիտութիւնների պատճառով ես կործանուել եւ ոչ՝ Աստուծոյ կամեցողութեամբ. կամ ինչո՞ւ ես խռովում ինձ՝ մտատանջուելով սատանայական յուսահատութեամբ: Յուսա՛ առ Աստուած եւ խոստովանի՛ր Նրան, եւ Նա քեզ համար կհոգայ՝ ըստ դաւթեան սաղմոսի եւ մարգարէի կենսախրախոյս խօսքի:

Գ

Իսկ Ստեղծողի խնամարկութեան չափն աւելի վեր է, քան հրեշտակների եւ մարդկանց մտքի կշռութեան սահմանը, եւ թէ բիւր անգամ կրկնուի, դարձեալ չի չափուի, զի Անբովանդակելիի բարերարութիւնն էլ անճառելի է: Քանզի Նա՝ Մէկը՝ օրհնեալ համագոյական Երրորդութիւնից, առաքեց Միւսին օրհնաբանուած, իսկ Նա մեռաւ ի հաճութիւն Իր Առաքչի կամքի: Եւ Միւսն ահեղ, երկուսի հաւանութեամբ բարեխօսում է մեծաջան բաղձանքով: Եւ ինչպէս հոգին՝ կենդանութեան, խօսքը՝ բանականութեան, պայծառութիւնը՝ փառքի, եւ կերպարը էութեան համար է, այս օրինակով էլ Նրանց համաբարի միակամութիւնը՝ միեւնոյն բարին ներգործելու: Փոյթ՝ ապրեցնելու, սթափ՝ ողորմելու, պատրաստ՝ օգնութեան ձեռք կարկառելու եւ փրկելու, առատութեամբ՝ յորդ, շատութեամբ՝ զեղուն, անբաւութեամբ՝ լի, աննուազութեամբ՝ փարթամ, ներողամտութեամբ՝ ճոխ եւ անհասութեամբ՝ բարձրեալ. Մի կատարեալ Երրորդութիւն Երեք Անձերից՝ օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթք առ Որդին Միածին

Այլ շուրջ պատեալ ի տարակուսանացս յամենայն կողմանց՝ սրտիւ շաղախեալքս եւ ունկնդրութեան կարօտեալքս նայիմք առ Քեզ, փորձ տկար բնութեանս քահանայապե՛տդ Յիսուս: Ո՞վ, որ վասն մեր մեղս եղեր, զի մեք լիցուք վասն Քո արդարութիւն: Ո՞վ, որ վասն մեր երկրաւոր եղեր, զի մեք լիցուք վասն Քո երկնաւորք: Ո՞վ, որ վասն մեր հաց եղեր, զի մեք, ի ճաշակելն զՔեզ, սրբեսցուք: Տո՛ւր զպարարեալ վշտօք Մարմին Քո՝ ամենայն սրտի սրբարար կերակուր: Մատռուակեա՛ զԱրեան Քո վտակ՝ անմեղ կայլակեալ՝ որդւոց մարդկան անմեղութեան զմայլումն: Զգեա՛ զփրկական Քո զխաչդ հողելոցս ի ծով աշխարհիս՝ առ Քեզ վերածիչ: Կարօտացաք շնորհի, սփոեա՛, լքաք ի գործոց, քաւեա՛, խարխափեմք զխաւար, ճառագայթեա՛, կործանեցաք ի հաւատոց, հաստատեա՛: Դո՛ւ ես յոյս, Դո՛ւ ես լոյս, Դո՛ւ ես կեանք, Դո՛ւ ես քաւութիւն, Դու ի՛նքն եւ անմահութիւն: Քեզ սպասեն յեցեալքս ի շնորհս Քո, ի Քէն կարօտին առնուլ փրկութիւն խառնեալքս ի Մարմինդ Քո, զՔեզ ունին քաւիչ քահանայ՝ գնեալ Արեամբ հօտս Քո: Հայեա՛ց յամենեսեան, սփոփեա՛ զտարակուսանս մեր Քոյին վաստակովքդ, հանդարտեցո՛ զխռովութիւնս մեր Քոյին խաղաղութեամբդ, հանգո՛ զաշխատանս մեր ի Քո օթեւանսդ, ուր Դու գնացեր, ո՞վ Տէր, եւ խոստացար: Արժանացո՛ զքոյսս փառաւորել զՔեզ այդր ընդ Հօր եւ ընդ Սուրբ Հոգւոյդ յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթք Միածին Որդուն

Այլ ամէն կողմից տարակուսանքներով շրջապատուած՝ սրտով պղծուածներս եւ ունկնդրութեան կարօտեալներս Քեզ ենք նայում, մեր տկար բնութիւնը կրած քահանայապե՛տդ Յիսուս: Ո՛վ Դու, որ մեզ համար մեղապարտ եղար, որպէսզի մենք Քեզանով արդարանանք: Ո՛վ Դու, որ մեզ համար երկրաւոր եղար, որպէսզի մենք Քեզանով երկնաւորներ լինենք: Ո՛վ Դու, որ մեզ համար հաց եղար, որպէսզի մենք, Քեզ ճաշակելով, սրբուենք: Տո՛ւր Քո ցաւերով լի Մարմինը՝ ամենայն սրտի սրբարար կերակուր: Մատռուակի՛ր Քո Արեան անմեղ վտակը՝ կաթեցնելով ի յագուրդ անմեղութեան մարդկանց որդիների: Մեկնի՛ր աշխարհի ծովում թաղուածներիս Քո փրկական խաչը՝ առ Քեզ վեր հանող: Կարօտեցինք շնորհի, սփոի՛ր, լքուած մնացինք գործերից, քաւի՛ր, խարխափում ենք խաւարում, ճառագայթի՛ր, ընկանք հաւատից, հաստատի՛ր: Դո՛ւ ես յոյս, Դո՛ւ ես լոյս, Դո՛ւ ես կեանք, Դո՛ւ ես քաւութիւն, Դու ի՛նքն իսկ անմահութիւն: Քեզ են սպասում Քո շնորհներին.ապաւինողները, Քեզանից փրկութիւն ստանալու են կարօտ Քո Մարմնին խառնուածները, Քեզ ունի որպէս քաւիչ քահանայ Քո Արեամբ գնուած Քո հօտը: Նայի՛ր ամենքին, սփոփի՛ր մեր տարակուսանքները Քո չարչարանքներով, հանդարտեցրո՛ւ մեր խռովութիւնները Քո խաղաղութեամբ, հանգստացրո՛ւ մեր հոգնութիւնները Քո օթեւաններում, ուր Դու գնացիր, ո՛վ Տէր, եւ խոստացար: Արժանացրո՛ւ իւրայիններիդ փառաւորել Քեզ այդտեղ Հօր եւ Սուրբ Հոգու հետ յաւիտեանս. ամէն:

Մաղթանք առ Հոգին Սուրբ Աստուած

Ո՜ Տէր եւ դաստիարակ՝ հեզ եւ խնամող, Աստուա՜ծ իմ Հոգի, շնչեա՛ ի մրրկեալ ծովս խորհրդոյս զսիւք շնորհիդ, որով խաղաղի: Եւ որպէս միշտ երախտիւք Քո ստացար զիս Քեզ պարտական գովեստի, լի՛ց եւ այժմ զբերան իմ օրհնութեամբ, Տէ՛ր ցնծալի: Թէպէտ եւ եմ անարժան տաճար լինել Քումդ հանգստի, այլ Դո՛ւ, առա՛տ, ա՛ռ միայն գործի հնչման Քո ձայնի եւ զանճառ խորհրդոյ Քո հանճար տարփալի բացեալ փայլեցո՛ խնդրողաց նորին առաջի՝ ի փառս պատուոյ մեծի Քո անուան, Սո՛ւրբդ սիրելի, եւ ինձ՝ կշտամբանս՝ բարբառ բերանոյս ժխտող ծառայի:

Աղօթք Սուրբ Հոգի Աստծուն

Ո՛վ Տէր եւ դաստիարակ՝ հեզ եւ խնամող, Աստուած իմ Հոգի, փչի՛ր իմ խորհուրդների մրրկուած ծովի վրայ շնորհիդ սիւքը, որով խաղաղւում է [այն]: Եւ ինչպէս Քո երախտիքով միշտ Քեզ գովելու պարտական ունեցար ինձ, եւ այժմ լցրու իմ բերանն օրհնութեամբ, Տէ՛ր ցնծալի: Թէպէտ եւ անարժան տաճար եմ Քո բնակութեան համար, սակայն Դո՛ւ, առատաձե՛ռն, միայն Քո ձայնի հնչման գործի՛ք դարձրու եւ, Քո անճառ խորհրդի տարփալի հանճարը բացելով, փայլեցրո՛ւ այն փնտրողների առաջ՝ ի փառս Քո մեծ անուան պատուի, Սո՛ւրբդ սիրելի, եւ ի կշտամբանս ինձ՝ բերանիս խօսքը ժխտող ծառայիս:

Տէ՛ր, Տէ՛ր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն Քո յամենայն երկրի:

Համբարձաւ մեծվայելչութիւն Քո ի վերոյ, քան զերկինս. ի բերանոյ մանկանց տղայոց եւ ստնդիեցաց հաստատեցեր զօրհնութիւն:

Վասն թշնամեաց Քոց, Տէ՛ր, զի եղծցի թշնամին եւ հակառակորդն:

Տեսից զերկինս՝ զգործս մատանց Քոց, զլուսին եւ զաստեղս, զորս Դու հաստատեցեր:

Ո՞վ է մարդ, զի յիշես Դու զնա. կամ որդի մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես Դու նմա:

Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս Քո, փառօք եւ պատուով պսակեցեր զնա եւ կացուցեր զնա ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց Քոց:

Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա՝ զխաշն եւ զարջառ եւ զամենայն ինչ:

Եւս եւ՝ զերէ վայրի, զթռչունս երկնից եւ զձկունս ծովու, որք շրջին ընդ շաւիղս ծովու:

Տէ՛ր, Տէ՛ր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն Քո յամենայն երկրի:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէ՛ր, Տէ՛ր մեր, ի՛նչ սքանչելի է Քո անունն ամբողջ երկրի վրայ:

Բարձրացաւ Քո մեծ վայելչութիւնը երկնքից էլ վեր. մանուկների եւ ստնտուների բերանից օրհնութիւն կատարեցիր:

Քո թշնամիների համար, Տէ՛ր, որպէսզի վերացուի թշնամին եւ հակառակորդը:

Տեսնում եմ երկինքը՝ Քո մատների գործը, լուսինն ու աստղերը, որոնք Դու հաստատեցիր:

Ո՞վ է մարդը, որ յիշում ես Դու նրան. կամ մարդու որդին, ում այցելում ես Դու:

Քո հրեշտակներից փոքր–ինչ ցածր ստեղծեցիր նրան, փառքով եւ պատուով պսակեցիր նրան եւ կարգեցիր նրան Քո բոլոր ձեռակերտների վրայ:

Ամէն ինչ դրեցիր նրա ոտքերի տակ՝ խաշն ու արջառը եւ ամէն ինչ:

Նաեւ՝ վայրի անասունները, երկնքի թռչունները, ծովի ձկները, որոնք շրջում են ծովի շաւիղներով:

Տէ՛ր, Տէ՛ր մեր, ի՛նչ սքանչելի է Քո անունն ամբողջ երկրի վրայ:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԼԴ

Առ Հոգին Սուրբ

Աղաչեմ զանփոփոխելի տէրութիւն ամենազօր Հոգւոյդ հզօրի, առաքեա՛ զցօղ քաղցրութեան Քո եւ բարեգործեա՛ ի յանձին եւ յիշխանական ազդման զգայութեան զամենալից շնորհս բազմապարգեւ Քո ողորմութեան: Եւ հերկեա՛ զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն արգասեաց հոգեւոր սերմանդ: Քում ամենիմաստ էութեանդ խոստովանիմք զամենայն պարգեւս ի մեզ ծաղկեալ եւ աճեցեալ: Որ ձեռնադրես առաքեալս, լցուցանես մարգարէս, ուսուցանես վարդապետս, բարբառեցուցանես համերս եւ բանաս զփակեալ ականջս խլից, որպէս ազգակիցն Քո՝ էակիցն Հօր անդրանիկն Որդի, Քոյին գործակցութեամբ ներգործելով զայս ամենայն, քարոզեաց զՔեզ Աստուած հաւասարակից իսկութեանդ Հօր: Շնորհեա՛ եւ ինձ՝ մեղաւորիս, խօսել համարձակութեամբ զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց Աւետարանիդ՝ հետեւել արագաթռիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն ասպարէզս քոյինաշունչ Կտակարանաց: Եւ ի մատչել իմ ի գլուխ հանդիսի մեկնութեան բանի, նախաժամանեսցէ առ իս գթութիւն Քո՝ խօսելով յիս զարժանն եւ զպիտանիսն եւ զհաճոյսն Քո ի ժամանակի, ի փառս եւ ի գովեստ Աստուածութեանդ Քո եւ ի լրութիւն շինութեան Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ: Կարկառեա՛ ի վերայ իմ զամենամերձ աջ Քո եւ զօրացո՛ զիս շնորհօք գթութեանդ Քո, փարատեա՛ ի մտաց իմոց զմէգ մթութեան մոռացութեան՝ ապաքինեալ ընդ նմին զխաւար մեղաց, ամբառնալ ուշիւ իմաստիցս ի կենցաղոյս

ԲԱՆ ԼԴ

Սուրբ Հոգուն

Աղաչում եմ ամենազօր Հոգուդ անփոփոխելի տէրութեանը, առաքի՛ր ցօղը Քո քաղցրութեան եւ բարեգործի՛ր հոգուս եւ զգայութեան վրայ իշխող [մտքիս] մէջ՝ Քո բազմապարգեւ ողորմութեան ամենալից շնորհներով: Եւ հերկի՛ր կարծրացած մարմնեղէն սրտիս բանական անդաստանը, որ կարող լինի պտղաբերելու սերմդ հոգեւոր: Խոստովանում ենք՝ Քո ամենիմաստ էութեամբ է, որ ծաղկում եւ աճում են մեր մէջ պարգեւները բոլոր: Դու ես ձեռնադրում առաքեալներին, լցնում մարգարէներին, ուսուցանում վարդապետներին, խօսեցնում համրերին եւ բացում խուլերի ականջները փակ, ինչպէս ազգակիցը Քո, էակիցը Հօր՝ անդրանիկ Որդին, Քո գործակցութեամբ իրագործելով այս բոլորը, Քեզ Հօր իսկութեան հաւասարակից Աստուած հռչակեց: Շնորհի՛ր եւ ինձ՝ մեղաւորիս, համարձակութեամբ խօսել կենդանարար խորհուրդն աւետեաց Աւետարանիդ, արագաթռիչ մտքի ընթացքով հետեւել քոյաշունչ Կտակարանների անհուն ասպարէզներին: Եւ երբ փորձեմ ճառել խօսքիդ մեկնութեան մասին, թող նախաժամանի առ ինձ գթութիւնը Քո՝ իր ժամանակին խօսելով իմ մէջ արժանին, պիտանին եւ Քեզ հաճելին՝ ի փառս եւ ի գովեստ Քո Աստուածութեան եւ ի կատարեալ շինութիւն Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ: Կարկառի՛ր ինձ ամենամերձ աջդ եւ զօրացրո՛ ինձ գթութեանդ շնորհներով, փարատի՛ր իմ մտքից մոռացութեան մթին մէգը՝ ցրելով նրա հետ խաւարը մեղքի, որպէսզի խորհուրդների արթնութեամբ այս երկ-

երկրէ ի բարձունս: Լուսաւորեա՛ ի յիս վերստին զծագումն անստուեր հրաշից գիտութեան Աստուածութեան Քո, հզօ՛ր, արժանի լինել առնել եւ ուսուցանել՝ յօրինակ բարեաց աստուածասէր լսողաց: Եւ Քեզ ամենայն փա՛ռք յամենայնի՝ ընդ Հօրդ ամենակալի եւ ընդ Որդւոյդ միածնի եւ բարերարի, այժմ եւ յանվախճան յաւիտեանս. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ԾԺԲ

Օրհնեցէ՛ք, մանկո՛ւնք, զՏէր, եւ օրհնեցէ՛ք զանուն Տեառն:

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:

Յարեւելից մինչ ի մուտս արեւու օրհնեալ է անուն Տեառն:

Բարձր է ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր, եւ յերկինս են փառք Նորա:

Ո՞վ է որպէս Տէր Աստուած մեր ի բարձունս բնակեալ եւ զխոնարհս տեսանէ յերկինս եւ յերկրի:

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ եւ բարձր առնէ զտառապեալս յաղբեւաց:

Նստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ:

Բնակեցուցանէ զամուլն ի տան ուրախամիտ՝ որպէս մայր որդւովք բերկրեալ:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

բաւոր կենցաղից ի վեր բարձրանամ: Լուսաւորի՛ր վերստին իմ մէջ, ով Հզօր, աստուածգիտութեան հրաշքի ծագումն անստուեր, որպէսզի արժանի լինեմ ուսանելու եւ ուսուցանելու՝ որպէս բարի օրինակ աստուածասէր լսողներին: Եւ Քեզ ամենայն փա՛ռք ամէն ինչում ամենակալ Հօր եւ միածին, բարերար Որդու հետ այժմ եւ անվախճան յաւիտեաններում. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ԾԺԲ

Օրհնեցէ՛ք, մանուկնե՛ր, Տիրոջը եւ օրհնեցէ՛ք Տիրոջ անունը:

Թող օրհնեալ լինի Տիրոջ անունը այսուհետեւ մինչեւ յաւիտեան:

Արեւելքից մինչեւ արեւմուտք օրհնեալ է Տիրոջ անունը:

Բարձր է Տէրը բոլոր ազգերի համար, եւ երկնքում է Նրա փառքը:

Ո՞վ է մեր Տէր Աստուծոյ պէս բարձունքներում բնակւում եւ ներքեւիններին տեսնում երկնքում եւ երկրի վրայ:

Վեր է հանում աղքատներին երկրից եւ տառապեալներին բարձրացնում մոխիրներից:

Նստեցնում է նրանց որպէս իշխաններ Իր ժողովրդի իշխանների հետ:

Ամուլին ուրախ մտքով բնակեցնում է տանը որդիներով ուրախացող մօր պէս:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք առ Հայր Աստուած

Առա՛տ՝ յամենայն տուրս բարեաց, փարթամացուցի՛չ աղքատաց, էապէս եւ միշտ՝ բարի՛, Հա՛յր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Որով արարեր փրկութիւն կորուսեալ ծննդոցն Ադամայ եւ կանգնեցեր վերստին զորս ի ձեռն Նորա ստեղծեր ի պատկեր կերպարանի Քո՝ զանկեալս ի կենաց. եւ զնենգիչն կենաց ծառայից Քոց՝ զխորամանկն ի բանսարկութիւն եւ յամենայն, որ ինչ ոչ է հաճոյ Քեզ, արկեալ ի խոնարհ, ընկեցեր յիշխանութենէ չարչարանօք Քրիստոսի Քո եւ զյաղթահարեալսն ի նմանէ հաներ ի վերայ գլխոյ նորա: Հայեա՛ քաղցրութեամբ ի ծառայ Քո անպիտան եւ մի՛ տար թոյլ յառնել ինձ հակառակ գազանին չարի: Մանուկ եմ ես եւ արհամարհեալ, ամենակատար զօրութի՛ւնդ եւ անսկիզբն էութի՛ւնդ, լե՛ր ինձ ամրութիւն եւ յարկ ծածկութեան ի պատերազմաց նորա, Հա՛յր որբոց, խնայեա՛ յանկատարութիւն տիոց մարմնոյ եւ մտաց իմոց. երկնչիմ ի կամակոր եւ ի թունալից օձէ անտի, գուցէ անկայց վասն դիւրագայթ բնութեանս եւ անլիութեան տիոցս եւ խակութեան մտաց իմոց ընդ խածմամբք ժանեաց նորա: Ապրեցո՛ զիս, Տէ՛ր, զահ անյաղթելի զօրութեան Քո արկանելով ի վերայ նորա, եւ տո՛ւր ինձ կատարումն մարմնոյ, հոգւոյ արիութիւն, բարուց հաստատութիւն, կեանս հաճոյականս բարեսէր կամաց Քոց: Զինեա՛ զիս ամենայն զգուշական սպառազինութեամբ ընդդէմ չար պատերազմողին, որպէս զԴաւիթ ծառայ Քո՝ հակառակ Գողիադու, հաղ զիս ի գբոյ տառապանաց անգիտութեան, ուր ոչ գոյ ջուր քաղցր եւ ամենախորժ՝ կեցուցիչ սիրոյ Քո, որ հաներ զՅովսէփ ի գբոյ մահու եւ ի տանէ կապանաց յաթոռ թա-

Աղօթք Հայր Աստծուն

Առա՛տ՝ բարիքների բոլոր պարգեւներում, աղքատներին հարստացնո՛ղ, էապէս եւ միշտ՝ բարի՛, Հա՛յր մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Որի միջոցով փրկեցիր Ադամի կորուսեալ ծնունդներին եւ վերստին կանգնեցրեցիր [նրանց]՝ կեանքից ընկածներին, որոնց Նրա ձեռքով ստեղծեցիր Քո պատկերով. եւ Քո ծառաների կեանքի նենգչին՝ խորամանկին՝ բանսարկութեան մէջ եւ այն ամենում, ինչ Քեզ հաճելի չէ, ցածրացնելով գցեցիր իշխանութիւնից Քո Քրիստոսի չարչարանքներով եւ նրանից յաղթահարուածներին հանեցիր նրա գլխից վեր: Քաղցրութեամբ հայի՛ր Քո անպիտան ծառային եւ մի՛ թոյլ տուր ինձ հակառակ կանգնել չար գազանին: Մանուկ եմ ես եւ արհամարհուած, ամենակատար զօրութի՛ւնդ եւ անսկիզբ էութի՛ւնդ, եղի՛ր ինձ ամրութիւն եւ ծածկ նրա պատերազմներում, Հա՛յր որբերի, խնայի՛ր իմ մարմնի եւ մտքերի՝ տարիքիս պատճառով անկատարութիւնը. երկնչում եմ այն կամակոր եւ թունալից օձից, գուցէ ընկնեմ դիւրագայթ բնութեանս, տարիքիս անկատարութեան եւ մտքերիս խակութեան պատճառով՝ նրա ժանիքների խածմամբ: Փրկի՛ր ինձ, Տէ՛ր՝ Քո զօրութեան անյաղթելի ահը գցելով նրա վրայ, եւ տո՛ւր ինձ մարմնի ողջութիւն, հոգու արիութիւն, խառնուածքի հաստատութիւն, Քո բարեսէր կամքին հաճելի կեանք: Զինի՛ր ինձ բոլոր զգուշական սպառազէններով ընդդէմ չար պատերազմողի, ինչպէս Քո Դաւիթ ծառային՝ Գողիաթի դէմ, հանի՛ր ինձ անգիտութեան տառապանքների գբից, ուր չկայ Քո կեցուցիչ սիրոյ քաղցր ու ամենախորժ ջուրը, ինչպէս մահուան գբից եւ կապանքների տնից հանեցիր Յովսէփին [եւ նստեցրեցիր]

գաւորութեան: Պարգեւեա՛ ինձ զսիրելին Քո զիմաստութիւն եւ զհանճար՝ գնալ առաջի Քո անմոլար ճանապարհաւ եւ անսայթաք ոտիւք մտաց, որ ետուր զհոգի Քո ի վերայ մանկանն Դանիէլի՝ ի պատիւ նմա եւ ի կշտամբանս վաւաշոտութեան զակատեալ եւ մոլեգին ծերոցն: Առաքեա՛ ինձ, Հա՛յր, քաջալերութիւն ի բարձանց Քոց եւ զօրութիւն աներկեղութեան յամենեցունց, որք կան հակառակ հրամանաց Քոց, որպէս զի մի՛ խաբեցայց ի սնոտի կենցաղոյս այսորիկ, որ սովոր է գողանալ զմիտս անհաստատս եւ դիւրաշարժս եւ հեռացուցանել ի Քէն՝ կարծիս տալով զեղծանելեացս, որպէս թէ իցեն կայունք եւ անշարժելիք: Որ զօրացուցեր զմանկունս զԱնանիասն՝ ընդդէմ կալ բռնաւորական հրամանացն եւ ընտրել զմահու ծանրութիւն՝ եւ խիստ կապանօք ի հուր բորբոքեալ սաստկապէս, զի մի՛ ինչ յոչ հաճոյիցն Քեզ երեւեսցի ի նոսա եւ զի մի՛ հեռասցին ի սիրոյ Քումմէ, որ է զանձ անճառելի եւ ճոխութիւն յաւիտենական: Բարձրացո՛ ի ստորայնոցս զմիտս իմ եւ մերժեա՛ ի հոգւոյ իմմէ զբաղձումն սորա. խաւարեսցին աչք մտաց իմոց ի տեսիլ սիրոյ սորա, զի զՔեզ միայն տեսից կորովութեամբ աչաց ի պարգեւէ Քումմէ, լո՛յսդ անիմանալի, ի Քեզ ցընծացայց անտխուր եւ անլուծանելի ուրախութեամբ:

Մանկութիւն իմ Քեւ եւ ի սէր Քո զբաղեսցի, կատարելութիւն իմ Քեւ փառաւորեսցի, ծերութիւն իմ Քեւ պարարտասցի, մահ իմ Քեւ կենդանասցի, եւ ամենայն կենաց իմոց Դո՛ւ եղիցիս մատակարար եւ կարգաւորիչ վայելչապէս: Տե՛ս, մարդասէ՛ր, զպաղատանս անձին իմոյ, լո՛ւր աղօթից շրթանց իմոց, պարգեւեա՛ ինձ զխնդրուածս իմ, մի՛ ունայն արձակեսցես զիս յերեսաց Քոց, Թագաւո՛ր առատապարգեւ, զարդարեա՛ զանզարդութիւն իմ կատարմամբ աղօթիցս այսոցիկ, զի եղէց, ոչ բնաւ հեռանալով ի Քէն, թոշակեալ ամենայն պարգեւօք բարեաց, զոր տեսեալ թշնամեաց իմոց, որք ատենն զՔեզ, ամա-

թագաւորական աթոռին: Պարգեւի՛ր ինձ Քեզ սիրելի իմաստութիւնն ու հանճարը՝ գնալու Քո առջեւ անմոլար ճանապարհով եւ մտքի անսայթաք ոտքերով, որ տուեցիր Քո Հոգին մանուկ Դանիէլին՝ ի պատիւ նրա եւ ի կշտամբանս մոլորուած ու մոլեգին ծերերի վաւաշոտութեան: Առաքի՛ր ինձ, Հա՛յր, քաջալերութիւն Քո բարձունքներից եւ աներկիւղութեան զօրութիւն այն ամենքի հանդէպ, ովքեր հակառակ են կանգնած Քո հրամաններին, որպէսզի չխաբուեմ այս սնոտի կենցաղից, որը սովոր է գողանալ անհաստատ եւ դիւրաշարժ մտքերն ու հեռացնել Քեզանից՝ կարծել տալով եղծանելիներին, որպէս թէ կայուն են եւ անշարժելի: Որ զօրացրեցիր Անանիայի մանկանց՝ ընդդիմանալու բռնաւորական հրամաններին եւ ընտրելու մահուան ծանրութիւնը՝ խիստ կապանքներով սաստիկ բորբոքուած հրում, որպէսզի Քեզ անհաճոյ որեւէ բան չերեւայ նրանցում, եւ որպէսզի չհեռանան Քո սիրուց, որ անճառելի գանձ է եւ յաւիտենական հարստութիւն: Բարձրացրո՛ւ երկրից իմ մտքերը եւ հեռացրո՛ւ իմ հոգուց նրա բաղձանքը. թող խաւարեն իմ մտքի աչքերը սրա սիրոյ պատկերին [նայելիս], որ Քո պարգեւով միայն Քեզ տեսնեմ աչքերիս կորովութեամբ, լո՛յսդ անիմանալի, Քեզանով ցնծամ անտխուր եւ անլուծանելի ուրախութեամբ:

Մանկութիւնն իմ Քեզանով եւ ի սէր Քեզ անցկացուի, իմ երիտասարդութիւնը Քեզանով փառաւորուի, իմ ծերութիւնը Քեզանով բարեբեր լինի, իմ մահը Քեզանով կենդանանայ, եւ Դո՛ւ լինես իմ ողջ կեանքի մատակարարն ու վայելչապէս կարգաւորողը: Տե՛ս, մարդասէ՛ր, անձիս պաղատանքները, լսի՛ր աղօթքները՝ իմ շուրթերից, պարգեւի՛ր ինձ իմ խնդրուածքները, ունայն մի՛ արձակիր ինձ Քեզանից, Թագաւո՛ր առատապարգեւ, զարդարի՛ր իմ անզարդութիւնն այս աղօթքների կատարմամբ, որ, Քեզանից բնաւ չհեռանալով, պաշարուած լինեմ բարիքների ամէն տեսակ պարգեւներով, որ Քեզ ատող իմ թշնամիները տեսնելով՝ կորանալով ամաչեն, եւ ով-

չեսցեն նկուն եղեալ, եւ որք սիրենն զՔեզ, փառաւորեսցին առ ի Քէն, եւ լիցի մեծարանս անարգութեան իմոյ, եւ ես արժանի եղէց փառաւորել զՔեզ ընդ Որդւոյ Քում միածնի եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք առ Որդին

Ի լուսոյ ճշմարտէ՝ համագոյակ լո՛յս, յԱստուծոյ՝ Աստուա՛ծ, ի կենաց՝ կեա՛նք, Բա՛ն Հօր եւ Որդի՛ միածին, անժամանա՛կ, անեղանելի՛, Արարի՛չ ամենայնի, որ հաճեցար լինել Որդի մարդոյ, եւ Արարիչդ՝ արարած մարմնով, Բանդ՝ մարմին, անեղդ՝ եղեալ, անմահդ՝ մահկանացու, մեծդ՝ փոքր, եւ ճոխդ՝ աղքատ, որ ի սկզբանէ ընդ Հօր եւ միշտ էակ՝ մանուկ՝ ի Կուսէն, իմոյս լե՛ր կատարիչ մանկութեան: Քանզի Դու եւ ամենայն ըստ ինքեանց անկատարից ես լրական զօրութեամբ Քով եւ Արարիչ որոց ի զգայութեան եւ իմանալեաց ամենեցունց: Իմաստութի՛ւնդ Հօր, տո՛ւր ինձ անուանակիր լինել ճշմարիտ իմաստութեամբ Քով եւ հրամայեա՛ իմաստնանալ ինձ եւ, անճառելի՛դ կատարելութիւն, կատարեա՛ զիս հոգւով: Նորոգեսցի, որպէս արծուոյ, զօրութիւն մանկութեան իմոյ՝ վասն լինելոյ Քո մարդ նոր: Մի՛ տար կռուել յիս հնութեան կերպարանին եւ նմանութեան՝ զառիթ հնոյն մարդոյ, եւ եթէ ընկալայ երբէք, զե՛րծ ի բաց որպէս զքուրձն սգոյ՝ յամենայն ազգէ մարդկան: Դաստիարակեա՛ զխամութիւն մտաց իմոց, ուսո՛ ինձ գնալ ի հրամանս Քո եւ մի՛ տար թոյլ սխալոտ եւ դիւրայանց հասակիս այսորիկ՝ տղայօրէն բարուք, ստահակութեամբ գնալ, այլ, ըստ աստուածային հեզութեան Քո եւ ըստ մեծի եւ անհասանելի գթութեան, յարամերձ առ իս կացցեն շնորհաց Քոց պահպանիչ զգուշութիւնք՝ ի փրկութիւն կենքեր սիրում են Քեզ, փառաւորուեն Քեզանից, եւ անարգս մեծարուեմ, եւ ես էլ արժանի լինեմ փառաւորելու Քեզ Քո միածին Որդու եւ Սուրբ Հոգու հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք Որդուն

Համագոյակ լո՛յս՝ ճշմարիտ լոյսից, Աստուա՛ծ՝ Աստծուց, կեա՛նք՝ կեանքից, Բա՛ն Հօր եւ Որդի՛ միածին, անժամանակ, անեղ, ամէն ինչի Արարիչ, որ հաճեցիր լինել մարդու Որդի, եւ Արարիչդ՝ մարմնով արարած, Բանդ՝ մարմին, անեղդ՝ եղած, անմահդ՝ մահկանացու, մեծդ՝ փոքր, եւ հարուստդ՝ աղքատ, որ ի սկզբանէ Հօր հետ եւ մշտնջենաւոր էակ՝ մանուկ՝ Կոյսից, իմ մանկութեան կատարի՛չ եղիր: Քանզի Դու նաեւ բոլոր իրենց բնութեամբ անկատարների լրացնողն ես Քո զօրութեամբ եւ Արարիչը բոլոր զգալի եւ իմանալի արարածների: Իմաստութի՛ւնդ Հօր, տո՛ւր ինձ անուանակիր լինել Քո ճշմարիտ իմաստութեամբ եւ հրամայի՛ր իմաստնանալ ինձ եւ, անճառելի՛ կատարելութիւնդ, պահի՛ր ինձ հոգով: Թող նորոգուի, ինչպէս արծուի, իմ՝ մանկանս զօրութիւնը՝ լինելու նոր մարդ Քեզ համար: Եւ թոյլ մի՛ տուր իմ մէջ կռուել հնութեան կերպարանքին եւ նմանութեանը՝ առիթ տալով հին մարդուն, եւ եթէ այն երբեմն ընդունեցի, դո՛ւրս հանիր որպէս սգոյ քուրձ՝ մարդկային ողջ ցեղից: Դաստիարակի՛ր իմ մտքերի տգիտութիւնը, սովորեցրո՛ ինձ Քո հրամաններով շարժուել եւ թոյլ մի՛ տուր այս սխալոտ եւ դիւրայանց հասակիս երեխայական բարքով, ստահակութեամբ շարժուել, այլ, ըստ Քո աստուածային հեզութեան եւ մեծ ու անհասանելի գթութեան, միշտ թող մերձ լինեն ինձ Քո շնորհների պահպանիչ զգուշութիւնները Քո ծառայի կենդանի փրկութեան համար: Եւ Քո

դանութեան ծառայի Քո: Եւ հաճոյութեամբ քաղցր սիրոյ կամաց Քոց եղէց հանդարտեալ ի բնաւորականաց ընդդիմութեանց հոգւոյ մարտից, այլ եւ՝ հմուտ առ պատերազմել Քոյով նախամարտկութեամբ եւ անհերքելի ամենայաղթ զօրութեամբ անվէր՝ առանց լքման ի ձեռանէ Քումմէ կալով մնալով:

Լե՛ր ընդ իս, Տէ՛ր իմ, ի նստել եւ ի յառնել, ի նստել ի տան եւ գնալ ի ճանապարհի եւ շնորհեա՛ ինձ զամենայն զգործս իմ ի փառս Քո եւ ի հաճութիւն Քեզ կատարել: Խօսք իմ օրէնք Քո եղիցին, եւ հոգի իմ ի պատուիրանս Քո խոկասցէ, եւ փոխանակ ամենայն զբօսանաց մանկականաց միայն սէր Քո բորբոքեսցի ի հոգի իմ: Պարգեւեա ինձ եւ արտօ՛սր առատապէս, զի արժանի եղէց կալ առաջի Քո որպէս մաղթող կատարեալ եւ լուանալ զաղտեղութիւն մտաց իմոց, եւ զոր ինչ յանցեայ գործովք՝ ի մոռացմանէ պատուիրանաց եւ երկեղի Քո ահաւորի եւ սրբոյ, եւ եղէց մաքուր եւ զտեալ յամենայն տղմոյ մեղաց աղտեղութեան՝ որպէս զմի ի ծառայից Քոց: Շնորհեա՛ ինձ, Աստուա՛ծ իմ Յիսուս, արժանի լինել մատուցման փառաբանութեան վայելչականի եւ օրհնել արժանապէս զմեծութիւն Տէրութեան Քո ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք առ Հոգին Սուրբ

Անբաւելի եւ բազմազան շնորհաց առատապէս մատակարար եւ բաշխիչ Հոգի՛ Սուրբ: Հոգի՛ ճշմարտութեան, Հոգի՛՝ ելող ի Հօրէ, Հոգի՛ մխիթարիչ, Աստուա՛ծ ճշմարիտ, ամենայնի Արարի՛չ ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ եւ աստուածային նախախնամութեամբ Քով բերո՛ղ զամենայն, որ ըստ կամաց Քոց տիրականաց բաժանես ըստ իւրաքանչիւր չափու հաւատոց եւ եւս առաւել զառ ի Քէն զա-

կամքի քաղցր սիրոյ հաճութեամբ թող հանդարտուեմ հոգու մարտերի բնական ընդդիմութիւններից, նաեւ հմուտ լինեմ պատերազմելիս Քո գլխաւորութեամբ եւ Քո անհերքելի, ամենայաղթ զօրութեամբ անվէր՝ սպասելով առանց Քո կողմից լքուելու:

Ինձ հե՛տ եղիր, Տէ՛ր իմ, ննջելիս եւ արթնանալիս, տանը նստելիս եւ ճանապարհ գնալիս եւ շնորհի՛ր ինձ կատարել իմ բոլոր գործերը ի փառս Քո եւ ի հաճութիւն Քեզ: Թող իմ խօսքերը Քո օրէնքները լինեն, եւ իմ հոգին Քո պատուիրանների շուրջ խոկայ, եւ ամէն տեսակ մանկական զուարճութիւնների փոխարէն միայն Քո սէրը բորբոքուի իմ հոգում: Առատապէս պարգեւիր ինձ եւ արտօ՛սր, որ արժանի լինեմ Քո առջեւ կանգնելու որպէս կատարեալ աղօթող եւ լուանալու իմ մտքերի աղտեղութիւնը, եւ ինչ յանցանք որ գործեցի գործով՝ Քո պատուիրանները եւ ահաւոր ու սուրբ երկիւղը մոռանալով, լինեմ մաքուր եւ զտուած աղտեղի մեղքերի ողջ տիղմից՝ որպէս Քո ծառաներից մէկը: Շնորհի՛ր ինձ, Աստուած իմ Յիսուս, արժանի լինել վայելչական փառաբանութիւն մատուցելու եւ արժանապէս օրհնելու Տէրութեանդ մեծութիւնը Հօր եւ Սուրբ Հոգու հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք Սուրբ Հոգուն

Անբաւելի եւ բազմազան շնորհների առատապէս մատակարար եւ բաշխիչ Հոգի՛ Սուրբ, Հոգի՛ ճշմարտութեան, Հոգի՛՝ ելնող Հօրից, Հոգի՛ մխիթարիչ, Աստուած ճշմարիտ, համայնի Արարի՛չ Հօր եւ Որդու հետ եւ Քո աստուածային նախախնամութեամբ պարունակո՛ղ ամէն ինչի: Որ Քո տիրական կամքով բաշխում ես իւրաքանչիւրին Քո առատահոս շնորհների պարգեւները՝ ըստ հաւատքի չափի եւ առաւել, եւ Քո անճառե-

ռատահոս շնորհաց պարգեւս: Եւ անճառելի գթութեամբ սիրոյ Քո, ամենազան բարութեամբք հաստացուցեալ, բարեզարդապէս ճոխացուցանես զԵկեղեցի Քո՝ առաքելովք, մարգարէիւք, վարդապետօք եւ այլովք դասուք արժանաւորեցելովք աստուածային պարգեւաց Քոց, յորում եդիր եւ գթողութեան մեղաց վստահութիւնն եւ տկարութեան մերոյ բնութեանս մարդասիրապէս ետուր զօրութիւն վերստին ուղղութեան եւ կենդանութեան ի մահուանէ մեղաց:

Հայեա՛ քաղցրութեամբ Քով ամենագութ եւ յիս՝ անարժան ծառայս Քո, եւ տո՛ւր ինձ սիրտ բեկեալ եւ հոգի զղջման, զօրացո՛ զլքումն մտաց իմոց եւ հալածեա՛ զանյուսութեան ստուեր յոգւոյ ծառայի Քում եւ մեծութեամբ ողորմութեան Քո՝ զսաստկութիւն անօրէնութեան իմոյ, որ հարկանէ ցանկ զիս տանջեալ անբժշկական խղճիւ, քաւեա՛ որպէս բարերար Աստուած, զտիղմն անառակութեան գործոց իմոց լուա՛, ամենասո՛ւրբդ եւ իշխա՛ն սրբութեան, ի գլորմանէ մեղաց կանգնեա՛, զխաւար նորա հալածեա՛ եւ զվէրս առ ի նմանէ զսատակողականս անձին իմոյ բժշկեա՛, զպատճառս չարեացն իւրովք նենգութեամբքն եւ զամենայն պատրանս խաբէութեան նորա մերժեա՛ յինէն եւ զհաւանութիւն անմտութեան իմոյ անտե՛ս արա եւ մի՛ յիշեր: Մեծապէս անօրինեալ՝ ցասուցի զկամս քաղցրութեան Քո եւ ոչ իշխեմ համարձակապէս մատուցանել աղաչանս առաջի Քո, քանզի երկնչիմ՝ յիշեալ, զոր ինչ գործեցի, գուցէ անարժան գոլով եւ լի աղտեղութեամբք, դառնացուցից միւսանգամ զամենասուրբ կամս Քո: Բայց նեղութիւն տարակուսանաց անձին իմոյ եղկելւոյ եւ անհրաժեշտ երկեւղ վրէժխնդրութեանն՝ իշխել կալ առաջի Քո հարկեցուցանէ զիս, մանաւանդ՝ անիմանալի քաղցրութեան Քո եւ անեզրական սիրոյ վստահութիւն:

լի սիրոյ գթութեամբ եւ ամենազան բարիքներով ճոխացնում ես Քո Եկեղեցին առաքեալներով, մարգարէներով, վարդապետներով եւ Քո աստուածային պարգեւներին արժանացած այլ դասերով, որում եւ հաստատեցիր մեղքերի թողութեան վստահութիւնը եւ մեր բնութեան տկարութեանը մարդասիրապէս տուեցիր վերստին ուղղուելու եւ մեղքերի մահից կենդանանալու զօրութիւն:

Քո ամենագութ քաղցրութեամբ նայի՛ր եւ ինձ՝ Քո այս անարժան ծառային, եւ տո՛ւր ինձ փշրուած սիրտ եւ զղջաւոր հոգի, զօրացրո՛ւ իմ մտքի տկարութիւնը եւ հալածի՛ր Քո ծառայի հոգուց անյուսութեան ստուերը եւ Քո մեծ ողորմութեամբ քաւի՛ր որպէս բարերար Աստուած իմ անօրէնութիւնների սաստկութիւնը, որ միշտ հարուածում է ինձ՝ տանջելով անբժշկելի խղճմտութեամբ, լուա՛ իմ անառակ գործերի տիղմը, ամենասո՛ւրբդ եւ իշխա՛ն սրբութեան, կանգնեցրո՛ւ մեղքի գլորումից, հալածի՛ր նրա խաւարը եւ բժշկի՛ր իմ անձի՝ նրանից [ստացած] մահացու վէրքերը, հալածի՛ր ինձանից չարի պատրուակներն իր նենգութիւններով եւ նրա խաբէութեան բոլոր պատրանքները եւ անտեսի՛ր ու մի՛ յիշիր իմ անմիտ չարահաւանութիւնները: Մեծապէս անօրինանալով՝ բարկացրեցի Քո ներողամիտ կամքը եւ չեմ յանդգնում համարձակապէս մատուցել Քո առջեւ իմ աղաչանքները, քանզի երկնչում եմ՝ յիշելով, թէ ինչ գործեցի, գուցէ, անարժան լինելով եւ աղտեղութեամբ լի, կրկին դառնացնեմ Քո ամենասուրբ կամքը: Բայց իմ եղկելի անձի տարակուսանքների նեղութիւնը եւ անբաժան երկիւղը վրէժխնդրութեան, մանաւանդ՝ Քո անիմանալի ներողամտութիւնն ու անեզր սիրոյ վստահութիւնը հարկադրում են ինձ կանգնել Քո առաջ:

Եւ արդ, ողորմա՛ծ, տե՛ս՝ որքան պէտս ունիմ բարերարութեան Քում, եւ հայեա՛ց՝ քանի սաստիկ են վիշտք անձին իմոյ թշուառացելոյ, մատի՛ր, խոնարհեա՛, կարո՛ղդ ամենայնի, բժշկել զանբժշկելի հարուածոցս ծանրութիւն մեծութեան, քանզի հնարաւոր են Քեզ անհնարինք, եւ ոչ կարէ կալ առաջի լուսոյ քաղցրութեան Քո խաւար ատելի վարուց իմոց, եւ տեղի տան վէրք նեխեալ հոգւոյ իմոյ բժշկական զօրութեան Քո մեծի: Եւ զի՞նչ իցէ բռնութիւն հակառակ զօրացեալ յընդհանրականս, որ կարիցէ կալ եւ տեղի ունել ընդդէմ ամենազօր հրամանի Քում: Վասն որոյ աղաչեմ՝ նայեա՛ եւ մի՛ լռեր արտասուաց իմոց, ջընջեա՛ զանօրէնութիւնս իմ եւ դարձո՛ յուրախութիւն զսուգ իմ, զմոլորեցուցիչն հալածեա՛ յինէն եւ զմոլորեալ ծառայս Քո խնդրեա՛, ընկա՛լ եւ ժողովեա՛ ի փարախ հօտի Քո եւ ողորմութիւն ի Քէն գտանելոյ արժանի արա՛:

Որ ոչ դարձուցանես զերեսս Քո յորոց խնդրենն, մի՛ եւ յինէն դարձուցաներ: Որ ողորմիսդ թշուառացելոց յամենայն ժամ, տո՛ւր եւ ինձ մասն յողորմութենէ Քումմէ, որ խնայեսդ քաղցրութեամբ յորս դառնան ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց, խնայեա՛ եւ յիս: Թէպէտ եւ անագան ուրեմն խնդրեմ դառնալ, որ ոչդ ումեք պահես ոխս յետ հրաժարելոյ յատելեացն Քեզ գործոց, լեր եւ առ ի՛ս անոխակալ: Մեծապարգե՛ւդ, տո՛ւր ինձ սակաւիկ եւ, յամենայնի առա՛տդ, մի՛ զրկեր զիս յողորմութենէ Քումմէ, քաղցրահայեա՛ցդ առ որս ի Քէն գոյացան, եւ զի՛ս՝ զձեռաց Քոց գործ, մի՛ անտես առներ, զի ընդ ամենեսեան, ոյք սիրեն զՔեզ, եւ ե՛ս արժանի եղէց սիրել եւ պահել զպատուիրանս զուգապէս նոցա՝ ի փրկութիւն անձին իմոյ, եւ փառաւորել ընդ նոսին զՔեզ ուղիղ եւ ճշմարիտ խոստովանութեամբ՝ ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ արդ, ողորմա՛ծ, տե՛ս, թէ որքան կարիք ունեմ Քո բարերարութեան, եւ նայի՛ր թէ որքան սաստիկ են թշուառացեալ անձիս վշտերը, կարո՛ղդ ամենայնի, խոնարհուելով մօտեցի՛ր բժշկելու անբժշկելի հարուածներիս մեծ ծանրութիւնը, քանզի Քեզ համար հնարաւոր է անհնարինը, եւ չի կարող Քո քաղցրութեան լոյսի առաջ մնալ իմ ատելի վարքի խաւարը, եւ իմ նեխած հոգու վէրքերը տեղի են տալիս Քո մեծ բժշկական զօրութեանը: Եւ ի՞նչ է հակառակորդի բռնութեան ամբողջ զօրութիւնը, որ կարողանայ կանգուն մնալ եւ ընդդիմանալ Քո ամենազօր հրամանին: Ուստի եւ աղաչում եմ՝ նայի՛ր եւ մի՛ անտեսիր իմ արտասուքները, ջնջի՛ր իմ անօրէնութիւնները եւ ուրախութե՛ն փոխարկիր իմ սուգը, հալածի՛ր ինձանից մոլորեցնողին եւ փնտրի՛ր Քո մոլորուած ծառային, ընդունի՛ր եւ ժողովի՛ր Քո հօտի փարախում եւ արժանացրո՛ւ Քեզանից ողորմութիւն ստանալուն:

[Դո՛ւ], որ երես չես դարձնում Քեզ խնդրողներից, ինձանի՛ց էլ մի դարձրու: [Դո՛ւ], որ ամէն ժամ ողորմում ես թշուառացածներին, ի՛նձ էլ տուր մի մաս Քո ողորմութիւնից, [Դո՛ւ], որ ներողամտութեամբ խնայում ես նրանց, ովքեր ետ են դառնում իրենց չար ճանապարհներից, ի՛նձ էլ խնայիր: Թէպէտ եւ ուշացումով եմ ձգտում ետ դառնալ, [սակայն Դո՛ւ], որ ոչ ոքի հանդէպ ոխ չես պահում Քեզ ատելի գործերից հրաժարուելուց յետոյ, անոխակալ եղիր եւ ի՛մ հանդէպ: Մեծապարգե՛ւդ, տո՛ւր ինձ սակաւիկ եւ մի՛ զրկիր Քո ողորմութիւնից, առատաձե՛ռնդ ամէն ինչում, քաղցրահայեա՛ցդ Քեզանից գոյացածների հանդէպ, ի՛նձ էլ՝ Քո ձեռքի գործին, մի՛ անտեսիր, որպէսզի բոլոր Քեզ սիրողների հետ ե՛ս էլ արժանի լինեմ նրանց պէս սիրել եւ պահել պատուիրաններդ՝ իմ անձի փրկութեան համար, եւ նրանց հետ Քեզ փառաւորել ուղիղ եւ ճշմարիտ խոստովանութեամբ Հօր եւ Որդու հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՜ բնութիւն անճառելի եւ արարչակից համագոյ եւ միասնական Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, յՈրոյ դաւանութենէ ոչ երբէք երկմտեցի, զՈր սիրեցի եւ պաշտեմ ի մանկութենէ, Որոյ յոյս փրկութեան ցանկ ուրախ զիս առնէ, Որոյ յիշատակաւ մխիթարիմ հանապազ ի հեղձուցիչ եւ ի խաւարական տրտմութենէս: Ա՛յց արա ծառայի Քում՝ առ ի չտալ նենգաւորին պարծել յաղթութեամբ ի վերայ իմ, լե՛ր ինձ զօրութիւն, մանաւանդ եթէ՝ պատերազմեա՛ց վասն իմ ընդ դառն եւ խիստ ախոյեանին, զի տկար է զօրութիւն մտաց եւ մարմնոյ իմոյ կալ ընդդէմ չարախոհութեան նորա, սակայն Քեւ մարտուցեալ իմ, տկարանայ վիշապն եւ կորանայ ամօթով, իսկ ես յաղագս Քո եղէց բարձրագլուխ եւ լցեալ բերկրութեամբ, զի չիք հնար զՔեզ կրողաց եւ յանուն Քո խրախուսելոց ուղիղ մտօք, եթէ ոչ յաղթեսցեն նմա, որպէս զի, զայս կատարեալ եւ կնքեալ, ծառայ Քո ըստ ճշմարտութեան արժանի եղէց կոչիլ: Եւ բերան իմ լցցի գոհութեամբ՝ յօրհնել զփառս Քո, Հա՛յր ճշմարիտ Որդւոյ Քո միածնի եւ Բա՜ն Հօր՝ մարմնացեալ Փրկի՛չ եւ Աստուա՛ծ ի վերայ ամենայն երկրի, եւ Հոգի՛ Սուրբ Աստուծոյ՝ հաղորդ յամենայն մեծութիւնս եւ ի գործս Հօր եւ Որդւոյ՝ նոյն գոլով ըստ բնութեան՝ որպէս յԱստուծոյ Աստուած ճշմարիտ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ո՛վ անճառելի բնութիւն, համագոյ արարչակից եւ միասնական Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, Որին դաւանել երբէք չերկմտեցի, Որին սիրեցի եւ ծառայում եմ մանկութիւնից, Որի փրկութեան յոյսը միշտ ուրախացնում է ինձ, Որին յիշելով՝ հանապազ մխիթարւում եմ հեղձուցիչ եւ խաւարական տրտմութիւնից: Այցելի՛ր Քո ծառայիս՝ նենգաւորին յաղթութեամբ իմ հանդէպ պարծենալ չտալու, եղի՛ր ինձ զօրութիւն, մանաւանդ՝ պատերազմի՛ր ինձ համար դառն ու խիստ ախոյեանի հետ, քանի որ իմ մտքերի ու մարմնի զօրութիւնը տկար է՝ ընդդիմանալու նրա չարախոհութեանը, սակայն երբ Քեզանով մարտնչում եմ, տկարանում է վիշապն ու հակւում ամօթով, իսկ ես Քո պատճառով բարձրագլուխ եւ բերկրութեամբ լցուած եմ լինում, քանի որ Քեզ կրողները եւ ուղիղ մտքով Քո անունամբ խրախուսուածները կարող են յաղթել նրան, որպէսզի, այս կատարելով եւ կնքելով, ըստ ճշմարտութեան արժանի լինեմ Քո ծառան կոչուելու: Եւ իմ բերանը գոհութեամբ լցուի՝ օրհնելու Քո փառքը, Հա՛յր ճշմարիտ Քո միածին Որդու եւ Հօր մարմնացած Բա՜ն՝ Փրկի՛չ եւ Աստուա՛ծ ամբողջ երկրի, եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգի՝ հաղորդ Հօր եւ Որդու բոլոր մեծութիւններում եւ գործերում՝ ըստ բնութեան նոյնը լինելով որպէս ճշմարիտ Աստուած Աստծուց, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԻՑ ՄԱՆԿԱՆՑ

Օրհնեալ ես Դու, Տէ՛ր Աստուած հարցն մերոց,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց Քոց,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ի տաճարի փառաց սրբութեան
Քո, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ի վերայ աթոռոյ արքայութեան
Քո, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես, որ նստիս ի քրովբէս եւ հայիս
յանդունդս, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ
յաւիտեան:

Օրհնեալ ես ի վերայ հաստատութեան երկնից,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Փա՜ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ

Մաղթանք առ Սուրբ Հոգին Աստուած

Գա՛նձ լուսոյ, փառակի՛ց Որդւոյ, անճա՛ռ զօրութիւն, ահե՛ղ մեծութիւն, անբա՛ւ բնութիւն: Լո՛յս՝ ի լուսոյ, Ոգի՛ բարձրելոյ, պատկե՛ր անփոփոխ, պա՛րզ, անզննելի՛: Հաստի՛չ հոգւոց, հանդերձի՛չ մարմնոց, անո՛ւն պաշտելի, ճշմարի՛տ, բարի՛, անեղծանելի՛: Էակի՛ց ընդ Հօր եւ Տէ՛ր բոլորից, ահա՛ ընկալցիս զերկրպագութիւն Քում դաւանողացս Քեզ ի հաճութիւն, աղաչե՜մք:

ԵՐԵՔ ՄԱՆԿԱՆՑ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԸ

Օրհնեալ ես Դու, Տէ՛ր Աստուած մեր հայրերի,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Եւ օրհնեալ է Քո սուրբ փառքի անունը, գովեալ եւ
առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես Քո սուրբ փառքի տաճարում, գովեալ
եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես Քո արքայութեան աթոռի վրայ,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես, որ նստում ես քերովբէների վրայ եւ
նայում անդունդներին, գովեալ եւ առաւել
բարձրացեալ յաւիտեան:

Օրհնեալ ես երկնքի հաստատութեան վրայ,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան:

Փա՜ռք Հօրը եւ Որդւոյն եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՒԱՑԻ

Մաղթանք Սուրբ Հոգի Աստծուն

Գա՛նձ լոյսի, փառակի՛ց՝ Որդւոյն, անճա՛ռ զօրութիւն, ահե՛ղ մեծութիւն, անբա՛ւ բնութիւն: Լո՛յս՝ լոյսից, Ոգի՛ Բարձրեալի, պատկե՛ր անփոփոխ, պա՛րզ, անզննելի՛: Արարի՛չ հոգիների, Ստեղծո՛ղ մարմինների, անո՛ւն պաշտելի, ճշմարի՛տ, բարի՛, անեղծանելի՛: Հօր հետ էակից եւ Տէ՛ր բոլորի, աղաչո՛ւմ ենք՝ ահա ընդունի՛ր Քեզ դաւանողներիս երկրպագութիւնն ի հաճութիւն Քեզ:

ԱՊԱՇԽԱՐՈՒՄԻ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

Ողորմեա՛ ինձ, Աստուա՛ծ, ըստ մեծի
ողորմութեան Քում, ըստ բազում գթութեան
Քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւե՛լ լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ եւ ի
մեղաց իմոց սո՛ւրբ արա զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ, եւ մեղք
իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ, Տէ՛ր, եւ չար առաջի Քո
արարի: Որպէս արդար եղիցես ի բանս Քո եւ
յաղթող՝ ի դատել Քեզ:

Անօրէնութեամբ յղացաւ եւ ի մեղս ծնաւ զիս
մայր իմ:

Դո՛ւ, Տէ՛ր, զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս
եւ զծածկեալս իմաստութեամբ Քով յայտնեցեր
ինձ:

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, եւ սուրբ եղէց, լուա՛, եւ
քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի՛ արա ինձ զցնծութիւն եւ զուրախութիւն,
եւ ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո՛ զերեսս Քո ի մեղաց իմոց եւ
զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն:

Սի՛րտ սուրբ հաստեա յիս, Աստուա՛ծ, եւ հոգի՛
ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի՛ ընկենուր զիս, Տէ՛ր, յերեսաց Քոց, եւ
զՀոգի Սուրբ Քո մի՛ հաներ յինէն:

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան Քո եւ Հոգւով
պետութեան Քո հաստատեա՛ զիս:

Ողորմի՛ր ինձ, Աստուած, ըստ Քո մեծ
ողորմութեան, ըստ Քո առատ գթութեան քաւի՛ր
իմ անօրէնութիւնները:

Առաւե՛լ լուա ինձ իմ անօրէնութիւններից եւ
մաքրի՛ր ինձ իմ մեղքերից:

Իմ անօրէնութիւնները ես ինքս գիտեմ, եւ իմ
մեղքերն իմ առջեւ են ամէն ժամ:

Քո դէմ միայն մեղանչեցի, Տէ՛ր, եւ Քո առջեւ
չարիք գործեցի: Այնպէս որ արդար կլինես Քո
խօսքերում եւ յաղթող՝ դատելիս:

Անօրէնութեամբ յղացաւ եւ մեղքի մէջ ծնեց ինձ
իմ մայրը:

Դո՛ւ, Տէ՛ր, ճշմարտութիւնը սիրեցիր, անյայտներն
ու ծածկուածները Քո իմաստութեամբ յայտնեցիր
ինձ:

Ցօղի՛ր ինձ մշտիկով, եւ մաքուր կլինեմ, լուա՛, եւ
ձիւնից էլ սպիտակ կլինեմ:

Լսե՛լ տուր ինձ ցնծութիւն եւ ուրախութիւն, եւ
կցնծան ոսկորներն իմ տառապած:

Դարձրո՛ երեսդ իմ մեղքերից եւ քաւի՛ր իմ բոլոր
անօրէնութիւնները:

Սուրբ սի՛րտ հաստատիր իմ մէջ, Աստուած, եւ
ուղիղ հոգի՛ նորոգիր իմ ներսում:

Մի՛ զրկիր ինձ, Տէ՛ր, Քո երեսից, եւ մի՛ հանիր
ինձանից Քո Սուրբ Հոգին:

Տո՛ւր ինձ Քո փրկութեան ցնծութիւնը եւ Քո
տիրական Հոգով զօրացրո՛ ինձ:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս Քո, եւ ամբարիշտք առ Քեզ դարձցին:

Փրկեա՛ զիս յարենէ, Աստուա՛ծ, Աստուա՛ծ փրկութեան իմոյ, ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան Քում:

Տէ՛ր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս Քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք, բայց Դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ՝ հոգի խոնարհ, զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ:

Բարի՛ արա, Տէ՛ր, կամօք Քովք Սիոնի, եւ շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի:

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան Քո զուարակս:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Անօրէնքերին կսովորեցնեմ Քո ճանապարհը, եւ ամբարիշտները դէպի Քեզ կդառնան:

Փրկի՛ր ինձ արիւնահեղութիւնից, Աստուած, Աստուած իմ փրկութեան, կցնծայ իմ լեզուն Քո արդարութեամբ:

Տէ՛ր, եթէ իմ շուրթերը բանաս, իմ բերանը կերգի Քո օրհնութիւնները:

Թէ կամենայիր, զոհեր կմատուցէինք, բայց Դու ողջակէզներն իսկ չհաճեցիր:

Զոհն Աստծուն խոնարհ հոգին է, սուրբ սիրտն ու խոնարհ հոգին Աստուած չի արհամարհում:

Բարի՛ արա, Տէ՛ր, Քո կամքով Սիոնին, եւ թող շինուեն Երուսաղէմի պարիսպները:

Այնժամ կհաւանես արդարութեան զոհերը, երբ զուարակները որպէս ուխտի պատարագներ բարձրացնեն Քո սեղանին:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք ապաշխարութեան

Տէ՛ր երկնի եւ երկրի Յիսուս Քրիստոս, իշխա՛ն կենաց եւ մահու, դատաւո՛ր կենդանեաց եւ մեռելոց, յո՛յս եւ ապաւէ՛ն հոգւոյ իմոյ, Քեզ մատուցանեմ զերկրպագութիւնս եւ զմաղթանս աղօթից իմոց: Լո՛ւր ինձ եւ քաւեա՛ զմեղս իմ, որ միա՛յնդ ես առանց մեղաց, որ միա՛յնդ ես սուրբ եւ ի սուրբս հանգուցեալ, որ միա՛յնդ ես գթած եւ ողորմած: Ողորմեա՛ ինձ, Ստեղծի՛չ իմ, եւ օրհնեա՛ զիս, հաշտեա՛ց ընդ իս, ապրեցուցի՛չ իմ, եւ յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն յարքայութեան Քում: Դա՛րձ առ իս, Աստուա՛ծ Փրկիչ իմ, եւ դարձո՛ զսրտմտութիւնս Քո յինէն: Մի՛ բարկութեամբ Քով խրատեր զիս եւ մի՛ սրտմտութեամբ Քով յանդիմաներ:

Մի՛ յաւիտեան բարկանար ինձ եւ մի՛ յիշեր զչարիս իմ եւ մի՛ պարտաւորեր զիս ըստ իմում անօրէնութեանս: Մի՛ ըստ մեղաց իմոց արասցես եւ մի՛ ըստ անօրէնութեան իմում հատուսցես ինձ: Մի՛ ընկենուր զիս յերեսաց Քոց եւ մի՛ դատապարտեր զիս, զի ես ինձէն գիտեմ, զի յանցաւոր եմ ի մանկութենէ իմմէ եւ անպատասխանի եմ առաջի Քո:

Այլ Դո՛ւ, Թագաւո՛ր հզօր եւ անոխակալ, որ զյանցանս թողեր կնոջն մեղաւորի, թո՛ղ եւ ինձ զպարտիս՝ մեղուցեալ եւ անօրինեալ Քո ծառայիս: Քանզի Քո առատ բարերարութիւնդ յայնժամ երեւի, յորժամ ինձ ողորմիս, որ չեմ արժանի ողորմութեան Քում, յորժամ ինձ ցուցանես զգթութիւնդ, որ արժանի եմ բիւրոց տանջանաց, զի զամենայն աւուրս իմ անցուցի ի չարիս եւ ոչ կացի ի հրամանի Քում:

Արդ, քաղցրացի՛ր ինձ, բարի եւ քա՛ղցր Թագաւոր, եւ հաշտեա՛ց ընդ բազմամեղիս եւ մի՛ դարձուցաներ զե-

Ապաշխարութեան աղօթք

Տէ՛ր երկնքի եւ երկրի Յիսուս Քրիստոս, իշխա՛ն կեանքի եւ մահուան, դատաւո՛ր կենդանիների եւ մեռեալների, յո՛յս եւ ապաւէ՛ն իմ հոգու, Քեզ եմ մատուցում իմ աղօթքի երկրպագութիւնը եւ աղերսները: Լսի՛ր ինձ եւ քաւի՛ր իմ մեղքերը, որ միակդ ես առանց մեղքերի, որ միակդ ես սուրբ եւ սուրբերի մէջ բնակւում, որ միակդ ես գթած ու ողորմած: Ողորմի՛ր ինձ, Ստեղծի՛չ իմ, եւ օրհնի՛ր ինձ: Հաշտուի՛ր ինձ հետ, կենսատո՛ւ իմ, եւ արքայութեանդ մէջ յիշի՛ր ինձ, ինչպէս աւազակին: Դարձի՛ր դէպ ինձ, Փրկի՛չ իմ Աստուած, եւ դարձրո՛ւ ինձանից Քո ցասումը: Բարկութեամբդ մի՛ խրատիր ինձ եւ Քո ցասումով մի՛ յանդիմանիր:

Մի՛ բարկացիր ինձ վրայ յաւիտեան եւ մի՛ յիշիր իմ չարիքները եւ մի՛ պարտաւորիր ինձ ըստ իմ անօրէնութիւնների: Մի՛ վարուիր ինձ հետ ըստ իմ մեղքերի եւ մի՛ հատուցիր ինձ ըստ իմ անօրէնութեան: Մի՛ զրկիր ինձ Քո երեսից եւ մի՛ դատապարտիր ինձ, քանի որ ես ինքս գիտեմ, որ յանցաւոր եմ իմ մանկութիւնից եւ անպատասխան եմ Քո առջեւ:

Բայց Դո՛ւ, Թագաւո՛ր հզօր եւ անոխակալ, որ մեղաւոր կնոջ յանցանքները ներեցիր, ների՛ր իմ՝ մեղաւոր եւ անօրէն Քո ծառայի, պարտքերը: Քանզի Քո առատ բարերարութիւնն այնժամ է երեւում, երբ ողորմում ես ինձ, որ արժանի չեմ Քո ողորմութեանը, երբ ինձ ցոյց ես տալիս գթութիւնդ, որ արժանի եմ բիւր տանջանքների, քանի որ իմ բոլոր օրերն անցկացրեցի չարութեան մէջ եւ չմնացի Քո հրամանով:

Արդ, քաղցրացի՛ր իմ նկատմամբ, բարի եւ քա՛ղցր Թագաւոր, հաշտուի՛ր բազմամեղիս հետ եւ մի՛ դարձրու Քո երեսն

րեսս Քո յինէն եւ մի՛ խոտորիր բարկութեամբ ի ծառայէ Քումմէ: Մի՛ անարգեր զիս եւ մի՛ թողուր զիս, Աստուա՛ծ Փրկիչ իմ, զի թեպէտ ես զտաճար Հոգւոյդ Սրբոյ ապականեցի անառակ գնացիւք, այլ Դու գթա՛ յիս, Ստեղծի՛չ իմ ողորմած եւ անյիշաչար, եւ մի՛ ապականեր զհոգի իմ յաւիտենական այրմամբ ի գեհեան հրոյն: Երկայնամի՛տ լեր առ իս, մարդասէ՛ր, եւ շնորհեա՛ ինձ ժամանակ ապաշխարութեան եւ զղջումն արտասուաց եւ զօրացո՛ զսիրտ իմ՝ խորհել իմաստութեամբ զօրէնս Քո ի տուէ եւ ի գիշերի, գործել զբարի եւ առնել զարդարութիւն առաջի Քո:

Համբառնամ առ Քեզ զաչս իմ եւ բոլորով սրտիւ իմով կարդամ առ Քեզ, Տէ՛ր Քրիստոս, միածին Որդի՛ Աստուծոյ, որ, յաղթեալ ի մարդասիրութենէ Քումմէ, կամաւ խոնարհեցար յանճառ փառացդ եւ առեր զծառայի կերպարան եւ չարչարանաց խաչի եւ մահու համբերեցեր վասն փրկութեան ստեղծուածոց Քոց:

Արդ, որ այսպիսի սէր ունիս առ ազգս մարդկան եւ կամիս, զի ամենայն մարդ կեցցէ եւ ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեսցէ, գթա եւ յի՛ս՝ ի բազմամեղս, մարդասէ՛ր Տէր, եւ կամեա՛ց ընդ իմ փրկութիւն եւ արա՛ ինձ ողորմութիւն, որ առաւել եմ ողորմելի, քան զամենայն մարդիկ: Զի ոչ սիրեցի զՔեզ ի բոլոր սրտէ իմմէ եւ ոչ պահեցի զպատուիրանս Քո յամենայն զօրութենէ իմմէ, այլ ունայնութեամբ անցուցի զաւուրս իմ եւ կատարեցի զկամս սրտի իմոյ: Աւուրք իմ պակասեցան, եւ անօրէնութիւնք իմ առաւելան, եւ ոչ գոյ ինձ յոյս փրկութեան եւ տեղի ապաւինի բաց ի Քէն, զի միայն ի Քո բարերարութիւնդ յուսացեալ եմ եւ ի Քո առատ ողորմութիւնդ ապաւինեալ:

Եւ արդ, բղխմամբ արտասուաց աղաչեմ զՔեզ՝ մինչչեւ է ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ, եւ մինչչեւ եմ իսպառ կորուսեալ, շնորհեա՛ ինձ ապաշխարութիւն եւ յա-

ինձանից եւ բարկութեամբ մի՛ հեռացիր Քո ծառայից: Մի՛ անարգիր ինձ եւ մի՛ թող ինձ, իմ Փրկի՛չ Աստուած, քանի որ թեպէտ ես Սուրբ Հոգուդ տաճարն ապականեցի անառակ վարքով, բայց Դու գթա՛ ինձ, Ստեղծի՛չ իմ՝ ողորմած եւ անյիշաչար, եւ մի՛ ապականիր իմ հոգին գեհենի հրում յաւիտենական այրմամբ: Ներողամի՛տ եղիր իմ հանդէպ, մարդասէ՛ր, եւ շնորհի՛ր ինձ ապաշխարութեան ժամանակ եւ արցունքով զղջում եւ զօրացրո՛ սիրտն իմ՝ իմաստութեամբ խորհելու Քո օրէնքների մասին օր ու գիշեր, բարութիւն եւ արդարութիւն գործելու Քո առջեւ:

Բարձրացնում եմ դէպի Քեզ իմ աչքերը եւ իմ ամբողջ սրտով կանչում Քեզ, Տէ՛ր Քրիստոս, Միածի՛ն Որդի Աստուծոյ, որ, Քո մարդասիրութիւնից յաղթուելով, կամովին խոնարհուեցիր անճառ փառքիցդ եւ առար ծառայի կերպարանք, խաչի ու մահուան չարչարանքներին համբերեցիր Քո ստեղծածների փրկութեան համար:

Արդ, որ այսպիսի սէր ունես մարդկանց հանդէպ եւ կամենում ես, որ ամէն մարդ ապրի եւ ճշմարիտ գիտութեանը դառնայ, գթա եւ ի՛նձ՝ բազմամեղիս, մարդասէ՛ր Տէր, եւ կամեցի՛ր իմ փրկութիւնը եւ արա՛ ինձ ողորմութիւն, որ առաւել ողորմելի եմ, քան բոլոր մարդիկ: Քանի որ Քեզ չսիրեցի իմ ողջ սրտով եւ իմ ողջ զօրութեամբ չպահեցի Քո պատուիրանները, այլ ունայնութեամբ անցկացրեցի իմ օրերն ու կատարեցի իմ սրտի կամքը: Իմ օրերը պակասեցին, եւ իմ անօրէնութիւնները շատացան, եւ ինձ համար չկայ յոյս փրկութեան եւ տեղ ապաւինութեան Քեզանից բացի, քանի որ միայն Քո բարերարութեանն եմ յուսացած եւ Քո առատ ողորմութեանն ապաւինած:

Եւ արդ, արտասուքների բխմամբ աղաչում եմ Քեզ՝ քանի դեռ իմ դարձի ժամանակը չի հասել, քանի դեռ իսպառ կորուսեալ չեմ, շնորհի՛ր ինձ ապաշխարութիւն եւ իմ վախճա-

ռաջ քան զվախճանն իմ արձակեա՛ զիս ի կապանաց մեղաց իմոց եւ անտե՛ս արա զանթիւ անօրէնութիւնս իմ:

Որ ամենայն բարութեանց ես տէր եւ իշխան ես թողուլ զմեղս, ծածկեա՛ զամենայն յանցանս իմ Քոյով բարեգթութեամբդ եւ մխիթարեա՛ զվշտացեալ եւ զտարակուսեալ հոգի իմ եւ առաջնորդեա՛ ինձ յայսմհետէ ըստ կամաց Քոց քաղաքավարիլ զայլ եւս պանդխտութեան իմոյ ժամանակս. եւ մի՛ թողուր զիս ի կամս անձին իմոյ, մինչեւ տարեալ հանգուսցես յօթեւանս արքայութեանդ երկնից:

Լո՛ւր, Տէ՛ր, աղօթից անարժան ծառայիս Քո, եւ խոնարհեցո՛ զունկն Քո ի պաղատանս իմ, որ ասացեր՝ հայցեցէ՛ք եւ գտջիք, բախեցէ՛ք, եւ բացցի ձեզ: Եւ այժմ բա՛ց ինձ, Տէ՛ր, զդուռն ողորմութեան Քո, որ ողբալով կարդամ առ Քեզ, եւ մի՛ անտես առներ զաղաչանս մեղուցեալ անձին իմոյ, որ ոչ եկիր կոչել զարդարս, այլ՝ զմեղաւորս յապաշխարութիւն:

Եւ արդ, խոնարհեալ անձամբ, բեկեալ սրտիւ եւ ամօթալից երեսօք պաղատիմ անոխակալ տէրութեանդ Քո եւ յառաջ քան զդնիլ ատենին աղաչեմ եւ նախ քան զփակիլ դրանն եւ հատանիլ անդարձ վճռոյն զարտասուս իմ արկանեմ առաջի Քո, ողորմա՛ծ Տէր, քա՛ղցր եւ անյիշաչա՛ր եւ երկայնամի՛տ՝ առ արարածս Քո: Մի՛ ընդ յիմար կուսանսն դատապարտեր զիս՝ փակելով զդուռն ողորմութեան Քո, եւ մի՛ ընդ չար եւ վատ ծառային առաքեր զիս ի խաւարն արտաքին, ուր լալ աչաց է եւ կրճել ատամանց: Մի՛ մերժեր զիս ի դասուց սիրելեաց Քոց եւ մի՛ տարագիր առներ յերանաւէտ կենացն յաւիտենից: Մի՛ անբաժին հաներ զիս ի հայրենի ժառանգութենէն, զոր պատրաստեալ ես ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց Քոց, եւ մի՛ զրկեր զիս յերկնաւոր հարսնարանէն:

Եւ վասն մեծ եւ փառաւորեալ թագաւորութեանդ Քո մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայիս Քո եւ մի՛ հա-

նից առաջ արձակի՛ր ինձ իմ մեղքերի կապանքներից եւ անտեսի՛ր իմ անթիւ անօրէնութիւնները:

Որ ամէն բարու տէր եւ մեղքերը ներող իշխան ես, ծածկի՛ր իմ բոլոր յանցանքները Քո բարեգթութեամբ եւ մխիթարի՛ր իմ վշտացած ու տարակուսած հոգին եւ առաջնորդի՛ր ինձ այսուհետեւ ըստ Քո կամքի՝ ապրել իմ պանդխտութեան մնացած ժամանակը. եւ մի՛ թող ինձ իմ անձի կամքով [ապրել], մինչեւ տանես բնակեցնես երկնքիդ արքայութեան օթեւաններում:

Լսի՛ր, Տէ՛ր, Քո անարժան ծառայի աղօթքներն ու խոնարհեցրո՛ Քո ունկն իմ պաղատանքներին, որ ասացիր. «Փընտրէ՛ք եւ կգտնէք, բախեցէ՛ք, եւ կբացուի ձեզ համար»: Եւ այժմ բա՛ց իմ առջեւ, Տէ՛ր, Քո ողորմութեան դուռը, որ ողբալով կանչում եմ Քեզ, եւ մի՛ անտեսիր իմ մեղաւոր անձի աղաչանքները, որ չեկար կանչելու արդարներին, այլ՝ մեղաւորներին ապաշխարութեան:

Եւ արդ, խոնարհուած հոգով, փշրուած սրտով, ամօթալից երեսով պաղատում եմ Քո անոխակալ տէրութեանը եւ ատեան դնելուց առաջ աղաչում եւ նախքան դռան փակելը եւ անփոփոխելի վճիռ սահմանելն իմ արտասուքը Քո առջեւ հեղում, ողորմած Տէր, քա՛ղցր եւ անյիշաչա՛ր եւ ներողամի՛տ՝ արարածներիդ հանդէպ: Յիմար կոյսերի հետ մի՛ դատապարտիր ինձ՝ փակելով ողորմութեանդ դուռը, եւ չար ու վատ ծառայի հետ մի՛ առաքիր ինձ արտաքին խաւարն, ուր աչքերի լաց է եւ ատամների կրճտում: Մի՛ հեռացրու ինձ Քո սիրելիների դասից եւ տարագիր մի՛ արա երանաւէտ յաւիտենական կեանքից: Անբաժին մի՛ հանիր ինձ հայրենի ժառանգութիւնից, որ պատրաստել ես Քո աւրբերի համար աշխարհի սկզբից, եւ մի՛ զրկիր ինձ երկնաւոր հարսնարանից:

Եւ յանուն Քո մեծ ու փառաւորեալ թագաւորութեան դատաստան մի՛ մտիր Քո ծառայի հետ եւ մի՛ հատուցիր ինձ

տուցաներ ինձ ըստ բազում անօրէնութեան իմում: Այլ շնորհեա՛ ինձ ընդ արժանաւորսն եւ ընդ կատարեալ հոգիսն աջակողմեան դասուն վերանալ լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ Քո յօդս եւ ընդ սիրելիս եւ ընդ կամարարս Քո ի յարազուարճ ուրախութիւնսն ուրախացո՛ եւ առատապարգեւ փառօքդ փառաւորեա՛ զիս յերամս արդարոց՝ ընդ նոսին հանգուցանելով ի Վերինդ Երուսաղէմ, յարքայութեանդ Քում յերկինս: Զի, ընդ նոսին համաձայնեալ, փառաւորեցից զՔեզ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ըստ իմ բազում անօրէնութիւնների: Այլ շնորհի՛ր ինձ աջակողմեան դասի արժանաւոր եւ կատարեալ հոգիների հետ լուսեղէն ամպերին [բազմած] բարձրանալ օդի միջով Քեզ ընդառաջ եւ Քո սիրելիների եւ կամարարների հետ ուրախացրո՛ւ յարազուարճ ուրախութիւններում եւ առատապարգեւ փառքովդ փառաւորի՛ր ինձ արդարների երամներում՝ նրանց հետ բնակեցնելով Քո երկնային արքայութեան մէջ՝ Վերին Երուսաղէմում: Որպէսզի, նրանց հետ ձայնակցելով, փառաւորեմ Քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգու հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէ՛ր, մի՛ սրտմտութեամբ Քով յանդիմաներ զիս եւ մի՛ բարկութեամբ Քով խրատեր զիս:

Ողորմեա՛ ինձ, Տէ՛ր, զի հիւանդ եմ ես, բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ:

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, եւ Դո՛ւ, Տէ՛ր, մինչեւ յե՞րբ:

Դա՛րձ, Տէ՛ր, եւ փրկեա՛ զանձն իմ, կեցո՛ զիս, Տէ՛ր, ըստ ողորմութեան Քում:

Զի ոչ ոք է, որ ի մահու յիշէ զՔեզ կամ ի դժոխս խոստովան առնի առ Քեզ:

Վաստակեցայ ես ի հեծութեան իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ եւ արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի:

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ, եւ մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց:

Ի բա՛ց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն:

Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց եւ Տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ:

Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ, դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի եւ խռովեսցին:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէ՛ր, Քո ցասումով մի՛ յանդիմանիր ինձ եւ Քո բարկութեամբ մի՛ խրատիր ինձ:

Ողորմի՛ր ինձ, Տէ՛ր, զի հիւանդ եմ ես, բժշկի՛ր իմ անձը, քանզի իմ ոսկորները խռովուեցին:

Իմ անձը յոյժ խռովուեց, եւ Դո՛ւ, Տէ՛ր, մինչեւ ե՞րբ:

Դարձի՛ր, Տէ՛ր, եւ փրկի՛ր իմ անձը, կեա՛նք տուր ինձ ըստ Քո ողորմութեան:

Քանզի չկայ մէկը, որ մահուան մէջ յիշում է Քեզ կամ դժոխքում խոստովանում Քեզ:

Յոգնեցի ես իմ հեծութիւնից, ամէն գիշեր լուացի իմ մահիճը եւ արտասուքովս թրջեցի անկողինս:

Իմ աչքը խռովուեց [Քո] ցասումից, եւ տկարացայ ես իմ բոլոր թշնամիների առաջ:

Հեռացէ՛ք ինձանից ամէնքդ, որ անօրէնութիւն էք գործում:

Տէրը լսեց իմ լացի ձայնը, լսեց Տէրն իմ աղօթքները եւ Տէրն ընդունեց իմ աղերսները:

Թող ամաչեն եւ յոյժ խռովուեն իմ թշնամիները, յոյժ արագ ետ դառնան եւ խիստ ամաչեն եւ խռովուեն:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք

Ո՜վ, որ անեղդ ես եւ անստեղծ եւ Արարի՛չ ամենայն արարածոց, զոր ոչ երկիրս ստանալ հանդուրժէ, եւ ոչ երկինք բովանդակեն, այլ ի վեր ես քան զերկինս եւ անդր քան զծագս, եւ ամենայն երեւելիքս եւ աներեւոյթքս ընդ Քեւ եմք բովանդակեալ: Դու տիրես ամենայնի, եւ Քո հրամանդ կառավարէ զամենայն արարածս, Դու աղքատացուցանես եւ Դու մեծացուցանես, հարկանես եւ Դու բժշկես, Դու ես սփոփիչ վտանգելոյս ի սատանայէ եւ առողջացուցիչ հիւանդացելոյս մեղաց, Դու ես ընդունիչ աղօթից եւ կատարիչ խնդրուածաց: Խոնարհեցո՛, Տէ՛ր, զունկն Քո եւ լո՛ւր Քոյոյ ծառայիս, տե՛ս, Տէ՛ր, զտառապանս իմ եւ ընկա՛լ զիս գթութեամբ, մի՛ բարկութեամբ Քով խրատեր զիս եւ մի՛ սրտմտութեամբդ Քով յանդիմաներ, զի Աստուած ես գթութեանց, գթա՛ եւ յիս՝ ի մեղաւորս, որ բազում հեծեծանօք եւ պաղատանօք մաղթեմ եւ աղաչեմ զՔեզ: Զի կարեվէր եմ մեղօք եւ ցաւագնեալ՝ անօրէնութեամբ, չարաչար ախտիւք եմ ի յանցանս եւ պիղծ խորհրդովք՝ յամբարշտութիւնս, ժահահոգւովս եմ աղտեղեալ եւ մեղսաթաթաւ մարմնովս՝ զազրացեալ, ամօթով երեսօք կամ առաջի Քո եւ ամօթով՝ առաջի տեսողաց:

Եւ արդ, Դո՛ւ, Տէ՛ր, քա՛ղցր եւ ներո՛ղ, երկայնամիտ վասն մեղաւորաց կոչեցար, որ ասացեր, թէ՝ ի դառնալ անօրինին ոչ յիշեցից զամենայն անօրէնութիւնս նորա, զոր արար: Եւ արդ, ապա եկեալ անկեալ եմ առաջի Քո ծառայս մեղուցեալ եւ ժտեալ խնդրեմ ի Քէն ողորմութիւն. մի՛ յիշեր զմեղս իմ բազում եւ մի՛ զանօրէնութիւնս իմ յանդիմաներ, եթէ կամաւ եւ եթէ ակամայ ինչ մեղայ, եթէ բանիւք եւ եթէ գործովք եւ եթէ անդէպ մտա-

Աղօթք

Ո՛վ անեղ եւ անստեղծ, Արարի՛չ բոլոր արարածների, Ում ո՛չ երկիրը կարող է տանել, եւ ո՛չ էլ երկինքը՝ ընդգրկել, այլ վեր ես, քան երկինքը, եւ [երկրի] ծագերից էլ այն կողմ, եւ բոլոր երեւելիները եւ աներեւոյթները Քեզանով են բովանդակուած: Դու տիրում ես բոլորին, եւ Քո հրամանը կառավարում է բոլոր արարածներին, Դու աղքատացնում ես եւ Դու՝ հարստացնում, հարուածում եւ Ինքդ բժշկում, Դու ես սատանայից վտանգուածիս սփոփիչը եւ մեղքերով հիւանդացածիս առողջացնողը, Դու ես աղօթքներն ընդունողը եւ խնդրուածքները կատարողը: Խոնարհեցրո՛ւ, Տէ՛ր, Քո ունկը եւ լսի՛ր Քո ծառային, տե՛ս, Տէ՛ր, իմ տառապանքները եւ ընդունի՛ր ինձ գթութեամբ, ինձ մի՛ խրատիր Քո բարկութեամբ եւ Քո ցասումով մի՛ յանդիմանիր, քանզի Աստուած ես գթութեան, գթա՛ եւ ինձ՝ մեղաւորիս, որ բազում հեծեծանքներով եւ պաղատանքներով աղերսում եւ աղաչում եմ Քեզ: Քանզի կարեվէր եմ մեղքերով եւ ցաւահարուած՝ անօրէնութեամբ, չարաչար ախտերով՝ յանցանքների մէջ, եւ պիղծ խորհուրդներով՝ ամբարշտութեան մէջ, զարշ հոգովս՝ աղտոտուած, եւ մեղսաթաթախ մարմնովս՝ զազրացած, ամօթահար երեսով կանգնած Քո առաջ եւ ամօթով՝ տեսնողների առաջ:

Եւ արդ, Դո՛ւ, Տէ՛ր, քա՛ղցր եւ ներո՛ղ, որ ներողամիտ կոչուեցիր մեղաւորների պատճառով, որ ասացիր, թէ՝ երբ անօրէնը դառնայ, չեմ յիշի անօրէնութիւնները, որ արեց: Եւ արդ, ահա՛ մեղաւոր ծառաս եկել ընկել եմ Քո առաջ եւ թախանձելով խնդրում եմ Քեզանից ողորմութիւն. մի՛ յիշիր իմ բազում մեղքերը, իմ անօրէնութիւնները երեսովս մի՛ տուր, որ թէ՛ կամովի, թէ՛ ակամայ մեղանչեցի, թէ՛ խօսքով, թէ՛ գործով եւ թէ՛ անտեղի մտածութիւններով պղծուեցի, թէ՛ անգիտութեան

ծութեամբ պղծեցայ, եթէ յանցիտութենէ եւ եթէ ի ծուլութենէ եւ ի մոռացութենէ գործեցի, զի Դո՛ւ, Տէ՛ր, սովոր ես գթալ եւ ողորմել եւ թողուլ զմեղս բազումս եւ քաւել զամենայն հոյլս անօրէնութեան, որ զպոռնիկս սրբեցեր, զաւազակն ազատեցեր, զմաքսաւորն արդարացուցեր եւ զծանրաբեռնեալսն մեղօք թեթեւացուցեր: Վասն զի Աստուած ես ողորմած եւ գթաս ի մեղուցեալսն, որք հաւատով կարդան առ Քեզ. գթա՛, Տէ՛ր, եւ յիս՝ ի բազմամեղս, եւ ապրեցո՛ ի թիւնից թշնամւոյն: Փարատեցո՛, Տէ՛ր, զխաւար յածող հայեցուածոցս իմոց եւ բա՛ց զականջս իմ խլացեալս յանդէպ լսելոյ, բժշկեա՛ զվիրաւորեալ լեզուս ի բամբասանաց եւ սրբեա՛ զսիրտս իմ ի չար խորհրդոց:

Քե՛զ ցանկամ, Տէ՛ր բարերար, եւ փափագեմ գթածի Հօր իմոյ. գթա՛ ի վերայ իմ՝ մեղաւորիս, եւ ընկա՛լ իբրեւ զանառակ որդին: Յագեցո՛ ի քաղց իմ ի սիրոյդ Քումմէ եւ լցո՛ զծարաւիս յառատաբուղխ շնորհէդ, զի ցանկ առ Քեզ խնդրեմ մերձենալ եւ բաղձամ ի Քեզ հայել ի յարաժամ, միշտ շնորհաց Քոց փափագեմ եւ հանապազ ողորմութեան Քում կարօտիմ: Մի՛ ընդ պատժեալսն պարտաւորեալ եւ մի՛ ընդ ատելիսն դատապարտեր, այլ ընդ կամարարս կամաց Քոց ընկա՛լ եւ ընդ պահողս պատուիրանաց Քոց պահեա՛: Զի եթէ առանց ներելոյ զյանցանս իմ քննեսցես, ընդունայն են ինձ յարութեան խոստմունք, զի ի հուր գեհենին է ժառանգութիւն իմ: Զի եթէ զդատապարտութիւն եւ զանդէպ մտածութիւնս իմ դատիցիս, ապա երանեմ ես չեղելոյն յորովայնէ, այլ նայեա՛ ի մաղթանս իմ եւ ի պաղատանս եւ մի՛ մերժեր ի յողորմութենէդ Քումմէ, որ ողորմութեան Քում բաղձամ եւ Քոյոյ գթութեանդ կարօտիմ: Զի միշտ զմարմինս իմ պղծեցի եւ հանապազ զոգիս աղտեղացուցի ոչ չարաչար վարիւք միայն, այլ եւ՝ զազիր խորհրդովք:

Եւ արդ, լուա՛ ի մեղաց եւ մաքրեա՛ ի գեռաթաթախ տղմոյս: ՁՔեզ խնդրեցի եւ զՔեզ աղաչեմ, լի՛ց զկարօ-

եւ թէ՛ ծուլութեան եւ թէ՛ մոռացութեան պատճառով [մեղք] գործեցի, քանզի Դո՛ւ, Տէ՛ր, սովոր ես գթալ ու ողորմել, ներել բազում մեղքերը եւ քաւել անօրէնութիւնների ամբողջ բազմութիւնը, որ սրբեցիր պոռնիկին, ազատեցիր աւազակին, արդարացրիր մաքսաւորին եւ թեթեւացրիր մեղքերով ծանրաբեռնուածներին: Քանզի ողորմած Աստուած ես եւ գթում ես մեղաւորներին, ովքեր հաւատքով դիմում են Քեզ. գթա՛, Տէ՛ր, եւ ինձ՝ բազմամեղիս, եւ փրկի՛ր թշնամու թոյնից: Փարատի՛ր, Տէ՛ր, խաւարում շրջող իմ հայեացքները, բա՛ց իմ խլացած ականջները լսելու համար, բժշկի՛ր բամբասանքներից վիրաւորուած իմ լեզուն եւ սրբի՛ր իմ սիրտը չար խորհուրդներից:

Քե՛զ եմ ցանկանում, բարերա՛ր Տէր, եւ փափագում իմ գթած Հօրը. գթա՛ ինձ՝ մեղաւորիս, եւ ընդունի՛ր ինչպէս անառակ որդուն: Քո սիրով յագեցրո՛ւ իմ քաղցը, ծարաւս լցրո՛ւ Քո առատաբուխ շնորհով, քանզի անդադար Քեզ մերձենալ եմ փնտրում եւ Քեզ նայել յարաժամ տենչում, միշտ փափագում Քո շնորհները եւ հանապազ կարօտում Քո ողորմութիւնը: Մի՛ պարտաւորեցրու պատժուածների հետ եւ մի՛ դատապարտիր ատելիների հետ, այլ ընդունի՛ր Քո կամքը կատարողների եւ պահի՛ր Քո պատուիրանները պահողների հետ: Քանզի եթէ իմ յանցանքները առանց ներելու քննես, ընդունայն է ինձ համար յարութեան խոստումը, քանզի գեհենի հրի մէջ է իմ ժառանգութիւնը: Քանզի եթէ դատես իմ անտեղի եւ դատապարտելի մտածութիւնները, ապա երանի թէ չընծնուէի որովայնից, այլ նայի՛ր իմ աղերսներին եւ պաղատանքներին եւ մի՛ մերժիր ինձ Քո ողորմութիւնից, քանզի ես Քո ողորմութիւնն եմ տենչում եւ Քո գթութիւնը կարօտում: Քանզի մշտապէս իմ մարմինը պղծեցի եւ հանապազ հոգիս աղտոտեցի ոչ միայն չար վարքով, այլեւ՝ զազիր խորհուրդներով:

Եւ արդ, լուա՛ մեղքերից եւ մաքրի՛ր այս գարշաշաղախ տիղմից: Քեզ խնդրեցի եւ Քեզ եմ աղաչում, լցրո՛ւ իմ փա-

տութիւնս իմոյ փափագմանս, խառնեա՛ զիս ի դասս սրբոց եւ ի ժողովս արդարոց, որք ի բաղձալի տեսութենէդ Քումմէ վայելեն յարաժամ: Ես ոչ համարձակերես իբրեւ զբարեգործ ոք հայցեմ, այլ աղերսիւ ժտիմ իբրեւ զպարտապան եւ զբազմամեղ: Ոչ ունելով համարձակիմ իբրեւ զմաքուր, այլ ի մաքրութենէդ Քումմէ զժահահոտութիւնս իմ մաքրել աղաչեմ, զի անթիւ ունիմ զմեղաց իմոց զբազմութիւնս, եւ հոյլք անօրէնութեանս իմոյ հեղձուցանեն զիս հանապազ, միշտ զսիրտս իմ ճմլեցուցանեն եւ զմարմին եւ զոսկերս իմ հալեն եւ մաշեն. եւ վասն այսորիկ ժտիմ հանապազ պաղատել, աղաչել եւ մաղթել, զի Դու ես Հայր իմ եւ Տէր, արարիչ իմ եւ ստեղծիչ, առ ո՞երթայց եւ կամ յումմէ՞ խնդրեցից օգնութիւն: Քեզ մեղա՛յ եւ առ Քեզ խոստովանիմ եւ զՔեզ աղաչեմ՝ մի՛ ի Քումմէ ողորմութենէդ զիս մերժեր եւ մի՛ յերեսաց Քոց ընկենուր: Մաղթեմ Քեզ՝ Տեառն բարերարիդ եւ բազմագութ իմոյ Արարչիդ՝ մի՛ յաւիտենական ամօթովն ամաչեցուցաներ զիս եւ մի՛ ի մեծի Աւուրդ դատապարտեր, մի՛ ի տիեզերական հրապարակիդ զիս յանդիմաներ, մի՛ անողորմ տանջանօքդ տանջեր եւ մի՛ սոսկալի գեհենիւդ պատուհասեր: Այլ ապրեցո՛ ի հրացան հնոցացն եւ ի հրահոսան գետոցն հրեղինաց, յորդանցն չարաժանեաց եւ յանշոյլ խաւարէն եւ դառն դատաստանացն եւ յանսահմանելի տանջանացն, յանլոյծ կապանացն եւ ի հանապազորդ նեղութեանցն, ի միշտ ողբոցն եւ ի կրճելոյն ատամանցն: Այլ գթա՛ ի վիրաւորեալս մեղօք եւ բժշկեա՛ զհիւանդացեալս անօրէնութեամբ: Ընկա՛լ իբրեւ զհայհոյողն եւ զհալածիչն եւ փարատեա՛ զմեղաց իմոց զբազմութիւն, սրբեա՛ ի պղծութենէս իբրեւ զպոռնիկն եւ արդարացո՛ իբրեւ զմաքսաւորն: Ողորմեա՛ ինձ իբրեւ քանանացւոյն եւ շնորհեա՛ զյանցանս իմ իբրեւ զաւազակին: Բնակեցո՛ զիս ի դասս սրբոց եւ ի խորանս արդարոց կամարարաց յանանց կենացն վայելչութիւնս եւ ի յանբաւ բարութեանցն ուրախութիւնսն ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի Տէր մեր, Որում փա՛ռք յաւիտեան:

փագման կարօտութիւնը, խառնի՛ր ինձ սուրբերի դասին եւ արդարների ժողովին, ովքեր յարաժամ վայելում են Քո ցանկալի տեսութիւնը: Ես չեմ հայցում, ինչպէս համարձակերես բարեգործ մէկը, այլ՝ աղերսելով թախանձում, ինչպէս պարտապանը եւ բազմամեղը: Չեմ համարձակւում ինչպէս մաքուրը, այլ՝ աղաչում՝ մաքրի՛ր իմ գարշահոտութիւնը Քո մաքրութեամբ, քանզի բռնուած եմ իմ անթիւ մեղքերի բազմութիւններով, եւ իմ անօրէնութեան ամբոխներն ինձ հանապազ հեղձում են, սիրտս ճմլում եւ մարմինս ու ոսկորներս հալեցնում ու մաշեցնում. ուստի հանապազ թախանձում եմ՝ պաղատելով, աղաչելով եւ աղերսելով, քանզի Դու իմ Հայրն ես ու Տէրը, արարիչը եւ ստեղծողը, ո՞ւմ մօտ գնամ կամ ումի՞ն խնդրեմ օգնութիւն: Մեղայ Քեզ, խոստովանում եմ Քեզ եւ աղաչում՝ մի՛ մերժիր ինձ Քո ողորմութիւնից եւ մի՛ զրկիր Քո երեսից: Աղաչում եմ Քեզ՝ բարերար Տիրոջդ եւ իմ բազմագութ Արարչիդ՝ յաւիտենական ամօթով ինձ մի՛ ամաչեցրու եւ [Դատաստանի] մեծ Օրը ինձ մի՛ դատապարտիր, տիեզերական հրապարակիդ առաջ ինձ մի՛ յանդիմանիր, անողորմ տանջանքներով մի՛ տանջիր եւ սոսկալի գեհենովդ մի՛ պատուհասիր: Այլ փրկի՛ր հրացայտ հնոցներից եւ հրեղենների հրահոսան գետերից, չարաժանիք որդերից, անթափանց խաւարից, դառը դատաստաններից եւ աներեր տանջանքներից, անքակտելի կապանքներից եւ հանապազորդ նեղութիւններից, միշտ ողբալուց եւ ատամներ կրճտացնելուց: Այլ գթա՛ մեղքերով վիրաւորուածիս եւ բժշկի՛ր անօրէնութեամբ հիւանդացածիս: Ընդունի՛ր ինչպէս հայհոյողին եւ հալածչին, փարատի՛ր իմ մեղքերի բազմութիւնը, սրբի՛ր ինձ պղծութիւնից, ինչպէս պոռնիկին, եւ արդարացրո՛ւ, ինչպէս մաքսաւորին: Ողորմի՛ր, ինչպէս քանանացուն, եւ ների՛ր իմ յանցանքները, ինչպէս աւազակին: Բնակեցրո՛ւ ինձ սուրբերի դասի եւ Քո կամարար արդարների խորանների մէջ, անանց կեանքի վայելչութեան եւ անբաւ ուրախութեան բարիքների մէջ՝ ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Որին փա՛ռք յաւիտեան:

Տէ՛ր ամենակալ, Աստուա՛ծ Աբրահամու, Իսահակայ, Յակովբայ եւ զաւակի նոցա արդարոց. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զամենայն զարդ նոցա. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի Քո, փակեցեր զխորս, կնքեցեր ահաւոր եւ փառաւորեալ անուամբ Քով. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Որ ամենայն ինչ սարսի եւ դողայ յերեսաց ահի զօրութեան Քո. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Անբաւ է մեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան Քո, եւ սաստիկ է բարկութիւն սպառնալեաց Քոց ի վերայ մեղաւորաց, անչափ եւ անքնին են ողորմութիւնք աւետեաց Քոց. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Դո՛ւ, Տէ՛ր, բարձրեալ, գթած, երկայնամիտ, բազումողորմ եւ զղջանաս ի վերայ չարեաց մարդկան. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Դո՛ւ, Աստուա՛ծ, ո՛չ եդեր ապաշխարութիւն վասն արդարոցն Աբրահամու, Իսահակայ եւ Յակովբայ, որք ոչ մեղան Քեզ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Այլ եդեր ապաշխարութիւն վասն իմ՝ մեղաւորիս, զի մեղայ աւելի, քան զաւազ ծովու, եւ բազմացան անօրէնութիւնք իմ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Չեմ արժանի հայիլ եւ տեսանել զբարձրութիւնս երկնից ի բազմութենէ անօրէնութեան իմոյ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Կորացեալ եմ ես ի բռնութենէ կապանաց երկաթից, եւ ո՛չ գոյ ինձ հանգիստ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Տէ՛ր ամենակալ, Աստուած Աբրահամի, Իսահակի, Յակոբի եւ նրանց արդար զաւակների. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Որ արարեցիր երկինքն ու երկիրը եւ նրանց բոլոր զարդերը. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Որ կապեցիր ծովը Քո հրամանի խօսքով, փակեցիր անդունդները, կնքեցիր Քո ահաւոր եւ փառաւորեալ անուամբ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Որ ամէն ինչ սարսում է եւ դողում Քո զօրութեան ահից. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Անբաւ է Քո սրբութեան փառքի մեծավայելչութիւնը, սաստիկ է Քո սպառնալիքների բարկութիւնը մեղաւորների հանդէպ, անչափ են եւ անքննելի Քո աւետիսների ողորմութիւնները. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Դո՛ւ, Տէ՛ր, բարձրեալ, գթած, համբերող, բազումողորմ ես եւ ցաւում ես մարդկանց չարիքների համար. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Դո՛ւ, Աստուած, չկարգեցիր ապաշխարութիւն արդարների՝ Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի համար, որոնք չմեղանչեցին Քո հանդէպ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Այլ ապաշխարութիւն կարգեցիր ինձ՝ մեղաւորիս համար, քանզի մեղանչեցի աւելի, քան ծովի աւազները, եւ բազմացան իմ անօրէնութիւնները. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Արժանի չեմ նայելու եւ տեսնելու երկնքի բարձունքները իմ բազում անօրէնութիւնների պատճառով. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Կորացել եմ ես երկաթէ կապանքների բռնութիւնից եւ չունեմ հանգիստ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Բարկացուցի զսրտմտութիւն եւ զչար առաջի Քո արարի, կանգնեցի պատկեր եւ բազմացուցի զցասումն անձին իմոյ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Եւ արդ, Տէ՛ր, խոնարհեցուցանեմ զծունր սրտի իմոյ եւ հայցեմ ի քաղցրութենէ Քումմէ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Մեղա՜յ, Տէ՛ր, մեղա՜յ, եւ զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Աղաչեմ եւ խնդրեմ ի Քէն, թո՛ղ ինձ, Տէ՛ր, թո՛ղ ինձ եւ մի՛ կորուսաներ զիս ըստ անօրէնութեան իմոյ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Մի՛ յաւիտեան բարկանար ինձ, Տէ՛ր, եւ մի՛ յիշեր զչարիսն իմ եւ մի՛ պարտաւորեր զիս ընդ իջեալսն ի ներքոյ երկրի չարեօք. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Զի Դո՛ւ, Աստուա՛ծ, Աստուած ապաշխարողաց ես եւ յի՛ս ցոյց զբարերարութիւնդ Քո, որ անարժան եմ. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութեան Քում, եւ ես օրհնեցից զՔեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. ամենակա՛լ Տէր, թո՛ղ զմեղս իմ:

ԶՔեզ, Տէ՛ր, օրհնեն ամենայն զուարթունք երկնից, եւ Քո են փառք յաւիտեանս. ամէն:

Սաստկացրեցի զայրոյթդ եւ չարիք գործեցի Քո առջեւ, [կռապատկեր] կանգնեցրեցի եւ աւելացրեցի ցասումդ իմ անձի հանդէպ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Եւ արդ, Տէ՛ր, խոնարհեցնում եմ իմ սրտի ծունկը եւ հայցում Քո քաղցրութիւնից. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Մեղա՜յ, Տէ՛ր, մեղա՜յ, իմ անօրէնութիւնները ես ինքս գիտեմ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Աղաչում եւ խնդրում եմ Քեզ, ների՛ր ինձ, Տէ՛ր, ների՛ր ինձ, եւ կորստեան մի՛ մատնիր ինձ ըստ իմ անօրէնութեան. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Տէ՛ր, յաւիտեան մի՛ բարկանա ինձ վրայ եւ մի՛ յիշիր իմ չարիքները եւ մի՛ պարտաւորեցրու ինձ չարիքներով երկրի ստորոտն իջնողների հետ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Քանի որ Դու, Աստուա՛ծ, ապաշխարողների Աստուածն ես, ի՛նձ էլ ցոյց տուր Քո բարերարութիւնը, որին անարժան եմ. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Ապրեցրո՛ւ ինձ ըստ Քո բազում ողորմութեան, եւ ես կօրհնեմ Քեզ իմ կեանքի բոլոր օրերում. ամենակա՛լ Տէր, ների՛ր իմ մեղքերը:

Քեզ են, Տէ՛ր, օրհնում երկնքի բոլոր հրեշտակները, եւ Քոնն է փառքը յաւիտեանս. ամէն:

Աղօթք զկնի «Տէր ամենակալին»

Աղաչեմ եւ խնդրեմ ի Քէն՝ թո՛ղ ինձ, Տէ՛ր, զմեղս իմ: Աստուա՛ծ, քաւեա՛ զիս՝ զմեղաւորս, եւ կեցո՛ զիս: Ամենօրհնեալ սրբուհի Կո՛յս Աստուածածին, բարեխօսեա՛ առ Տէր վասն իմ՝ մեղաւորիս: Ամենա՛յն սուրբք, բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր: Քրիստո՛ս, Որդի՛ Աստուծոյ, ընկա՛լ զաղաչանս ի Քեզ ապաւինելոյս: Յաղթող զօրութեամբ սուրբ եւ պատուական Խաչիւ Քո պահեա՛ զմեզ ի խաղաղութեան: Առաքեա՛, Տէ՛ր, զհրեշտակ խաղաղութեան Քո եւ պահպանեա՛ զմեզ ի տուէ եւ ի գիշերի եւ մարդասիրութեամբ Քո յիշեա՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛:

Աստուա՛ծ ամենագութ եւ ողորմած յամենայնի, որ գթացար ի ստեղծուածս Քո եւ գթաս միշտ, զի թէպէտ եւ մեք հանապազ մեղանչեմք, սակայն Դու քաղցրութեամբ շնորհեցեր զդարձ եւ զապաշխարութիւն մեղսասէր բնութեանս: Որ ընկալար զդարձ եւ զապաշխարութիւն մեծի մարգարէին Դաւթի եւ նովաւ սահմանեցեր զդարձ ամենայն մեղուցելոց, նորին բարեխօսութեամբ ընկա՛լ զդարձ իմ եւ ողորմեա՛ ինձ:

Որ շնորհեցեր ապաշխարութիւն եւ դարձ թագաւորին Մանասէի, որ առաւելաւ չարեօք եւ մարդասիրութեամբ Քո արժանի եղեւ թողութեան, նորին աղաչանօք լո՛ւր ինձ եւ ողորմեա՛:

Որ զզղջումն դարձի ապաշաւանաց նինուէացւոց քաղաքին ընկալար եւ ապրեցուցեր ի մահուանէն, նոցին խնդրուածովք փրկեա՛ զիս յաւիտենից մահուանէն:

Որ զպոռնիկն Ռախաբ արդարացուցեր հաւատովք, շնորհեա՛ ինձ, Յիսո՛ւս, Քեւ արդարանալ ի մեղաց:

Աղօթք «Տէր ամենակալից» յետոյ

Աղաչում եւ խնդրում եմ Քեզ՝ Տէ՛ր, ների՛ր իմ մեղքերը: Աստուա՛ծ, քաւի՛ր ինձ՝ մեղաւորիս, եւ ապրեցրո՛ւ ինձ: Ամենօրհնեալ սրբուհի Կո՛յս Աստուածածին, բարեխօսի՛ր Տիրոջը ինձ՝ մեղաւորիս համար: Բոլո՛ր սուրբեր, բարեխօսեցէ՛ք Տիրոջը: Քրիստո՛ս, Որդի՛ Աստուծոյ, ընդունի՛ր Քեզ ապաւինածիս աղաչանքները: Քո սուրբ եւ պատուական Խաչի յաղթող զօրութեամբ պահի՛ր մեզ խաղաղութեան մէջ: Առաքի՛ր, Տէ՛ր, Քո խաղաղութեան հրեշտակին, պահպանի՛ր մեզ օր ու գիշեր եւ Քո մարդասիրութեամբ յիշի՛ր մեզ, Տէ՛ր, եւ ողորմի՛ր:

Աստուա՛ծ ամենագութ եւ ամէն ինչում ողորմած, որ գթացիր Քո ստեղծուածներին եւ գթում ես միշտ, քանզի թէպէտ եւ մենք հանապազ մեղանչում ենք, սակայն Դու մեր մեղասէր բնութեանը դարձ եւ ապաշխարութիւն քաղցրութեամբ շնորհեցիր: Որ ընդունեցիր մեծ մարգարէ Դաւթի դարձն ու ապաշխարութիւնը եւ նրա միջոցով դարձ սահմանեցիր բոլոր մեղաւորներին, նրա բարեխօսութեամբ իմ դարձը ե՛ւս ընդունիր եւ ողորմի՛ր ինձ:

Որ դարձ եւ ապաշխարութիւն շնորհեցիր Մանասէ թագաւորին, որ յոյժ մեղանչեց, եւ Քո մարդասիրութեամբ թողութեան արժանի եղաւ, նրա աղաչանքներով լսի՛ր ինձ եւ ողորմի՛ր:

Որ Նինուէ քաղաքի ապաշխարութեան դարձի զղջումն ընդունեցիր եւ մահուանից փրկեցիր, նրանց խնդրուածքներով փրկի՛ր ինձ յաւիտենական մահուանից:

Որ պոռնիկ Ռախաբին հաւատքով արդարացրեցիր, շնորհի՛ր ինձ, Յիսո՛ւս, Քեզանով արդարանալ մեղքերից:

Որ աւետարանական կոչմամբ հրամանի Քո համարձակութիւն ետուր ամենայն մեղուցելոց, զոր ոչ կարեմ թուել բանիւք, զի մեծ է ողորմութիւն Քո, եւ ոչ ոք բանիւ կարէ պատմել զմեծութիւն ողորմութեան Քո, աղաչեմ զՔեզ՝ եւ յի՛ս ցոյց զբարութիւն ողորմութեան Քո, զի անսպառ են պարգեւք Քո: Զի թէպէտ եւ ես քան զամենեսեան առաւել մեղայ, սակայն ըստ ամենայնի անոխակալ գթութեամբդ, որ վասն իմ եղեր մարդ, եւ զՔեզ ետուր ընդ իմ դատապարտութեան, զի զերծուցեալ փրկեսցես յաւիտենից ի հրոյն, Տէ՛ր իմ եւ յո՛յս:

Որ Պետրոսի թողեր զուրացութիւն եւ Պօղոսի՝ զհալածանսն, եւ պոռնկին՝ զմեղսն, եւ մաքսաւորին՝ զզըրկանսն, եւ խաչահանուացն, որք դարձան զպատիժսն, եւ ամենեցուն ողորմեցար, Տէ՛ր, զի վասն ամենեցուն խոնարհեցար, աղաչեմ զՔեզ, զի եւ յի՛ս ժամանեսցեն պարգեւք թողութեան Քո: Աստուա՛ծ, Ստեղծի՛չ իմ, նորոգեա՛ զիս հոգւով եւ մարմնով հզօր եւ հատու բանիւ Քո:

Որ ասացեր անկելոյն, թէ՝ «Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո», եւ աւազակին, թէ՝ «Այսօր ընդ Իս իցես ի դրախտին», ցո՛յց յիս զսէր զօրութեանդ եւ զսէր գթութեանդ, զի Դու ես ապաւէն իմ եւ յոյս բարի եւ Փրկիչ յաղթող, Տէր տէրանց եւ Աստուած ամենայն մխիթարութեանց: Քեզ փա՜ռք յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

Որ Քո աւետարանական հրամանի կանչով համարձակութիւն տուեցիր բոլոր մեղաւորներին, որի մասին չեմ կարող խօսքով պատմել, քանզի մեծ է Քո ողորմութիւնը, եւ ոչ ոք չի կարող խօսքով պատմել Քո ողորմութեան մեծութիւնը, աղաչում եմ Քեզ՝ ինձ ե՛ւս ցոյց տուր Քո ողորմութեան բարութիւնը, քանզի անսպառ են Քո պարգեւները: Քանի որ թէպէտ եւ ես ամենքից առաւել մեղանչեցի, սակայն ըստ ամենայնի անոխակալ գթութեամբդ, որ ինձ համար մարդ եղար, Տէ՛ր իմ եւ յո՛յս, Քեզ [մահուան] մատնեցիր իմ դատապարտութեան փոխարէն, որպէսզի ազատելով փրկես յաւիտենական հրից:

Որ ներեցիր ուրացութիւնը Պետրոսին, հալածանքները՝ Պօղոսին, մեղքերը՝ պոռնկին, զրկանքները՝ մաքսաւորին, եւ խաչողներին, որոնք ազատուեցին պատիժներից, եւ ամենքին ողորմեցիր, Տէ՛ր, որ բոլորի համար խոնարհուեցիր, աղաչում եմ Քեզ, որ ինձ ե՛ւս ժամանեն Քո ներման պարգեւները: Աստուած, Ստեղծի՛չ իմ, Քո հզօր եւ հատու խօսքով նորոգի՛ր ինձ հոգով եւ մարմնով:

Որ ընկածին ասացիր, թէ՝ «Քո մեղքերը ներուում են քեզ», եւ աւազակին, թէ՝ «Այսօր ինձ հետ դրախտում կլինես», ցո՛յց տուր ինձ զօրութեանդ եւ գթութեանդ սէրը, քանզի Դու ես իմ ապաւէնը, բարի յոյսը եւ յաղթող Փրկիչը, տէրերի Տէրն ու բոլոր մխիթարութիւնների Աստուածը: Քեզ փա՜ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ Ը

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ գործեսցես, անձն իմ կորուսեալ, կամ ո՞ւր թաքիցես կամ զիա՞րդ ապրեսցիս կամ ո՞րպէս ելցես ի մեղաց բանտէ: Քանզի բազում են պարտիքդ, եւ անթիւ՝ հատուցմունքն, սաստիկ՝ կշտամբանքն, եւ անվախճան՝ նախատինքն, անողորմ են հրեշտակքն, եւ անկաշառ՝ Դատաւորն, հզօր՝ ատեանն, եւ անաչառ՝ բեմն, քստմնելի՝ սպառնալիքն, եւ անողորմ՝ հատուցմունքն, ահարկու՝ հրամանն, եւ մերկապարանոց՝ յանդիմանութիւնքն, հրեղէն են գետքն, եւ անանցանելի են վտակքն, թանձրամած՝ խաւարն, եւ արտաքոյ այցելութեան՝ մառախուղն, ապականութեան է գուբն, եւ մշտնջենաւոր է տագնապն, ամենագրաւ է տարտարոսն, եւ անզերծ՝ սառնամանիքն: Եւ արդ, արդարեւ քեզ են գանձեալ դառինքս այսոքիկ դժնդակք եւ տաժանելի օթեւանք անըմբերելեացդ պատուհասից, ո՛վ անարժան անձն իմ մեղաւոր, չարագո՛րծ, պոռնի՛կ, բազմաբի՛ծ եւ սահմա՛ն անդաստանի բնաւին անմաքրութեան: Ահա զարդիւնս գործոց ձեռաց քոց ժառանգեսցես, թիւրեա՛լդ ի յուղղութեանց եւ զառածեա՛լդ ի մաքրութեանց, տարագրեա՛լդ յարդարութեանց եւ ի կարգաց պարկեշտութեանց, ունա՛յնդ ի լիութեանց հոգեպարգեւ հարստութեանց, նախանձարկո՛ւ բարերարին եւ ամենակալ Թագաւորին:

Բ

Եւ քանզի կառուցեր քեզ անել արգելան եւ անփախչելի որոգայթ՝ խոստովանեալ քեզէն զանբժշկականդ քո վէր եւ զանօրինակդ հարուած՝ վկայելով զանձինդ զպարտականդ մահու զանբուժելիդ բեկութիւն, ո՛վ չարդ ի բարեաց, ո՛վ դառնութիւնդ ի քաղցրութեանց, ո՛վ խաւարդ ի լուսազարմից, ո՛վ կապտեալդ ի պճնելոց, ո՛վ

ԲԱՆ Ը

Ա

Եւ արդ, ինչ պիտի անես, անձ իմ կորուսեալ, ոնր պիտի թաքնուես կամ ինչպէն փրկուես կամ ինչպէն դուրս գաս մեղքերի բանտից: Քանզի բազում են պարտքերդ, եւ անթիւ՝ հատուցումներդ, սաստիկ է կշտամբանքը, եւ անվախճան՝ նախատինքը, անողորմ են հրեշտակները, եւ անկաշառ՝ Դատաւորը, հզօր է ատեանը, եւ բեմն՝ անաչառ, քստմնելի են սպառնալիքները, եւ հատուցումներն՝ անողորմ, ահարկու է հրամանը, եւ յանդիմանութիւնները՝ մերկապարանոց, հրեղէն են գետերը, եւ վտակներն՝ անանցանելի, թանձրամած է խաւարը, եւ մառախուղն՝ անանցանելի, կործանիչ է գուբը, եւ տագնապը՝ մշտնջենաւոր, ամենակուլ է տարտարոսը, եւ սառնամանիքն՝ անզերծանելի: Եւ արդ, արդարեւ քեզ համար են պահում այս բոլոր դժնդակ դառնութիւնները եւ անտանելի պատուհասների տաժանելի օթեւանները, ո՛վ անարժան անձ իմ մեղաւոր, չարագո՛րծ, պոռնի՛կ, բազմաբի՛ծ եւ բովանդակ անմաքրութեա՛ն անդաստանի սահմանագիծ: Ահա քո գործերի արդիւնքն ես ժառանգելու, շեղուածդ ճշմարտութիւնից եւ խոտորուածդ մաքրութիւնից, տարագրուածդ արդարութիւնից եւ պարկեշտութիւնից, ունա՛յնդ հոգեպարգեւ հարստութիւնների լիութիւնից, որ բարերար եւ ամենակալ Թագաւորի վրէժը շարժեցիր:

Բ

Եւ քանզի կառուցեցիր քեզ համար անելանելի արգելարան եւ անփախչելի որոգայթ՝ ինքդ խոստովանելով քո անբժշկելի վէրքերը եւ անօրինակ հարուածները՝ վկայելով մահուան պարտական անձիդ անբժշկելի վնասուածքը, ո՛վ չարդ բարիների մէջ, ո՛վ դառնութիւնդ քաղցրութեանց մէջ, ո՛վ խաւարդ լուսազարմերի մէջ, ո՛վ կողոպտուածդ զարդա-

դսրովեալդ ի գովելոց, ո՛վ ամբարիշտդ ի բարեպաշտից, ո՛վ շնչականդ ի բանականաց, ո՛վ անմիտդ ի մտաւորաց, ո՛վ անհանճարդ յիմաստնոց, ո՛վ անմաքուրդ յընտրելոց, ո՛վ մահացուդ ի կենդանեաց, ո՛վ խոհերականդ ի սրբոց, ո՛վ արբշիռդ ի պարկեշտից, ո՛վ կեղծաւորդ յարդարոց, ո՛վ անպիտանդ ի պիտանեաց, ո՛վ անարգդ ի փառաւորաց, ո՛վ նուազդ յառաւելութեանց, ո՛վ գերիդ ի գերեգունից, ո՛վ նուաստագոյնդ ի վեհից, ո՛վ աղքատդ յընչեղաց, ո՛վ անարժանդ ի փրկութեանց, ո՛վ տնանկդ ի բարձրութեանց եւ ի հոգեւոր հարստութեանց եւ հատուածեա՛լդ յօրհնելոց:

ՍԱՂՄՈՍ ԼԱ

Երանի՜, ում թողութիւն եղեւ մեղաց, եւ
ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:

Երանի՜ առն, որում ոչ համարեսցի Տէր զմեղս
նորա, եւ ոչ գոյ նենգութիւն ի բերան նորա:

Լռեցի ես, եւ մաշեցան ամենայն ոսկերք իմ
առ աղաղակել ինձ առ Տէր զօրհանապազ ի
տուէ եւ ի գիշերի:

Ծանրացաւ ձեռն Քո ի վերայ իմ, դարձայ ի
թշուառութիւն, զի հարան յիս փուշք:

Զմեղս իմ ցուցից Քեզ եւ զանօրէնութիւնս իմ ո՛չ
ծածկեցից ի Քէն:

Ասացի, թէ՝ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, եւ
Դու թողցես զամենայն ամբարշտութիւնս
մեղաց իմոց:

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ Քեզ
ամենայն սուրբք ի ժամ ընդունելի:

ռուածների մէջ, ո՛վ պախարակուածդ գովուածների մէջ, ո՛վ ամբարիշտդ բարեպաշտների մէջ, ո՛վ անբանդ բանականների մէջ, ո՛վ անմիտդ մտաւորների մէջ, ո՛վ անհանճարդ իմաստունների մէջ, ո՛վ անմաքուրդ ընտրեալների մէջ, ո՛վ մեռեալդ ողջերի մէջ, ո՛վ պիղծդ սուրբերի մէջ, ո՛վ անառակդ պարկեշտների մէջ, ո՛վ կեղծաւորդ արդարների մէջ, ո՛վ անպիտանդ պիտանիների մէջ, ո՛վ անարգդ փառաւորների մէջ, ո՛վ թերիդ գերազանցութիւնների մէջ, ո՛վ գերիդ գերագոյնների մէջ, ո՛վ նուաստագոյնդ վեհերի մէջ, ո՛վ աղքատդ ունեւորների մէջ, ո՛վ անարժանդ փրկուածների մէջ, ո՛վ տնանկդ բարձրերի եւ հոգով հարուստների մէջ եւ զատուա՛ծդ օրհնեալներից:

ՍԱՂՄՈՍ ԼԱ

Երանի՜ նրան, ում մեղքերին թողութիւն տրուեց,
եւ ծածկուեցին նրա բոլոր յանցանքները:

Երանի՜ այն մարդուն, ում Տէրը մեղաւոր չի
համարում, եւ ում բերանում նենգութիւն չկայ:

Ես լռեցի, եւ իմ բոլոր ոսկորները մաշուեցին
օրհանապազ՝ ցերեկ ու գիշեր աղաղակելով առ
Տէր:

Ծանրացաւ Քո ձեռքն ինձ վրայ, թշուառացայ,
քանզի խոցեցին ինձ փշերը:

Կայայտնեմ Քեզ իմ մեղքերը եւ իմ
անօրէնութիւնները չեմ ծածկի Քեզանից:

Ասացի, թէ՝ ինքս կպատմեմ իմ մեղքերը, եւ Դու
կներես իմ մեղքերի ողջ ամբարշտութիւնը:

Այս պատճառով բոլոր սուրբերն աղօթքի
կկանգնեն Քո առաջ ընդունելի ժամին:

Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցին:

Դո՛ւ ես ապաւէն իմ ի նեղութենէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ:

Ցնծութի՛ւն իմ, փրկեա՛ զիս յայնցանէ, ոյք պաշարեցին զիս:

Իմաստուն արարից զքեզ եւ խելամուտ՝ ի ճանապարհ, յոր եւ գնասցես, եւ հաստատեցից ի վերայ քո զաչս Իմ:

Մի՛ լինիք որպէս զձիս եւ զջորիս, զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն, ի սանձս եւ ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որք առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:

Բազում տանջանք են մեղաւորաց, բայց ոյք յուսան ի Տէր, ողորմութիւն Տեառն շուրջ եղիցի զնոքօք:

Ուրա՛խ եղերուք եւ ցնծացէ՛ք, արդա՛րք, ի Տէր պարծեցարո՛ւք ամենեքեան, ոյք ուղիղ էք սրտիւք:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ

ԲԱՆ ԻԷ

Բ

Մեղա՛յ մեծիդ բարերարութեան, անարգս մեղա՛յ, մեղա՛յ ծագմանդ ճառագայթից, խաւարս մեղա՛յ, մեղա՛յ շնորհացդ անբաւ երախտեաց, արդարեւ մեղա՛յ, մեղա՛յ սիրոյդ վերնում գթութեան, յայտնապէս մեղա՛յ, մեղա՛յ ստացողիդ յոչէութենէ, ստուգապէս մեղա՛յ, մեղա՛յ գերու-

եւ բազում հեղեղների ջրերը չեն մերձենայ նրանց:

Դո՛ւ ես իմ ապաւէնը այս նեղութիւնների մէջ, որ իմ շուրջն են:

Ցնծութի՛ւն իմ, փրկի՛ր ինձ նրանցից, ովքեր պաշարեցին ինձ:

Իմաստուն կդարձնեմ քեզ եւ խելամիտ՝ ճանապարհին, ուր էլ որ գնաս, եւ կհաստատեմ քեզ վրայ Իմ աչքը:

Մի՛ եղէք ձիերի եւ ջորիների նման, քանզի նրանցում չկայ իմաստութիւն, սանձերով եւ առասանով կկապես նրանց կզակից, որպէսզի քեզ չմերձենան:

Բազում են մեղաւորների տանջանքները, բայց ովքեր յոյս ունեն ի Տէր, Տիրոջ ողորմութիւնը կգօտեպնդի նրանց:

Ուրախ եղէք եւ ցնծացէ՛ք, արդարնե՛ր, պարծեցէ՛ք Տիրոջով ամէնքդ, որ ուղիղ էք սրտով:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ

ԲԱՆ ԻԷ

Բ

Մեղայ մեծիդ բարերարութեանը, անարգս մեղայ, մեղայ ծագմանդ ճառագայթներին, խաւարս մեղայ, մեղայ շնորհներիդ անբաւ երախտիքներին, արդարեւ մեղայ, մեղայ վերին գթառատ սիրուդ, յայտնապէս մեղայ, մեղայ ոչէութիւնից ստեղծողիդ, ստուգապէս մեղայ, մեղայ գերբնական ծոցիդ զգաւանքներին, անբաւս մեղայ, մեղայ աննուազ լոյսիդ վայելմանը, նենգողս մեղայ, մեղայ Քո անճառ կեանքի ճաշակ-

նակ զոգոյդ գրգանաց, անբաւս մեղա՛յ, մեղա՛յ աննուազ լուսոյդ վայելման, նենգողս մեղա՛յ, մեղա՛յ ճաշակման անճառդ կենաց, բազումս մեղա՛յ, մեղա՛յ անհաս պարգեւացդ ձրից, հանապազ մեղա՛յ, մեղա՛յ գովեալ Մարմնոյդ Աստուծոյ, մահու չափ մեղա՛յ, մեղա՛յ պաշտելի Արեան Արարչիդ, իսկապէս մեղա՛յ: Ահա՛ արդարեւ օրհնեալ է հատուած բանի յուսադրական սրտի այսր մեղայի. սոյն սա պատուելի աւանդ, անմոռաց պատուէր, հայրենեացն տուր, նախահարցն օրէն, համայնից թոշակ, անհերքելի բան, զօրաւոր պատասխանի, կենդանութեան կամուրջ, ախորժելի՝ Վերնոյն, սիրելի՝ սրբոց, անխզելի կապ, հրաշալի բարբառ, անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս, փափագելի սեղան, սրտաբեկ հնչումն, անհնարից ճարակ, կարծրութեան վանիչ, աստուածապաշտից սահման, հեթանոսաց գիրք, վաղնջուց կանոն, քրիստոնէից՝ հարազատ, արարչութեանն յաղթող, անջրպետ հզօր, խտրոց ահաւոր, արուեստ բարձրութեան, խորութիւն անչափ, հիացման տեսիլ, խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ չիք ումեք անցանել, եթէ ոչ անընմբռնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ: Զայն բարեպատեհ հրաշաւորական, որ ոչ յիշատակեցաւ ի վերջին դատակնիք դասուն լքելոյ, գուցէ առ նմին խզեալ համառօտ զվրիժակն իրաւանց մահուն հասելոյ, յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ՝ զսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ: Զարդ փառաց մեծութեան, որով նոյն Ինքն Աստուածութիւնն պսակեալ բարգաւաճի: Քանզի ո՞վ ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց սեղանոյ այսր սրբութեան եւ ոչ, առ ժամայն պրծեալ ի պատժոց, անարատ գտաւ: Իսկ եթէ Աքար Զարմեան եւ Սաւուղ Կիսեան եւ Յուդա Սիմոնեան, ասելով զսոյն, ոչ արդարացան, եւ ես վկայեմ՝ իրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի, զի ակամայիցն բռնադատելոց ոչ է կատարեալ սէր, ուստի եւ ոչ՝ բովանդակապէս փրկութիւն: Իսկ ես կամաւ համբուրեմ՝ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանիդ զմկրտութեան հարազատս:

մանը, բազմիցս մեղայ, մեղայ անհաս շնորհներիդ պարգեւներին, հանապազ մեղայ, մեղայ գովեալ Մարմնիդ Աստուծոյ, մահու չափ մեղայ, մեղայ պաշտելի Արեանն Արարչիդ, իսկապէս մեղայ: Ահա՛ արդարեւ օրհնեալ է սրտի համար յուսադրական այս բառը՝ «մեղան». սա պատուելի աւանդ է, անմոռաց պատուէր, հայրենական տուրք, նախահայրերի օրէնք, համայնից պաշար, անհերքելի խօսք, զօրաւոր պատասխան, կենդանութեան կամուրջ, Վերնայինին՝ ախորժելի, սուրբերին՝ սիրելի, անխզելի կապ, հրաշալի բարբառ, անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս, փափագելի սեղան, սրտաբեկ հնչում, անճարների ճար, կարծրութեան վանիչ, աստուածպաշտների սահմանում, հեթանոսների գիրք, վաղնջական կանոն, քրիստոնեաներին՝ հարազատ, արարչութեանը յաղթող, անջրպետ հզօր, ահաւոր զատուցիչ, բարձր արուեստ, անչափ խորութիւն, յափշտակութեան տեսիլ, կնքուած խորհուրդ, որով ոչ ոք չի կարող անցնել, այլ միայն ճանաչել, թէ սա անհասանելի է [անգամ] արագասլաց մտքի համար: Հրաշալի ձայն բարեպատեհ, որ չյիշատակուեց մերժուած դասի [կողմից] իր վերջին դատավճռի ժամանակ, [որով] գուցէ նոյնժամ մահուան հասցնող արդար վճիռն իսկոյն խզուելով, զատորոշումն անիմաստ դարձնելով՝ յաւիտենական սահմանը քանդուէր: Մեծ փառքի զարդ [է «մեղան»], որով նոյն Ինքն Աստուածութիւնն է պսակուելով բարգաւաճում [մեր մէջ]: Քանզի ո՞վ էր, որ դիմելով բռնեց այս սուրբ սեղանի եղջիւրներից եւ, իսկոյն ազատուելով պատժից, չարդարացաւ: Իսկ թէ Աքար Զարմեանը, Սաւուղ Կիսեանը եւ Յուդա Սիմոնեանը, այս ասելով չէ, որ արդարացան, եւ ե՛ս եմ վկայում՝ իրաւամբ խոստովանելով այս խօսքի պայմանը, որ ակամայ բռնադատուողների սէրն անկատար է, ուստի եւ բովանդակապէս չէ փրկութիւնը: Իսկ ես կամովին համբուրում եմ՝ դարձեալ կրկնելով խօսքն այս երջանիկ, մկրտութեանը հարազատ:

Գ

Մեղա՜յ երախտեացդ մոռացութեան, վերստին մեղա՜յ, մեղա՜յ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ, յիմարս մեղա՜յ, մեղա՜յ առ կեանսդ դրժողութեան, իսկ եւ իսկ մեղա՜յ, մեղա՜յ բանիդ ապախտ առնելոյ, չարաչար մեղա՜յ, մեղա՜յ ի յօր սատակման՝ ինձէն ստիպեալ, վատթարս մեղա՜յ, մեղա՜յ պարտականս անկենդան մահուն, ձաղելիս մեղա՜յ, մեղա՜յ անպատկառս Քո բարձրութեան, տաղտկալիս մեղա՜յ: Վերջին ինձ կրկին աշխար հոգեւոր, զի ի կորուստ եւ ի կործանումն ինձ երեւեցաւ, զի անդարձս վարատեցայ, զի որդիս թշնամի գրեցայ, զի ի բարձանցն երկնից ընկեցայ, զի փուշս վարուց դիզեցի: Եւ եւս սմին ողբք աղաղակի, զի անձամբ զանձն անարգեցի, զի բագին կորուսչին գտայ: Այլ իմն կսկիծ դժնդակ սրտի, զի զիս ունին, առ որ չեմ, զարտաքնայարդար բաժակս՝ անմաքուր, զբռեալ որմս՝ գարշունակ, զսին պարծանօք պաճուճեալս, զլոյսս՝ ի մռայլ շրջեալ, զգերանակիր ակնս՝ թշուառացեալ, զջահս փառաց՝ շիջեալ, զամենայնիս յամենայնի ամենայն իրօք վնասակարս՝ առ տնօրինականսն տերունականս, առ յայտնութիւնսն աստուածայինս, առ երեւմունսն արարչագիրս, առ խոնարհութիւնսն սարսափելիս, առ Այն, զոր տեսի աչօք իսկ իմովք, առ Որ մեծ է պատասխանատուութիւնս, քան առ համօրէն Աւետարանին, զարմանս, հիացմունս, հոգս հալողականս, անդաճմունս անհնարաւորս, թուականութիւնս մտաց անբարդելիս, ելմունս անկատարս, իջմունս անհաստատս, յուսահատութիւնս յարմարականս, յանդիմանութիւնս պատշաճականս, ձաղանս պատեհագոյնս, նզովս իրաւացիս, անէծս արժանահատոյցս: Արդ, այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիւնք եւ ինքնահարուած տանջանաւորութիւնք:

Դ

Եւ քանզի կարող ես զայս ամենայն զպարտս թողուլ եւ զխայթուածս մահու բժշկել, Տէ՛ր ողորմութեանց, Աս-

Գ

Մեղայ՝ երախտիքներիդ մոռացութեամբ, վերստին մեղայ, մեղայ մարմնովս հոգիս սպանելով, յիմարս մեղայ, մեղայ կեանքիդ դրժողութեամբ, իսկ եւ իսկ մեղայ, մեղայ խօսքդ արհամարհելով, չարաչար մեղայ, մեղայ ինքս իմ սատակման օրուան աճապարելով, վատթարս մեղայ, մեղայ պարտականս անկենդան մահուան, ձաղկելիս մեղայ, մեղայ անպատկառս Քո բարձրութեան [հանդէպ], տաղտկալիս մեղայ: Կրկին ողբում է հոգիս իր վերջին ողբով, քանզի կորստեան եւ կործանման ինձ բերեցի, քանզի անդարձ հեռացայ եւ որդիս թշնամի համարուեցի, երկնքի բարձունքից ընկայ եւ վարքի փշեր դիզեցի: Եւ առաւել եմ ողբում աղաղակելով, քանզի ինքս անձս անարգեցի եւ կորուսչի բագին դարձայ: Մի այլ դժնդակ կսկիծ եւս [կայ իմ] իմ սրտում, քանզի համարում են ինձ ինչ որ չեմ, արտաքնայարդար բաժակս՝ անմաքուր, սպիտակեցուած որմս՝ գարշունակ, սին պարծանքներով պաճուճուածս, լոյսս՝ խաւարի փոխուած, գերանակիր աչքս՝ թշուառացեալ, փառքի ջահս՝ շիջուած, ամէն ինչով ամէնուրեք ըստ ամենայնի վնասակարս, տէրունական տնօրինութիւնների, աստուածային յայտնութիւնների, արարչագիր երեւումների եւ սաստիկ խոնարհութեանց հանդէպ եւ Նրա, Ում որ աչքովս տեսայ, Ում հանդէպ առաւել մեծ է պատասխանատուութիւնս, քան ամբողջ Աւետարանի, [ահա] սարսափն ու երկիւղն իմ, հոգեմաշ հոգսերը, անսփոփելի տարակոյսները, մտքով անհաշուելի թուարկումները, անկատար վերելքները, անհաստատ էջքերը, յարմարական յուսահատութիւնները, պատշաճաւոր յանդիմանութիւնները, տեղին ծաղրուածանակները, իրաւացի նզովքները եւ արժանահատոյց անէծքները: Արդ, սրանք են մեղաւորիս կշտամբանքներն ու ինքնահարուած տանջանքները:

Դ

Եւ քանզի կարող ես բոլոր այս պարտքերս թողնել եւ բժշկել մահացու խայթուածները, Տէ՛ր ողորմութեանց, Աստ-

տուա՛ծ բոլորից, Քրիստո՛ս Թագաւոր, բարձրեալ Հօր Որդի՛, ստեղծի՛չ, գթա՛ծ, բարերա՛ր, օրհնեա՛լ, առա՛տ, հարո՛ւստ, ահաւո՛ր, հզօ՛ր, ողորմա՛ծ, տեսո՛ւչ, ձեռնկա՛լ, հաստի՛չ, ապրեցուցի՛չ, դարմանի՛չ, կեցուցի՛չ, երկայնամի՛տ, անոխակա՛լ, ապաւէ՛ն, բժի՛շկ, գովեա՛լ, երկնաւո՛ր, անճա՛ռ, լո՛յս, կեա՛նք, յարութի՛ւն, նորոգութի՛ւն, քաւութի՛ւն. եթէ հայեսցես մարդասիրութեամբ, ըստ որում Քոյդ են սովորութիւնք, նայեցեալ ի Քեզ՝ կողկողիմ եւ ե՛ս, եթէ լուիցես, հառաչեմ, եթէ ունկն մատուցանիցես, պաղատիմ, եթէ անսայցես, աղերսեմ, եթէ ներեսցես, աղաչեմ, եթէ առ իս դառնայցես, գոչեմ: Ապա եթէ անտես առնիցես, կործանիմ, իսկ եթէ առ ոտն հարկանիցես, լամ, եթէ զոգեպահն ոչ ընծայեսցես, մեռանիմ, ապա եթէ ահարկու դէմս ցուցանիցես, սատակիմ, իսկ եթէ սաստեսցես, դողամ, եթէ խեթիւ տեսանես, սոսկամ, ապա եթէ սաստկանաս, սարսափիմ, եթէ հալածես, հեծեմ, իսկ եթէ ընդ վայր հարկանիցես, հերքիմ, եթէ զողբոց վիատութիւնս ոչ առցես, տագնապիմ, եթէ խստանաս, փախնում, ապա եթէ սպառնաս, ընկճիմ: Իսկ եթէ քննես, քարկոծիմ, ապա եթէ ուժգինս ակնարկես, սուզանիմ, եթէ ոչ անխայեսցես, մերժիմ, եթէ կոչեսցես, խիթամ, իսկ եթէ աչս յառեսցես, ամաչեմ, եթէ ձայն տացես, երկնչիմ: Զբարեացն պարգեւ մատնեալ, զերանութիւնն թողեալ, զշնորհն լքեալ, զուխտն ցրեալ, զաւանդն կենաց մոռացեալ, զհամարձակութեանն վստահութիւն կորուսեալ, զՍտեղծիչդ էիցս բարկացուցեալ, զանճառութիւն շնորհին ընդոտնեալ, զպատուոյն պատկեր այլայլեալ: Իսկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութեան ցաւոյ մարդասիրեալ առ իս ժամանեցուսցես, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, զազդեալն գիր լնանիլ ի յիս, եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս, որով ամենառատ քաղցրութեամբ պատուաստեալ ի Քեզ, զՔոյդ կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի, վերստին գտեալ՝ պնդեցայց քաւեալ եւ ստեղծեալ կրկին ի փրկութիւն անմահից կենացն անախտականաց. եւ Քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ Սրբով փա՜ռք յաւիտեանս. ամէն:

ւա՛ծ բոլորի, Քրիստո՛ս Թագաւոր, Բարձրեալ Հօր Որդի՛, ստեղծի՛չ, գթա՛ծ, բարերա՛ր, օրհնեա՛լ, առատաձե՛ռն, հարո՛ւստ, ահաւո՛ր, հզօ՛ր, ողորմա՛ծ, առաջնո՛րդ, ձեռնկա՛լ, արարի՛չ, փրկի՛չ, դարմանի՛չ, կեցուցի՛չ, համբերո՛ղ, անոխակա՛լ, ապաւէ՛ն, բժի՛շկ, գովեա՛լ, երկնաւո՛ր, անճա՛ռ, լո՛յս, կեա՛նք, յարութի՛ւն, նորոգութի՛ւն, քաւութի՛ւն. եթէ, ըստ Քո սովորութեան, մարդասիրութեամբ հայես ինձ, Քեզ նայելով եւ ե՛ս կողբամ, եթէ լսես ինձ, կհառաչեմ, եթէ ականջ դնես, կպաղատեմ, եթէ անսաս, կաղերսեմ, եթէ ներես, կաղաչեմ, եթէ դէպի ինձ դառնաս, կգոչեմ: Իսկ եթէ անտեսես, կկործանուեմ, եւ եթէ ոտնահարես, կարտասուեմ, եթէ հոգեպահիկ չընծայես, կմեռնեմ, իսկ եթէ ահարկու դէմք ցոյց տաս, կսատկուեմ, եթէ սաստես, կդողամ, եթէ խէթ նայես, կսոսկամ, ապա թէ սաստկանաս, կսարսափեմ, եթէ հալածես, կհեծեմ, իսկ եթէ վայր նետես, կոչնչանամ, եթէ ողբերիս վիատութիւնը չդադարեցնես, կտագնապեմ, եթէ խստանաս, կփախչեմ, ապա թէ սպառնաս, կընկճուեմ: Իսկ եթէ քննես, կքարկոծուեմ, ապա թէ ուժգին հայեացք նետես, կսուզուեմ, եթէ չխնայես, կմերժուեմ, եթէ կանչես, կկասկածեմ, իսկ եթէ աչքդ յառես, կամաչեմ, եթէ ձայն տաս, կերկնչեմ: Բարի պարգեւները մատնած, երանութիւնը թողած, շնորհը լքած, ուխտը դրժած, կեանքի աւանդը մոռացած, համարձակութեան վստահութիւնը կորցրած, էակների Ստեղծչիդ բարկացրած, շնորհի անճառութիւնն ընդոտնած, պատուական պատկերը այլայլած: Իսկ եթէ այս մահախեղդ հեծութեան ցաւի մէջ մարդասիրելով ժամանես ինձ մօտ, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս՝ կատարելով մարգարէական Սուրբ Գրքի գրուածը իմ հանդէպ, թէ [Քո] բժշկութիւնը դադարեցնում է մեղքերը մեծամեծ, այնժամ, ամէնառատ քաղցրութեամբ պատուաստուելով Քեզ, Քո լուսոյ կերպարանքը նկարելով հոգուս մէջ, վերստին գտնուելով, կհաստատուեմ քաւուած եւ կրկին ստեղծուած անմահ եւ անախտ կեանքի փրկութեամբ. եւ Քեզ Հօրդ եւ Սուրբ Հոգուդ հետ փա՜ռք յաւիտեանս. ամէն:

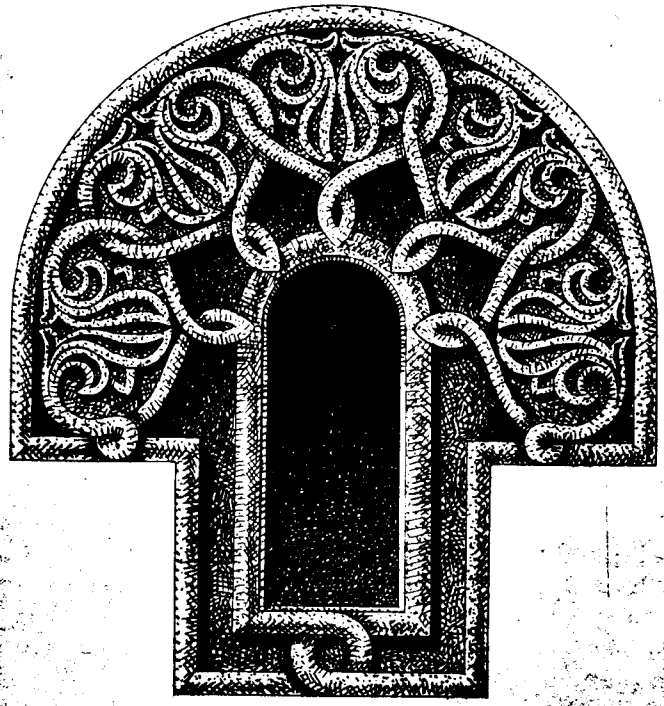

ԲԱՐԵՄՕՍԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

Անկանիմք առաջի քո, սո՛ւրբ Աստուածածին, եւ աղաչեմք զանարատ զԿոյսդ՝ բարեխօսեա՛ վասն անձանց մերոց եւ աղաչեա՛ զմիածին Որդիդ փրկել զմեզ ի փորձութենէ եւ յամենայն վտանգից մերոց:

ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Աղօթք

Թագաւո՛ր հզօր, ապաւէն ծարաւելոց եւ փրկի՛չ նեղելոց, որ վասն մեր պատուհասեցար յանօրինաց, զարթո՛ զզօրութիւնս Քո եւ ե՛կ ի կեցուցանել զզինս արեան Քո եւ մի՛ տուր գերել սատանայի զՔո փրկեալս եւ մի՛ տար ի բնակութիւնս չարին զտաճար անուանդ Քում սրբոյ եւ մի՛ զլեալս Քեզ մարմին եւ անդամ թողուր ի կոխումն եւ ի կատակումն թշնամւոյն, այլ գթա՛ ի Քո արարածս արարչական սիրով Քո:

Տէ՛ր, ողորմեա՛ մեզ, զի ի Խաչ Քո պարծելով պարծեցաք, եւ սա պահեսցէ զմեզ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն:

Տէ՛ր, ողորմեա՛ց, զի ի բարեխօսութիւն ամենասուրբ Կուսի Աստուածածնիդ ապաւինեցաք, որ դորա աղօթիւք ապրեալք լիցուք ի չարէն եւ առանց փորձութեան զպանդխտութեան մերոյ կատարեսցուք զկեանս:

Վասն սրբոց Քոց առաքելոցն երկոտասանիցն եւ նոցին աշակերտելոցն ողորմեա՛, Տէ՛ր:

Վասն սրբոց Հռիփսիմեանցն եւ Գայիանեանցն ողորմեա՛, Աստուա՛ծ, բազմամեղիս:

Քո առջեւ ենք ընկնում, սո՛ւրբ Աստուածածին, եւ աղաչում անարատ Կոյսիդ՝ բարեխօսի՛ր մեր անձանց համար եւ աղաչի՛ր միածին Որդուդ փրկել մեզ փորձութիւնից եւ մեր բոլոր վտանգներից:

ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Աղօթք

Թագաւո՛ր հզօր, ապաւէ՛ն ծարաւածների եւ փրկի՛չ նեղուածների, որ մեզ համար չարչարանքների ենթարկուեցիր անօրէնների, արթնացրո՛ւ Քո զօրութիւնը եւ արի՛ ապրեցնելու Քո արեամբ գնուածներին, [թոյլ] մի՛ տուր սատանային գերել Քո փրկածներին, մի՛ թող չարին բնակուել Քո սուրբ անուան տաճարում եւ Քեզ մարմին եւ անդամ եղածներիս մի՛ թող ոտնակոխ լինել եւ ծաղրուել թշնամուց, այլ գթա՛ Քո արարչական սիրով Քո արարածներին:

Տէ՛ր, ողորմի՛ր մեզ, քանզի Քո Խաչով մշտապէս պարծեցանք, եւ սա թող պահպանի մեզ երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամուց:

Տէ՛ր, ողորմի՛ր, քանզի ապաւինեցինք ամենասուրբ Կոյս Աստուածածնիդ բարեխօսութեանը, որպէսզի նրա աղօթքներով փրկուենք չարից եւ առանց փորձութեան կնքենք մեր պանդուխտ կեանքը:

Յանուն Քո տասներկու սուրբ առաքեալների եւ նրանց աշակերտների ողորմի՛ր, Տէ՛ր:

Յանուն սուրբ Հռիփսիմեանց եւ Գայիանեանց, Աստուա՛ծ, ողորմի՛ր բազմամեղիս:

Վասն սրբոյն Գրիգորի եւ նորին լուսաւոր զաւակացն, յորոց ձեռն ծանեաք զՓրկիչդ մեր, որով հալածեցեր զբազմութիւն դիւացն ի Հայաստան աշխարհէ, եւ այժմ զսատանա՛յ հալածեա ի մէնջ մերձընդմերձ:

Վասն սրբոց Վարդանանցն եւ Ատոմեանցն եւ սուրբ քահանայիցն, որք պատերազմեալ խափանեցին զպատերազմ չարին եւ զերծուցին ի կործանմանէ զսուրբ զԵկեղեցիս Հայաստան աշխարհիս, եւ այժմ, Տէ՛ր, խափանեա՛ զսատանայ չարագործովք իւրովք ի մէնջ:

Վասն սուրբ ճգնաւորացն, հարց եւ աշակերտելոցն արանց եւ կանանց բարեխօսութեամբ ողորմեա՛ ինձ, Տէ՛ր, զի նոքա ընկալան ի Քէն, Տէ՛ր, շնորհս եւ անուամբ Քոյ յաղթեցին ամենայն հնարից բանսարկուին, յաղթիցէ եւ այժմ յաղթող զօրութիւն Քո, Տէ՛ր իմ, եւ տացէ մեզ յաղթել հակառակամարտին ընդդիմութեան:

Վասն սրբոց հայրապետացն եւ առաջնորդացն մերոց, ամենեցուն բարեխօսութեամբ, որոց ետուր իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկարիճս եւ զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն: Շնորհեա եւ այժմ ի ձեռս նոցին բարեխօսութեան կոխել զգլուխ կամակոր վիշապին եւ զփաղանգոցն լռեցուցանել եւ կապել զբերանս հերձուածողացն:

Վասն մեծին ի ծնունդս կանանց՝ Յովհաննու եւ Նախավկային սրբոյն Ստեփանոսի եւ ամենայն սրբոց, սոցա բարեխօսութեամբ սրբեա՛ զմեզ յամենայն պղծութեանց հոգւոց եւ մարմնոց եւ արժանացո՛ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս Քո հոգւով եւ ճշմարտութեամբ Քեզ երկիրպագանել եւ փառաւորել զԱմենասուրբ զԵրրորդութիւնդ. ամէն:

Յանուն սուրբ Գրիգորի եւ նրա լուսաւոր զաւակների, որոնց միջոցով ճանաչեցինք մեր Փրկչիդ, որոնց միջոցով հալածեցիր դեւերի բազմութիւնը Հայաստան աշխարհից, այժմ էլ սատանային հալածիր մեր մերձակայքից:

Յանուն սուրբ Վարդանանց, Ատոմեանց եւ սուրբ քահանաների, որոնք պատերազմելով խափանեցին չարի պատերազմը եւ փրկեցին կործանումից Հայաստան աշխարհի սուրբ Եկեղեցին, այժմ էլ, Տէ՛ր, խափանի՛ր մեր միջից սատանային իր չարագործներով:

Յանուն սուրբ ճգնաւորների, հայրերի եւ [նրանց] աշակերտած արանց եւ կանանց բարեխօսութեամբ ողորմի՛ր ինձ, Տէ՛ր, քանզի նրանք, Տէ՛ր, Քեզանից շնորհներ ստացան եւ Քո անուամբ յաղթեցին բանսարկուի բոլոր հնարները, այժմ եւս թող յաղթի Քո յաղթող զօրութիւնը, Տէ՛ր իմ, եւ տայ մեզ յաղթել հակառակամարտի ընդդիմութիւնը:

Յանուն մեր սուրբ հայրապետների եւ առաջնորդների, [նրանց] բոլորի բարեխօսութեամբ, որոնց իշխանութիւն տուեցիր կոխոտելու օձերը, կարիճները եւ թշնամու բոլոր զօրութիւնները, նրանց բարեխօսութեամբ եւ ա՛յժմ շնորհիր կոխոտել մոլորական վիշապի գլուխը, լռեցնել [նրա] գնդերը եւ փակել հերձուածողների բերանները:

Յանուն կանանց ծնունդների մէջ մեծի՝ Յովհաննէս [Մկրտչի], սուրբ Ստեփանոս Նախավկայի եւ բոլոր սուրբերի, նրանց բարեխօսութեամբ սրբի՛ր մեզ հոգու եւ մարմնի ամէն տեսակ պղծութիւններից եւ արժանացրո՛ւ մեզ Քո ճշմարիտ երկրպագուների հետ հոգով եւ ճշմարտութեամբ երկրպագելու եւ փառաւորելու Քեզ՝ Ամենասուրբ Երրորդութեանդ. ամէն:

Աղօթք սրբոյն Գրիգորի Տաթեւացւոյ առ սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչ

Ո՛վ հայր բարեգութ, անյիշաչա՛ր եւ բարեսէր, լո՛ւր զպաղատանս մեր, զի գիտեմք զբարեխօսդ մերձ առ Պարգեւատուն: Մաղթեա՛ վասն անարժանիցս քոյոց հոգեւոր երկանց ծնեալ զաւակաց անցուցանել ի մէնջ զարդարակշիռ պատուհաս յանցանաց մերոց ի կրկին վրիժապարտաց, այսինքն՝ յաշխարհակալէն, յըստ հոգւոյ, գերողէն եւ, յըստ մարմնոյ, նորին արբանեկաց չարաչար տանջողաց: Զի թերեւս լիցի հնազանդութեամբ եւ մտերիմ ծառայութեամբ սպասաւորել միշտ ճշմարիտ Թագաւորին մերոյ Քրիստոսի: Իսկ թէ առ ի մէնջ եւ յամենեցունց անքննելի դատաստանաց Նորին սահմանեալ է մեզ յաստիս լինել ծառայութեամբ, որպէս եւ եմք իսկ ստրկացեալք ի խստասիրտ տէրանց, մաղթեսցես դասուք ամենայն ընտրելօք, որք ընդ Քեզ, զի զչարչարանս զայս, զոր կրեմք յակամայ, լինել իբրեւ զկամաւոր ապաշխարութիւն ի թողութիւն մեղաց մերոց: Զի, ազատեալք յայսմանէ, արժանի լիցուք որդիքս լուսոյ ընդ հօրդ լուսոյ եւ ընդ ամենայն սուրբս փառաւորել զԵրրեակ Անձնաւորութիւն եւ զՄի Աստուածութիւն համագոյ եւ զուգական Երրորդութեանն՝ լուսոյ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սուրբ Գրիգոր Տաթեւացու աղօթքը սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչին

Ո՛վ հայր բարեգութ, անյիշաչա՛ր եւ բարեսէր, լսի՛ր մեր պաղատանքները, քանզի գիտենք Պարգեւատուին մերձ բարեխօսիդ: Աղաչի՛ր քո հոգեւոր երկունքի ծնունդ անարժան զաւակներիս համար, որ հեռացուի մեզանից մեր կրկնակի վրիժապարտ յանցանքների արդարակշիռ պատուհասը, այսինքն՝ ըստ հոգու՝ աշխարհակալ գերողից եւ, ըստ մարմնի, նրա չարաչար տանջող արբանեակներից: Որպէսզի, թերեւս, հնազանդութեամբ եւ մտերիմ ծառայութեամբ միշտ սպասաւորենք մեր ճշմարիտ Թագաւոր Յիսուս Քրիստոսին: Իսկ եթէ Նա մեզ եւ բոլորի համար անքննելի դատաստանով սահմանել է մեզ այստեղ լինել ծառայութեամբ, ինչպէս որ ենք իսկ՝ ստրկացած խստասիրտ տէրերի կողմից, աղաչի՛ր բոլոր ընտրեալների դասերով, որոնք քեզ հետ են, որպէսզի այս չարչարանքները, որ կրում ենք ակամայ, լինեն իբրեւ կամաւոր ապաշխարութիւն մեր մեղքերի թողութեան համար: Որպէսզի, ազատուելով այս [ամենից], արժանի լինենք լուսոյ որդիներս լուսոյ հօրդ եւ բոլոր սուրբերի հետ փառաւորելու Երրեակ Անձնաւորութեանը եւ Մի Աստուածութեանը՝ համագոյ եւ զուգական Երրորդութեանը՝ Հօրը լուսոյ եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղերս առ Տիրամայր ս. Աստուածածինն

ԲԱՆ Զ

Ա

Եւ արդ, ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց եւ ահարկու սրտաբեկութեանց, պակուցանողական սաստկութեանց, աստուածային բարկութեանց, տագնապեալ ոգւով թախծութեան ի սպառ, աղաչեմ զքեզ, սո՛ւրբ Աստուածածին, հրեշտա՛կ՝ ի մարդկանէ, մարմնատեսի՛լ քերովբէ, երկնաւո՛ր արքայուհի, անխառն՝ իբրեւ զօդ, մաքուր՝ որպէս լոյս, անշաղախ՝ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան, գերազանց, քան զբնակութիւն անկոխելիին սրբութեանց, երանաւոր խոտմանն տեղի, եղե՛մ շնչական, ծա՛ռ կենացն անմահից՝ բոցեղէն սրովն պարունակեալ, ի բարձրեալն Հօրէ զօրացեալ եւ հովանացեալ, հանգստեամբ Հոգւոյն հանդերձեալ եւ մաքրագործեալ, բնակութեամբ Որդւոյն յարդարեալ եւ տաղաւարեալ. միածինն՝ Հօր, եւ քեզ՝ անդրանիկ, Որդի քո՝ ծննդեամբ, եւ Տէր՝ արարչութեամբ, ընդ անախտ մաքրութեանդ՝ եւ ամբիծ բարի, ընդ անարատ սրբութեանդ՝ եւ խնամակալ բարեխօս: Ընկա՛լ զմաղթանս այսր աղերսանաց քում դաւանողիս եւ մատո՛, ընծայեա՛՝ ընդ սմին խառնեալ զբանն իմ նախնի մեծիդ ներբողի ի քոյդ պաղատանս: Հիւսեա՛, միացո՛ զմեղուցելոյս դառն հեծութիւն ընդ քումդ երջանիկ եւ խնկաւորեալ հայցուածոց, տո՛ւնկդ կենաց՝ պտղոյն օրհնութեան, զի, ի քէն միշտ օգնեալ եւ բարեգործեալ եւ ի մաքրական քո ծնելութիւնդ ապաւինեալ եւ լուսաւորեալ, կեցից Քրիստոսի՝ Որդւոյ քո եւ Տեառն:

Աղերս Տիրամայր ս. Աստուածածնին

ԲԱՆ Զ

Ա

Եւ արդ, այսքան յուսահատութիւններից, ահարկու սրտաբեկութիւններից, սաստիկ ահաբեկութիւններից, աստուածային բարկութիւններից յետոյ, թախծալից հոգով տագնապած, աղաչում եմ քեզ, սո՛ւրբ Աստուածածին, հրեշտա՛կ՝ մարդկանցից, մարմնատեսիլ քերովբէ՛, երկնաւոր արքայուհի՛, անխառն՝ իբրեւ օդը, մաքուր՝ որպէս լոյս, անշաղախ՝ բարձր արեգակի պատկերի նման, գերազանց, քան անկոխ սրբութիւնների բնակավայրը, երանելի խոստման վա՛յր, եղե՛մ շնչական, անմահ կենաց ծա՛ռ՝ բոցեղէն սրով պարուրուած, բարձրեալ Հօրից զօրացած եւ հովանաւորուած, Հոգու հանգստեամբ հանդերձաւորուած եւ մաքրագործուած, Որդու բնակութեամբ յարդարուած եւ տաղաւարուած. միածին՝ Հօր համար, եւ քեզ՝ անդրանիկ, Որդին քո՝ ծննդեամբ, եւ Տէր՝ արարչութեամբ, անկիրք մաքրութեանդ հետ՝ եւ անբիծ բարի, անարատ սրբութեանդ հետ՝ եւ խնամակալ բարեխօս: Ընդունի՛ր քեզ դաւանողիս այս աղերսալի աղօթքը եւ, խառնելով նրան մեծիդ ներբողուած իմ նախկին խօսքը, իբրեւ քո պաղատանքը մատեցրո՛ւ, ընծայի՛ր [Աստծուն]: Հիւսի՛ր, միացրո՛ւ մեղաւորիս դառը հեծութիւնը քո երջանիկ եւ խնկաւորուած խնդրուածքների հետ, տո՛ւնկդ կենաց՝ օրհնուած պտղի, որպէսզի, միշտ քեզանից օգնութիւն ստանալով, բարեգործուելով, անապական քո մայրութեանն ապաւինելով եւ լուսաւորուելով, ապրեմ Քրիստոսի՝ քո Որդու եւ Տիրոջ համար:

Բ

Օժանդակեա՛ թեւոցդ աղօթիւք, խոստովանեալ Մա՛յրդ կենդանեաց, եւ ելիցն իմ յերկրիս հովտէ՝ առանց լլկանաց հետեւել ի կեանս՝ օթեւանացդ պատրաստութեան, զի թեթեւասցի կատարածն իմ ինձ՝ ծանրացելոյս անօրէնութեամբ: Արասցե՛ս տօն ինձ բերկրութեան զօրն իմ տագնապի, ողջացուցի՛չ երկանցն Եւայի: Բարեխօսեա՛, խնդրեա՛, աղաչեա՛, զի ըստ անճառելի մաքրութեանդ եւ ահա զբանիդ հաւատամ զընդունելութիւն: Արտասուօք օգնեա՛ վտանգեցելոյս, գովեա՛լդ ի կանայս, ծո՛ւնր խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն, ծնո՛ղդ Աստուծոյ, ընդ իմում թշուառիս հոգա՛, խորա՛ն Բարձրելոյն, ձե՛ռն տուր անկելոյս, տաճա՛ր երկնային, փառաւորեա՛ զՈրդիդ քո ի քեզ՝ աստուածօրէն ինձ հրաշագործել քաւութիւն եւ ողորմութիւն, Աղախի՛ն Աստուծոյ եւ Մա՛յր, բարձրասցի՛ պատիւ քո ինեւ, եւ ցուցցի՛ փրկութիւնն իմ քեւ:

Գ

Եթէ զիս գտցես, Տիրամա՛յր, թէ ինձ ողորմեսցիս, սրբուհի՛, թէ զկորուսեալս շահեսցիս, անարա՛տ, թէ զհարթուցեալս յանձանձեսցես, երջանի՛կ, թէ զամաչեցեալս յառաջ մատուցես, բարեշնո՛րհ, թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես, միշտ սո՛ւրբ Կոյս, թէ զմերժեալս ընտանեցուսցես, մեծարեա՛լդ յԱստուծոյ, թէ յիս ցուցցես զգթածութիւն, լուծի՛չդ անիծից, թէ զծփեալս հաստատեսցես, հանգի՛ստ, թէ ի խռովութեանս յուզմանց փոխեսցես զիս, խաղաղարա՛ր, թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւորեսցես, գովեա՛լ, թէ վասն իմ մտցես ի հանդէս, մահո՛ւ նահանջիչ, թէ զդառնութիւնս իմ անուշեսցես, քաղցրութի՛ւն, թէ զբաժանմանն իմ խտրոց քակտեսցես, հաշտութի՛ւն, թէ զանմաքրութիւնս իմ բարձցես, եղծմա՛ն ընդոտնիչ, թէ զմատնեալս մահու փրկեսցես, կենդանի՛ լոյս, թէ զլալեացս ձայն հատցես, բերկրութի՛ւն, թէ զխորտա-

Բ

Օժանդակի՛ր թեւաւոր աղօթքներովդ, խոստովանուած Մա՛յրդ ողջերի, որ երբ ելնելու լինեմ այս երկրի հովտից, առանց լլկանքների գնամ դէպի կեանք՝ դէպի պատրաստած օթեւանները, թող թեթեւ լինի վախճանը իմ՝ անօրէնութեամբ ծանրացածիս: Տագնապի օրն իմ դարձրո՛ւ բերկրութեան տօն ինձ համար, ողջացուցի՛չդ Եւայի երկունքի: Բարեխօսի՛ր, խնդրի՛ր, աղաչի՛ր, քանզի ինչպէս անճառելի մաքրութեանդ, [այնպէս] էլ ահա հաւատում եմ խօսքիդ ընդունելութեանը: Արտասուքովդ օգնի՛ր վտանգուածիս, գովեա՛լդ կանանց մէջ, ծունր խոնարհեցրո՛ւ հաշտութեանս համար, ծնո՛ղդ Աստուծոյ, թշուառիս հոգա՛, խորա՛ն Բարձրեալի, ձե՛ռք տուր ընկածիս, տաճա՛ր երկնայինն, փառաւորի՛ր քո Որդուն քեզանով՝ ինձ համար աստուածօրէն հրաշագործելու քաւութիւն եւ ողորմութիւն, Աղախի՛ն Աստուծոյ եւ Մա՛յր, թո՛ղ բարձրանայ քո պատիւն ինձանով, եւ թո՛ղ ցոյց տրուի իմ փրկութիւնը քեզանով:

Գ

Եթէ ինձ գտնես, Տիրամա՛յր, թէ ինձ ողորմես, սրբուհի՛, թէ կորուսեալիս շահես, անարա՛տ, թէ խրտնածիս խնամարկես, երջանի՛կ, թէ ամօթահարիս առաջ տանես, բարեշնո՛րհ, թէ յուսահատուածիս համար միջնորդես, միշտ սո՛ւրբ Կոյս, թէ մերժուածիս ընտանեցնես, մեծարուա՛ծդ Աստծուց, թէ գութ ցոյց տաս ինձ, լուծի՛չդ անէծքների, թէ տատանուողիս հաստատես, հանգի՛ստ, թէ խռովքներից եւ յուզումներից հանդարտեցնես ինձ, խաղաղարա՛ր, թէ վրիպածիս հնար գտնես գովեա՛լ, թէ ինձ համար մահուան հանդէս մտնես, թէ դառնութիւնն իմ անուշացնես, քաղցրութի՛ւն, թէ բաժանման արգելքն իմ քանդես, հաշտութի՛ւն, թէ անմաքրութիւնն իմ վերացնես, եղծմա՛ն ընդոտնիչ, թէ մատնուածիս մահից փրկես կենդանի՛ լոյս, թէ լացիս ձայնը կտրես, բերկրութի՛ւն, թէ

կեալս կազդուրեսցես, դե՛ղ կենաց, թէ ի կործանեալս յիս ակնարկեսցես, հոգելի՛ց, թէ ողորմութեամբ ինձ պատահեսցիս, կտա՛կ նուիրեալ:

Օրհնեա՛լդ միայն ի շրթունս ամբիծս լեզուաց երջանկաց, ահա՛ կաթիլ մի կաթին քումդ կուսութեան, յանձն իմ անձրեւեալ, կենաց ինձ զօրէ, Մա՛յրդ բարձրելոյ Տեառըն Յիսուսի՝ Արարչին երկնի եւ բնաւին երկրի, զՈր անճառապէս ծնար բովանդակ մարմնովն եւ համայն Աստուածութեամբն, որ փառաւորեալ է ընդ Հօր եւ Հոգւոյն Սրբոյ՝ էութեամբ եւ անքննութեամբ մերոյին բնութեամբս միացելով, ամենայն եւ յամենայնում, մի յԵրրորդութենէն. Նմա փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԱ

Ա

Ընդ Աստուածածնին մաղթանաց ահա՛ եւ զվերնոցն անմահ հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս հայցուածոց, որ վասն իմ գոչեն առանց լռելոյ հանապազորդեան արգահատութեամբ մաքուր բերանոց, ընկա՛լ, Բարեգո՛ւթ: Որք են բարիք, բարեգործեալք՝ ի Բարերարէդ, անկիրթք՝ չարեաց, հաստեալք յամէնիշխան հրամանաց էիդ, զօրութիւնք հզօրք՝ ակնարկութեան Բարձրելոյդ, սուրբք, մաքուրք, անարատք, օրհնեալք, վայելչականք, յաղթողք եւ անպարտելիք եւ, ըստ ընթացից տեսութեան մտաց, արագունք:

Բ

Որք եւ պտղակորոյս տնկոյ թզենւոյն՝ եռամեանն դատարկութեամբ, որ զբնաւ յաւիտեանս պարունակէ ժամանակն՝ զանցեալն ընդ ներկայիս եւ ընդ ապառնւոյն, յամայր յամրութեամբն յերկարաձգելոյ, յայգի աշխարհիս

խորտակուածիս կազդուրես, դե՛ղ կենաց, թէ կործանուածիս նայես, հոգելի՛ց, թէ ողորմութեամբ ինձ հանդիպես, նուիրեա՛լ կտակ:

Օրհնեա՛լդ միայն երջանկալեզու անբիծ շուրթերից, ահա՛ կուսութեանդ կաթից մի կաթիլ, իմ մէջ անձրեւելով, ինձ կեանք է տալիս, Մա՛յրդ՝ բարձրեալ Տիրոջ Յիսուսի՝ Արարչի երկնքի եւ ամբողջ երկրի, Որին անճառապէս ծնեցիր բովանդակ մարմնով եւ համայն Աստուածութեամբ, որ փառաւորուած է Հօր եւ Սուրբ Հոգու հետ՝ էութեամբ եւ անքննութեամբ մեր բնութեան հետ միացած, ամէն ինչ եւ ամէն ինչում է Նա՝ Երրորդութիւնից մէկը. Նրան փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԱ

Ա

Աստուածածնի մաղթանքների հետ ահա՛ եւ երկնային լուսակերպ անմահ հրեշտակների հայցուածների աղերսները, որ հանապազօրեայ բարեխօսութեամբ, առանց լռելու, մաքուր բերանով գոչում են ինձ համար, ընդունի՛ր, Բարեգո՛ւթ: Նրանք բարի են, բարեգործուած՝ Բարերարիցդ, անմասն՝ չարից, էիդ ամէնիշխան հրամանով ստեղծուած, Բարձրեալիդ հզօր զօրքերն են՝ հրամանիդ միշտ [պատրաստ], սուրբ են, մաքուր, անարատ, օրհնեալ, վայելչական, յաղթող, անպարտելի եւ արագընթաց՝ մտատեսութեան ընթացքի նման:

Բ

Որոնք եւ բարեխօս են, արարող եւ խնամակալ՝ եռամեայ դատարկութեամբ պտղակորոյս թզենու տունկի (որը ամբողջական յաւիտեանների պէս պարունակում է ժամանակը՝ անցեալը ներկայի եւ ապառնիի հետ)՝ տարէց–տարի երկարա-

արմատացելոյ, սին սաղարթիւն պաճուճելոյ՝ զրկեալ ի պտղոց, որ է ճշգրիտ պատկեր թշուառ մարդկութեանս, սոքա բարեխօսք, հանդերձիչք, այլ եւ՝ խնամակալք, որ դեգերին հանապազ առ մեզ՝ ընդ մերում կրիցս կարեկցելով, բարեմասնութեանն մեր սպասեն եւ յաւիտենականն կենդանութեամբ փրկութեանն մեր աղօթեն՝ զայս բան ասելով. «Զգործս ձեռաց Քոց մի՛ անտես առներ»: Քանզի, արդարեւ, մեր են այս աղաչանք ի բարերարէդ Աստուծոյ վասն մեր կարգեալ առ նոսա, զի նոքա բանիւ են ստեղծեալ, եւ մեք՝ ձեռօք ներգործեալ: Որք եւ գալոց են ընդ Միածնիդ վկայք սոսկալի Դատաստանին հատուցման, ճշմարտաբան դատախազք յանցաւորութեան երկրայնոցս, յահաւորին ատենի՝ յայտնիչք իրաւամբք զմատակարարութիւնն, որ առ մեզ, որք եւ անդանօր կարեկցեն՝ ազդեալ հառաչմամբ զմշտանուէրն նուագ ձայնի. «Ողորմեա՛, Դո՛ւ ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ»:

Գ

Արդ, ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն խնդրուածոց անմահականացն վեհից եւ ի մե՛ր հեծութիւնս հոտոտեսցիս, բնաւի՛ց Արարիչ, որ յաղթես գթութեամբդ Քո վերնոցն եւ ստորնայնոցս, քանզի Քո՛ է բարերարելդ առ մեզ եւ առ նոսին: Արդ, վասն բարեզարդութեան անախտականացն, հրաշատեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաքրոցն, անմեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղինացն եւ անվանելեացն, ամենաճեցուն առաւելութեամբ ի բարձրն ընտրականութիւն գերափայլ յաճախ գիտութեամբ, անցուրտ ջերմութեամբ ջեռուցանողք ինքնաբուն տապովն աստուածսիրութեան ըստ ինքեանց զմերս սառնասէր սրտիցս անբորբոք շիջումն՝ այրիլ անաղօտ ի մեծախորհուրդ սրբրում Սեղանիս, որ ի խորանիս՝ առանց նիրհելոյ եւ դանդաղանաց սպասել հրամանաց երանականաց կեցուցիչ կամաց Ամենաստեղծիդ՝ քրովբէօրէն առաքինութեամբ

ձգուած աշխարհիս այգում արմատացած, սին սաղարթներով պաճուճուած, պտուղներից զրկուած, որ ճշգրիտ պատկերն է այս թշուառ մարդկութեան: Նրանք հանապազ դեգերում են մեր շուրջ՝ որպէս բարեխօսներ, սպասաւորներ եւ խնամակալներ կարեկցելով մեր տառապանքներին, բարիքի մէջ մեր մասն ունենալուն են սպասում եւ աղօթում մեր՝ յաւիտենական կենդանութեամբ փրկուելու համար՝ այս խօսքն ասելով. «[Տէ՛ր], մի՛ անտեսիր Քո ձեռքի գործը»: Քանզի, արդարեւ, մեզ համար են այս աղաչանքները բարերար Աստծուցդ սահմանուած նրանց վրայ, քանզի նրանք խօսքով են ստեղծուած, եւ մենք՝ ձեռքով արարչագործուած: Նրանք գալու են Միածնիդ հետ հատուցման սոսկալի Դատաստանին իբրեւ վկաներ, իբրեւ ճշմարտախօս մեղադրողներ երկրայիններիս յանցանքների, ահաւոր ատեանի առաջ անաչառօրէն հաշուետու պիտի լինեն մեզ համար եւ այնտեղ էլ, կարեկցելով մեզ, պիտի հնչեցնեն իրենց մշտանուէր երգը՝ հառաչելով. «Ողորմի՛ր, Դո՛ւ ստեղծեցիր, կորստեան մի՛ մատնիր»:

Գ

Արդ, վեհ անմահների գոհաբանական խնդրանքների հետ մեր հեծեծանքները ե՛ւս հոտոտիր, Արարի՛չ ամենայնի, որ Քո գթութեամբ գերազանցում ես երկնայիններին եւ երկրայիններիս, քանզի Դո՛ւ ես բարերարը ե՛ւ մեր, ե՛ւ նրանց: Արդ, անախտներն այդ, հրաշատեսիլ հրակերպները, անշաղախ մաքուրները, անմեղները եւ բոցանիւթները, հոգեղէնները եւ անյաղթները, իրենց այս բարեզարդութեան շնորհիւ, բարձր ընտրականութեան ամենաճեցուն առաւելութեամբ եւ գերափայլ առատ գիտութեամբ, ջերմեռանդ աստուածսիրութեան ինքնաբուխ տապի անցուրտ ջերմութեամբ իրենց պէս եւ մեր սառը սրտերի անբորբոք շիջումն են ջեռուցում, որպէսզի նրանք այրուեն անաղօտ մեծախորհուրդ սուրբ Սեղանի վրայ, այս խորանի մէջ՝ առանց նիրհելու եւ դանդաղելու սպասելով Ամենաստեղծիդ կեցուցիչ կամքի երանելի հրա-

յԱստուած միացեալք անբաժանելի: Որք երկնաւոր պետութիւնք են մեծք եւ զինուորութիւնք անբիծք, ահաւորք, երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատազնեայ պաշտօնեայք, ի յամպոյդ լուսոյ ցոլք նշուղից:

Դ

Որովք եւ ինձ՝ մեղաւորիս հողեղինի, մարդասիրեացես ողորմել, Յիսո՛ւս, աղաչանօք իմոյն հրեշտակի՝ դարձուցանելով զիս, Տէ՛ր, ի բարիդ Քո հետս լուսոյ, զի զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութեան, զոր հաւատացեր նմին տեսչութեան, զընկալեալն ի Քէն ի կենցաղ աստեացս՝ ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ, անմեղադրելի առ ի Քէն օրհնեալ, խնդալից դիմաց զուարճութեամբ Քեզ, Արքա՛յ բարձրութեան փառաց անհասից, ի խրախճանս կենդանախումբս բերկրեցելոցն պարուց մատուցեալ ընծայեցուսցէ, գովեա՛լ ողորմած: Եւ Քեզ, անքնի՛ն, ընդ Հօր անհասի՝ թուակցութեամբ Հոգւոյդ անճառի, վայել է փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԲ

Ա

Տէ՛ր Աստուած բարերար, բազմապարգե՛ւ թագաւոր, կենա՛ց պատսպարան, լուսո՛յ կերպարան, լայնատա՛ր հանգստարան, որ յաղագս մեղուցելոյս եկեալ մարմնացար, գործեցեր զանպատումսն եւ հանդերձեր զհրաշալիսն, մինչեւ կատարեցեր զառեցեալն ընդ ամենալիր Աստուածութեանդ:

Բ

Արդ, վասն առաքելոցն սրբոց՝ յերկնաստեղծ Քո ձեռացդ ձեռնադրելոց եւ Հոգւովդ Սրբով օծելոց, զորոց

մանեներին, Աստծուն միացած անբաժանելի քերովբէական առաքինութեամբ: Նրանք երկնաւոր մեծ պետութիւններ են, անբիծ զինուորներ, ահաւորներ, երկնաւոր Աստծուդ ազատազնեայ պաշտօնեաներ, լուսէ ամպիցդ շողերի ցոլքեր:

Դ

Որոնցով եւ ինձ՝ հողեղէն մեղաւորիս, մարդասիրաբար ողորմի՛ր, Յիսո՛ւս, իմ հրեշտակի աղաչանքներով՝ դարձնելով ինձ, Տէ՛ր, դէպի Քո բարի, լուսեղէն ճամփան, որպէսզի հոգուս պաշտպանութեան աւանդը, որն այս կեանքում նրա տեսչութեանը Դու վստահեցիր, ինձ համար բերկրեալ սրտի ուրախութեամբ, Քեզանից օրհնուած, անմեղադրելի, խնդալից դէմքով ու զուարճութեամբ, Քեզ՝ անհաս փառքով Արքայիդ վսեմ, յաւերժ կենդանի հրեշտակներիդ ամենաուրախ խրախճանքներում ընծայաբերի, գովեա՛լ ողորմած: Եւ Քեզ, անքնի՛ն, անհաս Հօր եւ անճառ Հոգուդ հետ վայել է փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԲ

Ա

Տէ՛ր Աստուած բարերար, բազմապարգե՛ւ թագաւոր, կենա՛ց պատսպարան, լուսո՛յ կերպարանք, լայնատա՛ր հանգստարան, որ, մեղաւորիս համար գալով, մարմնացար, անպատում գործեր գործեցիր եւ բազում հրաշքներ, մինչեւ վերցրածդ մահուան մատնեցիր ամենալիր Աստուածութեանդ հետ:

Բ

Արդ, յանուն սուրբ առաքելներիդ, որոնց երկնաստեղծ Քո ձեռքերով ձեռնադրեցիր եւ Սուրբ Հոգովդ օծեցիր, որոնց

զգովեստն արժանաւորութեան, ըստ իմում կարի, առ ի փառս Քո, Տէ՛ր ամենայնի, յայլում բանի պաշտեցի, եւ ի՛նձ ողորմեսցիս յիշատակաւ սիրոյ նոցին ընտրութեան: Շաւի՛ղ ինձ ելից նոքօք հանդերձեսցես յերանութիւնն փափագելի, ձայն բարի հովւութեան նոցին ի յողջոյն ինձ կենաց քա՛ղցր լուիցի: Մասն կալայց ի յանեղծութիւն փրկութեան տօնեցեալ յուսոյն ընդ առաջնորդացն կենաց, սկզբնաշնորհիցն պատուոյս, փառաւորեալն դասուց, գետոցն բանականաց, աւետարանչացն բարձանց, իշխանացն պանծալեաց, լուսապայծառ թագիւ պճնելոցն, ի զարդ անկապուտ զօրութեան շնորհին պայծառացելոց, իւղովն զուարթութեան տիրական լուսոյն կատարեցելոց:

Գ

Ընդ աշակերտաց մեծիդ հրամանի բարձրեալդ Աստուծոյ Քրիստոսի եւ մարտիրոսացն ընտրելոց նահատակութեամբ, որք, մահացու եւ վշտաչարչարն մարմնով, վտանգաւոր եւ ամենակիրն անդամօք, երկրաւորական եւ հողազանգուածն բնութեամբ մարտուցեալ ընդ տարր գոյից ամենայն նիւթից, պսակեցան, բարձրացան եւ կենդանացան հոգեպէս՝ արիաբար ելեալք ի յերկրէ, ըստ մարգարէին՝ վկայք ճշմարիտք ամենափորձն մահու, իմանալեացն անտեսիցն եւ ծածկելոցն՝ աներկբայ բարեացն յուսով տեսելոցն աստէն նկատիչք, աշակերտք առաքելոցն եւ չարչարակիցք նոցին, որ հաւասարեալ գործովք ընդ նոսին՝ կատարեալ լրմամբ անպակասելեաւ, պարեն ի խրախճանս անկէտն երանութեան, որոց հաճոյական եւ ընդունական մաղթանօք, արիւնընծայ վաստականուէր, քրտնակնդրուկ աղերսիցն յարգմամբ ընկա՛լ զիս նորոգ ըստ նոցին մասին՝ անեղծ փրկութեամբ ի Քեզ արձանացեալ:

արժանի գովեստն արեցի ըստ կարողութեանս, մէկ այլ գրուածքում, Քո փառքի համար, Տէ՛ր ամենայնի, եւ ի՛նձ ողորմիր՝ յիշելով այն սէրը, որին Դու նրանց արժանացրեցիր: Նրանցով ելքի շաւի՛ղն ինձ ցոյց տուր դէպի փափագելի երանութիւնը, նրանց հովւութեան բարի ձայնը թող քաղցր հնչի ինձ համար որպէս կենաց ողջոյն: Թող որ ես նոյնպէս անեղծ փրկութեան մասն ունենամ տօնելի յոյսի մէջ նրանց հետ, ովքեր առաջնորդներ են, պատուի սկզբնաշնորհներ, փառաւորեալ դասեր, գետեր բանական, բարձր աւետարանիչներ, պանծալի իշխաններ, լուսապայծառ թագով պճնուածներ, զօրութեան շնորհի անկողոպտելի զարդով պայծառացածներ՝ [նուիրագործուած] տիրական լոյսի զուարթացուցիչ իւղով սրբազան:

Գ

Բարձրեա՛լդ Քրիստոս Աստուած, մեծ պատուիրանիդ աշակերտողների եւ նահատակութեամբ ընտիր ճանաչուած մարտիրոսների, որոնք, մահացու եւ վշտաչարչար իրենց մարմնով, վտանգաւոր ու ամենակիր անդամներով, երկրաւոր ու հողազանգուած բնութեամբ մարտնչելով բոլոր նիւթերէն գոյի տարրերի հետ, պսակուեցին, բարձրացան եւ հոգեպէս կենդանացան, արիաբար ելնելով երկրից՝ ըստ մարգարէի՝ [դարձան] ճշմարիտ վկաներ ամենափորձ մահուան, երկրաբնակ հայողներ անտես ու ծածուկ իմանալիների՝ աներկբայ բարիքների յոյսով տեսնուող, առաքեալների աշակերտներ ու նրանց չարչարակիցներ, իրենց գործերով, նրանց հաւասար՝ կատարեալ եւ անթերի լրմամբ, պարում են [հիմա] անսահման երանութեան խրախճանքներում, նրանց հաճոյական եւ ընդունելի աղօթքներով եւ արիւնընծայ, վաստականուէր եւ քրտնակնդրուկ աղերսները յարգելով՝ վերստին ընդունի՛ր եւ ինձ՝ որպէս նրանց ժառանգակից՝ անեղծ փրկութեամբ Քո մէջ հաստատելով:

Դ

Ընդ խաղացեալսն հուրբ եւ սուսերբ արեամբ ներկեալոցն եւ ճգնաւորացն սրբոց հարցն միանձանց եւ Քեզ հետեւելոցն, Որդի՛ Աստուծոյ, անպարտելի քաջութեամբ եւ անպատիր զգաստութեամբ, ընդ դժնեայ գոռոզի մարմնոյս բռնութեան արիապէս մարտուցեալ, սովիմբ՝ վանեցին զանմարմինն Բելիար եւ մշտամարտ հանդիսիւ յասպարիսի կենցաղոյս, առանց զզուանաց ծանրաբեռնութեան ի լայնածաւալ ծփանաց աշխարհիս ծովու, տապանակաւ մարմնոյս թանձրութեան զթեթեւութիւն հոգւոցն թռուցեալ, ի նաւահանգիստն կենաց հասին եւ իբր սիրողք վերնում վիճակին, առանց յետնոցն մտածութեան, զթագն յաղթութեան համարձակապէս պայծառ ճոխութեամբ պճնեալ իսկապէս ի գլուխ կապեցին. վասն նոցին արժանաւոր մաղթանաց եւ նուիրական հայցուածոց եւ զի՛ս՝ զմեղաւորս, ի պատժականաց ընկալ ընդ նոսին:

Ե

Եւ ահա խառնեալ զանմաքուրս բան ընդ նախագրեալ երջանկացն փառատրական աղերսարկութիւն, որ վասն իմ գոչեն Քեզ ի հաճութիւն՝ եւ ես ընդ նոսին՝ իբր դառնութիւն եդեալ ընդ քաղցու կամ տատասկ՝ ընդ ողորկութեան, տգեղութիւն՝ ընդ վայելչութեան եւ տիղմ՝ ընդ գեղեցկութեան մարգարտի կամ հող՝ ընդ յստակութեան ոսկւոյ եւ կամ քարինս անարգս՝ ընդ պայծառութեան արծաթոյ, բացասութիւն՝ ընդ ճշմարտութեան կամ աւազ ինչ ատամնառու՝ ընդ կակղութեան զանգուածոյ հացի: Արդ լո՛ւր, հզո՛ր, հնարաւո՛ր, գովեա՛լ, զնոցայն՝ վասն իմ, եւ զիմս՝ ընդ նոսին ի նոցին գովեստ, ի փրկութիւն իմ եւ ի փառս Քո, ամենագո՛ւթ, բարերա՛ր, օրհնեա՛լ, երկայնամի՛տ, կարո՛ղ, անքնի՛ն, անճա՛ռ, անե՛ղծ եւ անստե՛ղծ: Քո՛ են պարգեւք, Քո՛ են շնորհք, Դո՛ւ սկիզբն եւ պատ-

Դ

Նրանց հետ, որոնք, արեամբ ներկուած, անցան հրի ու սրերի միջով, եւ սուրբ ճգնաւորների, մենակեաց հայրերի եւ Քեզ հետեւողների, Որդի՛ Աստուծոյ, որոնք անպարտելի քաջութեամբ եւ անպատիր զգաստութեամբ մարտնչեցին արիաբար դժնեայ եւ գոռոզ մարմնի բռնութեան դէմ, սրանով հալածեցին անմարմին Բելիարին եւ մշտամարտ նահատակութեամբ աշխարհային կեանքի ասպարէզում առանց ծանրաբեռնութեան տաղտկութեան, լայնածաւալ աշխարհի ալեծուփ ծովից թռցնելով իրենց թեթեւ հոգիները մարմնի ծանր տապանակով, կեանքի նաւահանգիստը հասան եւ իբրեւ սիրողներ վերին վիճակի, առանց խորհելու անցեալի մասին, յաղթութեան թագը համարձակապէս պայծառ ճոխութեամբ պճնելով, արժանապէս գլխներին դրեցին, նրանց արժանաւոր աղօթքներով եւ նուիրական խնդրանքներով, նրանց հետ Քեզ մօտ ընդունիր եւ ինձ՝ ամենապատժապարտ մեղաւորիս:

Ե

Եւ ահա, խառնելով անմաքուր խօսքս վերոգրեալ երջանիկների փառատրական աղերսարկութեանը, որոնք ինձ համար գոչում են Քեզ ի հաճութիւն, ե՛ս էլ [եմ գոչում] նրանց հետ, ինչպէս դառնութիւն քաղցրութեան հետ խառնած կամ տատասկ՝ ողորկութեան, տգեղութիւն՝ վայելչութեան, տիղմ՝ մարգարտի գեղեցկութեան կամ հող՝ զտուած ոսկու եւ կամ անարգ քարեր՝ արծաթի պայծառութեան, բացասութիւն՝ ճշմարտութեան եւ կամ ատամնառու մի աւազահատիկ՝ հացի կակուղ զանգուածի: Արդ լսի՛ր, հզո՛ր, ամենահնա՛ր, գովեա՛լ, նրանցը՝ ինձ համար, եւ իմը՝ նրանց հետ ի գովեստ նրանց, ի փրկութիւն իմ եւ ի փառս Քո, ամենագո՛ւթ, բարերա՛ր, օրհնեա՛լ, ներողամի՛տ, կարո՛ղ, անքնի՛ն, անճա՛ռ, անե՛ղծ եւ անստե՛ղծ: Քոնն են պարգեւները, Քոնն են շնորհները, Դո՛ւ ես

ճառ բարեաց ամենայնի: Ո՛չ ես դատապարտիչ, այլ՝ ազատիչ, ո՛չ ես կորուսիչ, այլ՝ գտիչ, ո՛չ ես մահացուցիչ, այլ՝ կեցուցիչ, ո՛չ ես տարագրիչ, այլ՝ ժողովիչ, ո՛չ ես մատնիչ, այլ՝ ապրեցուցիչ, ո՛չ ես ընկղմիչ, այլ՝ վերածիչ, ո՛չ ես գլորիչ, այլ՝ կանգնիչ, ո՛չ ես անիծիչ, այլ՝ օրհնիչ, ո՛չ ես վրիժառու, այլ՝ շնորհիչ, ո՛չ ես թշուառացուցիչ, այլ՝ մխիթարիչ: Ո՛չ եղծանես, այլ գրե՛ս, ո՛չ սասանես, այլ հաստատե՛ս, ո՛չ ոտն հարկանես, այլ սփոփե՛ս, ո՛չ պատճառս յօդես մահու, այլ հնա՛րս խնդրես կենաց, ո՛չ ես ի կամս շարժեալ սատակման, այլ՝ ի փրկութի՛ւն ողորմութեան: Ո՛չ մոռանաս զայցելութիւն, ո՛չ լքանես զբարի, ո՛չ արգելուս զգթութիւն, ո՛չ բերես վճիռ կորըստեան, այլ՝ կտակ ազատութեան: Ո՛չ թշնամանիս յառատութեանց, ո՛չ բամբասիս ի շնորհաց, ո՛չ հայհոյիս ի պարգեւաց, ո՛չ նախատիս ի ձրի ձրից, ո՛չ անգոսնիս յերկայնմտութեանց, ո՛չ եպերիս ի ներութեանց, ո՛չ բանսարկիս ի բարութեանց, ո՛չ անպատուիս ի քաղցրութեանց, ո՛չ քամահիս ի հեզութեանց: Ո՛չ առաքին այսոցիկ տրտնջմունք, այլ՝ անլռելի գոհաբանութիւնք: Բա՛րձ զմեղս իմ, հզո՛ր, լո՛յծ զանէծս իմ, օրհնեա՛լ, քաւեա՛ զպարտիս իմ, ողորմա՛ծ, ջնջեա՛ զյանցանս իմ, գթա՛ծ, մատո՛ մատն այցելութեան, եւ անդստին իսկ կատարեցայց: Զի՞նչ Քեզ, Տէ՛ր, քան զսոսին դիւրագոյն, եւ կամ զի՞նչ ինձ՝ պարտաւորիս, կարեւորագոյն: Այլ կենդանագրեա՛, բարեխնա՛մ, քոյինաստեղծ պատկերիս փչումն կրկին՝ ի շունչ նորոգման լուսաւորութեան մաքրական շնորհի զամենամեղս ոգի պաշտպանեալ:

Զ

Մի՛ ածեր, ողորմա՛ծ, ինձ օր տարաժամ ի համառօտս երբի՝ անթոշակ ապաձեռնութեամբ ընդ անկատար ուղին հետեւել, մի՛ մատուցաներ բաժակ դառնութեան ի ժամ ծարաւու, մի՛ փակեր, գթա՛ծ, իմ հանդէպ զյաջողուած

սկիզբն ու պատճառը բոլոր բարիքների: Դատապարտող չես, այլ՝ ազատող, կործանող չես, այլ՝ գտնող, մահացնող չես, այլ՝ ապրեցնող, տարագրող չես, այլ՝ ժողովող, մատնող չես, այլ՝ փրկող, ընկղմող չես, այլ՝ վեր հանող, գլորող չես, այլ՝ կանգնեցնող, անիծող չես, այլ՝ օրհնող, վրիժառու չես, այլ՝ շնորհող, թշուառացնող չես, այլ՝ մխիթարող: Ո՛չ թէ հերքում ես, այլ՝ գրում, ո՛չ թէ սասանում, այլ՝ հաստատում, ո՛չ թէ ոտնահարում, այլ՝ սփոփում, ո՛չ թէ մահու պատճառ յօրինում, այլ՝ հնար փնտրում կեանքի, ո՛չ թէ մահացնել ուզում, այլ՝ ողորմածաբար փրկել: Չե՛ս մոռանում այցելել, չե՛ս լքում բարին, չե՛ս արգելում գթութիւնը, չե՛ս բերում վճիռ կորստեան, այլ՝ կտակ ազատութեան: Ո՛չ անարգւում ես առատութիւնից, ո՛չ բամբասւում շնորհների համար, ո՛չ հայհոյւում պարգեւների համար, ո՛չ նախատւում ձրի բաշխելուց, ո՛չ պախարակւում ներողամտութեան համար, ո՛չ պարսաււում ներելու համար, ո՛չ բանսարկւում բարութեանց համար, ո՛չ անպատււում քաղցրութեան համար, ո՛չ էլ արհամարհւում հեզութեան համար: Սրանց համար, [Տէ՛ր], առաքւում են Քեզ ոչ թէ տրտունջներ, այլ՝ անլռելի գոհաբանութիւններ: Վերցրո՛ւ մեղքերն իմ, հզո՛ր, խափանի՛ր անէծքն իմ, օրհնեա՛լ, քաւի՛ր պարտքերս, ողորմա՛ծ, ջնջի՛ր յանցանքներն իմ, գթա՛ծ, մեկնի՛ր [ինձ միայն] մատդ օգնութեան, եւ իսկոյն կդառնամ կատարեալ: Տէ՛ր, ինչ կայ Քեզ համար սրանից աւելի դիւրին, եւ ինչ՝ մեղաւորիս համար առաւել կարեւոր: Այլ կենդանագրի՛ր, բարեխնա՛մ, Քո ստեղծած պատկերիս շունչը կրկին՝ շնորհիդ նորոգող եւ լուսաւորող մաքրագործ շնչով ամենամեղ հոգիս պաշտպանելով:

Զ

Մի՛ բեր, ողորմա՛ծ, ինձ օր տարաժամ՝ այսքան շուտափոյթ, որ ես անվաստակ ձեռնունայնութեամբ հեռանամ անկատար ճանապարհով [այս կեանքից], մի՛ մատուցիր ինձ բաժակ դառնութեան ծարաւիս ժամին, մի՛ փակիր, գթա՛ծ, իմ դէմ յա-

հոգեւոր օգտիս, եւ մի՛ իբր յանկարծադէպ հինից ասպատակ՝ գիշեր մահուն ինձ պատահեսցէ, մի՛ տապ տօթոյն յանպատրաստ պահուն զարմատս հատեալ ցամաքեցուսցէ, եւ մի՛ լուսնական դիպուածք հասեալ գաղտնեօք վնասեսցեն, մի՛ պահեսցի ինձ սառն մեղացս, եւ մի՛ հոսանք ուղխից կենցաղոյս զիս ողողեսցեն: Մի՛ հանգիստն մահ բերիցէ, եւ մի՛ ննջումն ի սատակումն յառաջեսցէ, մի՛ քունն ինձ կորուստ լիցի, եւ մի՛ նիրհումն ապականութիւն գործեսցէ, մի՛ վախճանն անյարմար ի վերայ իմ արշաւեսցէ, եւ մի՛ շնչոյս վերարձակութիւն ըմբռնեալ ի խոնարհ լքցի:

է

Դո՛ւ ես Տէր, Դո՛ւ՝ գթած, Դո՛ւ՝ բարերար, Դո՛ւ՝ երկայնամիտ, Դո՛ւ՝ ամենակարող, առ ամենայն բան անհասութեան անճառ զօրաւոր՝ քաւել, փրկել, կենագործել, լուսաւորել, վերստին հաստատել, ի ժանեաց կերչաց գազանաց եւ կամ յատամանց վիշապաց ի կեանս կորզել, ի խորոց անդնդոց ի լոյս բերկրութեան ածել եւ ի հեղձմանէ ծփանաց մեղաց ընդ արդարս երջանկաց փառօք բազմեցուցանել: Ամենայն ոգի Քեզ ակնկալեալ յուսով սպասէ՝ կարօտեալ Քումդ շնորհաց՝ եթէ՛ երկնայինք եւ եթէ՛ երկրաւորք, եթէ՛ անկածն մեղօք եւ եթէ՛ ամբարձեալն արդարութեամբ, եթէ՛ տէր եւ եթէ՛ ծառայ, եթէ՛ տիկին եւ եթէ՛ աղախին, եւ ի ձեռն Քո է շունչ կենդանական բոլորեցուն: Եւ Քեզ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ջողութիւնը հոգեւոր օգտիս, եւ թող մահուան գիշերն իբրեւ յանկարծադէպ հէնի ասպատակ չհասնի վրաս, թող տօթակէզ տապն արմատներս կտրուկ չցամաքեցնի անպատրաստ պահին, ո՛չ էլ լուսնական դիպուածները հասնելով գաղտնի վնասեն ինձ, թող մեղքիս սառոյցը չպահուի իմ մէջ, թող աշխարհիկ կեանքի ջրերի հոսանքներն ինձ չողողեն: Թող հանգիստն ինձ մահ չբերի, եւ ոչ նիջը կործանում առաջ բերի, թող քունն ինձ կորուստ չլինի, եւ ո՛չ էլ նիրհն ապականութիւն գործի, թող վախճանն անժամանակ չարշաւի վրաս, ո՛չ էլ հոգիս, վեր բարձրանալիս, բռնուելով ներքեւ շպրտուի:

է

Դո՛ւ ես Տէր, Դո՛ւ՝ գթած, Դո՛ւ՝ բարերար, Դո՛ւ՝ ներողամիտ, Դո՛ւ՝ ամենակարող, Դո՛ւ՝ ամէն անհասի համար անճառ զօրաւոր՝ քաւութեան, փրկութեան, կենագործելու, լուսաւորելու, վերստին հաստատելու, գիշատիչների ժանիքներից եւ կամ վիշապների ատամներից կեանքի կորզելու, խոր անդունդներից բերկրութեան լոյսին բերելու, մեղքի յորձանուտներում խեղդուելուց փրկած՝ արդար երջանիկների հետ փառքով բազմեցնելու: Ամենայն հոգի ակնկալութեամբ, յոյսով Քեզ է սպասում՝ կարօտ Քո շնորհներին՝ թէ՛ երկնայինները եւ թէ՛ երկրաւորները, թէ՛ մեղքով ընկածները եւ թէ՛ արդարութեամբ բարձրացուածները, թէ՛ տէրը եւ թէ՛ ծառան, թէ՛ տիկին եւ թէ՛ աղախին, եւ Քո ձեռքին է բոլորի կենդանութեան շունչը: Եւ Քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգուդ հետ փա՜ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ճգնաւո՛րք Աստուծոյ եւ ժառանգո՛րդք երկնից արքայութեանն, որք, փոխանակելք զանցաւորս, առէք զանանցն բարութիւնսն. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր վասն մանկանց Եկեղեցւոյ:

Նահատա՛կք պանծալիք եւ սիրեցեա՛լք ի յերկնաւոր Հօրէն, որ մկրտեցայք ընդ Քրիստոսի արեամբ ձերով ի մահ խաչին. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր վասն մանկանց Եկեղեցւոյ:

Մարտիրո՛սք ցանկալիք եւ օթեւա՛նք Հոգւոյն ճշմարտութեանն, որք յաղթեցէք հոգւով կարեաց եւ ցանկութեանն. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր վասն մանկանց Եկեղեցւոյ:

Գովելի՛ք աշխարհի եւ բաղձալի՛ք վերնոցն պետութեանց, որք երանութեան մասին հասէք քան զամենայն որդիս մարդկան. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր վասն մանկանց Եկեղեցւոյ:

Կամաւո՛ր պատարագք, մանկո՛ւնք՝ տիօք եւ կատարեա՛լք՝ իմաստութեամբ, որք փոխանակ կաթին արբէք զգինին զմայլեցուցիչ. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր վասն մանկանց Եկեղեցւոյ:

Ճգնաւորնե՛ր Աստուծոյ եւ ժառանգորդնե՛ր երկնքի արքայութեան, որ, փոխանակելով անցաւորները, ստացաք անանց բարիքները. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր Եկեղեցու մանուկների համար:

Նահատակնե՛ր պանծալի եւ սիրելինե՛ր երկնաւոր Հօր, որ ձեր արեամբ մկրտուեցիք Քրիստոսի հետ խաչի մահով. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր Եկեղեցու մանուկների համար:

Մարտիրոսնե՛ր ցանկալի եւ օթեւաննե՛ր ճշմարտութեան Հոգու, որ հոգով յաղթեցիք կարիքներն ու ցանկութիւնը. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր Եկեղեցու մանուկների համար:

Գովելինե՛ր աշխարհի եւ բաղձալինե՛ր վերին պետութիւնների, որ մարդկանց բոլոր որդիներից աւելի՛ երանութեան վիճակին հասաք. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր Եկեղեցու մանուկների համար:

Կամաւո՛ր զոհեր, մանուկնե՛ր՝ տարիքով եւ կատարեալնե՛ր՝ իմաստութեամբ, որ կաթի փոխարէն զմայլեցուցիչ գինին ըմպեցիք. բարեխօսեցէ՛ք առ Տէր Եկեղեցու մանուկների համար:

Աղօթք առ սուրբ Կոյսն Մարիամ Աստուածածին

Ծնո՛ւնդ երկրածնին եւ ծնո՛ղ զամենեսեան ծնողի, կուսութեամբ Մա՛յր, եւ, մայր գոլով, Կո՛յս՝ ըստ ճշմարտութեան, երկոքումբք մի այսոքիւք եւ եղեալ եւ անուանեալ, գործոյ հրաշափառագունի սկի՛զբն եւ կամ կատարա՛ծ, ըստ որում է իրին անշուշտ վկայութիւն: Բնութեանս պտո՛ւղ սքանչելի եւ արմա՛տ նորընծայ եւ յոգնազան առաքինութեամբ՝ մի եւ միայնա՛կ ի բազմութեան, յոլով բնութեամբ առանձնացեալ եւ ի բազմութեան մի տեսեալ եւ իմացեալ հասարակ եւ որիշ, զատուցեալ եւ ո՛չ մեկուսեալ՝ մին՝ աստուածային նորագործութեամբ, եւ միւսն՝ հաղորդութեամբ ընտանեգունի բնութեան: Շաղկապ, որոց անբաւ է մեկուսութիւն, անխառնելի բնութեանց խառնումն, անբաւելոյն բովանդակութիւն եւ պարագրութիւն անպարագրականի էութեան, սկիզբն անսկսմանն եւ անժամանակէին սահման ժամանակական, Բերողին զամենայն բերող ի քեզ՝ նորին բաւականագործութեամբ: Հայեա՛ց քաղցր ի բնութիւնս, յորմէ ընտրեցար միայն լինել գերագոյն քան զբովանդակ զարմատս եւ զշառաւեղեալս անդուստ՝ ո՛չ ումեք ի միջնոց զուգադասական ունելով պատիւ եւ փառս մեծութեանն, եւ քան զորս զկնի՝ թէ եւ դէպ լինիցի երեւել սքանչելի, որ չափաւորապէս եւս անդր բնաւից նմին հաղորդեցելոց բնութեան: Գթա՛ որպէս մայր՝ Մեծին ողորմութեամբ, որ զՀօրն ունի խնամասիրութիւն եւ բարեգթութիւն, նմանեա՛ խոնարհութեան Նորա յաղագս տարագրելոց ի բարութենէ ազգի մարդկան ժողովրդոց, մի՛ անտես առներ զաղաչողս սրբոյ եւ մշտնջենաւորի կուսութեան քո՝ որպէս Մօր Աստուծոյ ի ձեռն բարեխօսութեան եւ ընդունե-

Աղօթք առ սուրբ Կոյս Մարիամ Աստուածածնին

Ծնո՛ւնդ երկրածնի եւ ծնո՛ղ՝ բոլորին ծնողի, կուսութեամբ Մա՛յր եւ, մայր լինելով, ճշմարտապէս Կո՛յս, այս երկուսով հանդերձ մի ես եղած եւ անուանուած, հրաշափառագոյն գործի սկի՛զբ եւ կամ վախճա՛ն, ըստ որի է անշուշտ իրի վկայութիւնը: Մեր բնութեան սքանչելի պտո՛ւղ եւ նորընծայ արմա՛տ եւ յոգնազան առաքինութեամբ մի եւ միա՛ն՝ բազմութեան մէջ, բնութեամբ ամբողջովին առանձնացած, բազմութեան մէջ չնկատուած, հասարակ եւ որիշ իմացուած, զատուած եւ չմեկուսացուած՝ մէկը՝ աստուածային նորագործութեամբ, եւ միւսը՝ ընտանի բնութեան հաղորդութեամբ: Շաղկապ, որի քակտումն անկարելի է, անխառնելի բնութիւնների միացում, անբովանդակելիի բովանդակութիւն եւ անպարագիր էութեան պարագրութիւն, անսկիզբի սկիզբ եւ անժամանակի ժամանակական սահման, ամէն ինչ Պարունակողին նոյն բաւականագործութեամբ քեզանում կրող: Քա՛ղցր հայիր բնութեանս, որից ընտրուեցիր՝ բոլոր արմատներից եւ դրանցից բուսածներից միայն առաւել մեծ լինելու համար՝ ոչ ոքի զուգադաս չունենալով պատուի եւ մեծ փառքի մէջ, նաեւ՝ յետոյ եկողներից, որոնք թէպէտ սքանչելի էին՝ ըստ իրենց չափի գերազանցելով նոյն բնութեան բովանդակ հաղորդակիցներից: Գթա՛ որպէս մայր Մեծի ողորմութեամբ, որ Հօր խնամասիրութիւնն ու բարեգթութիւնն ունի, նմանուի՛ր Նրա խոնարհութեանը մարդկային ցեղի բարութիւնից տարագրուածների համար, իբրեւ Աստուծոյ Մայր՝ քո սուրբ եւ մշտնջենաւոր կուսութեանդ աղաչողին մի՛ անտեսիր բարեխօսութեամբ

լի քոց պաղատանաց առ նոյն Ինքն՝ Երրորդութիւնն Սուրբ: Կանգնեսցես զգլորումն մեր, ուղիղ արասցես զշաւեղս ոտից մերոց ի ճանապարհ արքունի, զմոլորութիւն մեր դարձուսցես գեղեցիկ եւ քաղցր գաւազանաւ հովուութեան Որդւոյ քո միածնի: Գազանք ապականիչք հեռասցին ի հօտէ Նորա, մի՛ կռուեսցին վերք եւ որոտմունք չարութեան ի խաշինս արօտի Նորա, իսկ ըմբռնմունք որսորդին եւ պարաւանդք որսացելոցն ի Նմանէ քակտեսցին արագ–արագ, միջնորդութեամբ աղօթից քոց գազանաբեկն բժշկեսցի, փութանակի յաղագս քո գտցի կորուսեալն, ախտաժէտն՝ բազմատեսակ հիւանդութեամբ եւ վիրօք, ապաքինեսցի, խաւար ոգւոց մերոց փախիցէ, աչք մեր տեսցեն համարձակապէս զամենալոյս ճառագայթս զառ ի քէն մարմնացելոյ Բանին: Խրատ ողորմութեան Նորա զխլութիւն ականջաց մերոց իմանալեաց բժշկեսցէ եւ յայտնի զգայարանաց մերոց անպահպանութիւն, ընդ որ մտանէ մահ հանապազ յոգիս մեր եւ երկիր մարմնոյ մերոյ փակեալ կնքեսցի: Աղաչեսցես նահանջել արուեստիւ զօրութեան Իւրոյ զանկարգ ընթացից մերոց յանդգնութիւն, զի մի՛, արտաքոյ բարեբախտիկ ասպարիսին խայտալով, ըստ օրինի ամեհեաց եւ խստերախաց վզանուտ այնոցիկ կենդանեաց լինիցիմք պախավէժք, յորս առաւել քան զամենեսեան զանձին իմոյ անկրթութիւն ըստ կամակորութեան տեսանեմ բերեալ անպատեհապէս: Սակայն, ի քո յուսալով մարդասիրական եւ անդառնալի աղօթդ առ Միածինն քո, եթէ միայն կամեսցիս, փրկութեան հանդիպել ոչ երկբայանամ: Գթասցիս ի վշտագին անձին իմոյ տարակուսանս, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յերկրպագութենէ իմմէ առաջի քո եւ մի՛, վասն զարշագործութեան իմոյ զայրացեալ, արձակեսցես ունայնաձեռն զիս:

Ի լալ մատուցեալ եմ առաջի քո, սրբուհի՛դ, ողբոց իմոց եւ հառաչանաց բան լսելի եղիցին յամենամաքուր

եւ քո ընդունելի պաղատանքներով առ նոյն Ինքը՝ Սուրբ Երրորդութիւն: Կանգնեցրո՛ւ մեզ գլորումից, մեր ոտքերի շաւիղները շտկի՛ր՝ [քայլելու] արքունի ճանապարհով, մեզ մոլորութիւնից դարձի՛ բեր քո միածին Որդու հովուութեան գեղեցիկ ու քաղցր գաւազանով: Թող հեռանան ապականիչ գազանները Նրա հօտից, չարի վէրքերն ու որոտները չհարուածեն Նրա արօտի խաշներին, իսկ որսորդի թակարդներն ու որսուածների կապանքները Նրա կողմից արագօրէն թող քակտուեն, քո աղօթքների միջնորդութեամբ թող բժշկուի գազանից վիրաւորուածը, քո միջոցով թող փութանակի գտնուի կորուսեալը, բազմատեսակ հիւանդութիւններով եւ վէրքերով ախտաժէտն ապաքինուի, մեր հոգիների խաւարը փախչի, մեր աչքերը համարձակապէս տեսնեն քեզանով մարմնացած Բանի ամենալոյս ճառագայթները: Նրա ողորմութեան խրատը թող մեր իմանալի ականջների խլութիւնը բժշկի եւ մեր արտաքին զգայարանների անպահպանութիւնը, որոնցով մահն է հանապազ մտնում մեր հոգիները եւ մեր մարմնի երկիրը, թող փակելով կնքի: Աղաչի՛ր, որ Նրա զօրութեան արուեստով մեր անկարգ ընթացքի յանդգնութիւնը նահանջի, որպէսզի, բարեբախտիկ ասպարէզից դուրս խայտալով, չգահավիժենք ամեհիների եւ խստերախների՝ այդ վզանուտ կենդանիների պէս, բոլորից աւելի որոնցո՛ւմ եմ տեսնում իմ անձի կամակորութեամբ անպատեհապէս բերուած անկրթութիւնը: Սակայն, յուսալով առ Միածինդ քո մարդասիրական եւ անդառնալի աղօթքին, եթէ միայն կամենաս, չեմ կասկածում, թէ կփրկուեմ: Գթա՛ վշտագին անձիս տարակուսանքների համար, մի՛ շրջիր քո երեսն իմ երկրպագութիւնից քո առջեւ եւ, իմ զարշագործութեան համար զայրանալով, ինձ ունայնաձեռն մի՛ արձակիր:

Լալով քո առջեւ եմ ընկել, սրբուհի՛դ, իմ ողբերի եւ հառաչանքների խօսքերը թո՛ղ լսելի լինեն քո ամենամաքուր

ականջս քո, ընծայեսցես քեւ յանձնէ քումմէ Որդւոյ քում եւ առցես ինձ պարգեւս թողութեան, քանզի եւ Նա իսկ բնաւին ոչ կամի զմահ մեղաւորին, որպէս զդառնալն եւ զկեալ, եւ քեզ տուեալ է իշխանութիւն կեցուցանել միջնորդութեամբ աղօթից զդարձեալս՝ որպէս ծնողի զԱստուած: Յիշեա՛ զպատճառ խոնարհութեան Նորա, յիշեա՛՝ վասն որոյ եղեր եւ կոչեցար Մայր անեղանելի բնութեանն, զոր լուարն իսկ յաւետարանչէ անտի քումմէ ի սպասաւորէ Աստուծոյ սրբոյ Գաբրիէլէ. «Նա փրկեսցէ զժողովուրդ Իւր ի մեղաց իւրոց»: Եթէ Նա, զի փրկեալք լիցուք մարդիկ ընդ մեղօք գրաւեալք եւ դատապարտեալք, հաճեցաւ լինել մարդ առ ի քէն, հաղորդ փրկութեան այնպիսւոյ, ամենասո՛ւրբդ, միթէ ո՞չ եղիցես լինել, եթէ ոչ՝ վասն մեր, սակայն՝ վասն Նորա: Եւ եթէ այս մաղթանք դուզնաքեայք եւ տարաժամանք ոչ հաւանեցուսցեն զքեզ, գթա՛ծդ, խոնարհումն Նորա հաւանեցուսցէ, աղքատութիւն մեծատանն՝ որ վասն մեր, ամենամեծին փոքրկութիւն, նուաստութիւնն գերագոյին, լիոյն եւ ամենակատարին ըստ բնութեանն թափումն եւ գլուխ ամենայնի՝ անչարչարելոյն չարչարանք եւ մահ անմահին ըստ էութեան: Ոչ փոքր ինչ է այս պատճառ իրաց առ ի հաւանեցուցանել զհեզութիւն քաղցրութեան քո, պատկառելի է քան զամենայն դիմաց պատուականութիւն եւ իմանալի եւս բնութեանն վերնոյ հրեշտակականի յոյժ ակնածելի: Ոչ զանծանօթ քեզ խորհրդոյ կամ զիրաւորութենէ ինչ անգիտելոյ յանդգնաբար կամիմք լինել տեղեկացուցիչք, այլ զորոց սիրեսն ի վեր քան զբան եւ որ քեզն է նախածանօթագոյն, քան զամենայն ումեք ի Նա հաւատացելոց, ժտելով երկրորդիչք լինել համարձակիմք, որպէս զի, հարկաւորեալ ի Մեծութենէ անտի, որ սկսաւն ի քէն՝ սքանչելոյ եւ անհասականի, խոնարհեսցիս առ Նովաւ՝ առնուլ յանձն զաղաչանաց մերոց խնդրուածս:

ականջներին, քո կողմից քեզանով մատուցի՛ր քո Որդուն եւ խնդրի՛ր ինձ համար թողութեան պարգեւներ, քանզի եւ Նա մեղաւորի մահը բնաւ չի կամենում, այլ՝ դարձի գալն ու ապրելը, եւ քեզ, որպէս Աստծուն ծնողի, իշխանութիւն է տրուած աղօթքների միջնորդութեամբ ապրեցնել դարձի եկածիս: Յիշի՛ր Նրա խոնարհուելու պատճառը, յիշի՛ր՝ ինչի համար անեղանելի բնութեան Մայր եղար ու կոչուեցիր, որ իսկ լսեցիր քո այն աւետաբերից՝ Աստուծոյ սպասաւոր սուրբ Գաբրիէլից. «Նա կփրկի իր ժողովրդին մեղքերից»: Եթէ Նա հաճեցաւ լինել մարդ՝ քեզանից, որպէսզի մեղքերով գրաւուած ու դատապարտուած մարդիկս փրկուենք, միթէ հաղորդ չես լինի այդ փրկութեանը, ամենասո՛ւրբդ, եթէ ո՛չ՝ յանուն մեզ, ապա գոնէ՝ յանուն Նրա: Եւ եթէ այս հասարակ եւ տարաժամ աղերսները չեն համոզում քեզ, գթածդ, թող համոզեն Նրա խոնարհուելը, մեզ համար հարուստի աղքատանալը, ամենամեծի փոքրանալը, գերագոյի նուաստանալը, բնութեամբ անթերիի եւ ամենակատարի մարմնաւորումը, բոլորի գլուխ անչարչարելիի չարչարանքները եւ էութեամբ անմահի մահը: Այս պատճառները քիչ չեն՝ համոզելու քաղցր հեզութեանդ, ամէն տեսակ պատճառների պատուականութիւնից աւելի պատկառելի են եւ վերին հրեշտակական իմանալի բնութիւնից էլ առաւել ակնածելի: Քեզ անծանօթ խորհրդի կամ որեւէ չգիտեցած իրի մասին չէ՛, որ յանդգնաբար կամենում ենք տեղեկացնել, այլ որոնց սիրում ես խօսքից աւելի եւ որ քեզ շատ աւելի վաղուց է ծանօթ, քան Նրան հաւատացող ամէն մէկի, աղաչելով համարձակւում ենք երկրորդող լինել, որպէսզի, հարկադրուած այն Մեծից՝ սքանչելուց եւ անհասից, որ սկսուեց քեզանից, խոնարհուես Նրա առջեւ՝ յանձն առնելով մեր աղաչալից խնդրուածքները:

Նեղութիւնք եւ վիշտք եւ տառապանք գտին զիս, ոչ տան պատահել ինձ հանգստեան երբէք, պատեցան զինեւ երկունք մահու, քանզի որսալ զիս մարդասպանն ի սկզբանէ ոչ դադարէ, կազմեաց ոտից իմոց որոգայթս մահաբերս եւ ըմբռնեաց զիս թակարդօք անօրէնութեանն, հեղձոյց ի գբի մեղաց զկեանս իմ, ած խաւար ի վերայ երեսաց իմոց, զխորամանկութեան իւրոյ նետս մուխս տեղեաց յիս զօր ամենայն, զերիկամունս անձին իմոյ եւ սիրտ՝ պատճառ բարւոք կելոյ, խոցոտեաց յանխնայ, կոխեաց զիս որպէս զկաւ գոռեհաց, զարիւն կենդանութեան իմոյ քամեաց գործակցութեամբ իմով, ի տղմի անօրէնութեան թաթաւել զիս հանապազ եւ կոխել առ ոտս ոչ յագեցաւ, թաղեցայ, ընկղմեցայ եւ ոչ ելս երեւիմ, եղեւ բաժին իմ խաւար, եւ ժառանգութիւն իմ՝ կորուստ յաւիտենական, օտարացայ ստուգապէս ի յուսոյ փրկութեան, էանց ժամանակ փրկութեան, եւ ոչ գիտացի, հնարից կելուրք վախճանեցաւ, ոչ է զօրութիւն յիս, եւ ոչ իմաստութիւն՝ խորհել եւ գործել, որով տուեալ լինի կեանք, ամենայն ուստեք առաւելան ինձ տարակուսանք, սպառեցաւ ակնկալութիւն յուսոյ փրկութեան իմոյ, այլ եւ ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս յաղագս գործոց՝ արժանեաց ամօթոյ եւ պատկառանաց: Վարկանիմ փակեալ ինձ զդրունս մարդասիրութեանն Աստուծոյ, եթէ մտից բախելով, կարծեմ աղխեալ եւ պնդեալ ի վերայ իմ միայն զայնպիսոյ ընդարձակութեան մուտ: Յանձն իմ տարակուսիմ վարանեալ եւ ելս ինչ անհնարին այսր վտանգաւորութեան ոչ կարեմ իմանալ կամ գտանել, քանզի թէ ես ինձէն եղէ մատնիչ անձին, ո՞ ինձ ողորմեսցի, եւ եթէ մատնեցի ախորժելով զիս ինքն ի կորուստ, ո՞ գթասցի խընդրել եւ գտանել զիս: Այլ գիտեմ, զի դիւրին եւ հնարաւոր քեզ այսպիսի անլուծանելոյ կապանաց լուծումն:

Մա՛յր Աստուծոյ Մարիամ, Կո՛յս սուրբ, փրկութիւնասէ՛ր ամենեցուն, ազատարա՛ր, հաշտեցուցի՛չ Աստուծոյ,

Նեղութիւնները, վշտերն ու տառապանքները վրայ հասան ինձ, երբէք հանգիստ չեն տալիս ինձ, մահուան երկունքը պատեց ինձ, քանզի ի սկզբանէ մարդասպանը չի դադարում ինձ որսալուց, պատրաստեց ոտքերիս համար մահաբեր որոգայթներ եւ բռնեց ինձ անօրէնութեան թակարդներով, խեղդեց իմ կեանքը մեղքերի գբում, խաւար բերեց հոգուս վրայ, իր խորամանկութեան նետերը, կրակ դարձած, թափեց վրաս ամէն օր, իմ երիկամներն ու սիրտը՝ բարւոք ապրելու նախապատճառները, անխնայ խոցոտեց, կոխոտեց ինձ որպէս ոտքի տակ ընկած կաւ, իմ գործակցութեամբ քամեց կենդանութեանս արիւնը, անօրէնութեան տիղմում ինձ հանապազ թաթախելուց եւ ոտնահարելուց չյագեցաւ, թաղուեցի, ընկղմուեցի եւ այլեւս չեմ երեւում, իմ բաժինը խաւարը եղաւ, եւ իմ ժառանգութիւնը՝ յաւիտենական կորուստը, ստուգապէս օտարացայ փրկութեան յոյսից, փրկութեան ժամանակն անցաւ, եւ չիմացայ, հնարքները վերջացան, ոչ զօրութիւն կայ ինձանում եւ ոչ էլ՝ իմաստութիւն՝ խորհելու եւ գործելու, որով տրւում է կեանքը, ամէն կողմից աւելացան իմ տարակուսանքները, սպառուեց իմ ակնկալութիւնը փրկութեան յոյսի, այլեւ ամօթի եւ պատկառանքի արժանի գործերի ամօթը պատեց երեսս: Ինձ թւում է՝ փակուել են իմ առջեւ Աստուծոյ մարդասիրութեան դռները, կարծում եմ՝ եթէ բախելով մտնելու լինեմ, միայն իմ առջեւ այն ընդարձակ մուտքը փակուած ու կողպուած կլինի: Վարանած տարակուսում եմ իմ մէջ եւ այս անհնարին վտանգաւորութիւնից որեւէ ելք չեմ կարողանում իմանալ կամ գտնել, քանզի եթէ ինքս եղայ անձիս մատնիչը, ինձ ոՎ կողորմի, եւ եթէ ախորժելով կորստեան մատնեցի ինքս ինձ, ոՎ կգթայ՝ փնտրելու եւ գտնելու ինձ: Սակայն գիտեմ, որ այսպիսի անլուծանելի կապանքների արձակումը քեզ հնարաւոր է եւ դիւրին:

Մա՛յր Աստուծոյ, Մարիա՛մ, սուրբ Կո՛յս, ամենքի փրկութիւնը սիրո՛ղ, ազատարա՛ր, Աստուծոյ հետ հաշտեցնո՛ղ,

Քա՛ղցր՝ առ ամենայն մեղաւորս, գտի՛չ անձանց կորուսեալոց, քաջայօժա՛ր ի մաղթանս վասն կենաց՝ մեռելոց Աստուծոյ, կարկա՛ռ զամենասուրբ ձեռն քո, ձգեա՛ զիս ի փրկութիւն աստուածընկալ խնդրուածովք սրբութեան քո, ի խոշտանգեալ վտանգէ աստի եւ ի տարակուսանաց զերծո՛ զիս, քաղցրացո՛ զաղաչանս յականջս միածնի Որդւոյ քո վասն թշուառական անձին իմոյ, հաշտեցո՛ զբարերար եւ զմարդասէր Հայր Նորա ընդ բարկացուցանողի զՆա՝ կորստականի անձին իմոյ, զողորմած եւ քաղցր զԱմենասուրբ Հոգի Նորա ցածո՛ ի ցասմանէ դառնացուցանողի զՆա վարուց իմոց դժնդակութեամբ եւ դառնութեամբ, զտոռունս մեղաց իմոց խզեա՛ խնդրուածովք առաջի Աստուածութեան Սրբոյ Երրորդութեանն՝ անցուցանել յինէն զդատաստան մահու յաւիտենականի, զոր ետու ես ինքնին ձեռնագրել ի վերայ իմ: Աղաչեա՛, սրբուհի՛դ, լե՛ր ինձ պատճառ փրկութեան եւ ազատութեան, տո՛ւր ինձ կեանս յԱստուծոյ, զի մի՛ մեռայց եւ ննջեցից զմշտնջենաւորն մահ եւ ննջումն, այլ ընդ կենդանիսն յաւիտենից՝ Աստուծոյ կենդանւոյ եւ ճշմարիտ ողորմութեամբ անոխակալութեան Նորա եւ գթութեան արժանի եղէց տալ Նմա օրհնութիւն եւ պատիւ, զոր ունին, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Քա՛ղցր՝ բոլոր մեղաւորների հանդէպ, կորուսեալ անձանց գտնո՛ղ, որ քաջայօժար ես Աստուծոյ մեռելների կեանքի համար աղերսներում, կարկառի՛ր քո ամենասուրբ ձեռքը, տա՛ր ինձ դէպի փրկութիւն սրբութեանդ աստուածընկալ խնդրուածքներով, այս խոշտանգիչ վտանգից եւ տարակուսանքներից ազատի՛ր ինձ, քաղցրացրո՛ւ աղաչանքներդ քո միածին Որդու ականջին իմ թշուառ անձի համար, հաշտեցրո՛ւ Նրա բարերար ու մարդասէր Հօրը Նրան բարկացնող կորստական անձիս հետ, Նրա ողորմած եւ քաղցր Ամենասուրբ Հոգու ցասումը մեղմացրո՛ւ դժնդակ ու դառն վարքով Նրան դառնացնողիս նկատմամբ, իմ մեղքերի կապերը խզի՛ր Սուրբ Երրորդութեան Աստուածութեան առջեւ արուած խնդրուածքներով՝ հեռացնելու ինձանից յաւիտենական մահուան դատաստանը, որն ինձ համար ինքս անձամբ գրել տուեցի: Աղաչի՛ր, սրբուհի՛դ, եղի՛ր ինձ փրկութեան եւ ազատութեան պատճառ, տո՛ւր ինձ կեանք Աստծուց, որ չմեռնեմ ու չննջեմ մշտնջենաւոր մահուամբ ու ննջմամբ, այլ [ապրեմ] կենդանի Աստուծոյ յաւիտենական ողջերի հետ եւ Նրա անոխակալութեան եւ գթութեան ճշմարիտ ողորմութեան շնորհիւ արժանի լինեմ [նրանց] հետ տալու օրհնութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Անեղ, անմահ Արարչին սպասաւո՛րք անմարմինք, վերին զօրա՛ցն դասապետութիւնք: Աթո՛ռք, քերովբէ՛ք եւ սերովբէ՛ք, տէրութի՛ւնք, զօրութի՛ւնք եւ իշխանութի՛ւնք, պետութի՛ւնք, հրեշտակապե՛տք եւ հրեշտա՛կք, Միքայէ՛լ եւ Գաբրիէ՛լ, պե՛տք վերնական զօրացն դասուց, որք անլռելի ձայնիւ փառաբանութիւն մատուցանէք Ամենասուրբ Երրորդութեանն եւ երեքսրբբեան ձայնիւ եղանակէք զերգս՝ ասելով. «Ողորմեա՛, Դո՛ւ ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ, զգործս ձեռաց Քոց մի՛ անտես առներ». օգնական եւ պահապա՛ն լերուք ծառայիս Աստուծոյ. ամէն:

Անեղ, անմահ Արարչի անմարմի՛ն սպասաւորներ, վերին զօրքերի դասապետութիւններ: Աթոռներ, քերովբէներ եւ սերովբէներ, տէրութիւններ, զօրութիւններ եւ իշխանութիւններ, պետութիւններ, հրեշտակապետե՛ր եւ հրեշտակներ, Միքայէ՛լ եւ Գաբրիէ՛լ, վերին զօրքերի դասերի պետե՛ր, որ անլռելի ձայնով փառաբանութիւն էք մատուցում Ամենասուրբ Երրորդութեանը եւ, երեքսրբեան ձայնով երգելով, ասում. «Ողորմի՛ր, Դո՛ւ ստեղծեցիր, կորստեան մի՛ մատնիր, Քո ձեռքի գործը մի՛ անտեսիր». օգնական եւ պահապա՛ն եղէք Աստուծոյ ծառայիս. ամէն:

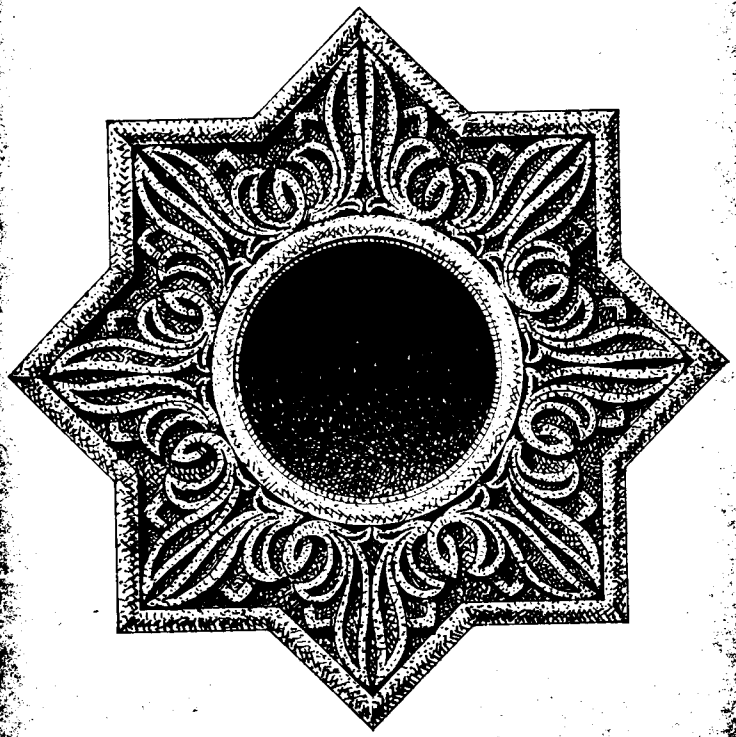

ՀՕՐԱՅՈՒՐ ԵՒ ԲԺՇԿՈՒՄԹԵԱՆ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ո՛չ պակասեսցէ:

Ի վայրի դալարուոջ, անդ բնակեցոյց զիս եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս եւ առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան Իւրոյ:

Թէպէտ եւ գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ո՛չ երկեայց ի չարէ, զի Դո՛ւ, Տէ՛ր, ընդ իս ես:

Ցուպ Քո եւ գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխ իմ, բաժակ Քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Ողորմութիւն Քո, Տէ՛ր, զհետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց՝ բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Փա՜ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէրը կհովուի ինձ, եւ ինձ ոչինչ չի պակասի:

Այնտեղ, դալար վայրում ինձ բնակեցրեց եւ հանդարտ ջրերի մօտ ինձ սնուցեց:

Ինձ դէպի իմ անձը դարձրեց եւ առաջնորդեց արդարութեան ճանապարհով Իր անուան համար:

Թէպէտ եւ ես գնամ մահուան ստուերներում, չեմ վախենայ չարից, քանզի Դո՛ւ, Տէ՛ր, ինձ հետ ես:

Քո ցուպը եւ գաւազանը՝ նրանք կմխիթարեն ինձ:

Իմ առաջ պատրաստեցիր սեղանը՝ դէմ–յանդիման իմ նեղիչներին:

Օծեցիր գլուխս իւղով, Քո բաժակը որպէս անապակ գինի ինձ արբեցրեց:

Քո ողորմութիւնը, Տէ՛ր, ինձ հետ թող լինի իմ կեանքի բոլոր օրերում՝ երկար օրեր բնակուելու Տիրոջ տանը:

Փա՜ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք, յորժամ յորոգայթ անկանի ոք՝ ասացեալ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին

Օրհնեա՛լ է մարդասիրութիւնդ Քո, Տէ՛ր իմ եւ Փրկի՛չ Յիսուս Քրիստոս: Ընդէ՞ր լքանես զիս: Դո՛ւ միայն ես առանց մեղաց, եւ անուն Քո զանոխակալութիւն եւ զմարդասիրութիւն ցուցանէ: Գթա՛ յիս, վասն զի Դո՛ւ ես միայն մարդասէր:

Ապրեցո՛ զիս՝ զանկեալս ի մեղս, զի Դո՛ւ միայն ես առանց մեղաց: Հա՛ն զիս ի տղմոյ անօրէնութենէ իմոյ, զի ընկղմեցայ յաւիտեանս յաւիտենից: Փրկեա՛ զիս ի թշնամեաց իմոց, քանզի ահա՛ իբրեւ զառիւծ գոչէ եւ մռնչէ՝ կամելով կլանել զիս: Արդ, Տէ՛ր իմ, փայլատակեա՛ զփայլատակմունս Քո եւ կործանեա՛ զզօրութիւն նոցա, երկիցեն եւ խաւարեսցին յերեսաց Քոց, քանզի անկար է եւ ո՛չ ունի զօրութիւն կալ առաջի Քո, Տէ՛ր, եւ ո՛չ առաջի երեսաց սիրողաց Քոց: Տեսանէ զզօրութիւն նշանի Խաչի Քո, Տէ՛ր, եւ զարհուրի եւ ամաչելով ի բաց հեռանայ յայնցանէ, որ կարդան առ Քեզ: Այժմ, Տէ՛ր, կեցո՛ եւ ապրեցո՛ զիս, վասն զի ի Քեզ ապաւինեցայ, հա՛ն ի նեղութենէ զանձն իմ, զի մի՛ իսպառ կորուսցէ զիս նենգաւորն, որ մարտնչի ընդ իս ծածուկ հնարիւք: Որ խորհրդոց ես Տէր եւ քննես զսիրտս եւ զերիկամունս, սրբեա՛ զսիրտ իմ եւ զխորհուրդս ի զազիր եւ ի պիղծ խորհրդոց, զի մի՛ իսպառ կորայց ի յաւիտենական կորուստն:

Որ կարողդ ես ամենայնի, ողորմեա՛ ինձ, Աստուա՛ծ իմ, տո՛ւր շնորհ արտասուաց մեղուցեալ հոգւոյս, որպէս զի լուացից զբազմութիւն մեղացս, զի ապրեցայց ի ձեռաց անողորմ հրեշտակաց, որ արկանեն զամբարիշտսն ի հուր գեհենին: Երանի՜ թէ լայի հանապազ՝ աղաչելով զՔեզ, Աստուա՛ծ, զի մի՛ անարժան գտայց ի ժամուն, յորժամ գայցես, եւ մի՛ լուայց զահաւոր զձայնն զայն, թէ՝

Մեր սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի ասած աղօթքը, երբ մէկը որոգայթի մէջ է ընկնում

Օրհնեա՛լ է Քո մարդասիրութիւնը, Տէ՛ր իմ եւ Փրկի՛չ իմ Յիսուս Քրիստոս: Ինչո՞ւ ես լքում ինձ: Դո՛ւ ես միայն առանց մեղքի, եւ Քո անունն անոխակալութիւն եւ մարդասիրութիւն է ցոյց տալիս: Գթա՛ ինձ, քանզի Դո՛ւ ես միայն մարդասէր:

Փրկի՛ր ինձ՝ մեղքերի մէջ ընկածիս, քանզի Դո՛ւ ես միայն առանց մեղքի: Հանի՛ր ինձ իմ անօրինութիւնների տիղմից, քանզի ընկղմուեցի յաւիտեանս յաւիտենից: Փրկի՛ր ինձ իմ թշնամիներից, քանզի ահա՛ առիւծի պէս գոչում եւ մռնչում են՝ կամենալով կլանել ինձ: Արդ, Տէ՛ր իմ, արձակի՛ր Քո շանթերը եւ կործանի՛ր նրանց զօրութիւնները, թող երկնչեն եւ խաւարեն Քո երեսից, քանզի անկար են եւ չունեն զօրութիւն՝ Քո եւ Քեզ սիրողների առջեւ կանգնելու: Տեսնում են Քո Խաչի նշանի զօրութիւնը, Տէ՛ր, եւ զարհուրում եւ ամաչելով հեռու փախչում նրանցից, ովքեր աղօթում են Քեզ: Այժմ, Տէ՛ր, պահպանի՛ր եւ փրկի՛ր ինձ, քանզի Քեզ ապաւինեցի, նեղութիւնից ազատի՛ր իմ անձը, որպէսզի իսպառ կորստեան չմատնի ինձ նենգաւորը, որ ծածուկ հնարներով մարտնչում է իմ դէմ: Որ խորհուրդների Տէր ես եւ քննում ես սրտերն ու երիկամները, սրբի՛ր սիրտս եւ խորհուրդներս զազիր ու պիղծ խորհուրդներից, որպէսզի իսպառ չկորչեմ յաւիտենական կորստով:

Ո՛վ ամենակարող Աստուած իմ, ողորմի՛ր ինձ, մեղաւոր հոգուս արտասուելու շնո՛րհ տուր, որպէսզի լուանամ մեղքերիս բազմութիւնը, որպէսզի փրկուեմ ամբարիշտներին գեհենի հուրը նետող անողորմ հրեշտակների ձեռքերից: Երանի՜ թէ լայի հանապազ՝ աղաչելով Քեզ, Աստուած, որպէսզի

«Ե՛րթ ի բաց, մշա՛կդ անիրաւութեան, ո՛չ գիտեմ՝ ուստի ես»:

Աստուա՛ծ բարձրեալ, միայն առանց մեղաց, շնորհեա՛ ինձ՝ մեղաւորիս, յաւուր յայնմիկ զբազում գթութիւն Քո, զի մի՛ յայտնեսցին ծածուկ ամբարշտութիւնք իմ առաջի տեսողաց հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց, մարգարէից, առաքելոց եւ արդարոց սրբոց: Այլ ապրեցո՛ զիս՝ զամբարիշտս, շնորհօք ողորմութեան Քո: Ընկա՛լ զիս ի դրախտն փափկութեան ընդ կատարեալ արդարսն: Ընկա՛լ զաղօթս մեղուցեալ ծառայիս Քո բարեխօսութեամբ սրբոցն, որք հաճոյ եղեն Քեզ, Յիսո՛ւս Քրիստոս՝ Տէ՛րդ մեր: Եւ Քեզ ընդ Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյդ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք վասն կապանաց դիւաց եւ կախարդաց եւ վասն աղանդաւորաց

Թագաւո՛ր հզօր, ապաւէ՛ն ծարաւելոց, փրկի՛չ նեղելոց, որ վասն մեր խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ եւ առեր մարմին ի սրբոյ Կուսէն Մարիամայ, վասն մերոյ փրկութեան մատնեցար, ըմբռնեցար, չարչարեցար, խաչեցար, թաղեցար եւ յարեար ի մեռելոց եւ համբարձար փառօք առ Հայր, զարթո՛ զզօրութիւն Քո եւ ե՛կ ի կեցուցանել զզինս Արեան Քո, Տէ՛ր, եւ մի՛ տար գերել սատանայի զՔո փրկեալս եւ մի՛ տար բնակութիւն չարին զտաճար անուանդ Քոյ սրբոյ եւ մի՛ զլքեալս Քեզ մարմին եւ անդամ թողուլ ի կոխումն եւ ի կատականս չարին, այլ գթա՛ ի Քո արարածս արարչական սիրով: Տէ՛ր, ողորմեա՛ մեզ, զի ի Խաչ Քո պարծելով պարծեցաք, եւ պահելով պահեսցէ զմեզ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն եւ լիցի պահապան ծառայիս Աստուծոյ. ամէն:

անարժան չհամարես այնժամ, երբ գաս, եւ չլսես այն ահաւոր ձայնը, թէ՝ «Հեռո՛ւ գնա, անիրա՛ւ մշակ, չգիտեմ՝ որտեղից ես»:

Բարձրեա՛լ Աստուած, [Դո՛ւ ես] միայն առանց մեղքի, շնորհի՛ր ինձ՝ մեղաւորիս, Քո բազում գթութիւնն այն օրը, որպէսզի յայտնի չդառնան իմ ծածուկ ամբարշտութիւններն ամենատես հրեշտակների եւ հրեշտակապետերի, մարգարէների, առաքեալների եւ սուրբ արդարների առաջ: Այլ փրկի՛ր ինձ՝ ամբարիշտիս, Քո ողորմութեան շնորհներով: Կատարեալ արդարների հետ ընդունի՛ր ինձ փափուկ դրախտի մէջ: Ընդունի՛ր Քո մեղաւոր ծառայի աղօթքները բարեխօսութեամբ սուրբերի, որոնք հաճոյ եղան Քեզ, Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս: Եւ Քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյդ հետ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն

Աղօթք ընդդէմ դեւերի եւ կախարդների՝ կապանքների եւ ընդդէմ աղանդաւորների

Թագաւո՛ր հզօր, ծարաւեալների՝ ապաւէն, նեղեալների՝ Փրկիչ, որ մեզ համար խոնարհուեցիր հայրական ծոցից եւ մարմին առար սուրբ Կոյս Մարիամից, մեր փրկութեան համար մատնուեցիր, բռնուեցիր, չարչարուեցիր, խաչուեցիր, թաղուեցիր, յարութիւն առար մեռելներից եւ փառքով համբարձուեցիր առ Հայր, արթնացրո՛ Քո զօրութիւնը եւ արի՛ ապրեցնելու, Տէ՛ր, Քո Արեամբ գնուածներին, թոյլ մի՛ տուր սատանային գերել Քո փրկածներին եւ չարին՝ բնակուել Քո սուրբ անուան տաճարում, եւ Քեզ լքած մարմինն ու անդամը մի՛ թող չարի ոտնահարութեանն ու ծաղրին, այլ գթա՛ Քո արարածներին արարչական սիրով: Տէ՛ր, ողորմի՛ր մեզ, քանզի մշտապէս պարծեցանք Քո Խաչով, եւ պահելով թող պահի մեզ երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամուց եւ պահապան լինի Աստուծոյ ծառայիս. ամէն:

Մաղթանք զօրաւորք արհաւրաց գիշերայնոց՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ

ԲԱՆ ԺԲ

Ընկա՛լ քաղցրութեամբ, Տէ՛ր Աստուած հզօր, զդառնացողիս զաղաչանս, մատի՛ր գթութեամբ առ պատկառեալս դիմօք, փարատեա՛, ամենապարգե՛ւ, զամօթական տըխրութիւնս, բա՛րձ յինէն, ողորմա՛ծ, զանբերելի ծանրութիւնս, անջրպետեա՛, հնարաւո՛ր, զմահացու կրթութիւնս, աւարեա՛, մի՛շտ յաղթող, զխաբողին հաճութիւնս, բացադրեա՛, վերնայի՛ն, զմոլելոյն մառախուղ, կնքեա՛, կեցուցի՛չ, զկորուսչին ընթացմունս, ցրուեա՛, ծածկատե՛ս, զըմբռնողին չար գտմունս, խորտակեա՛, անքնի՛ն, զմարտողին դիմեցմունս: Տեառնագրեա՛ Քո անուամբդ զլուսանցոյց երդ յարկիս, պարփակեա՛ Քո ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս, գծագրեա՛ Քո Արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս, կերպացո՛ զՔո նշանդ ի հետս ելից մաղթողիս, ամրացո՛ Քո աջովդ զհանգստեանս խշտի, մաքրեսցե՛ս ի հաղբից զծածկարան անկողնոյս, պահեսցե՛ս Քո կամօքդ զտառապեալ անձն ոգւոյս, անխարդա՛խ արասցես զՔո շնորհեալ շունչ մարմնոյս, կացուսցե՛ս շրջափակ զպար զօրուդ երկնայնոյ, կարգեսցե՛ս ի դիմի ընդդէմ դիւացն դասու:

Տո՛ւր հանգիստ բերկրութեան մահահանգոյնս նիրհման ի խորութեան գիշերիս՝ բարեխօսութեամբ հայցուածոց սրբուհւոյ Աստուածածնիդ եւ ամենայն ընտրելոց: Ամփոփեալ պարուրեա՛ զպատուհան տեսութեանց զգայարանացս իմաստից՝ անզարհուրելի զետեղմամբ՝ ի ծըփական խռովութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անըրջական երազոց, խօլականաց ցնորից՝ յիշատակաւ Քո

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացու ասած զօրաւոր աղաչանքներն ընդդէմ գիշերային արհաւիրքների

ԲԱՆ ԺԲ

Քաղցրութե՛մբ ընդունիր, Տէ՛ր Աստուած հզօր, դառնացողիս աղաչանքը, գթութե՛մբ մօտեցիր ամօթահարիս, փարատի՛ր, ամենապարգե՛ւ, ամօթական տխրութիւնս, վերցրո՛ւ ինձանից, ողորմա՛ծ, անտանելի ծանրութիւնս, անջրպետի՛ր, ամենահնա՛ր, մահացու կրթութիւնս, առգրաւի՛ր, միշտ յաղթո՛ղ, խաբողի ցանկութիւնները, հեռացրո՛ւ, վերնայի՛ն, ցնորական մառախուղը, արգելի՛ր, կեցուցի՛չ, կորուսչի յարձակումները, ցրի՛ր, ծածկատե՛ս, որսողի չարահնարութիւնները, խորտակի՛ր, անքնի՛ն, մարտնչողի ներգործութիւնները: Տեառնագրի՛ր* Քո անուամբ տանս երդիկի լուսանցոյցը, պարփակի՛ր Քո ձեռքով տաճարիս առաստաղը, գծագրի՛ր Քո Արեամբ սենեակիս շեմի մուտքը, տպաւորի՛ր դրսից Քո նշանը աղօթողիս դռան վրայ:

Ամրացրո՛ւ Քո աջով հանգստեանս խշտին** , մաքրի՛ր որոգայթներից անկողնիս ծածկարանը, պահպանի՛ր Քո կամքով հոգուս տառապեալ անձը, անվնասելի՛ դարձրու Քո՝ մարմնիս շնորհած շունչը, շրջափակի՛ր ինձ երկնային զօրքերովդ, կարգի՛ր ընդդէմ դեւերի դասի:

Տո՛ւր բերկրալի մահահանգիստ նիրհի հանգիստը գիշերուայ խորութեան մէջ՝ սուրբ Աստուածածնիդ եւ բոլոր ընտրեալների աղերսների բարեխօսութեամբ: Ամփոփելով պարուրի՛ր մտքիս զգայարանների տեսութեան պատուհանը՝ անզարհուրելի զետեղմամբ՝ ծփական խռովութիւններից, կենցաղական զբաղմունքներից, անրջական երազներից, խօլական ցնորքներից՝ Քո յոյսի յիշատակով անվնաս պաշտպանելով:

* տեառնագրել— խաչակնքել, տէրունական նշանով կնքել

** խշտի— խստակրօն, գետնատարած անկողին

յուսոյդ անվնասելի պաշտպանեալ: Եւ, սթափեալ վերըստին ի ննջմանէ ծանրութեան, ամենազգաստ արթնութեամբ, հոգենորոգ զուարթութեամբ ի Քեզ արձանացեալ, զայս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց Քեզ, ամէնօրհնեա՛լ Թագաւոր փառաց անճառից, փառաբանողաց երկնագումար խմբից երգակցեալ, յերկինս առաքել: Զի Դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ԻԶ

Տէր լոյս իմ եւ կեանք իմ, ես յումմէ՞ երկեայց,
Տէր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումմէ՞
դողացայց:

Ի մերձենալ առ իս չարաց՝ ուտել զմարմին իմ,
նեղիչք իմ եւ թշնամիք իմ՝ նոքա տկարացան
եւ անկան:

Թէ պատրաստեսցի ի վերայ իմ պատերազմ, ոչ
երկիցէ սիրտ իմ, թէ յարիցէ ի վերայ իմ
ճակատամարտ, սակայն եւ այսուիկ ի Քեզ,
Տէ՛ր, յուսացայ:

Զմի խնդրեցի ի Տեառնէ եւ զսոյն աղաչեմ՝
բնակել ինձ ի տան Տեառն զամենայն աւուրս
կենաց իմոց:

Տեսանել ինձ զվայելչութիւն Տեառն եւ հրաման
տալ ի տաճարի Նորա:

Ծածկեաց զիս ի խորանի Իւրում յաւուր չարի,
ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթ խորանի
Իւրում:

Ի վիմէ բարձր արարեր զիս եւ այժմ բա՛րձր
արա զգլուխ իմ ի վերայ թշնամեաց իմոց:

Եւ, վերստին սթափուելով ծանր նինջից, ամենազգաստ արթնութեամբ, հոգենորոգ զուարթութեամբ ի Քեզ արձանացած, աղաչանքներիս այս ձայնը Քո հաւատքի բուրմամբ, անճառ փառքերի ամէնօրհնեա՛լ Թագաւոր, [Քեզ] փառաբանողների երկնագումար խմբերին երգակցելով, երկինք առաքեմ: Քանզի Դու փառաւորուած ես բոլոր արարածների կողմից յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ ԻԶ

Տէրն է իմ լոյսը եւ կեանքը, ես ումի՞ց վախենամ,
Տէրն է իմ կեանքի ապաւէնը, ես ումի՞ց դողամ:

Երբ չարերը՝ իմ նեղիչները եւ թշնամիները,
մօտեցան մարմինս ուտելու, նրանք տկարացան եւ
՝ընկան:

Եթէ պատերազմ պատրաստուի իմ դէմ, իմ սիրտը
չի երկնչի, թէ ճակատամարտ բարձրանայ ինձ
վրայ, սակայն, այսուհանդերձ, Քեզ կապաւինեմ,
Տէ՛ր:

Մի բան խնդրեցի Տիրոջից եւ նոյնն եմ աղաչում՝
կեանքիս բոլոր օրերը բնակուեմ Տիրոջ տան մէջ:

Տեսնելու Տիրոջ վայելչութիւնը եւ Նրա տաճարի
մէջ հրամայելու:

Չար օրն ինձ ծածկեց Իր խորանում, Իր խորանի
թաքստոցում ինձ պատսպարեց:

Բարձրացրեցիր ինձ վէմից եւ այժմ բարձրացրո՛ւ
իմ գլուխը թշնամիներիս վրայ:

Կշրջեմ եւ Նրա խորանում կմատուցեմ
օրհնութեան պատարագ, կօրհնեմ եւ սաղմոս
կասեմ Տիրոջը:

Շուրջ եղէց եւ մատուցից ի խորանի Նորա պատարագ օրհնութեան, օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից Տեառն:

Լո՛ւր, Տէ՛ր, ձայնի իմում, զի կարդացի առ Քեզ, ողորմեա՛ ինձ եւ լո՛ւր ինձ, զի Քեզ ասաց սիրտ իմ, եւ խնդրեցին երեսք իմ զերեսս Քո, Տէ՛ր, խնդրեցին:

Մի՛ դարձուցաներ զերեսս Քո յինէն եւ մի՛ խոտորիր բարկութեամբ ի ծառայէ Քումմէ:

Օգնակա՛ն իմ լեր, Տէ՛ր, եւ մի՛ անարգեր զիս եւ մի՛ թողուր զիս, Աստուա՛ծ Փրկիչ իմ:

Հայր իմ եւ մայր իմ թողին զիս, եւ Տէր ընկալաւ զիս:

Օրէնսգէ՛տ արա զիս, Տէ՛ր, ի ճանապարհի Քում, առաջնորդեա՛ ինձ ի շաւիղս Քո ուղիղս:

Վասն թշնամեաց իմոց մի՛ մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց:

Յարեան ի վերայ իմ վկայք մեղաց եւ ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց:

Հաւատացի տեսանել զբարութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց:

Համբե՛ր Տեառն եւ քաջալերեա՛ց, զօրասցի սիրտ քո, եւ համբե՛ր Տեառն:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Լսի՛ր, Տէ՛ր, իմ ձայնը, քանզի Քեզ կանչեցի, ողորմի՛ր ինձ եւ լսի՛ր ինձ, քանզի Քեզ դիմեց իմ սիրտը, եւ իմ հայեացքը, Տէ՛ր, փնտրեց Քո հայեացքը:

Մի՛ դարձրու Քո երեսն ինձանից եւ բարկութեամբ մի՛ լքիր Քո ծառային:

Տէ՛ր, իմ օգնակա՛նը եղիր, մի՛ անարգիր ինձ եւ մի՛ թողնիր ինձ, Աստուա՛ծ Փրկիչ իմ:

Իմ հայրը եւ մայրը թողեցին ինձ, եւ Տէրն ինձ ընդունեց:

Օրէնսգէ՛տ արա ինձ, Տէ՛ր, Քո ճանապարհի մէջ, առաջնորդի՛ր ինձ Քո ուղիղ շաւիղներով:

Մի՛ մատնիր ինձ իմ նեղիչների ձեռքն իմ թշնամիների պատճառով:

Մեղքերի վկաները բարձրացան ինձ վրայ եւ իրենց անօրէնութեամբ ստեցին իմ մասին:

Հաւատացի, որ կտեսնեմ Տիրոջ բարութիւնը կենդանեաց երկրում:

Սպասի՛ր Տիրոջը եւ քաջալերուի՛ր, թող զօրանայ քո սիրտը, եւ սպասի՛ր Տիրոջը:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Մաղթանք ի դիւաց պահպանութեան՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ

ԲԱՆ ՂԴ

Ա

Աստուա՛ծ յաւիտենական, բարերա՛ր եւ ամենակա՛լ, ստեղծի՛չ լուսոյ եւ յօրինի՛չ գիշերոյ, կեա՛նք՝ ի մահու եւ լո՛յս՝ ի խաւարի, յո՛յս ակնունողաց եւ երկայնմտութի՛ւն տարակուսելոց, որ ամէնարուեստ իմաստութեամբ Քով դարձուցանես յայգ զստուերս մահու, աննուա՛զ ծագումն եւ անմո՛ւտ արեգակն, քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս տէրութեան Քո խաւար գիշերոյ, որում կրկնի ծունր երկրրպագութեան ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց եւ երկրաւորաց եւ սանդարամետականաց: Որ լսես զհեծութիւն կապելոց եւ հայիս յաղօթս խոնարհաց եւ ընդունիս զխնդրուածս նոցա, Աստուա՛ծ իմ եւ Թագաւո՛ր իմ, կեա՛նք իմ եւ ապաւէ՛ն իմ, յո՛յս իմ եւ վստահութի՛ւն իմ, Յիսո՛ւս Քրիստոս, Աստուա՛ծդ ամենայնի, Սո՛ւրբդ՝ հանգուցեալ ի հոգիս սրբոց, մխիթարութի՛ւն վշտաց եւ քաւարա՛ն մեղուցելոց, որ գիտես զամենայն յառաջ, քան զլինել նոցա, առաքեա՛ զպահպանողական զօրութիւն աջոյ Քոյ եւ փրկեա՛ զիս յերկիւղէ գիշերի եւ ի դիւէ չարէ: Որպէս զի, զյիշատակ սոսկալի եւ սուրբ Քո անուանդ միշտ համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ըղձութեան շնչոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ, որ կարդան զՔեզ ի բոլոր սրտէ:

Բ

Եւ ի դրոշմէ Խաչի Քոյոյ նշանիդ, զոր աստուածային Արեամբ Քո ներկեալ նորոգեցեր եւ ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտեցեր եւ ի փառս պատկերի Քո նկարեալ յօրինեցեր, այսու պարգեւօք աստուածականօք ամաչեցէ սատանայ, քակտեսցին մեքենայքն, բարձցին

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացու աղօթքը դեւերից պահպանելու համար

ԲԱՆ ՂԴ

Ա

Աստուա՛ծ յաւիտենական, բարերա՛ր եւ ամենակա՛լ, ստեղծո՛ղ լոյսի եւ յօրինո՛ղ գիշերի, կեա՛նք՝ մահուան մէջ եւ լո՛յս՝ խաւարում, յո՛յս ակնկալողների եւ համբերութի՛ւն տարակուսելների, որ ամէնարուեստ Քո իմաստութեամբ մահուան ստուերը փոխում ես այգի, անանուա՛զ ծագում եւ անմո՛ւտ արեգակ, քանզի գիշերուայ խաւարը չի կարող ծածկել Քո տէրութեան փառքը, որին ծնրադիր երկրպագում են բոլոր արարածները՝ երկնայինները, երկրայինները եւ սանդարամետականները: Որ լսում ես կապեալների հեծութիւնը, նայում խոնարհների աղօթքին եւ ընդունում նրանց խնդրուածքները, Աստուա՛ծ իմ եւ Թագաւո՛ր իմ, կեա՛նք իմ եւ ապաւէ՛ն իմ, յո՛յս իմ եւ վստահութի՛ւն իմ, Յիսո՛ւս Քրիստոս, Աստուա՛ծ ամենայնի, Սո՛ւրբդ՝ սուրբերի հոգում բնակուող, մխիթարութի՛ւն վշտերի եւ քաւարան մեղաւորների, որ ամէն ինչ գիտես նախապէս, առաքի՛ր պահպանող զօրութիւնը Քո աջի եւ փրկի՛ր գիշերուայ երկիւղից եւ չար դեւից: Որպէսզի, Քո սոսկալի եւ սուրբ անուան յիշատակը միշտ համբուրելով հոգուս շուրթերով, շնչիս փափագով, ապրեմ՝ պահպանուած բոլոր նրանց հետ, ովքեր կանչում են Քեզ ամբողջ սրտով:

Բ

Արդ, Խաչի Քո նշանի դրոշմից, որն, աստուածային Արեամբդ ներկելով, Դու նորոգեցիր, նոյն որդեգրութեան շնորհով մեզ մկրտեցիր եւ, Քո փառքի պատկերով նկարելով, յօրինեցիր, այս աստուածային պարգեւներով թող ամօթահար լինի սատանան, քակտուեն մեքենայութիւնները, վերա

որոգայթքն, պարտեսցին մարտուցեալքն, պակասեսցին զենքն սայրասուրք, մերժեսցի մեգն, փարատեսցի խաւարն, մեկնեսցի մառախուղն: Բազուկ Քո հովանասցի, եւ աջ Քո կնքեսցէ, վասն զի գթած ես եւ ողորմած, եւ անուն Քո կոչեցեալ է ի վերայ ծառայից Քոց: Եւ Քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ Սրբով փա՛ռք եւ իշխանութի՛ւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ Գ

Տէ՛ր, զի՞ բազում եղեն նեղիչք իմ, բազումք յարեան ի վերայ իմ:

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ՝ չիք փրկութիւն սորա առ Աստուած իւր:

Այլ Դու, Տէ՛ր, օգնական իմ ես, փառք իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ:

Զայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, եւ լուաւ ինձ ի լեռնէ սրբոյ Իւրմէ:

Ես ննջեցի եւ ի քուն եղէ, զարթեայ, եւ Տէր ընդունելի իմ է:

Ո՛չ երկեայց ես ի բիւրուց զօրաց նոցա, որք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պահէին զիս:

Արի՛, Տէ՛ր, եւ փրկեա՛ զիս, Աստուա՛ծ իմ, զի Դու հարեր զամենեսեան, որք էին ընդ իս թշնամութեամբ ի տարապարտուց, եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես:

Տեա՛ռն է փրկութիւն, ի վերայ ժողովրդեան Քո՝ օրհնութիւն Քո:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

նան որոգայթները, պարտուեն մարտնչողները, կորչեն սայրասուր զենքերը, ցնդի մշուշը, փարատուի խաւարը, պարզուի մառախուղը: Քո բազուկը թող հովանի լինի, եւ Քո աջը թող կնքի, քանզի գթած ես եւ ողորմած, եւ Քո անունով են կոչուում ծառաներդ: Եւ Քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգու հետ փա՛ռք եւ իշխանութի՛ւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ Գ

Տէ՛ր, որքա՜ն բազմացան ինձ նեղողները, շատերը յարձակուեցին ինձ վրայ:

Շատերն էին ասում իմ անձի մասին, թէ՝ սա իր Աստծուց փրկութիւն չունի:

Բայց Դո՛ւ, Տէ՛ր, իմ օգնականն ես, իմ փառքը եւ իմ գլուխը բարձրացնողը:

Ես կանչեցի Տիրոջն իմ ձայնով, եւ լսեց ինձ Իր սուրբ լեռից:

Ես ննջեցի եւ քնեցի, արթնացայ, եւ Տէրն ինձ ընդունողն է:

Չեմ վախենայ նրանց բիւրաւոր զօրքերից, որոնք շրջապատել պաշարել էին ինձ:

Արի՛, Տէ՛ր, եւ փրկի՛ր ինձ, Աստուա՛ծ իմ, քանզի Դու հարուածեցիր ամենքին, ովքեր անտեղի թշնամացել էին իմ դէմ, եւ կփշրես մեղաւորների ատամները:

Տիրոջն է փրկութիւնը, Քո ժողովրդի վրայ է Քո օրհնութիւնը:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք ընդդիմամարտ դիւաց եւ դիւասարսուռ ջերմնատագնապ ախտաւորութեանց Աստուծով փարատիչ՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ

ԲԱՆ ԻԸ

Արդ, այսքանեացս անբաւից հրաշից հանդերձիչ Հա՛յր ամենաստեղծ, անո՛ւնդ ահաւոր, ձա՛յն սարսափելի, կոչո՛ւմն ընտանի, բա՛ն համբուրելի, ազդո՛ւմն սքանչելի, հրամա՛ն սոսկալի, էութի՛ւն անքննելի, գոյութի՛ւն անճառելի, իսկութի՛ւն անբաւելի, զօրութի՛ւն անզննելի, կա՛մք ամենաբարի, տէրութի՛ւն անսահմանելի, մեծութի՛ւն անչափելի, բարձրութի՛ւն անբովանդակելի, որքանութի՛ւն անկշռելի, առաւելութի՛ւն անհասանելի, պատճա՛ռ Որդւոյ՝ հայրութեամբ, այլ ո՛չ՝ նախադրութեամբ: Քեզ եւ ի ձեռն Քոյդ անպարագիր զօրութեանդ սաստե՛ տագնապող եւ դիւական տենդիս ջերմութեան, որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեղաց, զի փախիցէ ի մարդոյս՝ զարհուրեալ ի սխրալի եւ յանբաւելի Արեան վտակի Գառինդ երկնաւորի, որով սրսկեալ միանգամ՝ ի մշտնջենաւորս համայն մաքրեցաք:

Եւ արդ, յայսց պատկառելի խոնարհութենէ արարչակերտս խորհրդոյ ամաչեսցէ սատանայ ի գործս չարեաց իւրոց հրեշտակաց, տանջեսցի եւ հալածեսցի՝ հեռացեալ եւ արտաքս առաքեալ ի շինուածոյ խորանէ Քումդ բնակութեան յարտաքին խաւարն: Եւ ջնջեալ մաքրեա՛ զարտասուս ողբոցս ի դիմաց մերոց եւ զհառաչումն ձայնիս հեծութեան՝ ի սրտից մերոց: Եւ յիշատակաւ հարման հեղուսիցն քստմնափուշ, տաժանատեսիլ ոգեպահանջից, որով պնդեցաւ Միածինդ Քո յաշտարակ խաչին, ցաւեսցի չարին: Եւ ի կողահերձ սայրասուր սլաքէ ուժգին բախմանէ, որով զվէրն մեծ ընկալաւ, ի սպառ սատակես-

Սուրբ Գրիգոր Նարեկացու ասած՝ ընդդէմ դեւերի եւ դիւասարսուռ, ջերմնատագնապ ախտաւորութիւններն Աստուծով փարատող աղօթքը

ԲԱՆ ԻԸ

Արդ, այսքան անբաւ հրաշքներ գործող Հա՛յր ամենաստեղծ, անո՛ւն ահաւոր, ձա՛յն սարսափելի, կոչո՛ւմ ընտանի, խօ՛սք համբուրելի, ազդո՛ւմ սքանչելի, հրամա՛ն սոսկալի, էութի՛ւն անքննելի, գոյութի՛ւն անճառելի, իսկութի՛ւն անբաւելի, զօրութի՛ւն անզննելի, կա՛մք ամենաբարի, տէրութի՛ւն անսահմանելի, մեծութի՛ւն անչափելի, բարձրութի՛ւն անբովանդակելի, որքանութի՛ւն անկշռելի, առաւելութի՛ւն անհասանելի, պատճա՛ռ Որդու՝ հայրութեամբ, այլ ո՛չ՝ նախադրութեամբ, Քեզանով եւ Քո անպարագիր զօրութեամբ սաստի՛ր տագնապող եւ դիւական ջերմութեան այս տենդը, որ, մեղքերի հետ սըպրդելով, ներմուծուեց, որպէսզի փախչի այս մարդուց՝ զարհուրելով երկնաւոր Գառիդ սխրալի եւ անբաւելի Արեան վտակից, որով մի անգամ միայն ցօղուելով՝ լիովին մաքրուեցինք յաւիտենապէս:

Եւ արդ, այս արարչակերտ խորհրդի պատկառելի խոնարհութիւնից թող ամաչի սատանան իր չար հրեշտակների գործերի համար, տանջուի եւ հալածուի՝ հեռացուելով եւ արտաքսուելով Քո բնակութեան խորանի շինութիւնից դէպի արտաքին խաւարը: Եւ ջնջելով մաքրի՛ր մեր դէմքերից այս ողբերի արտասուքները եւ մեր սրտերից՝ հեծութեան այս ձայների հառաչանքը: Եւ քստմնափուշ, տաժանատեսիլ եւ մահառիթ հեղուսահարման յիշատակով, որով ամրացուեց Քո Միածինը խաչի աշտարակին, ցաւահարուի չարը: Եւ կողահերձ սայրասուր սլաքի ուժգին հարուածից, որով մեծ վէրքն ստացաւ, մահուան սկզբնարարը թող իսպառ սատակուի: Եւ քանզի խոնարհեցրեց գովեալ գլուխը՝ աւանդելով հոգին Քո

ցի սկզբնարար մահուն: Եւ զի խոնարհեցոյց զգովեալն գլուխ յաւանդել զոգին ի ծոց Քո, Բարձրեա՛լ, ապստամբութիւն անբարի բարուցն Բելիարայ ի կոր կործանեսցի՝ ամենայնիւ հերքեալ ի կորուստ: Եւ զի զօղեալ ծածկեցաւ անմահն իսկութիւն յորովայնի երկրի, այսու ամբարձեալն հպարտութիւն կարծեալ գոռոզին ի յատակս մահու դժոխոց մթին ստուերին յառեալ դիտեսցէ եւ յիշեսցէ զառաջին հարուածն անբժշկական, որով մահացաւ դիմամարտութիւն թիւնից վիշապին կենարարն կրիւք Ամենազօրին: Վասն զի ի փառս Քո, Հա՛յր ողորմութեան, իբր ի գովեստ Որդւոյ Քո՝ Հոգւովդ Սրբով, զայս խոստովանիմ, քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ զօրութեանն ունի զմիւսմէն առ մի խորհրդականն խորութեան, այլ զանսկիզբն Բանդ անձնաւոր ընդ անժամանակդ Հօր փառատրեմք: Եւ Քեզ միայնոյ՝ Սուրբ Երրորդութեանդ, հաւասարապատիւ տէրութեանդ, համաբուն անբաժին ինքնութեանդ օրհնաբանութի՛ւն, գոհութի՛ւն, զօրեղութի՛ւն եւ անճառ վայելչութի՛ւն մեծութեան, բարեվիճակ հարթութեան, զուգակշիռ հաւասարութեան՝ յաւիտեանս. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ Ղ

Որ բնակեալ է յօգնութիւն Բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկինս հանգիցէ:

Ասասցէ Տեառն. «Ընդունելի իմ ես, ապաւէն իմ Աստուած, եւ ես յուսամ ի Նա:

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին եւ ի բանից խռովութենէ»:

Ի թիկնամէջս Իւր ընկալցի զքեզ, ի հովանի թեւոց Նորա յուսասցիս:

ծոցում, Բարձրեա՛լ, թող ի կոր կործանուի Բելիարի անբարի բարքերի ապստամբութիւնը՝ ամենեւին կորստեան մատնուելով: Եւ քանզի անմահ իսկութիւնը թաղուելով ծածկուեց երկրի որովայնում, սրանով գոռոզի վերամբարձ հպարտութիւնը թող մահուան դժոխքի մթաստուեր յատակը սեւեռուն դիտի եւ յիշի առաջին անբժշկելի հարուածը, որով մահացաւ թունաւոր վիշապի դիմամարտութիւնը Ամենազօրի կենարար չարչարանքներով: Որի համար ի փառս Քո, Հա՛յր ողորմութեան, որպէս գովեստ Քո Որդու՝ Սուրբ Հոգովդ, այս եմ խոստովանում, քանզի [Քեր] խորհրդական խորութեան մէջ մէկդ միւսի զօրութեան կարիքը բնաւ չունի, ուստի փառաւորում ենք անսկիզբ անձնաւոր Բանդ անժամանակ Հօրդ հետ: Եւ Քեզ միայն՝ Սուրբ Երրորդութեանդ, հաւասարապատիւ տէրութեանդ, համաբուն անբաժանելի ինքնութեանդ օրհնաբանութիւն, գոհութիւն, զօրեղութիւն եւ անճառ վայելչութիւն մեծութեան, բարեվիճակ հարթութեան, զուգակշիռ հաւասարութեան՝ յաւիտեանս. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ Ղ

Ով ապրում է Բարձրեալի օգնութեամբ, Աստուծոյ հովանու տակ կբնակուի երկնքում:

Կասի Տիրոջը. «Իմ պաշտպանն ու ապաւէնն ես, Աստուած. եւ ես յոյսս դրել եմ Նրա վրայ:

Նա կփրկի ինձ որսողի որոգայթից եւ խռովութեան խօսքերից»:

Իր թիկունքի վրայ կվերցնի քեզ, Նրա թեւերի հովանուն կյուսաս:

Կզրահապատի քեզ Նրա ճշմարտութիւնը:

Որպէս զէն՝ շուրջ եղիցի զքեւ ճշմարտութիւն Նորա:

Ո՛չ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի եւ ոչ՝ ի նետէ, որ թռչի ի տուէ, յիրէ, որ շրջի ի խաւարի, ի գայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուր:

Անկցին ի կողմանէ քումմէ հազարք, եւ բիւրք՝ ընդ աջմէ քումմէ, եւ առ քեզ ինչ ո՛չ մերձեսցին:

Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու եւ զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես, զի Դո՛ւ, Տէ՛ր, յոյս իմ ես:

Զբարձրեալն արարեր ապաւէն քեզ, ոչ հասցեն առ քեզ չարք, եւ տանջանք մի՛ մերձեսցին ի յարկս Քո:

Հրեշտակաց Իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո:

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո:

Ի վերայ իժից եւ քարբից գնասցես դու, առ ոտն կոխեսցես զառիւծն եւ զվիշապն:

«Քանզի յԻս յուսացաւ, եւ փրկեցից զնա, հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն Իմ:

Կարդասցէ առ Իս, եւ Ես լուայց նմա եւ առ նմա եղէց ի նեղութեան:

Փրկեցից եւ փառաւոր արարից զնա, երկայն աւուրբք լցուցից եւ ցուցից նմա զփրկութիւն Իմ»:

Փա՜ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Չես վախենայ գիշերուայ զարհուրանքից եւ ոչ էլ՝ ցերեկը թռչող նետից, խաւարում շրջող չարքից, կէսօրուայ դիւային գայթակղութիւնից:

Քո [ձախ] կողմում հազարներ կընկնեն, եւ բիւրեր՝ աջ կողմումդ, եւ քեզ չի մերձենայ ոչինչ:

Այլ դու աչքերովդ միայն կնայես եւ կտեսնես մեղաւորների պատիժը, քանզի Դո՛ւ, Տէ՛ր, իմ յոյսն ես:

Բարձրեալին քեզ ապաւէն արեցիր, չարիք քեզ չի պատահի, եւ տանջանքներ չեն մերձենայ քո յարկին:

Իր հրեշտակներին պատուիրել է քեզ համար, որ պահեն քեզ քո բոլոր ճանապարհներում:

Իրենց բազուկներին կվերցնեն քեզ, որպէսզի ոտքդ քարի երբէք չդիպչի:

Իժերի եւ քարբերի վրայ կքայլես եւ ոտնակոխ՝ կանես առիւծն ու վիշապը:

«Քանզի Ինձ ապաւինեց, պիտի փրկեմ նրան, քանի որ ճանաչեց Իմ անունը:

Կկանչի Ինձ, եւ կլսեմ Ես նրան եւ նրա մօտ կլինեմ նեղութեան մէջ:

Կփրկեմ, կփառաւորեմ նրան, երկար օրերով կլցնեմ [նրա կեանքը] եւ ցոյց կտամ նրան Իմ փրկութիւնը»:

Փա՜ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԽԱ

Ա

Որդի՛ Աստուծոյ կենդանւոյ, օրհնեա՛լ յամենայնի, Հօրդ ահաւորի անքնի՛ն ծնունդ, որ տկարանայ առ ի Քէն եւ ոչ ինչ, որ ի ծագել անստուեր նշուլից ողորմութեան Քո փառաց հալին մեղք, հալածին դեւք, ջնջին յանցանք, խզին կապանք, խորտակին շղթայք, կենդանանին մահացեալք, բժշկին հարուածք, ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք, տեղի տան տխրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք, փախնու խաւարն, մեկնի մէգն, մերժի մառախուղն, փարատի մռայլն, սպառի աղջամուղջն, վերանայ մութն, գնայ գիշերն, տարագրի տագնապն, չքանան չարիքն, հալածին յուսահատութիւնքն, եւ թագաւորէ ձեռն Քո ամենակար, քաւի՛չդ ամենայնի:

Բ

Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդկան ոգիս, այլ՝ կեցուցանել, թո՛ղ ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեամբդ, զի Դու միայն ես յերկնի անճառ եւ յերկրի՝ անզնին, ի տարր գոյի եւ յեզրս ծագաց աշխարհի, սկիզբն ամենայնի եւ յամենայնի՝ ամենայն լրմամբ, օրհնեալ ի բարձունս. եւ Քեզ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԲ

Ա

Տէ՛ր Աստուած գթութեան, փրկութեան եւ ողորմութեան, քաւութեան եւ նորոգութեան, բժշկութեան եւ առողջութեան, լուսաւորութեան եւ կենդանութեան, յա-

ԲԱՆ ԽԱ

Ա

Որդի՛ կենդանի Աստուծոյ, օրհնեա՛լ ամէն ինչում, ահաւոր Հօրդ անքնի՛ն ծնունդ, Քեզ համար չկայ ոչինչ անհնար: Քո ողորմութեան փառքի անստուեր շողի ծագումից հալչում են մեղքերը, հալածւում են դեւերը, ջնջւում են յանցանքները, խզւում են կապանքները, խորտակւում են շղթաները, կենդանանում են մահացածները, բժշկւում են հարուածները, առողջանում են վէրքերը, վերանում են ապականութիւնները, տեղի են տալիս տխրութիւնները, նահանջում են հեծութիւնները, փախչում է խաւարը, պարզւում է մէգը, ցրւում է մառախուղը, փարատւում է մռայլը, սպառւում է աղջամուղջը, վերանում է մութը, հեռանում է գիշերը, տարագրւում է տագնապը, չքանում է չարիքը, հալածւում են յուսահատութիւնները, եւ թագաւորում է Քո ձեռքն ամենակալ, քաւի՛չդ ամենայնի:

Բ

Որ չեկար կորստեան մատնելու մարդկանց հոգիները, այլ՝ ապրեցնելու, ների՛ր իմ անթիւ չարիքները Քո մեծ ողորմութեամբ, քանզի միայն Դու ես երկնքում անճառ եւ երկրում՝ անզնին, գոյի տարրերում եւ աշխարհի չորս ծագերում, սկիզբն ամէն ինչի եւ ամէն ինչում՝ ողջ կատարելութեամբ, օրհնեալ բարձունքներում, եւ Քեզ Հօրդ եւ Սուրբ Հոգուդ հետ փա՛ռք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԲ

Ա

Տէ՛ր Աստուած գթութեան, փրկութեան եւ ողորմութեան, քաւութեան եւ նորոգութեան, բժշկութեան եւ առողջութեան,

րութեան եւ անմահութեան, յիշեա՛ զիս, յորժամ գայցես արքայութեամբ Քո, ահաւո՛ր, հզօ՛ր, բարերա՛ր եւ ամենաստե՛ղծ, կենդանի՛, գովեա՛լ, ամենակատա՛ր, մե՛րձ՝ ի հեծութիւն համայն եղելոց: Ընդ խաչեցելոյն ընդ Քեզ պաղատիմ, որ ո՛չ ըմբռնեալ վասն Քո եւ ո՛չ կապեցեալ, ո՛չ կախեալ եւ ո՛չ բեւեռեալ, ո՛չ կռփեալ յանուն Մեծիդ եւ ո՛չ անարգեալ, ո՛չ լլկեալ եւ ո՛չ նշկահեալ, ո՛չ խորտակեալ եւ ո՛չ մահացեալ եւ արքայութեանն արդարոց մասին անձկալեաց լուսոյ արժանի ցուցեալ, իրաւամբք ուխտի երդմնականաւ ամենիւն ազդեալ զանփոփոխութիւն բարեացն տուելոց, փառատրեցեր առ յոյս փրկութեան իսպառ լքելոյս:

Բ

Օրհնեա՛լ, օրհնեա՛լ եւ դարձեալ օրհնեա՛լ, եւ զիս ընկալեալ նովին հաւատովք՝ կանգնեա՛ ի կործանմանէս, բարերա՛ր, բժշկեա՛ ի հիւանդութեանցս ախտից, ողորմա՛ծ, յեզերաց մահուս դարձո՛ զիս ի կեանս, կենդանութի՛ւն, Քո եմ եւ ես, կեցո՛ ընդ նմին, ապաւինութի՛ւն, անձամբ մեռելոյս կենդանական շո՛ւնչ ընծայեցո, յարութի՛ւն, կեա՛նք, անմահութի՛ւն, անպակաս բարութի՛ւն, անսպառ շնո՛րհ, անփոփոխ ներողութի՛ւն, ա՛ջ ամենազօր, ձե՛ռն ամէնիշխան, մա՛տն ամենամերձ: Կամեա՛ց, Տէ՛ր, եւ փրկեցայց, ակնարկեա՛ միայն գթութեամբ, եւ արդարացայց, ասա՛ բանիւ, եւ վաղվաղակի անարատ գտայց, մոռացի՛ր զթիւս չարեացն, եւ անդստին համարձակեցայց, առատաձեռնեա՛, եւ անդստին ի Քեզ իսկ պատուաստեցայց, փառաւորեա՛լդ յամենայնի յաւիտեանս. ամէն:

լուսաւորութեան եւ կենդանութեան, յարութեան եւ անմահութեան, յիշի՛ր ինձ, երբ գաս Քո արքայութեամբ, ահաւո՛ր, հզօ՛ր, բարերա՛ր եւ ամենաստե՛ղծ, կենդանի՛, գովեա՛լ, ամենակատա՛ր, մե՛րձ՝ համայն արարածների հեծութիւններին: Պաղատում եմ Քեզ խաչակցիդ հետ, որը Քեզ համար ո՛չ բռնուած էր եւ ո՛չ էլ՝ կապուած, ո՛չ կախուած էր եւ ո՛չ՝ բեւեռուած, ո՛չ խոշտանգուած էր Մեծիդ համար եւ ո՛չ՝ անարգուած, ո՛չ լլկուած էր եւ ո՛չ՝ արհամարհուած, ո՛չ խորտակուած էր եւ ո՛չ՝ մահացած, սակայն արդարների արքայութեան անձկալի լոյսին արժանացած, ուխտի օրէնքով, «ամէնի» երդմամբ ազդարարելով շնորհուած բարիքների անփոփոխութիւնը, փառաւորեցիր [նրան]՝ փրկութեան յոյս ներշնչելով իսպառ լքուածիս:

Բ

Օրհնեա՛լ, օրհնեա՛լ եւ դարձեալ օրհնեա՛լ, ընդունելով եւ ինձ նոյն հաւատքով՝ կանգնեցրո՛ւ կործանումից, բարերա՛ր, բժշկի՛ր ախտերի այս հիւանդութիւնից, ողորմա՛ծ, մահուան եզերքից դէպի կեա՛նք դարձրու, կենդանութի՛ւն, Քո՛նն եմ նաեւ ես, ապրեցրո՛ւ նրա հետ, ապաւինութի՛ւն, հոգով մեռածիս կենդանութեան շո՛ւնչ ընծայիր, յարութի՛ւն, կեա՛նք, անմահութի՛ւն, անպակաս բարութի՛ւն, անսպառ շնո՛րհ, անփոփոխ ներողութի՛ւն, ամենազօր ա՛ջ, ամենիշխան ձե՛ռք, ամենամերձ մա՛տ: Կամեցի՛ր, Տէ՛ր, եւ կփրկուեմ, ակնարկի՛ր միայն գթութեամբ, եւ կարդարանամ, ասա՛ խօսքով, եւ իսկոյն անարատ կդառնամ, մոռացի՛ր իմ չարիքների թիւը, եւ վերստին համարձակութիւն կստանամ, առատաձեռնի՛ր, եւ անմիջապէս Քեզ կպատուաստուեմ, փառաւորեա՛լդ ամէն ինչում յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԳ

Ա

Բժշկական կրթականութեան ամենափորձ հնարաւորութեամբ՝ պատճա՛ռ կենաց անախտականաց, Թագաւո՛ր զօրաւոր երկնաւոր, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Աստուա՛ծ ամենեցուն՝ իմանալեաց եւ տեսականաց, ահա՛ Դու ի յիս, ըստ մարգարէին, որ ընդ ասելոյն, նոր կցորդութեան, առ որ բարեզարդ դաշամբ այս բանի ընդ Քեզ միութեան, լուսաւորեցայց՝ կրկին ողջացեալ հոգւով եւ մարմնով, ամենայնիւ կարող եւ անվանելի:

Բ

Որ ոչ կարօտանաս սպեղանեաց՝ առ պատրաստութիւն պատանաց հոգեկան վիրաց, ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի, ո՛չ աւուրց երկարաձգութեան, ո՛չ փոփոխս մատուցանելոյ, ո՛չ հատման, ո՛չ խարման, ո՛չ սրագործութեան՝ ըստ երկրաւորս դեղատութեան, առ որս միշտ է վրիպութիւն եւ ամենասխալ տարակուսութիւն: Այլ Քեզ՝ Արարչիդ հոգւոց եւ մարմնոց, ամենայն ինչ լուսաւորեալ է, ամենայն ինչ առաջի է, ամենայն ինչ գրեալ է, ամենայն ինչ դիւրին է, համայնն հնարաւոր է, իմաստն գլխաւորեալ է, խոստումն լցեալ է, կամելն կատարեալ է, Քո կտակն աւետարան է, Քո վճիռն ազատութիւն է, Քո մատեանն շնորհ է: Ո՛չ փակեալ ես ընդ օրինօք, ո՛չ պարունակեալ ես ընդ կանոնաւ, ո՛չ արգելեալ՝ ընդ նուազութեամբ, ո՛չ խոնարհեալ՝ ընդ հնազանդութեամբ, ո՛չ պարագրեալ՝ ընդ փոքրկութեամբ, ո՛չ չափեալ ես ընդ սահմանաւ, ո՛չ վրիպեալ՝ ի բարկութենէ, ո՛չ այլայլեալ ինչ՝ ի ցասմանէ, ո՛չ սխալեալ՝ ի խստութենէ, ո՛չ ամբոխեալ՝ ի խռովութենէ, ո՛չ դղրդեալ՝ յանգիտութենէ, ո՛չ փոփոխեալ՝ յողորմութենէ, ո՛չ պակասեալ՝ ի բարձրութենէ, ո՛չ լքեալ յայցելութենէ, ո՛չ տկարացեալ՝ ի փրկութենէ: Դու սկիզբն եւ լրումն ամենայնի, եւ ի Քէն է ամենայն, եւ Քեզ փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԳ

Ա

Բժշկական ճարտարութեան ամենափորձ հնարամտութեամբ՝ անախտական կեանքի՛ պատճառ, զօրաւոր Թագաւո՛ր երկնաւոր, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Աստուա՛ծ բոլորի՝ իմանալիների եւ տեսանելիների, ահա՛ Դու իմ մէջ ես, ըստ մարգարէի խօսքի, նոր կցորդութեամբ, որպէսզի Քեզ հետ միութեան այս բարեզարդ դաշինքով լուսաւորուեմ կրկին՝ ողջացած հոգով եւ մարմնով, ըստ ամենայնի կարող եւ անյաղթ:

Բ

Հոգեկան վէրքեր բուժելու համար կարիք չես զգում ո՛չ սպեղանիների, ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի, ո՛չ օրերի երկարաձգութեան, ո՛չ տարբեր դեղեր օգտագործելու, ո՛չ հատման, ո՛չ խարման, ո՛չ վիրահատութեան՝ ըստ երկրաւոր բժշկութեան, որը միշտ ենթակայ է վրիպանքի եւ ամենասխալ տարակուսութեան: Բայց Քեզ՝ հոգիների եւ մարմինների Արարչիդ, ամէն ինչ լուսաւոր է, ամէն ինչ՝ ակներեւ, ամէն ինչ՝ գրուած, ամէն ինչ՝ դիւրին, ամէն ինչ՝ հնարաւոր, իմաստը գլխաւորուած է, խոստումը՝ իրագործուած, կամքը՝ կատարուած, Քո կտակն աւետարան է, Քո վճիռն՝ ազատութիւն, Քո մատեանը՝ շնորհ: Ո՛չ օրէնքի կապանքի մէջ ես, ո՛չ կաշկանդուած ես կանոնով, ո՛չ արգելուած՝ նուաստութեամբ, ո՛չ խոնարհուած՝ հնազանդութեամբ, ո՛չ պարփակուած՝ փոքրութեան մէջ, ո՛չ չափաւորուած՝ սահմանով, ո՛չ վրիպում՝ բարկութիւնից, ո՛չ այլայլում՝ ցասումից, ո՛չ սխալում՝ խստութիւնից, ո՛չ ալեկոծում՝ խռովութիւնից, ո՛չ շփոթում՝ անգիտութիւնից, ո՛չ փոփոխում՝ ողորմութիւնից, ո՛չ պակասում՝ բարձրութիւնից, ո՛չ լքում՝ այցելութիւնից, ո՛չ տկարանում՝ փրկագործելուց: Դու ես սկիզբը եւ լրումն ամէն ինչի, եւ ամէն ինչ Քեզանից է, եւ Քեզ փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն յաւիտեանս. ամէն:

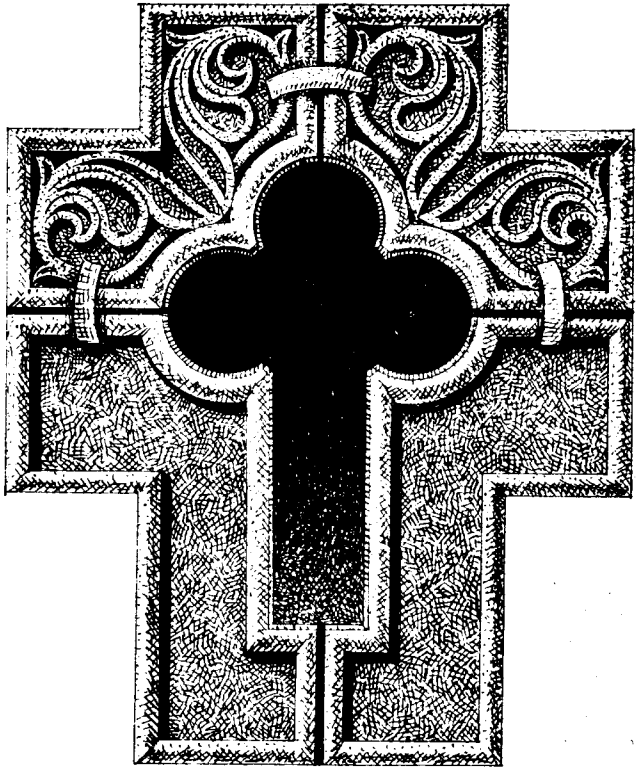

ՍՂՕԹՔՆԵՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՊԻՏՈՅԻՑ

Տէ՛ր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս Քո:

Օրհնեալ համագոյ եւ միասնական անբաժանելի Սուրբ Երրորդութիւնդ՝ Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգիդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Գոհանամ զՔէն, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, եւ օրհնեմ եւ փառաւորեմ զսուրբ անուն Քո, որ պահեցեր զանարժան եւ զմեղաւոր ծառայս Քո ի գիշերիս յայսմիկ յամենից վտանգից եւ ի փորձութեանց եւ հասուցեր խաղաղութեամբ ի ժամ առաւօտուս եւ արժանացուցեր տեսանել զլոյս ողորմութեան Քո:

Եւ այժմ աղաչեմ զՔեզ, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, պահեա՛ զիս եւ ի տուընջեանս յայսմիկ նոյն ամենազօր աջովդ եւ փրկեա՛ յամենայն վնասաբեր պատահմանց, ի յամենայն մեղսառիթ խորհրդոց, բանից եւ գործոց: Եւ զգնացս իմ ուղի՛ղ արա, զի մի՛ տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք:

Առաջնորդեա՛ ինձ ի խորհուրդս բարի, ի բանս ճշմարիտս եւ ի գործս անմեղաձինս եւ օգտակարս:

Դո՛ւ լեր վերակացու եւ առաջնորդ սխալական ծառայիս Քո յամենայն գնացս իմ եւ փրկեա՛ ի գայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուրս եւ զգործս ձեռաց իմոց ուղի՛ղ արա եւ յաջողեա՛ ինձ: Եւ Դո՛ւ պատրաստեա զպիտոյս հոգւոյ եւ մարմնոյ իմոյ: Եւ հասո՛ խաղաղութեամբ, առանց մեղաց եւ փորձանաց ի ժամ երեկոյին: Զի եւ յայնմ ժամու փառաւորեցից զՍուրբ Երրորդութիւնդ, Որում միշտ վայել է փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Տէ՛ր, եթէ շուրթերս բանաս, իմ բերանը կերգի Քո օրհնութիւնը:

Օրհնեալ է համագոյ եւ միասնական անբաժանելի Սուրբ Երրորդութիւնդ՝ Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգիդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Գոհանում եմ Քեզանով, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, եւ օրհնում ու փառաւորում Քո սուրբ անունը, որ պահեցիր այս գիշեր Քո անարժան եւ մեղաւոր ծառային բոլոր վտանգներից ու փորձութիւններից, խաղաղութեամբ հասցրեցիր առաւօտեան ժամին եւ արժանացրեցիր տեսնելու Քո ողորմութեան լոյսը:

Եւ այժմ աղաչում եմ Քեզ, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, նոյն ամենազօր աջովդ պահպանի՛ր ինձ նաեւ այս ցերեկ եւ փրկի՛ր բոլոր վնասաբեր դիպուածներից, բոլոր մեղսառիթ խորհուրդներից, խօսքերից եւ գործերից: Եւ ուղղի՛ր իմ ընթացքը, որպէսզի չիշխեն ինձ վրայ բոլոր մեղքերը:

Առաջնորդի՛ր ինձ դէպի բարի խորհուրդներ, ճշմարիտ խօսքեր եւ անմեղաձին ու օգտակար գործեր:

Դո՛ւ եղիր վերակացու եւ առաջնորդ Քո սխալական ծառայիս՝ իմ բոլոր ընթացքներում, փրկի՛ր դեւի գայթակղութիւնից ցերեկը եւ ձեռքերիս գործերն ուղղի՛ր ու յաջողի՛ր ինձ: Եւ Դո՛ւ պատրաստիր իմ հոգու եւ մարմնի կարիքները: Եւ խաղաղութեամբ, առանց մեղքերի ու փորձութիւնների հասցրո՛ւ երեկոյեան ժամին: Որպէսզի այն ժամին եւս փառաւորեմ Սուրբ Երրորդութեանդ, Որին միշտ վայել է փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք միջօրեայ ժամու

Արեգա՛կն արդարութեան, Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ծագեցար ի հայրական ծոցոյ՝ արձակելով զճառագայթս Քո յամենայն տիեզերս: Բա՛ց զաչս սրտից մերոց՝ տեսանել զհամասփիւռ լոյս Քո եւ հետեւել շաւղաց Քոց, հալածեա՛ ի մէնջ զդեւն ձանձրութեան, որ յայսմ ժամու մարտնչի ընդ մեզ՝ ջերմացուցանելով զմեզ ի մեղս եւ ի սէր հիւթանիւթիցս: Քոյին շնորհօք փրկեա՛ զմեզ յամենայն մեքենայից նորա. ամէն:

Աղօթք յերեկոյին՝ ի ժամ ննջման

Գոհանամ զՔէն, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, եւ օրհնեմ եւ փառաւորեմ զսուրբ անուն Քո, որ պահեցեր զանարժան եւ զմեղաւոր ծառայս Քո ի տուընջեանս յայսմիկ եւ հասուցեր խաղաղութեամբ ի ժամ երեկոյիս:

Եւ այժմ աղաչեմ զՔեզ, Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, որ արարեր զտիւն գործել եւ զգիշերն ի հանգչիլ տկար բնութեանս մերոյ, արդ, տո՛ւր ծառայիս Քո ննջել մարմնով եւ մնալ արթուն հոգւով եւ մտօք:

Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ իմ, ահա ես ննջեմ եւ անկեալ դնիմ որպէս դի անկենդան եւ ոչ գիտեմ զերբ եւ զորպէս յառնելս իմ, վասն որոյ զհոգիս, զմարմին եւ զամենայն պարագայս իմ ի յանհուն ողորմութիւնս Քո: Եւ խնդրեմ, զի Դու ամենազօր աջովդ Քո կնքեսցես զտեղի եւ զյարկ, զել եւ զմուտ ծառայիս Քո, որով ննջեցից ապահով եւ աներկիւղ, խաղաղութեամբ եւ առանց փորձանաց: Պահպանեա՛ զիս յամենայն թշնամեաց հոգեկանաց եւ մարմնականաց եւ յորոգայթից նոցին, փրկեա՛ զիս յիրէն, որ շրջի ի խաւարի, ի գիշերային երկիւղէ, ի դիւական ցնորմանց, յաղտեղի խորհրդոց եւ ի զարհուրեցուցիչ երեւմանց: Մաքրեա՛ զմիտս իմ յամենայն թիւր մտածմանց,

Միջօրէի աղօթք

Արեգակ արդար, Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ ծագեցիր հայրական ծոցից՝ Քո ճառագայթներն արձակելով ողջ տիեզերքում: Բա՛ց մեր սրտերի աչքերը՝ տեսնելու Քո համասփիւռ լոյսը եւ հետեւելու Քո շաւիղներին, հալածի՛ր մեր միջից ձանձրութեան դեւին, որ այս ժամին մարտնչում է մեր դէմ՝ ջերմացնելով մեզ մեղքերում եւ նիւթականի սիրոյ մէջ: Քո շնորհներով փրկի՛ր մեզ նրա բոլոր մեքենայութիւններից. ամէն:

Ննջման ժամի երեկոյեան աղօթք

Գոհանում եմ Քեզանով, Տէ՛ր իմ եւ Աստուած իմ, եւ օրհնում ու փառաւորում Քո սուրբ անունը, որ պահպանեցիր Քո անարժան եւ մեղաւոր ծառային այս ցերեկ եւ խաղաղութեամբ հասցրեցիր երեկոյեան ժամին:

Եւ այժմ աղաչում եմ Քեզ, Տէ՛ր իմ եւ Աստուած իմ, որ ստեղծեցիր ցերեկը՝ գործելու, եւ գիշերը՝ մեր տկար բնութեան հանգստի համար, արդ, տո՛ւր Քո ծառային մարմնով ննջել եւ հոգով ու մտքով արթուն մնալ:

Տէ՛ր իմ եւ Աստուած իմ, ահա ես ննջում եմ եւ ընկած եմ անկենդան դիակի նման եւ չգիտեմ՝ երբ եւ ինչպէս եմ արթնանալու, ուստի հոգիս, մարմինս եւ իմ բոլոր պարագաները Քո անհուն ողորմութեան մէջ են: Եւ խնդրում եմ, որպէսզի Դու Քո ամենազօր աջով կնքես Քո ծառայի տեղն ու յարկը, ելքն ու մուտքը, որ ննջեմ ապահով եւ աներկիւղ, խաղաղութեամբ եւ առանց փորձանքների: Պահպանի՛ր ինձ իմ հոգեկան եւ մարմնական բոլոր թշնամիներից եւ նրանց որոգայթներից, փրկի՛ր ինձ խաւարում շրջող չարից, գիշերային երկիւղից, դիւական ցնորումներից, աղտեղի խորհուրդներից եւ զարհուրեցուցիչ երեւումներից: Մաքրի՛ր իմ միտքը բոլոր

յաղտեղի խորհրդոց եւ յամենայն մեղսածին շարժմանց: Կացո՛ պահապան եւ վերակացու յանցաւոր ծառայիս Քո՝ զբանակ երկնայնոցդ զինուորութեանց՝ ընդ իմոյ հրեշտակին, եւ զնշան ամենայաղթ Խաչի Քրիստոսիդ, որովք ննջեցից ապահով եւ աներկիւղ ի գիշերիս յայսմիկ եւ ժամանեցից խաղաղութեամբ ի ժամ առաւօտուն, զի եւ յայնմ ժամու փառաւորեցից զՀայր եւ զՈրդի եւ զՍուրբ Հոգիդ, Որում միշտ վայել է փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք ի մէջ գիշերին

Ի մէջ գիշերի յարուցեալ՝ խոստովանիմք զՔեզ Տէ՛ր, փառաւորելով զանուն Քո սուրբ, եւ խնդրեմք ի Քէն հեռացո՛ ի մէնջ զխաւարային խորհուրդս՝ ի պատրանաց բանսարկուին պահելով շնորհիւ ողորմութեան Քո. ամէն:

Աղօթք, յորժամ ի գործ ինչ ձեռն արկցես

Զգործս ձեռաց մերոց ուղի՛ղ արա ի մեզ, Տէ՛ր, եւ զգործս ձեռաց մերոց յաջողեա՛ ի մեզ:

Փա՛ռք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Օրհնութիւն սեղանոյ

Օրհնեա՛, Քրիստո՛ս Աստուած մեր, հոգեւոր օրհնութեամբ զկերակուրս եւ զըմպելիս ծառայից Քոց եւ շնորհեա՛ առողջութիւն հոգւոյ եւ մարմնոյ, որպէս զի, կրօնաւորական պարկեշտութեամբ վայելելով ի մարմնաւոր պիտոյիցս, անանց բարեացդ եւ երկնից արքայութեանդ հաղորդս լիցուք ընդ ամենայն սուրբս Քո: Եւ գոհու-

թիւր մտածումներից, աղտեղի խորհուրդներից եւ բոլոր մեղսածին շարժումներից: Քո յանցաւոր ծառային պահապան եւ վերակացու կարգիր երկնային զինուորութիւններիդ բանակը՝ իմ հրեշտակի հետ, եւ Քրիստոսիդ ամենայաղթ Խաչի նշանը, որոնց [օգնութեամբ] այս գիշեր կննջեմ ապահով ու աներկիւղ եւ խաղաղութեամբ կհասնեմ առաւօտեան ժամին, որպէսզի եւ այնժամ փառաւորեմ Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուդ, Որին միշտ վայել է փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Կէսգիշերային աղօթք

Կէսգիշերին արթնանալով՝ խոստովանում ենք Քեզ, Տէ՛ր՝ փառաւորելով Քո սուրբ անունը, եւ խնդրում ենք Քեզ՝ մեզանից հեռացրո՛ւ խաւարային խորհուրդները՝ Քո ողորմութեան շնորհով պահելով բանսարկուի պատրանքներից. ամէն:

Աղօթք, երբ որեւէ գործ ես ձեռնարկում

Մեր ձեռքերի գործն ուղղի՛ր, Տէ՛ր, եւ մեր ձեռքերի գործը յաջողի՛ր:

Փա՛ռք Հօրը եւ Որդուն եւ Սուրբ Հոգուն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սեղանի օրհնութիւն

Օրհնի՛ր, Քրիստո՛ս Աստուած մեր, հոգեւոր օրհնութեամբ Քո ծառաների կերակուրները եւ ըմպելիքները եւ շնորհի՛ր հոգու եւ մարմնի առողջութիւն, որպէսզի, կրօնաւորական պարկեշտութեամբ վայելելով այս մարմնաւոր պէտքերից, Քո բոլոր սուրբերի հետ հաղորդ լինենք անանց բարիքներիդ եւ

թեամբ փառաւորեսցուք զՔեզ ընդ Հօր եւ Ամենասուրբ Հոգւոյդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հայր մեր, որ յերկինս ես

Ապա օրհնող սեղանոյն ասէ.

Ճաշակեսցուք խաղաղութեամբ զկերակուրս, որ պատրաստեալ է մեզ ի Տեառնէ. օրհնեալ է Տէր ի պարգեւս Իւր. ամէն:

Գոհութիւն զկնի ճաշու

Փա՛ռք Քեզ, Տէ՛ր, փա՛ռք Քեզ, Թագաւո՛ր փառաց, որ ետուր մեզ կերակուր ուրախութեան եւ լցուցեր զսիրտս մեր ի լիութենէ ամենաբաւական ողորմութեան Քո: Լցո՛ եւ այժմ զմեզ Հոգւովդ Քով Սրբով, որպէս զի գտցուք առաջի Քո հաճոյք եւ մի՛ ամաչեցեալք, զի Դու գաս եւ հատուցանես իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր: Եւ Քեզ վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք երանելոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ վասն ճանապարհի

Առաջնո՛րդ կենաց, ճանապա՛րհ ճշմարտութեան, Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ առաջնորդեցեր Յովսեփայ յԵգիպտոս եւ իսրայելացւոց՝ ընդ ծովն Կարմիր եւ Մովսիսի՝ ի լեառն Սինէական եւ ժողովրդեանն՝ յերկիր պարգեւացն եւ Կղեւվպասանցն ճանապարհակից եղեր յէմմաուս, աղաչեմ զՔեզ, Տէ՛ր, առաջնորդեա՛ ինձ եւ եղբարց իմոց՝ գնալ խաղաղութեամբ զառաջիկայ ընթացս, փրկեա՛ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն եւ բարի՛ առաջնորդեա ի դէմ եղեալ ի տեղին, զի Դո՛ւ ես ճանա-

երկնքի արքայութեանը: Եւ գոհութեամբ փառաւորենք Քեզ Հօր եւ Ամենասուրբ Հոգւոյդ հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հայր մեր, որ երկնքում ես

Ապա սեղան օրհնողն ասում է.

Խաղաղութեամբ ճաշակենք այս կերակուրները, որոնք մեզ համար պատրաստուած են Տիրոջ կողմից. օրհնեալ է Տէրն Իր պարգեւներում. ամէն:

Գոհութիւն ճաշից յետոյ

Փա՛ռք Քեզ, Տէ՛ր, փա՛ռք Քեզ, փառա՛ց Թագաւոր, որ տուեցիր մեզ ուրախութեան կերակուր եւ Քո ամենաբաւ ողորմութեան լիութեամբ լցրեցիր մեր սրտերը: Այժմ լցրո՛ մեզ նաեւ Քո Սուրբ Հոգով, որպէսզի ընդունելի լինենք Քո առաջ եւ ոչ՝ ամօթահար, քանզի Դու գալիս ես եւ հատուցում իւրաքանչիւրին ըստ իր գործերի: Եւ Քեզ վայել է փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Երանելի Յովհան Գառնեցու աղօթքը ճանապարհի համար

Առաջնո՛րդ կեանքի, ճանապա՛րհ ճշմարտութեան, Տէ՛ր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ առաջնորդեցիր Յովսէփին Եգիպտոս, իսրայէլացիներին՝ Կարմիր ծովի միջով, Մովսէսին՝ դէպի Սինա լեռը, [Իսրայէլի] ժողովրդին՝ աւետեաց երկիր եւ Կղեւվպասենց ուղեկցեցիր Էմմաուս, աղաչում եմ Քեզ, Տէ՛ր, առաջնորդի՛ր նաեւ ինձ եւ իմ եղբայրներին՝ խաղաղութեամբ գնալու առաջիկայ ընթացքը, փրկի՛ր երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամուց եւ բարի՛ առաջնորդիր նպատակավայրը հասնելու

պարհ եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք մեր, եւ Քեզ փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք առ դրան սուրբ եկեղեցւոյ սրբոյն Յովհաննու Ոսկեբերանի

Տաճա՛ր Աստուծոյ եւ բնակարա՛ն Հոգւոյն Սրբոյ, որ ի քէն սուրբ աւազանաւն կոչեաց յորդեգրութիւն Հօրն երկնաւորի: Այսօր ի քեզ կամեցաւ պատարագել Գառն անարատ: Եւ ես դիմեալ եկի առ դուրս քո եւ աղաչեմ զքեզ՝ մաքրեա՛ զիս վերստին լուացմամբ եւ սրբեա՛ ի մեղաց եւ արա՛ արժանի մտանել առաջի սրբոյ Սեղանոյդ յերկրպագութիւն. ամէն:

Աղօթք վասն հասարակ ննջեցելոց եւ մանաւանդ՝ վասն ընտանեաց եւ երախտաւորաց

Այլ եւ աղաչեմ եւ խնդրեմ ի Քէն, ո՛վ բազմագութ Աստուած, վասն ազգիս մերոյ հնոց եւ նորոց եւ համօրէն հաւատով եւ յուսով ի Քեզ ննջեցելոցն: Եւ մանաւանդ՝ վասն իմոց մարմնաւոր եւ հոգեւոր ծնողաց, եղբարց, քերց, ազգականաց, սիրելեաց եւ բարեկամաց եւ հոգեւոր վարդապետաց, ի բարիս կրթողոց եւ ուսուցչաց եւ ամենայն աշխատաւորաց եւ երախտաւորաց մերոց՝ ի Քեզ ննջեցելոց, զորս յիշեսցես յողորմութիւնս Քո յԱւուր մեծի գալստեան Քո, թողութիւն շնորհեսցես ամենայն մեղաց եւ սխալանաց նոցին եւ դասեսցես ընդ սուրբս Քո յաջակողմեան դասուն եւ տացես լսել զերանաւէտ բարբառն Քո, թէ՝ եկա՛յք, օրհնեա՛լք Հօր Իմոյ: Եւ, ըստ երախտեաց նոցին՝ որ առ մեզ, միոյն բիւրապատիկս հատուսցես ի հոգիս նոցա եւ զմեզ անդատապարտ արասցես ի նոցին պարտուցն: Եւ Քեզ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

համար: Քանզի Դո՛ւ ես մեր ճանապարհը եւ ճշմարտութիւնը եւ կեանքը, եւ Քեզ փա՛ռք եւ երկրպագութի՛ւն այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Սուրբ Յովհան Ոսկեբերանի աղօթքը սուրբ եկեղեցու դռան առջեւ

Տաճա՛ր Աստուծոյ եւ բնակարա՛ն Սուրբ Հոգու, որ քեզանից սուրբ Աւազանով կանչեց որդեգրուելու երկնաւոր Հօրը: Այսօր քո մէջ կամեցաւ պատարագուել անարատ Գառը: Եւ ես եկայ քո դռների առաջ եւ աղաչում եմ քեզ՝ մաքրի՛ր ինձ վերստին լուացմամբ, սրբի՛ր մեղքերից եւ արժանի՛ արա մտնելու սուրբ Սեղանիդ առաջ՝ երկրպագելու. ամէն:

Աղօթք ընդհանուր ննջեցեալների եւ մանաւանդ՝ հարազատների եւ երախտաւորների համար

Այլեւ աղաչում եւ խնդրում եմ Քեզանից, ո՛վ բազմագութ Աստուած, մեր ազգի հին ու նոր եւ բոլոր հաւատքով ու յոյսով ի Քեզ ննջածների համար: Եւ մանաւանդ՝ իմ մարմնաւոր եւ հոգեւոր ծնողների, եղբայրների, քոյրերի, ազգականների, սիրելիների եւ բարեկամների համար, նաեւ՝ հոգեւոր վարդապետների, բարի [գործերի] մէջ կրթողների եւ ուսուցիչների եւ մեր բոլոր ի Քեզ ննջած աշխատաւորների ու երախտաւորների համար, որոնց յիշի՛ր Քո ողորմութեամբ Քո գալստեան մեծ Օրը, թողութի՛ւն շնորհիր նրանց բոլոր մեղքերին ու սխալներին եւ դասի՛ր Քո սուրբերի հետ աջակողմեան դասում եւ տո՛ւր լսել Քո երանաւէտ բարբառը, թէ՝ եկէ՛ք, Իմ Հո՛ր օրհնեալներ: Եւ, ըստ նրանց՝ մեր հանդէպ երախտիքների, մէկի դիմաց բիւրապատի՛կ հատուցիր նրանց հոգիներին եւ անդատապա՛րտ դարձրու մեզ նրանց պարտքից: Եւ Քեզ փա՛ռք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք վասն թշնամեաց եւ չարակամաց

Արդ, ո՜վ ողորմած եւ բազմագութ Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս, վասն իմոյս ընտանեաց եւ բարեկամաց խնդրեցի զբարիս եւ զողորմութիւնս ի Քէն, որպէս հարկն է, եւ պահանջէ օրէն բնութեան մերոյ: Այժմ աղաչեմ զՔեզ եւ վասն իմոց թշնամեաց, որպէս եւ Դո՛ւ իսկ ասացեր օրհնեալ բերանովդ, թէ՝ բարի՛ արարէք ատելեաց ձերոց: Ուրեմն, անկեալ առաջի Քո, խնդրեմ յամենառատ ողորմութենէդ, զի ողորմեսցիս եւ իմոց ամենից թշնամեաց եւ ատողաց, չարակամաց եւ վնասատուաց եւ այլոց ամենեցունց, որք զծառայս Քումմէ զչարիս խորհին եւ խօսին, գործեն եւ գործել կամին, որք բամբասեն, վատաբանեն եւ հայհոյեն զիս՝ թէ՛ իրաւամբ եւ թէ՛ անիրաւամբ, մի՛ բարկանար նոցա վասն իմ, Տէ՛ր իմ, այլ ներեա՛ եւ թո՛ղ զմեղս նոցա:

Քանզի նոքա առ իս մեղանչեն, որ յիրաւի մեղաւոր եմ եւ արժանի եմ բամբասանաց եւ նախատանաց: Ես առ Քեզ մեղանչեմ, որ արդար ես յամենայնի եւ միշտ բարերար ինձ: Ուրեմն, եթէ նոքա արժանիք են բարկութեան Քո, ապա բիւրապատիկ ե՛ս եմ որդի բարկութեան եւ արժանի պատժոց, քան զնոսա:

Վասն այսորիկ աղաչեմ զՔեզ, Տէ՛ր իմ, որ ես աղբիւր ամենայն բարութեանց եւ ծով անհուն ողորմութեան, զի ողորմեսցիս նոցա եւ ինձ՝ ընդ նոսա, եւ ներեսցես ամենից սխալանացն, որք առ իս, եւ դարձուսցես զնոսա ի չարեաց՝ փոխարկելով ի բարիս: Որպէսզի ամենեքեան զգաստացեալք ըստ հաճոյից Քոց գնասցուք եւ փառս վերառաքեսցուք Քեզ ընդ Հօր եւ ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Աղօթք թշնամիների եւ չարակամների համար

Արդ, ո՜վ ողորմած եւ բազմագութ Աստուած իմ Յիսուս Քրիստոս, իմ հարազատների եւ բարեկամների համար բարիքներ եւ ողորմութիւն խնդրեցի Քեզանից, ինչպէս որ հարկն է, եւ պահանջում է մեր բնութեան օրէնքը: Այժմ աղաչում եմ Քեզ նաեւ իմ թշնամիների համար, ինչպէս որ Դո՛ւ իսկ ասացիր օրհնեալ բերանովդ, թէ՝ «Բարի՛ գործէք ձեզ ատողներին»: Ուրեմն, ընկնելով Քո առաջ, խնդրում եմ ամենառատ ողորմութիւնից, որ ողորմես նաեւ իմ բոլոր թշնամիներին եւ ատողներին, չարակամներին ու վնասատուներին եւ բոլոր միւսներին, ովքեր Քո ծառայի հանդէպ չարն են խորհում, խօսում, գործում եւ կամենում գործել, ովքեր բամբասում, վատաբանում եւ հայհոյում են ինձ՝ թէ՛ իրաւամբ եւ թէ՛ անիրաւամբ, մի՛ բարկացիր, Տէ՛ր իմ, նրանց վրայ իմ պատճառով, այլ ների՛ր եւ թողութի՛ւն տուր նրանց մեղքերին:

Քանզի նրանք մեղանչում են իմ հանդէպ, որովհետեւ յիրաւի մեղաւոր եմ եւ արժանի ամենայն բամբասանքի ու նախատինքի: Ես մեղանչում եմ Քո հանդէպ, որ արդար ես ամէն ինչում եւ միշտ բարերար իմ հանդէպ: Ուրեմն, եթէ նրանք արժանի են Քո բարկութեանը, ապա ես բիւրապատիկ բարկութեան որդի եմ եւ պատժի արժանի, քան նրանք:

Այս պատճառով աղաչում եմ Քեզ, Տէ՛ր իմ, որ բոլոր բարիքների աղբիւր ես եւ անհուն ողորմութեան ծով, որ ողորմես նրանց եւ ինձ՝ նրանց հետ, եւ ներես իմ հանդէպ [ունեցած] բոլոր սխալները եւ ետ դարձնես նրանց չարից՝ փոխարկելով բարու: Որպէսզի ամենքս զգաստանալով ընթանանք ըստ Քո կամքի եւ փառք վերառաքենք Քեզ Հօր եւ Սուրբ Հոգուդ հետ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Աղօթագիրք Կիպրիանոս. որ կոչի նաեւ Հազար եւ մէկ անուն, Պէյրութ, 1974

Աղօթամատոյց արտադրեալ ի հօրն մերոյ Աղեքս կաթողիկոսի, Մոսկով, 1840

Աղօթամատոյց Յովհաննու Վարդապետի Գառնեցւոյ, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1911

Աղօթամատոյց Յովհաննու Սարկաւագայ Վարդապետի, Սոփերք հայկականք, ԺԷ. Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1854

Աստուածաշունչ, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1860

Բարսեղ Մաշկեւորցի, Մեկնութիւն Մարկոսի Աւետարանին, Կ. Պոլիս, 1826

Բժշկարան հոգեւոր, Օրթագիւղ, 1837

Գիրք աղօթից ասացեալ սրբոյն Եփրեմի Խուրին Ասորւոյ, Երուսաղէմ, 1857

Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան, Երեւան, 1960

Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան, Երեւան, 1979

Գրիգոր Նարեկացի, Մատեան ողբերգութեան, Երեւան, 1985

Ս. Գրիգոր Տաթեւացի, Գիրք քարոզութեան, որ կոչի Ձմեռան հատոր, Կ. Պոլիս, 1740

Ս. Գրիգոր Տաթեւացի, Գիրք քարոզութեան, որ կոչի Ամառան հատոր, Կ. Պոլիս, 1741

Ս. Գրիգոր Տաթեւացի, Մեկնութիւն գրոց Պարապման սրբոյն Կիւրղի, Կ. Պոլիս, 1719

Եզնիկ Կողբացի, Եղծ աղանդոց, Թիֆլիս, 1910

Ժամագիրք, Ս. Էջմիածին, 1903

Իգնատիոս Վարդապետ, Մեկնութիւն Ղուկասու Աւետարանին, Կ. Պոլիս, 1735

Խոսրովու Անձեւացեաց եպիսկոպոսի Մեկնութիւն ժամակարգութեան, Օրթագիւղ, 1840

Հարցողաց գիրք Բարսղի Կեսարացւոյ, ՄՄ ձեռ. N 1330, ժողովածոյ

Մեսրոպ վարդապետ, Աղօթք վեցերորդ ժամու աւուրն. Աղօթք զկնի «Տէր ամենակալին» ասել, ՄՄ. ձեռ. N 2680

Յովհաննէս Կղեմաքոսի Սանդուղք գիրք, ՄՄ ձեռ. N 3678, ժողովածոյ

Յովհաննու Մանդակունւոյ Հայոց հայրապետի ճառք, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1860

Յովհաննու Ոսկեբերանին Կոստանդիանուպոլսի եպիսկոպոսի Յաւետարանագիրն Մատթէոս, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1826

Նարեկ «Աղօթամատեան ս. Գրիգորի Նարեկացւոյ», Անթիլիաս, 1986

Ներսէս Լամբրոնացի, Մեկնութիւն խորհրդոյ պատարագին, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1847

Ս. Ներսէս Շնորհալի, Թուղթ Ընդհանրական, Ս. Էջմիածին, 1865

Սարգիս Շնորհալի, Մեկնութիւն եօթն թղթոցն Կաթողիկեայց, Կ. Պոլիս, 1743

Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի Յաճախապատում ճառք եւ աղօթք, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1868

Սրբոյ հօրն մերոյ Գրիգորի Նարեկայ վանից վանականի մատենագրութիւնք, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1840

Սրբոյ հօրն մերոյ Եղիշէի վարդապետի մատենագրութիւնք, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1859

Վարք Հարանց, հատոր Բ, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1855

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

5 Ներածութիւն

21 **Մասն Ա– Աղօթքի մասին**

23 Աստուածաշունչ

27 Եկեղեցու հայրեր

28 Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ

29 Ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետ

33 Ս. Եփրեմ Ասորի

33 Ս. Բարսեղ Կեսարացի

35 Ս. Մակար Մեծ

36 Ս. Սերապիոն եպիսկոպոս

37 Ս. Եպիփան Կիպրացի

38 Ս. Յովհան Ոսկեբերան

39 Ս. Եզնիկ վարդապետ

40 Ս. Նեղոս Սինայեցի

46 Ս. Եղիշէ վարդապետ

46 Յովհան Մանդակունի

50 Յովհաննէս Կղեմաքոս

52 Խոսրով Անձեւացի

54 Ս. Գրիգոր Նարեկացի

55 Իգնատիոս վարդապետ

56 Սարգիս Շնորհալի

56 Ս. Ներսէս Շնորհալի

56 Ներսէս Լամբրոնացի

57 Վարդան Այգեկցի

59 Բարսեղ Մաշկեւորցի

61 Ս. Գրիգոր Տաթեւացի

66 Սիմէոն Երեւանցի

68 Պօղոս արքեպիսկոպոս Անդրիանուպոլսեցի

73 **Մասն Բ– Աղօթարան**

75 Ամենօրեայ աղօթքներ

76–77 Հրաժարումն

76–77 Հաւատամք

78–79 Ջղջումն

84–85 Տերունական աղօթք

86–87 Սաղմոս ՃԺԸ

88–89 Աղօթք սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչի

90–91 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ՁԹ

90–91 Ս. Ներսէս Շնորհալի– Աղօթք իւրաքանչիւր անձին հաւատացելոց ի Քրիստոս

103 Հաւատքի եւ փառաբանութեան աղօթքներ

104–105 Սաղմոս ՃԹ

106–107 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ԺԳ

110–111 Ս. Ներսէս Շնորհալի– Առաւօտ լուսոյ

116–117 Սարգիս Շնորհալի– Աղօթք

118–119 Սաղմոս ՃՁ

120–121 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ԽԴ

124–125 Ներսէս Լամբրոնացի– Աղօթք առ Որդին Միածին
126–127 Մաղթանք առ Հոգին Սուրբ Աստուած
128–129 Սաղմոս Ը
130–131 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ԼԴ, Առ Հոգին Սուրբ
132–133 Սաղմոս ՃԺԲ
134–135 Յովհաննէս Սարկաւագ– Աղօթք առ Հայր Աստուած
138–139 Աղօթք առ Որդին
140–141 Աղօթք առ Հոգին Սուրբ
146–147 Աղօթք առ Սուրբ Երրորդութիւնն
148–149 Օրհնութիւն երից մանկանց
148–149 Ս. Գրիգոր Տաթեւացի– Մաղթանք առ Սուրբ Հոգին Աստուած
151 Ապաշխարութեան աղօթքներ
152–153 Սաղմոս Ծ
156–157 Ս. Եփրեմ Ասորի– Աղօթք ապաշխարութեան
164–165 Սաղմոս Ջ
166–167 Յովհան Մանդակունի– Աղօթք
172–173 Աղօթք Մանասէի թագաւորի
176–177 Մեսրոպ վարդապետ– Աղօթք զկնի «Տէր ամենակալին»
180–181 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան Ը
182–183 Սաղմոս ԼԱ

184–185 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ԻԷ
193 Բարեխօսական աղօթքներ
194–195 Աղօթք առ սրբուհի Աստուածածինն
194–195 Մեսրոպ վարդապետ– Աղօթք
198–199 Աղօթք սրբոյն Գրիգորի Տաթեւացւոյ առ սուրբն Գրիգոր Լուսաւորիչ
200–201 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան Զ, Աղերս առ Տիրամայր ս. Աստուածածինն
204–205 Բան ՁԱ
208–209 Բան ՁԲ
218–219 Ս. Ներսէս Շնորհալի
220–221 Յովհաննէս Սարկաւագ– Աղօթք առ սուրբ Կոյսն Մարիամ Աստուածածին
230–231 Աղօթք առ երկնային զօրսն
233 Զօրաւոր եւ բժշկութեան աղօթքներ
234–235 Սաղմոս ԻԲ
236–237 Աղօթք. յորժամ յորոգայթ անկանի ոք՝ ասացեալ սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին
238–239 Աղօթք վասն կապանաց դիւաց եւ կախարդաց եւ վասն աղանդաւորաց
240–241 Մաղթանք զօրաւորք արհաւրաց գիշերայնոց՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ. Բան ԺԲ
242–243 Սաղմոս ԻՁ
246–247 Մաղթանք ի դիւաց պահպանութեան՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ. Բան ՂԴ
248–249 Սաղմոս Գ

250–251 Աղօթք ընդդիմամարտ դիւաց եւ դիւասարսուռ ջերմնատագնապ ախտաւորութեանց
Աստուծով փարատիչ՝ սրբոյ Գրիգորի Նարեկացւոյ ասացեալ, Բան ԻԸ
252–253 Սաղմոս Ղ
256–257 Ս. Գրիգոր Նարեկացի– Բան ԽԱ
256–257 Բան ԽԲ
260–261 Բան ԽԳ
263 Աղօթքներ ամենայն պիտոյից
264–265 Աղօթք առաւօտեան ժամու
266–267 Աղօթք միջօրեայ ժամու
266–267 Աղօթք յերեկոյին՝ ի ժամ ննջման
268–269 Աղօթք ի մէջ գիշերին
268–269 Աղօթք, յորժամ ի գործ ինչ ձեռն արկցես
268–269 Օրհնութիւն սեղանոյ
270–271 Գոհութիւն զկնի ճաշու
270–271 Աղօթք երանելոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ վասն ճանապարհի
272–273 Աղօթք առ դրան սուրբ եկեղեցւոյ սրբոյն Յովհաննու Ոսկեբերանի
272–273 Աղօթք վասն հասարակ ննջեցելոց եւ մանաւանդ՝ վասն ընտանեաց եւ երախտաւորաց
274–275 Աղօթք վասն թշնամեաց եւ չարակամաց
276 Աղբիւրներ
278 Բովանդակութիւն

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ» մատենաշար

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ՝
Տ. ՄԵՍՐՈՊ ՔԱՀԱՆԱՅ ԱՐԱՄԵԱՆԻ,
ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ,
ՄԱՐԹԱ ԱՐԱԲԵԱՆԻ,
ՍԵԴԱ ՍՏԱՄԲՕԼՑԵԱՆԻ

ՆԿԱՐԻՉ՝
ԱՐՄԷՆ ՔԻՒՐՔՉԵԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՇԱՐՈՒԱԾՔԸ՝
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԻՋՈՂԵԱՆԻ

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ» հանդէս
Երեւան, Մոսկովեան 11